

153

For E-Pusthakalaya

2/12

කුමාර කරුණාරත්න අළු කතාව

1.

කුඹුරුවල අස්වැන්න එකතුකරගන්නා කාලය ළඟාවී තිබිණ. වැස්සකට පළමු ගොයම් ටික කපා කමතට ගැනීමට අම්මාත් තාත්තාත් යුහුසුළු වූහ.

තාත්තා විසින් අඳේට වැඩ කරනු ලැබූ දන්ගහ පැලැස්ස කුඹුර පිහිටියේ අපේ ගෙදර සිට සැතපුම් බාගයක් තරම් දුරිනි. ඒ කන්නේ කුඹුරු තරමක් සරුසාර වූ හෙයින් අම්මාත් තාත්තාත් තුළ වූයේ සතුටකි. පාසැල් නොයන දවසට අම්මාත් සමග වෙලට යාම මට ද සතුටක් විය.

ගොයම් කපා අවසන්ව ඒවා කමතට අදිනු ලැබූ දා සවස ද අම්මාට උදව් වීමට මම ගියෙමි. අම්මාත් මාත් ගොයම් මිටි බැඳීමෙහි නිරත වූ අතර තාත්තාත් මල්ලින් ඒවා කමතට ඇඳීමෙහි යෙදුණාහ. කමත පිහිටියේ ගංගොඩේ රාලහාමි මාමාට අයත් ඉඩමකය. දන්ගහ පැලැස්ස කුඹුර අයත් වූයේ ද ඔහුටය.

ඉර බසින්නට ආසන්න වූ විට අපට වැඩ අවසන් කිරීමට හැකි විය. අන්තිම ගොයම් මිටිය ද තාත්තාගේ හිසට එසවූ අම්මා මාගල අකුලමින් මා ඇමතුවාය.

"දැන් ඉතින් දුවේ මල්ලින් එක්ක ගිහින් නාගන්න. මම මේ ගමන් ම ඇල අයිනෙන් ගොවුකොළ මිටකුත් කඩාගෙන එන්නං."

අම්මා බෙහෙවින් වෙහෙසට පත් ව සිටියාය. ඇගේ රෙද්දේ සහ හැට්ටයේත් ඇගේත් දූවිලි මෙන් ගොයම් කාටු තැවරී තිබුණ අතර හිසකෙස් අවුල්ව පැවතිණ. එහෙත් ඇගේ මුහුණෙහි වෙහෙසට යටින් වුවද පැවැත්තේ කොළඳින් ඉවර කර ගන්නට ලැබීමෙන් ඇතිවූ සතුට ය. මහන්සි වී සිටියත් මට ද වෙහෙසක් නොදැනිණ.

මල්ලිත් මමත් ආපසු එන්නට විමු. වෙල් යායේ ඇත කෙළවරේ කඳු මුදුනට හිරු පහන් වෙමින් සිටියේය. බටහිර අහස ලේ කැටියක් මෙන් රතු පාට වී තිබිණ. අහස එසේ රතුපාට වන්නේ වැස්සක් කිට්ටුව ඇති විට බව මම අසා ඇත්තෙමි. අනෙක් කුඹුරුවල ද ඇතැනු මිනිස්සු කුහුඹුවන් මෙන් කඩිසරව අස්වනු නෙළීමෙහි නිරතව සිටියහ.

මල්ලිත් මාත් නාන්නට අගෞර්ව ඇල්ල වෙත එන විට එහි මිදෙල්ලයෙහිලට යස්සනියේ අවිව වැටී තිබිණ.

කඳු පාමුල අගෞර්ව පිහිටි දිය ඇල්ල ඉතා දැකුම්කළු තැනකි. උස් ගල්කුළකින් ඇද හැලෙන නිල් දිය දහර පැතලි ගල්තලාවක් මත පතිතව විසිරී යයි. ඉන්පසු එතැන් සිට එය දිය පාරක්ව ගල් අතරින් ගලා බසීයි. අවට වැඩුණු උස් තුරු වදුලේ සෙවණ නිසා ගිනි මද්දහනක වුව ද දියපාර සිසිල් ය.

අප ඇල්ල වෙත එන විට එහි මිදෙල්ල ගසක් යට ගලක් මත කිසිවකු අපට පිටුපා වාඩිවී ඇල්ල දෙස බලා සිටින අයුරු දුර කියාම අපට පෙනිණි. නිරුවත් උඩු කයින් යුතුව සිටි ඔහු නාන්නට පැමිණි කෙනකු බව මම සිතුවෙමි. ඔහුගේ හිසට උඩින් මිදෙල්ල අතුරල අතුරු සිදුරු නැතිව රතු මල්දම් ඵල්ලුවක් මෙන් ගස පුරාම මල් පිහි ඵල්ලෙමින් තිබිණ. ගිලිහී වැටුණ මල් නිසා ගස යට ද රතු පලසක් අතුරා දු කලක මෙන් විය.

අපි ඇල්ල වෙත ළඟා වීමු. අපට පිටුපා වාඩිවී සිටි ඔහු ඇඳ සිටියේ සුදු කොට කලිසමක් පමණකි. රන්වන් හිරු රැස් තැවරුණ ඔහුගේ නග්න පිට ඉතා ම පැහැපත් විය. තරමක් දිගට වැඩී තිබුණ කෙස් කැරලි සුළගේ සසල වීණ. සමාධියකට සම වැදුණකු මෙන් නිහඩව ඔහු ගල් කුළෙන් ඇද හැලෙන දිය දහර දෙස බලා සිටියේ ය. මම ඇඳුම් මාරුකරමින් මල්ලි ඇමතිමි.

"ඒ වෙනත ආවා. මල්ලි ඉක්මණට නාන්න."

මගේ කට හඬින් නිගැස්සුණාක් මෙන් එවිට අප තැනැත්තා එකවර හිස හරවා අප දෙස බැලුවේය. ඒ සමග ම ඔහු හඳුනාගත් මම පුළුල් වීම. සේන අයියා මෙතන දී දකින්නට මම බලාපොරොත්තු

නොවීමි. ඔහුගේ මුව මඩල මත පියකරු සිනාවක් පැතිර ගියේ ය. මම ද මුහුණට සිනාවක් නඟා ගන්නට උත්සාහ කෙළෙමි. දිය රෙද්ද අඳිමින් සිටි මට දැනුණේ මහත් ලජ්ජාවකි.

"සාමා ඇයි නාන්න මෙව්වර හවස් වෙනකන්?" ඔහු ඇසුවේය.

"වෙලට ගිය හින්දා පරක්කු උනා. අපි අද දන්ගහ පැලැස්සේ කොළ ඇද්දා" මම ලජ්ජාශීලීව පැවසීමි.

දන්ගහ පැලැස්ස අයිති සේන අයියලාටය.

"සේන අයියා කවද්ද ගමේ ආවේ?"

"අද උදේ."

ඔහු ඉගෙන ගත්තේ අගනුවර උසස් විද්‍යාලයක ය. සාමාන්‍යයෙන් ඔහු ගමේ පැමිණියේ පාසැල් නිවාඩු කාලයට පමණකි.

අප දෙස මොහොතක් බලා සිටි මල්ලි ඇල්ලට පැන එයට හිස අල්ලා සිනාසීමෙන් අප දෙස බලා සිටියේය.

සේන අයියා සතුටින් මා දෙස බලා සිටින්නට විය. දිය රෙද්ද හැඳගත් මම කොණ්ඩය ලිහා පිට දිගේ දමා ගනිමි. සේන අයියා ගේ බැල්ම මට අපහසුවකි. එහෙත් ඔහු දැන් හොඳ ලස්සන තරුණයෙකැයි මට නිතැතින්ම සිතීම. ලජ්ජාව සමග වුවද එය මා තුළ ඇති කෙළේ සතුටකි. මාත් දැන් ලස්සන තරුණයෙකැයි ඔහුටත් සිතෙන්නේද? ඔහු එසේ සිතනු ඇතැයි මට සිතීම. ඒ සිතුවිල්ලත් සමගම මම ලජ්ජාවෙන් බිම බලා ගනිමි.

"සාමා පහුගිය වතාවේ පෝෂ්ඨ චිතාගෙට හිටියා නේද?"

"ඔව්. තාම ප්‍රතිඵල පිට උනේ නැහැ."

"මං හිතන්නෙ ඔයා පාස්වෙලා ඇති" යි පවසමින් ඔහු පියකරු ලෙස සිනාසුණේය.

"කොහොමද දන්නේ?" මම ද ලජ්ජාශීලීව වුවත් සිනාසෙන්නට උත්සාහ කෙළෙමි.

"මට මතකනෙ අපි ගමේ ඉස්කෝලෙට ගිය කාලෙ ඔයා කොච්චර දක්ෂද කියල. ඒ කාලෙ ඔයා හැමදාම පන්තියේ පළමුවැනිය නේද?"

ඔහුට අපේ ළමාවිය තවමත් මතක තිබීම මට මහත් සතුටක් විය. ගමේ පාසැලේ ඉගෙන ගනිද්දී මා සිටියේ ඔහුට පන්ති කීපයක්

පහළිනි. ඔහු ඉගෙන ගන්නට කොළඹ ගියේ ගමේ පාසැලේ පස්වැන්න සහතිකයෙන් පසුවය. මා ගමේ පාසැලෙන් අස්ව දමාගන්නා මහා විද්‍යාලයට ඇතුළත් වූයේ අටවැන්න සමත් වූවාට පසුවය. ගමේ පාසැලේ වූයේ අටවැන්න දක්වා පමණකි.

"ඔය ගොල්ලන්ගේ ඉස්කෝලෙට ඉංග්‍රීසි ගුරුවරයෙක් නැතිවුනේද?" යි ඔහු ඉක්බිතිව ඇසුවේය.

"ඉව් අහේ. තිවිය මිස් අස්වෙලා ගිහින් දැන් අපුරුද්දක් විතර වෙන්නත් ආවා. එයාට අපේ හළාග අල්ලන්න නැතිලු. තාම වෙන කෙනෙක් ආවෙ නැහැ."

"එහෙනම් ඉංග්‍රීසි උගන්නන්න මම ආවොත් ඕගොල්ල කැමතිද?" යි අසමින් ඔහු සිනාසුණේය.

"අයියෝ එහෙනම් කොච්චර එකක්ද?" මම ද සතුටින් සිනාසෙන්නට උත්සාහ කෙළෙමි.

"එහෙනම් මම එන්නම්කො."

"අපට එව්වරත් වාසනාවක්"

"ඇත්තමයි. මට ඒ ඉස්කෝලෙට ඉංග්‍රීසි ගුරු පත්වීමක් හම්බවෙලා තියෙනවා"

ඔහුගේ කටහඬෙහි වූයේ විශ්වාස කළ යුතු ස්වරයකි. මම සතුටින් උද්ඝෝෂ වීමි.

"කවදා ඉදලද?"

"හෙට ඉදල"

"අතේ දෙයියනේ කොච්චර දෙයක්ද" මම ඉහවහා ගිය සතුටින් පැවසීමි.

ඔහු ඒ ගැන තවත් විස්තර කතා කෙළේය. ඔහුට මේ ගුරු පත්වීම හදා දී ඇත්තේ මන්ත්‍රිතුමාය. විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශයට පෙනී සිටීමෙන් පසු ප්‍රතිඵල නිකුත් වන තෙක් තේවාසික ගාස්තු ගෙව ගෙවා කොළඹට වී නිකමිම සිටීමට වඩා ගුරු පත්වීමක් ලබා ගැනීමට සේන අයියා තල්පතා කර තිබිණ. විභාග ප්‍රතිඵල පිළිබඳව ඔහු තුළ වූයේ මහත් විශ්වාසයකි. නිතිස හැඳූරීම ඔහුගේ බලාපොරොත්තුව බව ඔහු මා සමඟ පැවසුවේය.

"ඒ වෙන්න ආවතෙ. ඉතින් නාන්නකො" ඔහු පැවසුවේය.

මම ඇල්ල වෙත ගොස් එයට තිය අල්ලා සිනාසී ගෙන සේන අයියා දෙස බැලීමි. ඔහු ද සිනා ප්‍රමුණින් මා දෙස බලා සිටියේ ය. ඇල්ලේ චතුර ඉතාම සිතලය. කෙස් කලඹත් ඇගත් දොවාගෙන සිතල චතුර ගලා බසිද්දී සියලු වෙහෙස මැනවි මගේ සිරුරින් ඉස්සරහා නැගී මෙන් මට දැනිණ.

තුනි දිය රෙද්ද තෙමී මගේ ඇඟටම ඇලෙද්දී මට මහත් ලජ්ජාවක් දැනෙන්නට විය. සේන අයියා වරින් වර මා දෙස බලනු පෙනිණ. එවිට මම ලජ්ජාවෙන් ඇඟරුණෙමි.

මම මල්ලිගේ කුණු උලන්නට වීමි.

"ඇයි සබන් ගාන්නෙ නැද්ද?" සේන අයියා ඇසුවේය.

"අපි කෙළින්ම වෙලේ ඉඳලා ආව තිත්දා සබන් ගෙනාවෙ නැහැ."

"මේ තියෙන්නෙ ගා ගන්න." සේන අයියා ඔහුගේ සබන් පෙට්ටිය අප වෙතට දිගු කරමින් පැවසුවේය.

අප සබන් ගාද්දී සේන අයියා නාන්නට විය. ඔහු ඇල්ලට තිස අල්ලා සිනාසීගෙන අප දෙස බලා සිටින්නට විය. ඔහුගේ ඇඟ දොවාගෙන චතුර ගලද්දී සුදු සිරුර වඩාත් පැහැපත්ව පෙනිණ. එය බලන්නට ආශා උපදවන සිරුරකි. පපුවේ සහ කකුල්වල මවිල් තෙමුණ වීට ඒවා පහළට පිරා දූ කලක මෙන් විය.

මගේ සිත තුළින් කිසියම් අවිනිශ්චිත මිනිරි නැවුම් සුවඳක් වහනය වන්නාක් මෙන් මට දැනිණ. සබන් සුවඳ ද අවම පැතිරිණ. එය ද මා තුළ ඇති කෙළේ මිනිරිකි. මේවා අපි කවදා නම් ගාපු සුවඳ සබන්දැයි ඒ සමගම මට සිතිණ.

නාගෙන අපි තිදෙනාම දෙවැට දිගේ එක්ව ආවෙමු. එය බිම් කළුවර වැටෙන ගොම්මන් වේලාව වුවත් සේන අයියා නිසා මගේ සිතට බියක් නොදැනිණ. ගොම්මන් වේලාවට ගෙයින් පිට යාමට අම්මා කිසි විටෙකත් මට ඉඩ නුදුන්නාය. සේන අයියා සමග දෙවැට දිගේ එද්දී මගේ සිතට දුක් දොම්නස් වේදනා සියල්ල අමතක වූණ ලොකු සහනයක් සහ සතුටක් දැනිණ. හෙට සිට ඔහු මගේ ගුරුවරයෙක් වෙයි. ඒ සිතුවිල්ල මගේ සිත තුළ ඇති කළේ විශාල සතුටකි. අපේ

ගෙව නැරෙන ඉදි කඩුල්ල ලැහැදි සේන අයියා අපෙන් වෙන්විය. අම්මා මග බලා සිටියාය.

එදා රෑ අප කෑම කමින් සිටියදී මම සේන අයියාගේ ගුරු පත්වීම පිළිබඳ ආරංචිය අම්මාටත් තාත්තාටත් පැවසිමි.

"අපේ එහෙත්ම කොන්ඩර එකක්ද?" අම්මා සතුටින් පැවසුවාය.

"ඔක් තියෙන තැන්වලට තමයි කොස් හම්බ වෙන්නෙත්. නැත්නම් මේ ගමේ ඉහෙණගෙන රස්සාවල් නැතුව ඉන්න ලමයි තවත් නැතුවාය. ඒත් කෝ ඒ අයට ඔහොම පත්විමි?" තාත්තා ඇසුවේය.

"ඒත් ඉංගිරිසි ඉහෙණ ගත්ත අය වෙන කවුද ඉන්නෙ?" යි අම්මා එව්ව ඇසුවාය.

"කොහොම උනත් මහ මිනිස්සු වාගෙ නොවෙයි ඔය කුඩා එක්කෙනා හොඳ සිද්ද්වි ලමයා. දැක්ක දුටු නැත කටපුරාම මාමෙ කියල කතාකරනවා" යයි තාත්තා ද ඉන්පසු පැවසුවේය.

"අපේ ඔව් හොඳ ගුණ යහපත්කම් ඇති ලමය. එහෙම අයට හරි යන්න ඕන." අම්මා ද යළිත් පැවසුවාය.

සේන අයියා පිළිබඳව ඔවුන් තුළ දියෝ එබඳු පැහැදීමකි. ඔහුගේ නිහඬවෑම් බව වඩාත් කැපී පෙනුණේ ඔහුගේ පවුලේ අනිත් අයගේ අහංකාරකම් නිසා ද විය හැකිය. අපට කිට්ටුවන්ත නැදැකමක් නැතත් මම ඔහුගේ පියාට රාලහාමි මාමා කියමි. ඔහු කලින් ගම්මුලාදැනි වසම් දැරුවෙකි. ඒ කාලේ ඔහු ලඟ තිබුණ තේජස තව දුරටත් පවත්වා ගැනීමට ඔහු වෙහෙසෙයි. ඔහුගේ ධනවත්කම හා පවුල් බලය ද එයට පිටුවහලක් වී ඇත.

ලොකු පුතා වැඩි දුර ඉහෙණ නොගත්තත් ගම්කාරය සභාවේ සභාපති ඔහුය. සමුපකාරයේ සභාපති කම දරන්නෙත් ඔහුය. එකම දුව දඹනැන්නේ මහා විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිගේ බිරිඳය. ඇය ද එහි ගුරුවියකි. රාලහාමි මාමාගේ නංගි විවාහවී සිටින්නේ ලේකම් රාලහාමි සමගය. මේ පවුලට සමාන පවුලක් ගමේ තබා අවට ගම්වලවත් නැත.

"අද සවස ආකහෙන් නොසැහෙන්ත රතු කරලා තිබුණා. කොයිවෙලාවේ වැස්සක් කඩා වැටෙයිද දන්නෙ නැහැ" යි කැමෙන්

පසු ඉස්තෝප්පුවට පැමිණි තාත්තා බුරු ඇඳේ වාඩිවී පැවසුවේය.

"අද රැවම කොළ ටික මඩවා ගත්තෙ නැත්තං හෙටවත් ආකහේ විස්වාස නැහැ" යි පවසමින් ඔහු වහලයෙන් පොල් කොලයක් කඩාගෙන කුප්පි ලාම්පුවට අල්ලා එය දල්වාගෙන සුරැට්ටුවක් පත්තුකර ගත්තේය.

"ඒක නම් ඇත්ත. අපේ පුතේ හෙන්සිසි කියල බලන්නෙ නැතුව කොළේ මඩවන්ත තාත්තත් එක්ක යන්න. මගෙ රක්තරත් පුතානෙ" අම්මා මල්ලිට පැවසුවාය.

ඉන් ටික වේලාවකට පසු තාත්තාත් මල්ලිත් කමකට යාම පිණිස ලන්කැරැමත් රැගෙන මිදුලට බැස්සාහ. අහසේ හොඳින් සඳ පායා තිබිණ. අම්මාත් මමත් දොර වසා ගත්තෙමි.

මම කුප්පි ලාම්පුවත් දල්වාගෙන මේසය ලඟට වී පොතක් පෙරළා ගනිමි. පාඩම් කරන්නට මා එය ඉල්ලා ගත්තේ පාසැලේ ගැහැනු ළමයෙකුගෙනි. මට පොත් පත් වලින් කොතෙකුත් අඩුපාඩු තිබිණ. එහෙත් ඒවා ගැන අම්මාට හෝ තාත්තාට කරදර කරන්නට මට කොහෙත්ම පුළුවන්කමක් නොතිබිණ. ඔවුන් මා පාසැල් යැවීමේ ඉතාම අමාරුවෙනි. සැතැපුම් හයක් දුර පාසැලකට යාම සඳහා බස් වියදම වුවද සපයා දුන්නේ මහත් වැර වැයවෙනි.

වෙහෙස නිසා පැදුරේ වැටුණ ගමන්ම අම්මාට නින්ද ගියේය. මහ රෑ නිහඬ බව තුළින් මට කොළ මඩවන කමතක ඕස හඬක් ඇසෙන්නට විය. මම එයට හොඳින් කන් දී අසා සිටින්නට වීමි. එය තාත්තාගේ කට හඬය. මගේ සිතට මහත් ශෝකයක් දැනෙන්නට විය. අපේ ජීවත්වීම සඳහා ඔහු මොනතරම් වෙහෙසෙන්නේද? ඒ සඳහා ඔහුට අවිච්ච වැස්ස ගණන් නැත. රෑ දාවල් ගණන් නැත. මල්ලිත් දැන්ම තියාම තාත්තා මෙන් වෙහෙසෙයි. ඔහුට හෙට ඉස්කෝලේ යාමටද නොලැබෙයි. මම ශෝකයෙන් සුසුමක් හෙළිමි.

මොහොතකින් මට සේන අයියාත් සවසත් මෙතෙහි විය. ඒ සමගම අන් සියල්ල අමතකව සිත මිහිරකින් වෙළී ගියේය. හෙට සිට ඔහු අපේ පාසැලේ උගන්වන්නට එයි. එය මොන තරම් සතුටක්ද? සේන අයියා දැන් ඉස්සරට වැඩියෙ හරිම ලස්සනයි. අපේ පුංචි

කාලේ එයාට තාමත් මතකයි. ඒ කාලේ අපි දෙන්නා ඉස්කෝලේ ඇරිලා එද්දි මොනවද නොකෙළේ? පිල්ලෑවේ බඩවැටියට වැදිලි වැලි පේර කැටුවා. දන් ඇතින්දා. කුරුල්ලන්ට ගල් ගැහුවා. තවත් ළමයි එක්ක එකතු වෙලා හැංගි මුත්තන් සෙල්ලම් කළා. අපි දෙන්නා හැංගෙන්තෙම එක තැනක. එකට ගුලිවෙලා හැංගිලා ඉන්නවා. මි ජැට්ටි වාගේ. අනිත් අයට අපිව සොයා ගන්න හරිම අමාරුයි. සමහර ළමයි අපි දෙන්නට විහිළුන් කළා ගැනිමි මිනිහයි කියලා. ඒවා මතක් වෙනකොට මට තාමත් හිනා.

මගේ සිතට මහත් සහනයක් දැනිණ. හය හතරක් නොතේරෙන සිසිම බරක් පතලක් වගකීමක් නැති ළමාවිය මොන තරම් සැහැල්ලුද? එක හරියට පුරාගතා ලෝකයක් වගේ.

මම ඒ සිතුවිලි මැඩ පවත්වාගෙන පාඩම් කරන්නට උත්සාහ කෙළෙමි.

2.

"විළිය වැටිලා දුවේ" යි අම්මා කුස්සියේ සිට මට ඇසෙන සේ පැවසුවාය.

කුප්පි ලාම්පුව දල්වාගෙන මේසය ළඟ වාඩිවී පාඩම් කරමින් සිටි මම හිස ඔසවා බැලිමි. පොල් අතු වහලයටත් කටුමැටි බිත්ති මුදුනටත් අතරින් ළහිරු රැස් කාමරය තුළට කාන්දු වෙමින් තිබිණ. එළිය වැටී ඇති බවක් එතෙක් මට නොදැනිණ. වේලාව බලා ගන්නට අපේ ගෙදර ඔර්ලෝසුවක් නැත.

අම්මා කුස්සියේ පොල් ගාන හඬ ඇසිණ.

මම පාසැල් ගෙන යා යුතු පොත් ටික සකස් කර ගන්නට වීම. ඒ සමගම මට සේන අයියා මෙනෙහි විය. ඔහු අද අපේ පාසැලට එයි. මගේ සිතට විශාල සතුටක් සහ උනන්දුවක් දැනිණ. මම කුප්පි ලාම්පුව නිවා දමා ජනේලය හැර දැමිමි. පුංචි ජනේලයේ ලී කුරු අතරින් එන ළහිරු රැසට කාමරය තුළ පවත්නා අඳුර මුළුමනින් පළවා හැරිය නොහැක.

ජනේලයේ ලී කුරු දෙකක් අල්ලා ගත් මම මොහොතක් වේලා පිටත බලා සිටින්නට වීමි. බොහෝ රැ වන තුරුත් එළිවන යාමයෙන් ඇහැරගෙන සිටිය නිසා මට හිස කැරකෙන ගතියක් දැනිණ. ජනේලයෙන් පිටපැත්තේ පොල් අතු මඩුවේ බැඳ සිටි රත්තියෙන් පැටවා කිරි උරා බොමින් සිටියේය. උෟ ඇගේ බුරුල්ලට හිසෙන් ඇන්තේය. එහෙත් රත්ති ඉවසා සිටියාය. පැටියාට අයිති කිරි ටික පාන්දරම අම්මා රත්තියෙන් දෙවා ගන්නිය.

මා කුස්සියට එන විට අම්මා ලිප ළඟ වාඩිවී සිටියාය. ලිපේ ගිනි ඇවිලිණ. රොටියක් පිවිචෙමින් තිබිණ. මම ලිප ළඟින් අගුරු කැල්ලක් අනුලාගෙන කළගෙඩිය උකුළට ගනිමි. ලිඳ වෙත ගොස් අගුරු කැල්ල

විසා දත් වැද්දන් මට මෙනෙහි වූයේ සේන අයියාය. ඉක්මනින් සුදානම්ව පාසැල් යා යුතු යයි මට සිතීම. මම ඉක්මනින් පුහුණු සෝදාගෙන වතුර කළඟෙහිය පුරවා උකුළට ගනිමි. කුස්සියට පැමිණ කළඟෙහිය බිම තබමි මම අම්මා දෙස බැලිමි. ඇ කබලෙන් රොටියක් බා මා වෙත දිගු කළාය.

"රියෙ රි ඉතුරුවෙව්ව හොඳි ටිකක් ඔන්න ඔය ඇතිලියේ ඇති. එකත් එක්ක මේක කාපන්"

"හොඳි ටික මල්ලට තිබුණාවෙ. මම ඔය සිති ටිකක් එක්ක කන්නමි"

"එකකොට තේ බොන්නෙ ඔළුගෙඩියත් එක්කද?"

"එකත් ඇත්ත."

මේ දිල් හොඳිබොර ටිකක් ගාගෙන රොටිය කෑවෙමි. සිති කැට ටිකත් අත්ලට හලාගෙන එය දිව ගාමින් කිරි විදුරුව බිවෙමි. දැන් සම්පූර්ණය. මම කුස්සියෙන් ඉවත්විමි.

තත්තාගේ දුරු ඇඳ අතුලා රියේ බිත්තියට හේන්තු කළ අයුරින්ම සිටීම. ඔහුත් මල්ලින් තවමත් කමතේය.

මම මගේ පැදුරේ කොට්ටය උස්සා එය යට තිබුණ සුදු ගවුම ගනිමි. රෝදි මැද ගැනීමට අපේ ගෙදර ඉස්තිරික්කයක් නැත. ඒ අඩුව පිරිසිසන්තේ මා හිස තබන කොට්ටයයි. පාසැල් ඇරි පැමිණ සෝදා වේලා ගන්නා ගවුම හොඳින් නවා රැට මා නිදාගන්නා විට කොට්ටය යටින් තබා ගනිමි. එවිට උදේට ගවුම මැද්දක් බඳුය. මම ගවුම ගෙන එහි වූ සැවැත්දරා මුල් ටික ගසා දමා ගවුම නාසයට කර බැලිමි. සැවැත්දරා මුල්වල සුවඳ නිසා ගවුමේ නිල්වල ගෙන්දගම් ගඳ හොඳුනිණ.

මා ගවුම හැඳගෙන හැඩ වැඩ වූයේ වෙනදාට වඩා උනන්දුවෙනි. ඒ සෑම වොහොතකම සේන අයියාගේ රූපය මගේ මනසෙහි ඇදී සිටීම. මම කොණ්ඩය කරල් දෙකක් වන සේ ගොතා අගින් පින්කපටි ඇටසා ගනිමි. පුංචි කණ්ණාඩිය ජනෙල් කණ්ඩිය මත තබා උදෙස බලාගෙන අල්ලට පියර කුඩු ටිකක් හලාගෙන මුහුණේ අතුල්ලා ගනිමි. කවදාවත් නැතිව එදා මා ලස්සනයයි මට සිතීම. ඉන් පිට ඇති වූයේ විශාල සතුටකි.

අම්මා පුරුදු පරිදි හැඹිලිය ඇඳ සත විසිපහක් මගේ අතේ තැබුවාය. එය දාවල් ආහාරය සඳහාය. මම සිරිත් පරිදි අම්මාට වැඳ පිටත් විමි.

දෙවැට දිගේ ආ මම බස් පාරට පැමිණ සේන අයියලාගේ ගෙය දෙස බැලිමි. එය ඇත්තේ පාරෙන් එතා පැත්තේය. රට උළු සෙවිලි කරනු ලැබූ ඒ නිවස ඉතා විශාලය. පාර අයිනේ ගල් තාප්පයක් සහ යකඩ ගේට්ටුවකි. මිදුලේ පිහිටි විශාල අශෝකා ගසේ ලොකු මල් පොකුරු පිහි තිබීම.

මම පාර අයිතවට බලා සිටින්නට විමි. ටික වේලාවකට පසු සේන අයියා යකඩ ගේට්ටුව හැරගෙන පාරට ආවේය. මා දුටු සැණ ඔහුගේ මුඛ මඬල මත යතුටු කුසුමක් විකසිත විය. සුදු කලිසමක් සහ අත් දිග සුදු කම්සයක් හැඳ සිටි ඔහු අද වෙනදාටත් වඩා ලස්සන යයි මට සිතීම. පාර හරහා පැමිණි ඔහු මා අසල සිට ගත්තේය. මම සතුටින් ඔහු දෙස බලා සිටින්නට විමි.

"සාමා ඇවිත් හුඟක් වෙලාද?"

"නෑ. මාත් ආවා විතරයි."

"හැමදාම යන්නේ මේ වෙලාවට ද?"

"ඔව්. මේ වෙලාවට තියෙන බස් එකේ සෙනඟ අඩුයි. පමාවෙලා එන එකේ හරියට සෙනඟ."

"සාමා සිසන් එකක් අරගෙන තියෙනවද?"

"ඔව්"

"මාත් එකක් ගන්න මින"

"සේන අයියට තම ඉස්කෝලේ නවතින්නත් පුළුවන්නෙ?"

"ඔව්. අක්කත් කීවා එහෙ නවතින්න කියලා. ඒත් මොනවටද ඒ අයට කරදර කරන්නේ නේද? මෙව්වර ළඟ එකේ මට ගෙදර ඉඳලම යන්න බැරියැ."

බස් එක පැමිණි පසු අපි එයට නැගුණෙමු. වැඩි සෙනඟක් නොසිටි හෙයින් මම ඉඩ ඇති අසුනක වාඩි විමි. එවිට සේන අයියාද ඒ අසුනේම වාඩි විය. මට ලැජ්ජාවත් සමග සතුටක්ද ඇතිණ. එහෙත් බස් රියට නැගුණ පසු ඔහු කතා කළේ අතරින් පතරය. එසේම ඔහු මගේ ඇඟෙහි නොගැටෙන අයුරින් විනිත ලෙස වාඩිවී

සිටියේය. සමහර තරුණයින් බස්වියේදී වුවමනා වෙන්ම ඇඟේ ගැටෙන්නට එම මා අත්දැක ඇති දෙයකි. එවැන්නවුන් පිළිබඳව මා තුළ ඇති වන්නේ පිළිකුලක් සහ කෝපයකි. ඒ අතින් යේන අයියා මොන තරම් විනිත දැයි මට සිතීම.

මම පොතක් පෙරළා ගනිමි. එහෙත් මට පොත කෙරෙහි අවධානය යොමු කරගැනීම අපහසු විය. මගේ පසුව නුපුරුදු වේගයකින් ගැහෙමින් තිබිණ. මම පොත දෙස බලා සිටියදීම වරින් වර හොඳහින් ඔහු දෙස බැලිමි. ඔහු ඉදිරිපස බලාගෙන සිටියේය. ඔහුට නොදැනෙන්නට මම ඔහු දෙස හොඳහින් බලා සිටියෙමි.

ඔහුගේ නිකට ළඟ පමණක් රැවුල්ගස් කිපයක් යන්නමින් කළුගැසි තිබිණ. පැහැපත් මුහුණ තරුණියකගේ මෙන් සියුමැලි විය. එය රන්වන් පාටය. තරුණියකට නම් ඒ පාට ඉතාම ලස්සනැයි මට සිතීම. මුදු ගැසුණු කෙස් කැරලි කළ පාටට වඩා රන්වන් පාටට හුරු විය.

පැහැපත් බෙල්ලක් ලේ පිරුණාක්මෙන් රත්පෑ ගැසුණු දිගු කන්පෙත්තක් වෙත මොහොතක් මගේ දෑස ගැටී පැවතිණ. ඒ සමගම එසේ බලා සිටීම නොහොබෙන් යයි මට සිතීම.

අනෙක් අය අප දෙස බලා සිටිදැයි මම වටහිට බැලිමි. සමහරු වුවමනාවෙන්ම අප දෙස බලා සිටියහ. එහෙත් අප දෙදෙනා අයියා සහ නංගී යයි ඔවුන් සිතනු ඇතැයි මම සිතීමි. රූපාකාරයෙන් අප දෙදෙනා අතර සහෝදර සහෝදරියන් බඳු සමාන පෙනුමක් ද ඇත. එය මගේ සිතට එක් අතකින් ආඩම්බරයක් බඳු හැඟීමක් දැනවීය.

පාසැලේ සිටින විනිතා බඳු ගැහැනු ළමයින් සේන අයියාට වහවාටෙනු ඇතැයි මට සිතීම. තරුණ ගුරුවරයකුට ඔවුන්ගෙන් බේරීම අපහසුය. විශේෂයෙන්ම විනිතා පිළිබඳව මා තුළ වූයේ නොපැහැදිලිකි.

පාසැල ඉදිරිපිට දී බස් වියෙන් බැස්ස අප දෙදෙනා ගේට්ටුවෙන් ඇතුළු වූයේ එකටමය. මිදුලේත් පාසැලේත් සිටි ළමයින් අප දෙස බලා සිටියේ මහත් උනන්දුවෙනි. එවිට මට දැනුණේ මහත් ආඩම්බරයකි. පන්ති කාමරයක කොට බිත්තියට උඩින් විනිතා ඇතුළු ගැහැනු ළමයින් කිප දෙනෙකු ද බලා සිටිනු මට පෙනිණ. ඔවුන්ගෙන්

දැන් ඉතින් මට බේරුමක් නොවන බව මම දැනගනිමි.

සේන අයියා ගුරු නිවාසයට ගිය අතර මම පන්ති කාමරයට ආවෙමි. කවුරුත් මා දෙස බලා සිටියේ උනන්දුවෙන් හා කුතුහලයෙන් වුවත් සිනාවූහ.

"ආයි - ආයි දැන් ජෝඩු ආලා ඉස්කෝලෙ එන්නෙත් ආ!" මා පන්තියට ඇතුළුවන්නට විනිතා සිනාසෙමින් වුවත් පහත් හඬින් පැවසුවාය.

එවිට කිප දෙනෙක් හඬ නගා එක රොත්තට සිනාසුණහ. ඔවුන්ට මදැයි මෙව්වර දෙයක්.

"ආයිත් කතාවක් හැදුවද?" මම මවාගත් අමනාපයෙන් යුතුව ඇසීමි.

"ඇත්තට කවුද සාමා ඒ ආ?" සුමනා ඇසුවාය.

කෙල්ලෝ මා පිරිවරා ගත්හ.

"අපේ අලුත් ඉංග්‍රීසි සර්"

"ආ! ඇත්තද?"

ඔවුහු මගෙන් නොයෙකුත් ප්‍රශ්න අසන්නට වූහ.

"කොතෙ කෙනෙක්ද?"

"ප්‍රින්සිපල්ගෙ නෝතගෙ මල්ලි"

"ඇත්තද ආ? ඔයා කොහොමද අඳුනන්නෙ?"

"අපේ ගෙවල් ළඟ"

"ආව් - ආව් - මොන ඡෝක්ද?"

"පව් සිද්දුවෙන කතා කියන්න එපා අනේ"

"ඔයාලගෙ නෑයොද?"

"මි - ඔව්" මම ගොත ගැසීමි.

"ආව් ආව් - එහෙනම් සාමටත් හරි ගියා ආ! දැන් ඉතින් දෙන්නා යන්නෙත් එකට නෙ. මොන ඡෝක්ද?" විනිතා පැවසුවාය.

"පව් අනේ. එයා මගේ අයියා කෙනෙක් වෙනවා."

"අයියෝ ඒක සුළු දෙයක්. නෑකමට වැඩිපිළිනෙ ඕනෑකම" යි පවසමින් ඇ හඬ නගා සිනාසුණාය.

"ඒ මට නොවෙයි - ඔයාට" මම අමනාපය අඟවන ස්වරයෙන් පැවසීමි.

ඔවුන් මට කෙතෙක් විහිළු කළත් ඒ කවුරුත් තුළත් වූයේ විශාල සතුටකි. අපි කවුරුත් ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමට ආශා කළෙමු. ඊටත් ලස්සන කෑණ ඉරුවයකු ලැබීම ගැහැනු ළමයින් කාටත් සතුටක් විය.

අනාගතය අවිනිශ්චිත වුවත් මා තුළ පැවැත්තේ විශාල බලාපොරොත්තු සමූහයකි. ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමෙන් තොරව ඒ බලාපොරොත්තු ඉටුකර ගත නොහැකැයි මට තීන්ත හැඟිණි. උසස් අධ්‍යාපනයට ආරම්භ කරමින් ඉංග්‍රීසි භාෂාව නොවේද? සේන අයියා මගේ අනාගතය සාර්වක කරදීමට මිනිසාට සුර දුන්නා වූයේ මෙන් මට පෙනිණි.

දවසේ අනෙක් පාඩමිවල යෙදී සිටියදී ද මා බෙහෙවින් කල්පනා කළේ සේන අයියා සහ අලුතින් ඇරඹෙන ඉංග්‍රීසි පාඩම ගැනයි. අප කවුරුත් තුළත් වූයේ මහත් ප්‍රබෝධයකි. ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීම ගන්නට ලැබීම ඒ කාටත් විශාල සතුටකි. අසල පන්තියක ළමයින්ට සේන අයියා ඉංග්‍රීසි උගන්වන ආකාරය අපි සතුටින් බලා සිටියෙමු. ඒ අතර කෙල්ලෝ කසුකුසු ගැන.

"ඒයා නාම පොඩි කොල්ලෙක් අනෙ!"

"ඉස්සෙල්ලම පත්වීමල නෙ?"

"මට නම් බලාගෙන ඉන්න ආශයි. ලස්සන සිනමා නළුවෙකුටත් වැඩියෙ හැඩයි" විනිතා සතුටින් පවසනු ඇසිණි.

ඇගේ කතාවට මගේ සිත තුළ අමනාපයක් ඇතිණි. අපේ ඉරුවයකු ගැන අප එසේ කතා කළ යුතුද?

"පුළුවන් නම් ඉතින් දැන්මම දැලේ ආගනිත්. අපට ඉංග්‍රීසි අකුරන් ඉගෙන ගන්න තියෙන එකත් නැති කරන්න" සුමනා පැවසුවාය.

"දැලේ ආගන්නොත් තමයි ඉගෙන ගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ." යි විනිතා අසංවිත ලෙස පැවසුවාය.

"ඒ කොහොමද?"

"එතකොට ඒ මනුස්සයා මෙහෙත් මාරුවෙලා යන්නෙ නැතැනෙ. මොඩියෙ" යි පවසමින් විනිතා ඇගේ ගස්සමින් සිනාසුණාය.

ඇගේ සිතාවේ අසංවිත හඬ ඇසී සේන අයියා ද මොහොතකට හිස හරවා බැලුවේය. විනිතා මොන තරම් අවිනිත එකියකදැයි මට සිතිණි. ඇත්ත වශයෙන්ම ඇ බලාපොරොත්තු වන්නේ ඔහු සමග

ආදර සම්බන්ධයක් පවත්වා ගන්නදැයි මම සිතීමි.

ඉන් මගේ සිතට ඇති වූයේ කෝපයක් හා විනිතා පිළිබඳව දැඩි නොපහත් බවකි. ඇගේ කල්පනාව දැන්මම මනමාලකම පවත්ගන්නද? ඉන් පාඩුවක් වන්නේ දුප්පත් අපටයි. ඇගේ පියාට මුදල් තිබේ. ඒ නිසා ඇ ඉගෙන ගන්නත් නැතත් ඇගේ අනාගතයට නානියක් නැත. නමුත් අපට එසේ නොවන්නේය. දුප්පත් අප දහසක් කරදර විඳගෙන පාසැල් එන්නේ මනමාලකමට නොව ඉගෙන ගන්නය.

ඇ ඉරුවරුන් අල්ලාගෙන නැවිල්ල පවත්ගත් විට පාඩු වන්නේ අපේ ඉගෙනීමටය. විජේරත්න මහතාට හදිසියේ මාරුවී යාමට සිදු වූයේත් විනිතාගේ මනමාලකම නිසාය. මගේ සිත තුළ කොතෙකුත් ඇති වන්නට වූයේ විනිතා පිළිබඳව නොපහත් සිතුවිලි සමූහයකි.

විජේරත්න මහතා උපාධිය ලබාගෙන මුලින්ම පැමිණියේ අපේ පාසැලටය. ඔහුත් විනිතාත් අතර නොමනා සම්බන්ධයක් ඇති විය. ඇගේ ගෙදරට ද ආව ගිය ඔහු පසුව සවසට ඇයට ගෙදරදී ඉගැන්වීමට ද පවත්ගත්තේය. ඇගේ දෙමව්පියෝ ද මුලදී ඒ සම්බන්ධයට ඉඩදී බලා සිටියහ. එහෙත් ඔහු නමුත්ගේ පවුලට වැද්දගැනීමට නොහැකි පහත් යයි සම්මත පවුලකට අයත් කෙනෙකු බව දැනගත් වහාම ඔවුහු ඒ සම්බන්ධයට විරුද්ධ වූහ. නමුත් පහසුවෙන් ඒ සම්බන්ධය කඩ නොවන බව පෙනී ගිය විට විනිතාගේ පියා කළේ මන්ත්‍රිතුමා ලවා විජේරත්න මහතා ඇත පළාතකට මාරුකර යැවීමය. ඉන් පාඩු වූයේ විනිතාට නොව අපටය. විජේරත්න මහතා ඉගැන්වූ විෂයයන් අපට ඉගැන්වීමට මාස ගණනක් යනතුරු ඉරුවරයෙක් නොපැමිණියේය.

විනිතා දෙස මා බලා සිටියේ නොපහත් දැසිනි. ඇ සේන අයියා දෙස මනමාල දැසින් බලාගෙන මිතුරියන් සමග රහසින් යමක් පවසා හිකි හිකි ගා සිනාසුණාය. ඇය උත්සාහ කළේ සේන අයියාගේ අවධානය තමා වෙත යොමු කරවා ගැනීමටය. මා ඇය දෙස බලා සිටියේ කෝපයෙනි.

එදා සේන අයියා අපේ පන්තියට නොපැමිණියේය. එහෙත් සවස පාසැල් ඇරී අප දෙදෙනා ආපසු පැමිණියේ එකම බස් රියෙනි.

3.

"සේන අයියා අද උගන්නන්න ගියා අම්මේ. දැන් එනකොටත් ආවේ මාත් එක්ක."

මම ගෙට ගොඩවුණ හැටියේම අම්මාට ආරංචිය කිවෙමි. මා මෙන්ම අම්මාත් සතුටුවනු ඇතැයි මම සිතීමි. එහෙත් උච්චස්ස මත වාඩිවී ඉරුණ හැටියක් එලලමින් සිටි අම්මා කිසිවක් නොකී හෙයින් මම උනන්දුවෙන් ඇගේ මුහුණ බැලීමි. ඒ මුහුණ ශෝක වලාවකින් වැසී ඇති බව මට පෙනිණ. ඒ සමගම මෙතෙක් පුබුදුවී තිබූ මගේ හදවත වහා මැළවිණ.

"ඇයි අම්මා?"

"මොනවද?"

"අම්මා අඩලා වගේ"

"නෑ"

"එහෙනම් ඔය ඇස් දෙකේ.....?"

"මට විකක් ඉසේ රදේ"

"සිස්ටින් පෙත්තක්වත් ගෙන්නා ගත්තෙ නැද්ද?"

"එපා. තව විකකින් ඇවිලා යයි."

මා රවටන්නට අම්මා බොරුවක් කියන්නිදැයි මට සැක සිතීමි. මා නැති අතර ගෙදර තුමක් හෝ කනගාටුදායක දෙයක් සිදුවීද? මම කුතුහලයෙන් අම්මාගේ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට වීමි. එවිට අම්මා හෙමිහිට කතා කළාය.

"ගවුම මාරු කරගෙන ඔය තියන දෙයක් කාපන්"

මා ඇඳුම් මාරු කරන්නට වූයේද කල්පනා කරමිනි. ඇයි අම්මා කනගාටුවෙන් ඉන්නේ? පිඳ වෙත ගොස් මුණ සෝදද්දීද මා කල්පනා කෙළේ ඒ ගැනයි.

කුස්සියට පැමිණි මම පිඟානේ වසුන් හැර බැලීමි. එහි පොල් සම්බෝල සමග බතල කැලි කීපයක් බෙදා තිබිණ. මම මොහොතක් එදෙස බලා සිටියෙමි. මගේ මුවින් ඉබේම සුසුමක් නික්මිණ. අද දවාලට උයන්න ගෙදර හාල් තියෙන්න නැතුව ඇති. මම එසේ සිතීමි.

ඉන්පසු මම පිඟාන අතට ගෙන හිරමණය මත වාඩිවී බතල කැල්ලක් කඩා මුව තුළ දමා ගතිමි. ඒ අතර ද මා කල්පනා කෙළේ අම්මා ගැනයි. බතල කැල්ල මගේ උගුරේ හිරවිය. අම්මා පසුවන්නේ බඩහින්නේදැයි ඒ සමගම මට කල්පනා විය. තමුන්ගේ කෙනකු බඩ හින්නේ සිටින විට කෑම උගුරේ හිරවන බව අම්මා කියනු මම අසා ඇත්තෙමි. මම වතුර ටිකක් බීවෙමි.

"අම්ම කෑවද?" මම ශබ්ද නගා ඇසීමි.

"ඔව්. ඔය ටික සේරම උඹ කාපන්"

හිස රදේ තිබියදීත් අම්මා කන්නට ඇත්තේ බතලය. මේක අපේ කරුමේ. නැත්නම් තාත්තා කොච්චර මහත්සි වෙනවද? ඒත් හැමදාම අපට කෙළවරක් නැති හිඟනකම. මේක කවදා ඉවරවන හිඟනකමක්ද මන්දා. මට හිතැතින්ම එසේ සිතීමි.

මම බතල කැලි කීපය කා කුස පුරා වතුර බීවෙමි. ඉන්පසු පිඟාන සෝදා රාක්කයෙන් තබා සාලයට ආවෙමි. මල්ලි බීම පැදුරක් එලාගෙන නිදා සිටියේය. ඔහුට නින්ද ගොස් තිබිණ. මම ඔහු දෙස මොහොතක් බලා සිටියෙමි. ඊයේ රැ නිදීමරා මහත්සිවී දැන් හොඳටම නිදී. අද ඉස්කෝලේ යන්න ලැබුණෙත් නැහැ. මට මල්ලි ගැන දුකක් දැනිණ. මම හෙමිහිට අම්මා වෙත ආවෙමි.

"කෝ අම්මේ තාත්තා තාමත් කමතෙද?"

"නෑ. බැක යාල්ලලා ඉවරයි"

එවිට මම ගෙය සිසාරා දෙනෙත විහිදුවීමි. තාත්තා ගෙනා වි කොහෙද? එහෙත් පෙනෙන්නට නොවීය.

"කෝ අම්මේ අපේ වී පංගුව?"

එහෙත් අම්මා කතා නොකළාය. මම කුතුහලයෙන් කාමරයට ද එබී බැලීමි. එහි ද එක වී මල්ලක්වත් නොවීය.

"හෝ අම්මේ අපේ අදේ?"

එවිට අම්මා මා දෙස නොබලාම සුසුමක් හෙළවාය.

"අපි පාල් රැක්කා - ගිනි තැප්පා. එව්වරයි දුවේ" ඇ හැට්ටයේ ඉරුණ තැනක් දෙස බලාගෙන ශෝකයෙන් කොදුළාය.

එය අදහා ගත නොහැකි විමතියෙන් මම අම්මාගේ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට වීම්.

"රාලහාමි අයියාගෙන් අපි අරගෙන තිබුණ ණයවලට අදේ සේරම නිලවිකර ගත්තා දුවේ. අපට එක වී ඇටයක්වත් ඉතුරු උනේ නෑ" අම්මා දුකින් පැවසුවාය.

මගේ පපුව හෝස් හා එකවර දැවී ගියේය. හඬ නගා වැලපෙන්නට හැම් විශාල ශෝකයක් මට දැනිණ.

දෙයියනේ මගේ තාත්තා මහත්සි වෙව්ව තරමක්. ගිනි කාස්ටක අවිවේ මොන තරමක් ඩාදිය වගුරන්න ඇද්ද? රැ තිස්සේ කොට්ටර නිදි මර මරා පාල් රැක්කන ඇද්ද? ඒත් වී වික සේරම අනුන්ට. එක ඩාදිය බිත්දුවක් හෙළවෙ නැති රාලහාමි මාමට. එයා කුඹුරු අයිතිකාරයා වික්තිය ඇත්ත. ඒත් දෙයියනේ මහත්සි වුණේ මගේ තාත්තා තේද? හද දූවෙන ශෝකයෙන් හා වේදනාවෙන් මම එසේ සිතීමි.

පළමුවෙන් තාත්තා පිළිබඳව මගේ සිත තුළ උපන් ශෝකය කෙමෙන් රාලහාමි මාමා පිළිබඳව හටගත් අධික කෝපයක් බවට පත්වන්නට විය.

දෙයියනේ ඒ මිනිහට හොඳක් නම් වෙන්න එපා. ගමේම ඉන්න ජප්පත් මිනිස්සුන්ගෙ කුඹුරු වික එයා රාලහාමි කාලේ වල්ලෙන් කොල්ලෙන් කොල්ල කාගෙන ඒ කුඹුරු ඒ මිනිස්සුන්ටම අදේට වැඩ කරන්න දීලා වී විකත් සේරම කොල්ල කාගන්න ඒ මිනිහට හොඳක් නම් වෙන්න එපා. මම සිතින් ඔහුට ශාප කෙළෙමි.

අම්මා යළිත් හෙමිහිට කටහඬ අවදි කළාය.

"ඒ වදිවට රාලහාමි අයියා තාත්තට කිවුලු ලබන කන්නේ ඉඳලා වෙන කාලෙ හට් කුඹුරක් අදේට ඉල්ලා ගන්න කියල"

"ඒ මොකද?" මම ක්ෂණිකව ඇසීමි.

"එයා මීට පස්සෙ කුඹුරු අදේට නොදී සේරම කුළියට වැඩ කරන්න යනවුලු වුක්ටර් ආලා"

මගේ සිතට දැනුණේ අප්‍රමාණ කෝපයකි.

"හිතේ ඇති ලේසියෙන්ම අදේ කඩන්න"

"ඇයි බැරි? එයාගෙනෙ කුඹුරු" අම්ම එව්ට පැවසුවාය.

"ඒ උනාට මම අහලා තියෙනව කුඹුරු පණතේ හැටියට අද ගොවියන්ගෙන් හිතු මනාපෙට කුඹුරු කඩන්න බැහැ කියල"

"තාත්තත් එහෙම මොකක්ද නම් කිවා තමයි"

"ඒක තමයි. රාලහාමි මාමා ඔය හිතන තරම් ලේසියෙන් එහෙම කරන්න ලැබෙන්නෙ නැහැ. මේ සැරේ අපේ අදේ නිලවී කරගත්තෙන් කුඹුරු ගොවිතැන අපට එපා කරවන්න හිතාගෙන වෙන්න ඇති. අපි වැඩ කරන්න බෑ කිව්වොත් එයාට ලේසිනෙ. අපිත් ලේසියකින් මේක අතාරින්න හොඳ නෑ. මොකද අපි උන්ගෙ චිහල්ලුද?" මම හිතේ පැවැති කෝපයෙහි වේගයෙන් පැවසීමි.

අම්මා නිහඬ වූවාය. එතැන් සිට දවස ගෙවෙන්නට වූයේ මහත් ශෝකාත්මකාරයෙනි. පාසැලේදී මා තුළ පැවති සතුට උනන්දුව ප්‍රබෝධය දැන් මගේ අසලක ද නැත. ගෙදර පැමිණ වේලෙහි සිට සිත කලකිරවන පාරන දෙයක්ම මිස සතුටු වන්නට කිසිවක්ම නොවීය. පාසැලෙන් දුන් ගෙදර වැඩ කිසිවක් ද මට මෙනෙහි නොවීය. ඒ කිසිවක් ගැන උනන්දුවක් දක්වන්නට තරම් විත්ත ඒකාග්‍රතාවයක් හෝ සැනසුමක් මා තුළ නොවීය.

තාත්තා ගෙදර පැමිණියේ අඳුරත් සමගය. ඔහුගේ මුහුණ හෝකාත්මකාරයෙන් වැසී තිබෙන අයුරු මම දුටුවෙමි. මගේ හදවත මා තුළ හඬා වැලපිණ.

තාත්තාගේ සිත සැනසීම සඳහා කුමක් කියන්නද? මා ඉගෙනීමේ කටයුතු ගැන හෝ පාසැලේ කිසියම් සිද්ධියක් ගැන පවසන විට සතුටින් හා උනන්දුවෙන් අසා සිටීම තාත්තාගේ සිහිනය. සේන අයියා අද ඉංග්‍රීසි ගුරු පත්වීම භාරගත් බව කියන්නට මම කීප විටක්ම සිතුවෙමි. එහෙත් එවැනි ආරංචියක් ගැන අසා සතුටු වන්නට තරම් තත්ත්වයක තාත්තා නොසිටියේය. සේන අයියා ගැන කීමෙන්

තාත්තාගේ කෝපය උග්‍ර වනු ඇතැයි ද මට සිතීම. සේන අයියා රාලහාමි මාමාගේ පුතාය. එයාත් කොහොමද කවුද දන්නේ? ගමේ කටු උල් කරන්න මිනසා. මට සේන අයියා ගැන වුවද එසේ සිතීම. අම්මා යි කෑම කෙසේ හෝ පිළියෙළ කර තිබුණි. කෑමෙන් පසු තාත්තා සුරැට්ටුවක් ද පත්තු කර ගෙන ඉස්තෝප්පුවේ බූරු ඇඳුම පුණේය. අම්මා බුලත් හෙප්පුව ද ගෙන දොරකඩ එළිපත්ත මත වාඩිවූවාය. මම උපවිස්සම හේත්තුවී ඔවුන් දෙස බලා සිටින්නට විමි. කිසිම කෙනෙක් කතා නොකළහ. ගෙය පුරාම මහත් පාප මුසල බවක් පැතිර තිබිණි.

"හෙට කොහොම කරන්නද මන්දා. කුපත් හාල් ටික ගන්න තියෙන්නෙත් අතිද්දට" යයි අම්මා නිහඩ බව බිඳිමින් පැවසුවාය.

මෙතෙක් වේලා අම්මා කල්පනා කරමින් පසුවී ඇත්තේ හෙට ජීවත්වන්නේ කෙසේද යන්නය.

"අතිද්දට උනත් නිකං දෙන හාල් ටික විතරයි ගේන්න වෙන්නෙ. අතින් ඔවු ගන්න මගේ අතේ සතයක්වත් නැහැ" යි තාත්තා පැවසුවේය.

මගේ හදවත කම්පා විණි. ජීවත්වීම සඳහා අම්මාත් තාත්තාත් කරන්නේ මොන තරම් විශාල සටනක්ද? තාත්තා කම්මැලියෙක් නොවේ. නිකම්ම ඉන්න මිනිහෙකුත් නොවේ. එව්වර මහන්සිවෙලත් තාත්තට කුස පුරා කන්නවත් නැත.

අම්මාත් තාත්තාත් දිගටම සිතුවිලි ලෝකයේ නිමග්නව පසුවූහ. ඔවුන් සිතන එකම දෙය ජීවත් වන්නේ කෙසේද යන්න නොවේද? තිලකල යාන වාහන වස්තුව සැප සම්පත් ආදිය ළඟාකර ගන්නේ කෙසේදැයි ඔවුහු නොසිතති. ඔවුන්ගේ ජීවිතත් සිතුවිලිත් අත් සියල්ලත් සීමාවී ඇත්තේ ජීවත්වන්නේ කෙසේද යන ප්‍රශ්නය වෙත පමණකි. ජීවත්වීම සඳහා කරන සටනට පමණක් ජීවිතය සීමාවී තිබීම මොන තරම් අවාසනාවක්ද?

"මගේත් කල්පනාව අර උක්කුරාල වාගේ මේ ගමෙන් පිටවෙලා යන්න" සැහෙන වෙලාවකට පසු තාත්තා නිහඩ බව බිඳිමින් පැවසුවේය.

අම්මාත් මමත් ක්ෂණිකව ඔහු දෙස බැලිමු.

"එහෙම ගිහින්?" අම්මා වතා ඇසුවාය.

"අහුවෙව්ව දෙයක් මොකක් හරි කරනවා. මේකෙ එකාලගෙ ආඩම්බර බල බලා ඉන්නවට වැඩියෙ කොහේ හරි ඇතක ගිහින් මොනවා කළත් නම්බුයි. මේ ගමේ ඉඳලා අපට තියා අපේ දරුවෙකුටවත් යන කලක් නැහැ."

තාත්තා ගමෙන් පිටවී ගියොත්? මගේ සිතට විශාල බියක් ඇතිණි. දෙයියනේ එහෙම වෙන්න එපා. නිශාගෙන කාලා හරි අපි එකටම ඉන්න මින. කොහොම හරි තාත්තගේ ගමන වළක්වන්න මින. මට එසේ සිතීම.

"තාත්තෙ කුඹුරු පණතේ හැටියට එකපාරටම ඔහොම හිතුවතේට කුඹුරු කඩන්න බැරිලු නේද?"

"පාලක ලේකම් උන්නැහෙන් එහෙම කතාවක් නම් කීවා තමයි. ඒත් රාලහාමි හිතු දේ කරන මිනිහා. මං ගැන නම් මට බයක් නෑ. උන් මත්තේ මැරුණත් මට කමක් නෑ. ඒත් මම කළුගලක ඔළුව ගත ගන්නාම උඹලට යන කල මොකක්ද? ඒකයි මම ගමෙන් මගාරින්න කල්පනා කෙරුවෙ"

"ඒ උනත් අපි ගොවිකාරක සභාවට පෙත්සමක් දීලා බලමුකො තාත්තෙ"

"මොනවටද දුවේ - රාලහාමිනෙ ඒකෙන් සභාපති."

"එහෙනම් අපි ආණ්ඩුවට පෙත්සමක් දෙමුකො."

"එහෙම කරලා අපි මේ ගමේ ඉන්ටද? උන්ට විරුද්ධවෙලා මේ ගමේ ඉඳගෙන කරන්න දෙයක් නැහැ. මේ ගෙට උනත් එන්න තියෙන්නෙ උන්ගේ ඉඩම් උඩින්නෙ. හෙට පාරවල්වලට කටු ගැහුවොත් අපි ගෙට කොටුවෙනවා. අපිට පුළුවන්ද උන් එක්ක නඩු කියන්න. එතකොට මේ ගෙටත් ගින්නදර තියාවි. මට නම් මින දෙයක් ඔට්ටුයි. මට පුළුවනි මරාගෙන මැරෙන්න. ඒත් උඹලා.....?"

ශෝකය යටපත් කර ගෙන නැගුණ කෝපයෙන් යුතුව මම බලා සිටින්නට විමි. කළ හැකි කිසිවක්ම මට නොපෙනිණි. මේ අසාධාරණයන් ඉදිරිපිට මගේ නූගත් දෙමාපියන් මෙන්ම මා ද

අසරණය. මේවාට එරෙහිව හිස ඔසවා නැගී සිටීමට අපට පුළුවන් කමක් ලැබෙන්නේ කවදාද? එය එක එක්කෙනා තනි තනිව කළ යුත්තක් නොව අපේ තත්ත්වයේ සිටින සියලු දෙනාම එකාචන්ඩ නැගී සිට සංවිධානයවී සාමූහිකව කළ යුත්තකි.

අපි බොහෝ වේලාවක් නිහඬව කල්පනා කරමින් සිටියෙමු. "දුවේ විභාග ප්‍රතිඵල පිටවෙන්න තව හුඟක් කල් යයිද?" තාත්තා ඇසුවේය.

ඔහුට මේ අවස්ථාවේ එය මෙතෙහි වූයේ ඇයි? මෙව්වර වෙලා මගේ අනාගතය ගැන සිතන්නට ඇති. බලාපොරොත්තුවකට ඇත්තේ මගේ විභාගය පමණකි.

"පත්තරේ නම් කීප දවසක්ම තිබුණා අද පිටවෙයි - හෙට පිටවෙයි කිය කියා. ඒත් කාටද විශ්වාසය."

"ඇයි?"

"මේ රටේ කවද්ද නියම කාලෙට විභාගෙක ප්‍රතිඵල පිටවෙන්නෙ?"

"එතකොට අර පහුගිය දවස්වල පිටවෙලා තියෙනවා කියල උඹ කීවේ මොනවද?" අම්මා ඇසුවාය.

"ආ - ඒ පිටවෙලා තිබුණේ විභාගෙට ඉස්සෙල්ලා ප්‍රශ්න පත්තර. තවත් විභාගෙක ප්‍රතිඵල පිටවෙන්න ඉස්සෙල්ලා උත්තර පත්තර සයිවර් කඩික තිබුණාලු අතපිහින්න තියලා කියල මෙඳා පත්තරේක තිබුණා....."

"අනේ මන්දන්තෑ - මෙතෙව් රටේ අපි මොනවා ගැන බලාපොරොත්තු වෙන්නද කියල" යයි පවසමින් තාත්තා සුසුමක් හෙළුවේය.

අපි යළිත් නිහඬව මීදුලේ අඳුර දෙස බලා සිටියෙමු.

"හුඟක් ට උනා. උඹ අද පාඩම් කරන්නෙ නැද්ද?" යි අම්මා ඇසුවාය.

"බෑ අම්මේ. මම නිදා ගන්නවා."

පාඩම් කරන්නට කිසිදු උනන්දුවක් මා තුළ නොවීය. පාසැලේදී මා පසුදුස්සේ මොන තරම් උනන්දුවකින් හා සතුටකින්ද? ඒත් දැන්?

මම කාමරයට ආවෙමි. මල්ලි බිත්තිය අයිනට වෙන්නට පැදුරක් එලාගෙන ගුලිවී නිදා සිටියේය. දවල් ඇඳගෙන සිටිය කිඵු කලිසම් කොටය පිටින්ම ඔහුට නින්ද ගොස් තිබිණ. මම අම්මාගේ පරණ චිත්තයක් ගෙන මල්ලිගේ ඇඟ වැසෙන්නට පෙරවා එතැනින්ම මගේ පැදුර එලා ගනිමි.

දෑස පියාගත් නමුත් මට නිදිමතක් නොදැනිණ. අන් සියලුම ප්‍රශ්න මැඩගෙන මගේ සිත තුළ ඉස්මතු වූයේ තාත්තා ගමෙන් පිටවී යාද යන ප්‍රශ්නයයි. ඉන් මගේ සිත විශාල බියකට පත්විය.

සිදු වන්නට ඇති ඉතාම අසුබ දෙයක් ගැන කියන මුසල අසුබ පෙර නිමිත්තක් මෙන් කොතේදෝ ඇතක සිට බල්ලෙකු උඩුබුරුන හඬ රාත්‍රි නිසලතාවය ඔස්සේ ඇසෙන්නට විය. මගේ සිත බියෙන් ඇළලී යන්නට විය.

4.

"සේන අයියා ඇයි අපේ පන්තියට ඉංග්‍රීසි උගන්නන්න එන්න නැත්තේ?" බස් රියේදී මම ඔහුගෙන් ඇසිමි.

"කෝ කාල සටහනට අනුව ඒ පන්තියට ඉංග්‍රීසි පිරියඩ් එකක් නැහැනේ. මම ප්‍රින්සිපල්ගෙන් ඇහුවා. එයා කියනවා ඔයගොල්ලෝ විභාගට ඉංග්‍රීසි නොකරන හින්දා ඕන නැහැ කියලා"

මගේ සිතට මහත් දුකක් දැනිණ. ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීමට අප තුළ වූයේ බලවත් ආශාවකි.

"අපි ප්‍රින්සිපල්ට කියලා පිරියඩ් එකක් ඉල්ලා ගත්තොත් සේන අයියා උගන්නන්න කැමතිද?"

"ඇයි නැත්තේ? කාල සටහනට අනුව නම් මට වෙලාවක් නැති එක ඇත්ත. ඒත් ළමයි කැමති නම් ඉස්කෝලේ වෙලාවෙන් පස්සේ නැවතිලා හරි මට උගන්නන්න පුළුවනි."

ඔහු පිළිබඳව මට මහත් ආදරයක් දැනිණ. ඔහු ගහේ කටුව නොවේ. තාත්තාගේ පුතා නොවේ. එවලෙහි මට එසේ සිතිණ. පාසැලට පැමිණි පසු මම ඉංග්‍රීසි පාඩම ගැන සිරිසේන සමග කතා කෙළෙමි. සාමාන්‍යයෙන් පන්තියේ සෑම කරුණකදීම මූලිකව කටයුතු කරන්නේ ඔහුය. එසේම ඔහුද ඉංග්‍රීසි පාඩම ගැන ලොකු උනන්දුවක් දක්වන්නෙකි. බස් රියේදී සේන අයියා සමග සිදුවූ කතා බහද මම සිරිසේන සමග පැවසිමි.

"අපිත් ප්‍රින්සිපල්ට කියලා ඉංග්‍රීසි පිරියඩ් එකක් ඉල්ලාගනිමු සිරි" මම පැවසිමි.

එහෙත් සිරිසේන කතා කිරීමට පෙර කට දැමීමේ විනිතය.

"වහෙත් ඔරෝ නොකියා කෙළින්ම ඔහෙන්වරෝ කියන්නකෝ"

"මොකක්ද ඒ කතාවේ තේරුම?"

"ඔයාට ඉංග්‍රීසි පාඩමට වැඩියෙ ඕන කරන්නේ ඉංග්‍රීසි සර්නේ."

ඒ කතාවට මා මෙන්ම සිරිසේන ද කෝප විය.

"තමුන්ගේ මිම්මෙන් හැමෝම මතින්ත එසා විනිතා"

"මොකක්ද මගේ මිම්ම?"

"ඒක අපට වැඩියෙ හොඳට දන්නේ ඔයානේ" සිරිසේන අමනාපයෙන් පැවසුවේය. "අපි මේ රැවුල ගිනි අරගෙන දගලනවා. ඔයා එනවා සුරුටු පත්තුකර ගන්න. ඔයාගේ ඔප්වේ හැම තිස්සෙම තියෙන්නේ මනමාලකම....."

එයට විනිතා තවත් කට ගතගෙන ආවාය. ඇයට ඉගෙන ගන්නට අවශ්‍ය නැත. ඉගෙන ගන්න කෙනකුට ඉඩදීමට ද කැමති නැත. පන්තියේ කවුරුත් අපේ පැත්ත ගත් නිසා ඇ නිතඩ වූවාය.

පසුව අපි විදුහල්පති තුමා හමුවීමට ගියෙමු. අපි එක වරම එතුමාගේ කාමරයට ඇතුළු නොවී පිටපැත්තේ තතරවී එකිනෙකාගේ මුහුණ බලන්නට වීමු. දැන් ඉතින් බලලාගේ කරේ මිණිගෙඩිය බඳින මියා කොයි එකාද?

"මහ ලොකුවට වීරයෝ වාගේ ආවේ. දැන් ඉතින් ගිහින් කියන්නකෝ" විනිතා පහත් හඬින් වුවත් ඇණුම් පදයක් මෙන් පවසමින් මගේ මුහුණ බැලුවාය.

මම එවිට සිරිසේනගේ මුහුණ බැලිමි. එය ආයාචනයක් බඳු බැල්මකි. සිරිසේන පෙරමුණ ගත්තේය. ඔහුගේ පිටුපසින් අපිද කාමරයට ඇතුළු වීමු. මගේ හදවත වේගයෙන් ගැහෙන්නට විය. අනෙක් අයගේ හදවත් ද එසේම වන්නට ඇති. විදුහල්පතිතුමා පිළිබඳව අප තුළ පැවැත්තේ ගෞරව සම්ප්‍රයුක්ත බියකි.

"ඇයි මේ ළමයි?" විදුහල්පති තුමා මුහුණට ප්‍රශ්නාර්ථය නගාගෙන ඇසුවේය.

අපි කවුරුත් සිරිසේනගේ මුහුණ බැලීමු. එවිට ඔහු බියෙන් බියෙන් මෙන් කටහඬ අවදි කළේය.

"සර් අපේ පන්තියට ඉංග්‍රීසි පිරියඩ් එකක් නැහැ"

"ඔව් මම දන්නවා. ඉතින්?"

"දැන් ඉංග්‍රීසි සර් කෙනෙක් ඇවිත් ඉන්න හින්දා අපටත් ඉගෙන

ගන්න ලැබුණෙත්....."

"මේ හිතන්නේ ඒකෙන් ඔය ළමයින්ට ප්‍රයෝජනයක් වෙන්න නැහැ."

මගේ හදවත කඩා වැටුණාක් මෙන් දැනිණි. අනෙක් අයටත් එසේම දැනෙන්නට ඇත. මැවූ සිහින සියල්ලක්ම අවසානය. මම සිරිසේන දෙස බැලිමි. එහෙත් ඔහු ද නිහඬයි. විදුහල්පති තුමා උපාස් යුවලට යටින් අප දෙස බලා සිටියේය. කුමක් වෙතත් තවත් ප්‍රයත්නයක් දැරිය යුතුය. දැන් කතා නොකර පන්තියට ගොස් මොනවා කළත් පලක් නැත. මම බියෙන් බියෙන් කටහඬ අවදි කර ගතිමි.

"සර් අපට ආයෙත් විභාගේ ගන්න උනොත් එතකොට ඉංග්‍රීසිත් විෂයත් වශයෙන් ගන්න පුළුවන් වෙනව. ඒකට දැන්ම තියාම ඉගෙන ගන්න ලැබුණෙත්....."

විදුහල්පති තුමාගේ මුහුණෙහි සිහින් සිනා රැල්ලක් පැතිරිණි.

"මේ හිතන්නේ ඔය ළමයි කවුරුත් වාගේ මේ වතාවේ විභාගේ පාස්වෙලා ඇති. ඊට පස්සේ විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශයට ඔය ළමයින්ට ඉංග්‍රීසි විෂය ගන්න බැහැනේ. ඒකට ඉංග්‍රීසි පොත් කියවලා ලොකු දැනුමක් ඕන. ටික කාලෙකින් ඒ දැනුම කොහෙත්ම ලබා ගන්න බැහැ. චූල ඉදලම ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්න ළමයින්ට විතරයි ඒක කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ"

"ඒ උනත් සර් අපේ විභාගේ ප්‍රතිඵල පිටවෙනකන් වත් අපට ඉංග්‍රීසි ටිකක් ඉගෙන ගන්න ලැබුණෙත් ඒක අපට ලොකු ප්‍රයෝජනයක් වෙනව" සිරිසේන නැවත ඉදිරිපත් විය.

"ඒක මම පිළිගන්නව. ඒත්. මේ එක ගුරුවරයෙක් කොහොමද චූල ඉස්කෝලෙම ළමයින්ට උගන්වන්නේ?"

"ඉස්කෝල වෙලාවෙන් පස්සේ හරි උගන්වන්න ඒ සර් කැමතියි"

"එයා එහෙම කීවද?"

"එහෙමයි"

"හොඳයි. එහෙම නම් මගෙන් කිසිම විරුද්ධත්වයක් නැහැ. ටො කේරෙතවා ඔය ළමයින්ට තියෙන උවමනාව. ඒක ඔය ළමයින්ගේ විතරක් නෙවෙයි. අද චූල රටේම ඉන්න ළමයින්ගේ පොදු අවශ්‍යතාවක්

හොඳයි - මම එයත් එක්ක කතා කරලා එයාට පහසු විදියකට කාල සටහන වෙනස් කරල දෙන්නම්"

මගේ සිත සාතිශය ප්‍රීතියට පත් විය. අපි එතුමාට ස්තූති කොට පන්තියට ආවෙමු.

උළඟ දවසේ අපේ කාල සටහන වෙනස් කෙරිණි. ඒ අනුව අපට සතියකට ඉංග්‍රීසි පිරිසිඬ තුනක් ලැබී තිබීම ගැන අපි සතුටු විමු. කෙබඳු තත්ත්වයක් යටතේ වුවත් ඉංග්‍රීසි පාඩම හොඳින් කළ යුතු බව මම අදිටන් කර ගතිමි.

ඉංග්‍රීසි පාඩම සඳහා සේන අයියා මුලින්ම අපේ පන්තියට පැමිණි දවසේ අපි ඉහවහා ගිය සතුවත් පසු විමු. අප ඔහුගේ පියකරු මුහුණ දෙස බලා සිටියේ ආදරයෙන් හා ගෞරවයෙනි. ඔහු රාජකරියක් කරන්නකු නොව සේවයක් කරන්නකු වශයෙන් අපි සැළකිමු. ඔහු පළමුවෙන්ම අපේ ඉංග්‍රීසි දැනුම පරීක්ෂා කර බැලුවේය.

"ඔය ළමයි සැහෙන්න ඉංග්‍රීසි දන්න පාට පෙනෙනව. මම හොඳ පොත් දෙකක් තියම කරන්නම්. ඉක්මනට ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්න ඒ පොත් දෙක හොඳයි"

මගේ සිත සතුවත් ඉපිළිණි. පොත් දෙකකින් ඉක්මනට ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්නට පුළුවන්නම් කොච්චර වාසනාවක් ද?

"ඔය ළමයින්ට හොඳ සිංහල දැනුමකුත් තියන හින්දා ඉංග්‍රීසි ව්‍යාකරණ - වචන භාවිතය - උච්චාරණය වාගේ දේවල් පහසුවෙන් ඉගෙන ගන්න පුළුවනි සමරනායකගේ ප්‍රැක්ටිකල් ඉංග්‍රීසි කියන පොතෙන්. සාමාන්‍ය කියවීමට හොඳයි නිව් ටේල්ස් ග්‍රෑම් ජේක්ස්පියර් කියන පොත. දැනට අපි ඒ පොත් දෙක භාවිතා කරමු" යයි ඔහු යෝජනා කෙළේය.

අපි ඒ පොත් දෙක සටහන්කර ගතිමු. ඉක්මනට ඒ පොත් දෙක ගත යුතු යයි මට සිතිණි. එහෙත් ඒ සමගම අනෙක් ක්ෂණික සිතුවිල්ලකින් මගේ උනන්දුව මඬිනු ලැබිණි.

ඒ පොත් දෙක කියක් වෙයිද? කිය උනත් මට නම් ගන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. මේ දිනවල තාත්තාගේ අතේ සතේ නැහැ. කුලී වැඩක් සොයා ගන්න තාත්තා මොන තරමක් මහන්සි වෙනවද? නාම තැනක්

තමයි පුණේ නැතැ. හෙට්ටි විත්තම හේනෙන් නැතිලා වැඩ කරයො වැඩයි කියලා අපේ මන්දා. මොම අවාසනාව තමයි. කමක් නැ. මහේ කොතොම් හරි කරනවා. කාලෙ කාලෙකුත් ඉල්ලාගෙන පාඩම් කරනවා. තාත්තා ගෙන් නම් මම කියන්නේ ඉල්ලන්නෙ නැතැ. තවත් කරදර කරනකොට තාත්තා කොහේ හරි යාට් යන්න. හැම තිස්සෙම ඉන්නේ කල්පනා කර කර. දැන් දැන් නිතරම කියන්නේ ගමෙන් පිටවෙලා යන කතාව. මොනවා පුණේ තාත්තම නම් කරදර කරන්නෙම නැතැ. මම අන්තිමට එසේ සිතිමි.

පුලිත්ති පොත් දෙක මිලට ගෙන තිබුණේ විනිතය. මම මහත් ආශාවෙන් ඒවා ඉල්ලාගෙන පෙරළා බැලිමි. සිංහල පොත් මෙන් කොට ඒවායේ පුදුණු ඉතාම කේතනය. කවරය සනකමය. මැදපු කඩදාසින් හේදි බැම්මක් තියා පොත් ලස්සනය. පෙරළන විට සුවිදක් ද වහනය විය. ඒවා හුකක් ගණන් ඇතැයි මට සිතිණ. විනිතා ඒවා ගෙන්වා ගෙන තිබුණේ කුඩා පොත් සාප්පුවකිනි. ඇගේ පියා නිතර කුඩා යන පුද්ගල කෙනෙකි. පොත් දෙක රුපියල් පහළොවකැයි විනිතා පැවසුවාය. එසේ දෙකම තලලට ගියේය. මා එව්වර පුද්ගල කෙසේ කොයන්නද? රුපියල් පහළොවක් තියා සත පහළොවක් වත් දැන් අපේ හේ හරියේ නැතුව ඇතැයි මට සිතිණ.

කෙසේ වෙතත් ඉංග්‍රීසි පාඨම අතපසු නොකරන්නට මම වගබලා ගතිමි. එක දවසක එක දවසකුගෙන් පොතක් ඉල්ලා ගන්නා මම තවත් දවසක වෙනත් දවසකුගෙන් පොතක් ඉල්ලා ගතිමි. එසේ ඉල්ලාගෙන හෙදර ගෙන ආ දවසට මම ඒ පොතෙන් සම්පූර්ණ ප්‍රයෝජනය ගතිමි. විවේක අවස්ථාවල ද මම කාගෙන් හෝ පොතක් ඉල්ලාගෙන පාඩම් කරමි.

එහෙත් පමණක් ආර්ථික අසීරු පන්තියට පැමිණෙන තෙක් ද එදාට නියමිත පාඩම් බලා ගන්නට මට නොලැබෙයි. එබැඳි දවසට මම සැකයෙන් හා බියෙන් පසුවෙමි. මට පාඩම් කියන්නට කීවොත් මම කොතොමද ගොත ගහන්නේ? මා අදක්කෙයි ඔහුට සිතා ගන්නට ඉඩදීමට බැරිය.

"අද හියෙන්නෙ ඉංග්‍රීසි භාෂාවද සාහිත්‍යද?" එක් උදයක පන්තියට

පැමිණි ඔහු ඇසුවේය.

"සාහිත්‍ය"

"එහෙනම් සාමා කියවන්න බලන්න පාඩම"

කලබල වූ මම වහාම නැගිටිමි. මට පොතක් නැත. මා ළගම සිටි විනිතාගෙන් පොතක් ඉල්ලා ගැනීමට මම උත්සාහ කළෙමි. එහෙත් ප්‍රමාද වූවා වැඩිය. ඔහු මා දෙස බලා සිටියේය.

"ඇයි සාමා අද පොත ගෙනාවෙ නැද්ද?" ඔහු ඇසුවේය.

මම බිම බලා ගතිමි. මා අපේ පොතක් නැත. විනිතාගෙන් පොත ලබාගත නොහැකි විය. මගේ ප්‍රශ්නය වහාම තේරුම් ගත්තේ සිරිසේනය. ඔහු සිටියේ මට ඉස්සරහ පේළියේය. ඔහු පිටුපස හැරී වහාම මට පොත දිගු කෙළේය. එය ඉතා පරණ පොතකි. ඔහු ද එය වෙනත් පාසැලක අඳුනන කාගෙන්දෝ ඉල්ලාගත් පොතකි.

"සාමා" සේන අයියා නැවතත් කතා කළේය.

මම ඉස්සරහ බැලිමි.

"ඇයි පොත ගෙනාවෙ නැත්තේ?"

එය ගෙනෙන්නට අමතක වුණා යයි මට බොරුවක් කීමට සිතිණ. එහෙත් එවිට මා නොසැළකිළිමත් ළමයෙකැයි ඔහු සිතනු ඇතැයි මට ඒ සමගම නැවත සිතිණ. ඔහු එසේ සිතා ගැනීම මට පාඩුවකි.

"ම - මට - පොතක් නැතැ" මම හෙමිහිට ගොත ගැසිමි.

ඔහු බණිනු ඇතැයි මට සිතිණ. එහෙත් ඒ වෙනුවට ඔහු නිහඬව මොහොතක් මා දෙස බලා සිටියේය. ඉන් පසු හෙමිහිට මා වෙත පැමිණියේය.

"දෙන්න ඔය පොත සිරිසේනට"

මම එය සිරිසේනට ආපසු දුනිමි.

"ම - මේ පොත අරගෙන කියවන්න"

ඔහු තමා අපේ තිබූ පොත මා වෙත දිගු කළේය. මම වෙවුලන අතින් එය ගතිමි. ඉන්පසු පාඩම කියවන්නට වීම. 'ඒ මිඩසමර් නයිට්ස් ඩර්ම්' නම් කතාවෙන් පිටු භාගයක් පමණ මම පහසුවෙන් කියවීම. සේන අයියා මා දෙස බලා සිටියේ මහත් උනන්දුවෙනි.

"ඇති. සාමා පොතක් නැතැයි කීවේ බොරුවටද? ඔය කදිමට

පාඩම් තියෙන්නෙ" ඔහු සිතා මුහුට පැවසුවේය.

පොතක් නැතත් මගේ උනන්දුව ඔහුට පෙන්විය යුතු යයි මම කල්පනා කෙළෙමි. එවිට ඔහු අප ගැන තවත් උනන්දු වනු ඇත.

"මම පොතක් ඉල්ලාගෙන පාඩම් කළා"

පාඩම අවසානවීමෙන් පසු ඔහුට පොත ආපසු දීමට මම ගියෙමි.

"පොතක් ගන්නකන් පාඩම් කරන්න එක තියා ගන්න" ඔහු

පැවසුවේය.

මම ඉතාම කෘතඥතා පූර්වකව ඔහුගේ මුහුණ බැලීමි. ඔහු පන්නියෙන් පිටවී ගියේය. ඒ සමගම විනිතා කට හඬ අවදි කළාය.

"දෙන දෙයියෝ ගෙටම ඇවිත් ඇඟට ඇත ඇත දෙනවලු තේද?" යි පවසමින් ඇ සිතාසුණාය.

"මොනවද දෙන්නෙ?" සිරිසේන ඇසුවේය.

"කොයි දේත් මං කියන්නෙ"

ඇ ඇඟටපතට නොදැනී එසේ කියමින් මා දෙස බැලුවාය. එය මට ඇනුම් පදයක් බව ඒ සමගම මට වැටහිණ. එහෙත් මම නිහඬ වීමි. නමුත් විනිතා නිහඬ නුදුටාය.

"අපරාදෙ කියන්න බෑ ඉංග්‍රීසි සර් සාමට හරිම ආදරෙයි"

මම කෝපවීමි.

"මට විතරක් සර්ගෙ විශේෂ ආදරයක් නැහැ. සර් අපි කාටත් එකවාගෙ ආදරෙයි."

"ඒ උනාට ඔයාට වාගෙ අපට සපෝටි නැහැනෙ"

"සාමාට සර් පොත දුන්නෙ එයාට පොතක් නැති හිත්දා. විනිතට පොතක් තියෙද්දි සර්ගෙනුත් මොනවටද?" සිරිසේන ඇසුවේය.

"ඒක නෙවෙයි අපි දන්නව"

"මොකක්ද?"

"මොකක් හරි. ඒක සිරිට ඕන නැහැනෙ"

"ඔයා දන්නව කෙහෙම්මල" සිරිසේන වේගයෙන් පැවසුවේය.

"මෙයාටනෙ හිතට අමාරු"

"කාට තිවත් ඔයාගෙ කතාවෙ යුක්තියක් නැහැ විනිතා. අනිත් කෙනෙකුගෙ අමාරුවක් ඔයාට කවදාවත් තේරෙන්නෙ නැහැ. ඔයාට

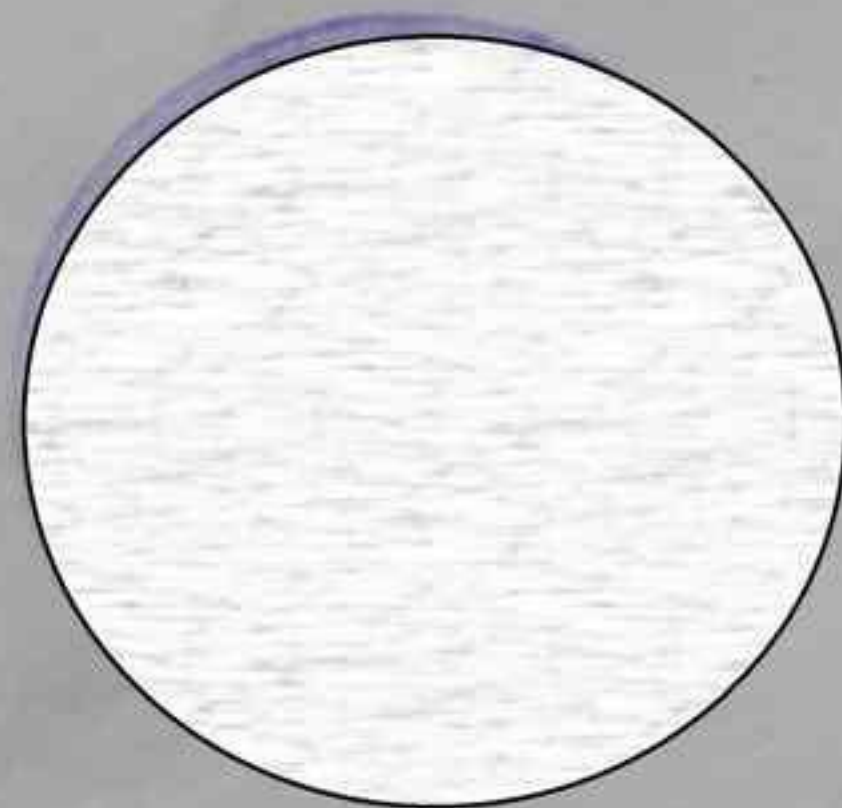
එහෙම අත්දැකීමක් නැහැ" සිරිසේන පැවසුවේය.

"විනිතා ඔහොම කතා කරන්න එපා. මම දුප්පත් එක ඇත්ත. ඒත් මටත් නම්බුවක් කියලා එකක් තියෙනවා. සර් මං ගැන අනුකම්පා කරපු එකට පදයක් හදන්න ඔයාට යුතුකමක් නැහැ....." මගේ කටහඬ අතරමග බිඳී මට ඉබේම හැඬිණ.

"විනිතා කතා කරන හැටි හරි නරකයි. සර් ගැන ඔහොම කතා කරන්න පව් නැද්ද? සාමා ඔය කතාව සර්ට කිවොත් සර් ආයින් මේ පන්නියට අඩිය තියන එකක් නැහැ. එතකොට පාඩුව අපටයි" නිර්මලා ද අමනාපයෙන් පැවසුවාය.

සේන අයියා මා සමග කතාබස් කරන විට - මට අනුකම්පා කරන විට - විනිතාට ඉරිසියා සිතෙන්නේ ඔහු පිළිබඳව ඇගේ යටි හිතෙහි නොමනා අදහසක් ඇති තියා නොවේදැයි මට සිතිණ. ඇ එවැන්නියකි. ඇයට සිතන්නට වෙන දෙයක් නැත. ඇත්තේ පිරිමියකු ගැන සිතීම පමණකි. වෙන මොනවායින් අඩුවක්ද?

හොඳයි මාත් බලා ගන්නම්කො. පුළුවන් තරම් මාත් සේන අයියාට හිතවත්ව ඉන්නවා. එතකොට තමයි විනිතගෙ හිතට තවත් අමාරු. එහෙම අයට එහෙම නොකර බැහැ. මම එසේ සිතීමි.

5.

සේන අයියාගෙන් ලැබුණ ඉංග්‍රීසි පොත මට මහාර්ඝ වස්තුවක් බඳු විය. එසේම ඔහු සිහිපත් කරන විට මගේ සිතට දැනුණේ ගෞරවාත්මක සිතුවිලි සමූහයකි. ඒ සිතුවිලි වලින් මගේ සිත කිසියම් නුපුරුදු නුපුරුදු සුවඳාසක වින්දනයක් ද ලැබුවේය.

රාත්‍රියේ කුප්පි ලාම්පුව දල්වාගත් මම මහත් ආශාවෙන් ඉංග්‍රීසි පොත පෙරළා ගතිමි. අම්මාත් තාත්තාත් ඉස්තෝප්පුවේ කතා කරමින් පසුවූහ.

"රාලතාමිලා අද පුක්කර් එකකුත් ගෙනල්ලා. රූපියල් පහළොස් දහක්ල" තාත්තා පැවසුවේය.

"මගේ අම්මේ එව්වර සල්ලි කන්දරාවක් දීලා?" අම්මා මව්තය හඟවන ස්වරයෙන් ඇසුවාය.

"ඔව්. උන්ට සල්ලි වැහි වැහැලා. තේරන් බණ්ඩෙටත් රාලතාමි කිව්වු ලබන කන්නෙ ඉඳලා වෙන කාගෙහරි කුඹුරක් අල්ලා ගන්න කියල"

"ඉතින් ඔව්වර සල්ලි කන්දරාවක් යටකරලා පුක්කර් ගෙනල්ලා ගොයිරාලලාගෙන් කුඹුරු කඩන එකෙන් පලක් තියෙනවද?"

"ඇයි නැත්තෙ? රාලතාමිලාට බය තියෙන්නෙ කුඹුරු වික ගොයිරාලලාට අයිතිවෙයි කියල. ඒවා බේරගන්න කියක් වියදම් ගියත් උන් ලෝබ නැහැ."

"ඉතින් ගොයිරාලලාට එහෙම අයිති වෙනවද?"

"එහෙමලු කියල කියන්නෙ. තේරන් බණ්ඩෙ කවුද එක්ක කියලා තියෙනවා පෙත්සමක් දාන්ඩ ඕන කියල. ඒක සබාපති මහත්තයාට ආරංචිවෙලා තේරන් බණ්ඩෙ කිව්වු හොඳයි කරලා බලමුකො කියල"

"අනේ මන්දා අපි මොනවා කරන්නද කියල"

ඉන්පසු සැහෙන වෙලාවකට අම්මාගේත් තාත්තාගේත් කටහඬවල් නො ඇසිණ. මම පොත පෙරළාගෙන කන්දී සිටින්නට විමි. පොත කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ගැනීම මට අසීරු විය. ජීවත් වන්නේ කොහොමද යන ප්‍රශ්නයෙන් අපේ ජීවිත හෙම්බත්ව තිබියදී මා පාඩම් කරන්නේ කොහොමද?

"රාලතාමිසි සබාපති මහත්තයයි ඔය තරම් නපුරු උනාට මොකද අර බාල ළමයගෙ නම් එහෙම ගතියක් නැහැ. සාමට ඉංග්‍රීසි පොතක් නැති හින්දා ඒ ළමයා පොතකුත් දීලා තියෙනවා" අම්මා පැවසුවාය.

"ඇත්තද? මහ එවුන් දන්නවා නම් නහියි" තාත්තා පැවසුවේය.

"සාමට කියල තියෙනවා හොඳට මහත්සිවෙලා ඉගෙන ගන්න කියල. ඒ ළමයන් පුළුවන් උදව්වක් කරන්නම් කිව්වු"

"එහෙනම් ඒ ළමයාට මහ එවුන්ගෙ ගතිගුණ පිහිටන්න නැතුව ඇත්තෙ පුංචිකාලෙ ඉඳලම ගෙදරින් පිටවෙලා හිටිය හින්දා වෙන්න ඇති." තාත්තා පැවසුවේය.

ඉන්පසු යළිත් ඔවුහු නිහඬ වූහ. සේන අයියා පිළිබඳව ඔවුන් තුළ එබඳු පැහැදීමක් තිබීම මට සතුටක් විය.

"රත්තිවත් විකුණලා දාමුද කියල මම මේ කල්පනා කෙරුවෙ" සැහෙන වෙලාවකට පසු තාත්තාගේ කටහඬ ඇසිණ.

"අනේ ඒක කරලා කොහොමද? උදේට මේ ළමයින්ට කිරිටිකත් නැතුව ගියාම....."

"අනේ කියක්වත් නැතුව පාරට බහින්න විදියක් නැත. ගමේ ඉඳල හරියන්නෙ නැහැ. කොහේ හරි ගිහින් රස්සාවක් හොයාගන්න ඕන....."

"ඒකට නම් මම කොහෙත්ම කැමති නැහැ. මේ ළමස්සියකුත් ගෙදර තියාගෙන මම කොහොමද තතියම....."

"ගියයි කියල මම එහෙ පදිංචි වෙන්න යනවා නෙවෙයිනෙ. දෙයියනේ කියල ඔය වත්තක මුරකාරකමක්වත් හරිගියොත් ළමයිනුත් එක්ක අපට එහෙ යන්න බැරියැ. මට දැන් මේ ගම තිත්තවෙලා තියෙන්නෙ....."

"අනේ මන්දා....."

මගේ සිතට විශාල බියක් ඇනෙන්නට විය. තාත්තා නැතිව මේ ගෙදර අප සිටින්නේ කෙසේදැයි මට සිතාගත නොහැකි විය. තාත්තා ගමේ රඳවා ගැනීමට කළ යුත්තේ කුමක්ද? මෙතෙක් වැඩ කළ කුණුව ආපසු ලබා ගන්නට හැකි වුණොත් නම් බාගෙ වෙලාවට තාත්තා ගමේ නවතිනු ඇතැයි මට සිතීම. එය ලබා ගන්නේ කොහොමද? මම සේන අයියාටවත් බැගැපත්වෙලා මේ ගැන කියන්නද? ඔහු කියන දෙයක් රාලහාම මාමා අහන්න පුළුවනි. මට එසේ සිතීම.

"කෝ දුව?" තාත්තා අසනු ඇසීම.

"පාඩම් කරනවා" අම්මා පැවසුවාය.

"එහෙනම් සද්ද කරන්නෙ නැතුව දැන් ඉතින් නිදාගන්න."

තාත්තා පිළිබඳව මට විශාල ගෝකයක් ඇතිණ. ඔහු මේ තරම් විශාල ප්‍රශ්න ගොඩකට මැදිව සිටියදින් මගේ පාඩම ගැන කල්පනාකරයි. ඔහු මා ගැන තබාගෙන සිටින්නේ විශාල බලාපොරොත්තු නොවේද? මා දොස්තර වරියක හෝ අධිකාරියක් වරියක කිරීමට ඔහු බලාපොරොත්තු නොවෙයි. ගුරුවරියක හෝ හෙදියක කරවීමට ලැබුණොත් එය ඔහුට නොදොම ප්‍රමාණවත්ය. ඒවා වුවත් ඔහුගේ තත්වයේ හැටියට කෙතරම් විශාල බලාපොරොත්තුද?

තාත්තා නිදාගන්නට බුරු ඇඳ ගසාදමන හඬ ඇසීම. අම්මාගේ බෙදියක් නොවීය. ඇයද බුරු ඇඳ පාවුලින් පාදුර එළා ගන්නට ඇති.

මම අත් සියල්ල අමතක කොට පාඩම් කරන්නට උත්සාහ කෙළෙමි. එහෙත් තාත්තාගේ මුහුණ මගේ මතසින් බැහැර නොවෙයි. ඔහු කෙසේ හෝ ගෙදර තවත්වා ගත යුතුයි. ඒ සමගම මට ඉංග්‍රීසි පොතේ අකුරු අතරින් සේන අයියාගේ දයාබර මුහුණ පෙනෙන්නට විය. අතේ සේන අයියා මට පිහිට වෙන්න. මගේ සිත එසේ කන්නට තරන්නට විය. නිතරම සිතාපෙන් පිරුණු ඔහුගේ පින්බර මුහුණ මා දෙස බලා සිටින්නට විය. මොන තරම් සිරිගාවත්ත මුහුණක්ද? ඒ මුහුණ මගේ සිතට සහනයක් දනවන්නට විය.

ඔහු පිළිබඳ ගොරුවා හා හත්තිය මුදු ඇදරයකින් මගේ සිත මෙන් පුළුල්වන විරූපයක නිමවන විය. ඒ විරූපයෙන් යුතුව මම

පාඩම් කරන්නට වීම. පොතෙන් වහනය වන කියවීමේ ක්‍රියාවක් මගේ නාසයට ඇතිණ. මම මතක් ආදරයෙන් පොත කිහි බැලීම. එය අලුත් පොත් වලින් වහනය වන නැවුම් පුවතයි.

මම බොහෝ වෙලාවක් පාඩම් කළෙමි. එහෙත් පොත අතින් කිහි කැඩීමට මට නොහිතීම. මම නියමිත පාඩමෙන් අඩංගු පිටු කියවන්න පෙරළා බැලීම. ගොම්යෝ සහ ප්‍රියට් නම් කතාවද එහි ඇති බව මට පෙනීම. එය රසවත් ප්‍රේම කතාවක් බව මම අසා ඇත්තෙමි. එහෙත් ඒ කතාව කුමක්දැයි මම නොදන සිටියෙමි. එය කියවා බැලීමට මා තුළ උපන්නේ විශාල ආශාවකි. මම ඒ ආශාවෙන් යුතුව එහි මුල් කොටස කියවීමට උත්සාහ කෙළෙමි. එහෙත් මට එය කියවා තේරුම් ගැනීම අපහසු විය. මා නොදන්නා වචන ගණනා දන්නා වචන ගණනට වැඩි තරම් විය.

සේන අයියාගෙන් ඒ කතාව අසා දැන ගැනීමට මම කල්පනා කෙළෙමි. එයා පාඩම ලස්සනට තේරුම් කරලා අදහවා. අසාගෙන ඉන්න ආයයි. ඉංග්‍රීසි දන්නවා නම් කොටුවේ පොත් කියවන්න පුළුවන්ද? ඒක විශ්ව ශාන්තිකයට පිවිසෙන දොරටුව. මටත් නොදො ඉංග්‍රීසි ඉගෙනගෙන හොඳ ලේඛකයින්ගේ උසස් ශාන්තික කෘති කියවන්න පුළුවන් උනොත්. හොඳට ඉංග්‍රීසි ඉගෙනගන්න ඕන. නිකාතිත්ම මට එසේ සිතීම.

මම පොත වගා මගේ පොත් ගොඩ මත තබා නැගිටියෙමි. නිදා ගන්නට පෙර දොරවල් හොඳින් වගා ඇද්දැයි බැලීම මගේ පුරුද්දකි. එය කවදා කෙසේ පුරුදු වුවාදැයි මම නොදනිමි. ශාලයේ ඉස්තෝප්පුවට පිවිසෙන දොරේ කුස්සියේ දොරේ හොඳින් වගා ඇද්දැයි මම සෑම රැයකම බලමි. ගෙදර කවදත් අත්තිමට නින්දා යන්නේ මාය.

කුස්සි ලාම්පුවක් රැගෙන මම ශාලයට ආවෙමි. පියල්ල නිමවන තිබීම. තාත්තා බිත්තිය අසින්ට අවන්නට බුරු ඇඳ කමාගෙන නිදා පිටියේය. ඔහුට නින්දාගොස් තිබීම. නින්දෙහි පුරුදු ඔහුගේ මුහුණ අධික පෙනෙන්නට පත්ව පැවතීම. එය ඒකාන්ත දෘෂ්ටිකෝණයක් මගින් විදින්නකුගේ මුහුණකි. තාත්තාට ඇති එකම පුද්ගල නින්දා

පමණකි. තාත්තා හොඳින් නිදාගත්තාමේ. ඔහු අවදිවන සුළු ගබ්බෙක් පවා කිරීම පාපයකි. මම එසේ සිතීමි.

අම්මා බුරු ඇඳ පාපුල පැදුරක් එළාගෙන වැතිර සිටියාය. ඇයට ද නින්ද ගොස් තිබිණි. මම ඇගේ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට විමි. අම්මා දැන් වයසට වඩා වැහැරී ගොස් සිටින්නී යයි මට සිතිණි. අම්මට මොකක්ද තියෙන සැපේ? මල්ලීන් අම්මාට තුරුලුවී තිබූ සිටියේය. ඔහුගේ දණහිස් සහ වැලවිට්ටල කොස්කටු බඳු ගොරොසු බිබිලි වගයක් මතුවී තිබිණි. එය ඔහු මන්දපෝෂණයෙන් පෙළෙන බවට ලකුණකි.

නින්ද ගොස් සිටි ඔවුන් තිදෙනා දෙස මම නිශ්ශබ්දව බලා සිටින්නට විමි. මගේ සිත තුළ ඇති වන්නට වූයේ අප්‍රමාණ ශෝකයකි.

මම ඕනෑම දස දුකක් විඳලා හරි ඉගෙන ගන්නම්. ඊට පස්සෙ මේ හැම කෙනෙක්ම සැපවත් කරන්නම්. මම ඉගෙන ගන්න මහත්සි වෙන්නෙ මට විතරක් සැප විඳින්න නෙවෙයි. මේ හැම දෙනාම ජීවත් කරන්න.

මම කාමරයට පැමිණ පැදුරේ ඇලවීමි. හෙට පාන්දරම් නැගිටලා ඉස්කෝලේ යන්න ඕන. වෙනදා යන බස් එකේ ගිහින් මදි. කල්තියා එකේ ගියාම කලින් එන ලමයෙකුගෙන් අනිත් ඉංග්‍රීසි පොතක් ඉල්ලාගෙන ටිකක් පාඩම් කරන්න පුළුවනි. ඒ පොත තමයි වැඩිය හොඳට ඉගෙන ගන්න ඕන. සේන අයියා පස්සේ බස් එකේ ආවාමේ. හැමදාම එයත් එක්ක යනවා එනවා දකිනකොට අනිත් අයගෙ හිත් හොඳ නැහැ. මොනවද බොරුවට පදයක් හදාගන්නෙ. මම සේන අයියගෙ නමට කරකක් නොවෙන විදියට හැසිරෙන්න වගබලා ගන්න ඕන.

එබඳු නොයෙකුත් දේවල් ගැන සිතමින් සිටි මට නින්ද ගියේ බොහෝ වේලාවකට පසුවය.

පසුවද පාසැලේදී සේන අයියා මුණගැසුණු නමුත් දන්ගහ පැලැස්ස ගැන ඔහුත් සමග කතාකිරීමට අවශ්‍ය ටේබල් පදවා ගැනීමට මේ අසමත්විමි. සවස අප පාසැල් ඇරි ආපසු ආවේත් එකම බස්වියේය. අප දෙදෙනා වාඩිවී සිටියේද එකම අසුනෙහි

වුවත් මට කුඹුර ගැන කතා කළ නොහැකි විය. අපේ පවුලේ කරදර ගැන මං ඔහුට කරදර කළ යුතුද? අපේ ඉගෙනීමේ කටයුතු ගැන වෙනෙසෙන ඔහුට පවුලේ ප්‍රශ්න ගැනත් කරදර නොකළ යුතුය. මම එසේ සිතීමි.

එහෙත් ගෙදර පැමිණ මට ඒ අදහස යළිත් වෙනස් කර ගැනීමට සිදුවිය. මා එන විට ද අම්මා පසුපසේ හඬමිනි. රත්තියේ මඩුව හිස්ව තිබිණ. මට කාරණය වහා අවබෝධ විය. ඒ සමගම මගේ පපුව දැවිගෙන ගියේය. රත්තී අප සමග සිටියේ අපේම ගෙදර කෙනෙකු මෙන් නොවේද?

තාත්තා අනිද්දාට ගමෙන් පිටවී යාමට අදහස්කර සිටින බව අම්මා කීවාය. මෙය යන්නේ කොතේදැයි නිශ්චිතව අරමුණක් ඇතිව යන ගමනක් නොවේ. ඉබාගාතේ යාමකි. හිස හැරුණ අතේ යන මේ ගමනින් තාත්තා වළක්වා ගන්නේ කෙසේද? මේ ගැන සේන අයියා සමග කතා නොකිරීමෙන් මා කෙළේ මෝඩකමකැයි මට සිතිණ.

සවස මා මිදුලට වී කල්පනාකරමින් සිටියදී සේන අයියා දෙවැට දිගේ යනු පෙනිණ. ඒ වෙලාවට ඔහු යන්නේ නැම සඳහා ඇල්ලටය. ඔහු නොපෙනී ගිය පසු මුමද මල්ලීන් සමග නාන්නට යාමට පිටත වුණෙමි.

ඇල්ල ළඟදී වුවද සේන අයියාත් සමග මේ ගැන කතා කිරීම මට මහත් අපහසුවක් විය. මම මහත් දෙගිඩියාවෙන් පසුවීමි. එය සේන අයියා අවබෝධ කරගන්නට ඇත. මම දිය රෙද්ද හැඳගෙන කොණ්ඩය කඩා දමා ගෙන වතුරට දෙපා දමා ගලමත වාඩිවී සිටියදී සේන අයියා මා දෙස බලා සිටියේය.

"මොකද සාමා අද අඬලා වාගෙ?" ඔහු ඇසුවේය.

මම කතා නොකර මුහුණ පහත්කරගෙන, ගල් අතරින් ඇදී යන වතුර පාර දෙස බලා සිටින්නට විමි. මගේ පිළිතුර බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි ඔහු ඉන්පසු මල්ලී ඇමතුවේය.

"ඇයි නිමල් අද අක්කා අඬලා?"

එහෙත් නිමල්ද කතා නොකෙළේය.

"සාමා"

මම මුහුණ ඔසවා ඔහු දෙස බැලිමි. එවිට මගේ දෑස කඳුලින් තෙත්ව තිබිණ.

"සේන අයිදාගෙන් මට උපකාරයක් ඉල්ලාගන්න වෙලා තියෙනවා" යි අළුත් මම බිම බලා ගනිමින් පැවසිමි.

"මොකක්ද?"

"මම මේක ගැන සේන අයිසට කරදර කරන්න වටින්නේ නැහැ. නමුත් වෙන කරන්න දෙයක් නැතිම තැනයි කියන්න හිතාගත්තේ. බාගවෙලාවට අයිසට පුළුවන් වෙයි අපට මේ උදව්ව කරන්න."

"මොකක්ද?"

"රාලහාමි මාමට කියල දන්න පැලැස්ස වැඩකරන්න අපට ඉල්ලල දෙන්න"

බොහෝ වේලාවක් යනතුරු සේන අයිසා කිසිවක් කතා නොකළේය. ඒ නිසා මම මුහුණ ඔසවා ඔහු දෙස බැලිමි. ඔහු ඉතා ශෝකයෙන් මා දෙස බලා සිටියේය.

"මට දැන් ගෙදර ඉඳිල්ල එපාවෙලා තියෙන්නේ සාමා"

"ඇයි?"

"තාත්තගෙයි අයිසගෙයි වැඩ කටයුතු කිසිම දෙයක් මට අල්ලන්නේ නැහැ. ප්‍රාක්ටරයක් ගෙනාවට පස්සේ මටත් ඔය කතාව ආරංචි උනා. පරම්පරාගාණක් ඒ අයගෙ කුමුරු අදේට වැඩ කරපු අයට අත්වෙන ඉරණම ගැන තාත්තටවත් අයිසටවත් කිසිම කැක්කුමක් නැහැ. ඒ අයගෙ එකම විරිය තව තවත් ඉඩකඩම් කොටුකර ගන්න එක..... හොඳයි සාමා මේ ගැන දුක් වෙන්න එපා. මම කොහොමහරි තාත්තට කියල මේක කරලා දෙන්න බලන්නම්....."

"පින් සිද්ධ වෙයි අයිසෙ. නැත්නම් අපට සිද්ධ වෙන්නේ තාත්ත නැතුව යන එක. තාත්තා හිතාගෙන ඉන්නේ ගම ඇරලා යන්න....." මට ඉබේම හැඩිණ.

සේන අයිසා බොහෝ වේලාවක් කල්පනා කරමින් සිටියේය. ඇත්ත වශයෙන්ම ඔහු පසු වූයේ මහත් ශෝකයෙනි. ලොකු අයත් ඔහු වැනි නම් කොපමණ හොඳදැයි මට කල්පනා විය.

"අනේ අයිසේ අදම මේක ගැන රාලහාමි මාමාත් එක්ක කතා

කරලා හෙට උදේට මට කියන්න. තාත්තා යන්න හිතාගෙන ඉන්නේ අනිද්දට....."

"කොහෙද රත්බණ්ඩේ මාමා යන්න හිතාගෙන ඉන්නේ?"

"තැනක් නෑ. ඔච්ච හැරුණ අනේ යාච්. ඒකයි මට දුක"

ඔහු ශෝකයෙන් මා දෙස බලා සිටියේය.

පසුවද උදේ මං පාසැල් යන්නට පාරට එන විට සේන අයිසා පාරට පැමිණ සිටියේය. ඔහු සුපුරුදු පරිදි මා සමග සිනාසෙන්නට උත්සාහ කළේය. එහෙත් ඒ සිනාවෙන් මතු වූයේ සතුට නොව ශෝකයයි. ඔහුගේ ප්‍රයත්නයෙන් ද පලක්වී නැතැයි ඒ සමගම මට සිතිණ. මගේ හදවත දැවී ගියේය.

"අර කාරණේ ගැන රාලහාමි මාමාට කතා කළාද අයිසෙ?"

එහෙත් ඔහු එයට පිළිතුරු නොදී සැහෙන වේලාවක් බලා සිටියේය.

"මම කතා කළා සාමා. ඒත් එකෙන් වැඩක් වෙන්නේ නැහැ. එහෙම නෙමෙයි මම වෙන වැඩක් කියන්නම්."

"මොකක්ද?"

"මම හොඳ පෙත්සමක් ලියල දෙන්නම්. මාමට කියන්න කුමුරු අහිමි වෙව්ව අතින් අයටත් කියල ඒක අත්සන් කරවා ගෙන මට ආපහු ගෙනැවිත් දෙන්න කියලා. ඉතුරු හරිය මම බලා ගන්නම්. තාත්තයි අයිසයි විතරක් නොවෙයි ගමේ අතින් මිනිස්සුන් ජීවත් වෙන්න ඕන. ඒ අය ගම රට ඇරලා කොහෙ යන්නද?"

"අනේ අයිසෙ....." මට ඉබේම පැවසිණ.

"ඇයි?"

"අයිසා කොහොමද ගෙදර ඉඳගෙන ගෙදර අයටම විරුද්ධව වැඩ කරන්නේ?"

"ඒකට කමක් නෑ. මම කරන්න යන්නේ මගේ හිතට එකඟව සාධාරණ දෙයක්"

"ඒත් අයිසා හිතනවද ඊට පස්සේ ඒ මිනිස්සුන්ට මේ ගමේ යහතින් ඉන්න ලැබෙයි කියල?"

"ඇයි?"

"රාලහාමි මාමායි සභාපති අයිසයි හිතු දේ කරන අය. ඒක හිත්දා

මිනිස්සු පෙත්සම් දෙන්න බයයි"

"ඒ බය නැතුව යනතුරු තවදුරත් ඒ මිනිස්සුන්ට හරි යයි කියලා සාමා හිතනවද?"

එය ඇත්තකි. එහෙත් අසාධාරණයට විරුද්ධව හිස ඔසවා සිටීමට ඔවුන් සංවිධානයවී නැත.

"එහෙම අසාධාරණයට විරුද්ධව සටන් කරන්න ඒ අය සංවිධානය වෙලා නැහැ අයියෝ"

"එහෙත්ම අපට තියෙන්නේ ඒ අය සංවිධානය කරන එකයි"

එය කරන්නට ලැබුණොත් කෙතරම් උදාර දෙයක්දැයි මට සිතියණ. ඒ සමගම මට සේන අයියා පිළිබඳව ඇති වූයේ අනුපමේය හඬකියකි. ඔහුට කිසිවකින් අවුරක් නැත. තම පන්තියේ අය සමග එක්ව ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ඒ පන්තියේ මුර බල්ලකු වීම ඔහුට වාසියකි. එහෙත් එයට සිත් නොදෙන සානුකම්පිත හදවතක් ඔහුට ඇත. තමා අයත්වන පන්තිය ගැන නොතකා ඔහු අපේ පන්තියේ අයිති වාසිකම් ගැන සිතන්නේ ඒ නිසා නොවේද?

එහෙත් තාත්තා එබඳු එඩිතර සටනකට පොළඹවා ගත නොහැකි බව මම දැන සිටියෙමි. ඔහු එයට අකැමති වන්නේ තමුන්ගේ පණට ඇති හය නිසා නොව අපේ ආරක්ෂාවට හානියක් නොවනු පිණිසය. තම ආරක්ෂාව වත් සලසානොගෙන මිනිසුන්ට තනි තනිව මේ සටන කළ නොහැක. ඔවුන් එකාවන්ව සංවිධානය වුවහොත් එය කෙතරම් ප්‍රබල ශක්තියක් වනු ඇද්ද? ඒ ශක්තිය පරාජය කිරීමට අතළොස්සක් දෙනකුට නුපුරුවන් වන්නේය.

"අයියා හිතනවද අපේ තාත්තලා වාගේ නූගත් ගොවියන් සංවිධානය කරන්න පුළුවන් වෙයි කියල?"

"අමාරුයි. නමුත් බැරි දෙයක් නොවෙයි. ඒ අය පරම්පරා ගණන් ලොකු මිනිස්සුන්ට ගැතිවෙලා හිටිය නිසයි ඒක අමාරු. නමුත් අපි උත්සාහ කළොත් ඒ අයට නියම අවබෝධයක් දෙන්න අපට බැරිවෙන්නේ නැහැ"

"හොඳයි - සේන අයියා සුදානම්ද මේ ගම් පළාතේ එහෙම දෙයක් කරන්න?"

"ඇයි තැත්තේ? ඒ අවබෝධය මට ඇති වුණේ මම ආතන්දේ ඉගෙන ගනිද්දි. මාත් එක්ක මගෙම පන්තියේ ඉගෙනගත්ත සමහර ළමයි ඉගෙන ගන්න විත්දේ මොන දුකක්ද? සමහර අයගෙ ගෙවල්වලටත් මම ගිහින් තියෙනවා. ඒ අයට කන්න නෑ. අඳින්න නෑ. ඉන්න හිටින්න ගෙයක් දොරක් නෑ. දහජරා මුඩුක්කුවල ජීවත්වෙන්නේ. දවස් ගණන් කන්න නැතුව පන්තියේදී කලත්තේ හැදිල වැටිව්ව ළමයි මාත් එක්ක ඉගෙනගෙන තියෙනවා. එහෙම වෙලාවල්වල තමයි මට අපේ තාත්තලා වාගේ මිනිස්සු ගැන මුලින්ම කේන්තියක් දැනුණේ....."

මම අප්‍රමාණ හඬකියෙන් ඔහුගේ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට විමි. ඔහුගේ සානුකම්පිත හදවත හමුවෙහි මගේ දෑස කඳුලින් තෙත් විය. මා විඳින්නේ දුකක් නොවේ. මටත් වඩා අත්ත අපා දුක් විඳින මගේම සහෝදර සහෝදරියන් තව කී ලක්ෂයක් මේ රටේ ඇද්ද? ඔවුන් වෙනුවෙන් කළ හැකි මෙහෙයක් මට නැද්ද?

6.

වටින් ගොඩින් එළිය වැට්ගෙන එද්දී අම්මා මාව අවදි කළාය.

"දුවේ නැගිටින්න. අන්න තාත්තා යන්න ලැස්ති වෙලා දුවට කතා කරනවා"යි අම්මා හෙමිනිට පැවසුවාය.

මම කලබලයෙන් නැගිටිවෙමි. අම්මා රෙදි පොටින් කඳුළු පිය දමමින් සිටියාය. මම ඇයත් සමග ඉස්තෝප්පුවට ආවෙමි. තාත්තා ඉස්තෝප්පුවේ වාඩිවී සිටියේය. සරමත් බැනියමත් ඇඳ තුවායක් කපේ දමාගෙන සිටි ඔහු බලා සිටියේ තවමත් මිදුලේ ඇති අඳුර දෙසය. ඔහුගේ පසෙකින් කඩඉසියක එතු පාර්සලයක් ද විය. එහි ඇඳුම් වියයුතු බව මම සිතීමි.

තාත්තා හෙමිනිට හිස තරවා මා දෙස බැලුවේය. ඒ සමගම මගේ හඳවන එකවර විලාප දී හඬා වැලපිණ. ඔහුගේ දෙපා බදාගෙන කැගසා තඩන්නට මට සිහිණ. එහෙත් මම සිත දැඩිකර ගන්නට උත්සාහ කෙළෙමි.

"දුවේ මම. ගිහින් එන්නමි. කොහෙන් හරි රස්සාවක් සොයා ගත්තු හැටියේ මම ලියුමක් එවන්නමිකො. මල්ලින් බලාගෙන පරිස්සම් වෙලා ඉන්න." තාත්තා බිඳුණ ස්වරයෙන් හෙමිනිට පැවසුවේය.

කොතෙක් සිත දැඩිකර ගන්නට උත්සාහ කළත් මට එකවර නැඹිණ. මම දුවැවින් තාත්තා ඉදිරිපිට දණගසා ඔහුගේ දෙපා අල්ලා වැන්දෙමි. ඔහු මෙසේ ගමෙන් පිටවී ගොස් අතට අසුවන ඕනෑම දෙයක් කරන්නට යාමට පෙළඹුණේ අපව ජීවත් කරවීම සඳහා නොවේද? තාත්තා මගේ හිස අතගා ආශිර්වාද කෙළේය. මම දෝතින් මුහුණ වසාගෙන නැගිටිවෙමි.

"අඩන්න එපා මගේ රත්තරන් දුව. මගේ දුව තවත් හොඳට මහන්සිවෙලා ඉගෙන ගන්නකො. අපටත් යන කලක් ඒවි."

තාත්තා නැගිට පාර්සලය අතට ගත්තේය. මොහොතක් අම්මාගේ මුහුණ දෙස බලා සිට හෙමිනිට මිදුලට බැස්සේය. අම්මාගේ දෙකොපුල් දිගේ කඳුළු වැගිරිණ. තාත්තා කඩුල්ලෙන් පැන අඳුරේ නොපෙනී යන තෙක්ම අපි කඳුළු අතරින් බලා සිටියෙමු.

"තාත්තා පාන්දරම ගියා පුතේ" මල්ලි පාසැල් යාමට සූදානම් වෙද්දී අම්මා හෙමිනිට පැවසුවාය.

එවිට ඒ අනිසකයා බිය වූවාක් බඳු ඇසින් මොහොතක් වෙලා අම්මාගේ මුහුණ බලා සිට නිහඬව මගේ මුහුණ බැලුවේය. මම බිම බලා ගනිමි. මල්ලි බොහෝ වේලාවක් මිදුල දෙස බලා සිටියේය. එහෙත් මා හෝ අම්මා මෙන් ඔහු නොනැඹු වේය.

මට පාසැල් යාම සඳහා වෙනදා නිඳු උනන්දුව එදා නොවීය. එහෙත් මම සූදානම් වී හෙමිනිට උරට දාවෙමි.

මා එන විට සේන අයියා පාටේ බලා සිටියේය. මට කෙළින්ම ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලීම අපහසු විය. මම ඔහුගෙන් මුහුණ සඟවා ගන්නට උත්සාහ කෙළෙමි. එහෙත් ඔහු මගේ අපහසුව තේරුම් ගන්නට ඇත. ඔහු නිහඬව මා දෙස බලා සිට හෙමිනිට කතා කෙළේය.

"සාමා පාන්දරම අඩලා නේද?"

මම කතා නොකර බිම බලාගෙන පසුවන්නට වීමි.

"සාමා ඇයි මේ?"

"තාත්තා පාන්දරම ගමෙන් පිටවෙලා ගියා සේන අයියෝ" මම බිම බලාගෙන හෙමිනිට පැවසීමි.

ඒ සමගම මට නැඹිණ. මම ලේන්සුව දෙනෙතට තදකර ගනිමි. සේන අයියා ද බොහෝ වේලාවක් ගත වන තුරු නිහඬව පසුවීය.

"අඩන්න එපා සාමා. මාමා ගෙදර නැහැයි කියලා ඔයා බය වෙන්න ඕන නැහැ. ඕනම දෙයක් ගැන මට කියන්න ලැජ්ජාවෙන්න එපා. අපි කොහොම හරි අපේ කටයුතු කර ගන්න බලමු" ඔහු ශෝකී ස්වරයෙන් හෙමිනිට පැවසුවේය.

එය මගේ අසරණ දුක්බර සිතට මොන තරම් අස්වැසිල්ලක් වීද? මට ඔහුගේ වචනය විශ්වාස කළ නැත. මම අප්‍රමාණ භක්තියෙන් හෙමිනිට මුහුණ වසවා ඔහු දෙස බැලීමි. ඔහු මහත් අනුකම්පාවෙන්

හා ආදරයෙන් මා දෙස බලා සිටියේය.

රත්ති විකුණා ලබාගත් මුදලින් තාත්තා ගෙන ගොස් තිබුණේ මග විසඳම සඳහා රුපියල් දහයක් පමණකි. ඉතිරි මුදල් සියල්ලම අම්මාට දී ගොස් තිබුණි.

අම්මාගේ දවස් ගත වන්නට වූයේ නැඩු කඳුලිනි. ගෙදර මහත් මුසල පාර්වත් දරන්නට විය. පාසාල් ඇරී එන මම මුලින්ම සොයා බලන්නේ තාත්තාගෙන් ලිපියක් ලැබී තිබේද යන්නය. එහෙත් අපට ලිපියක් ලැබුණේ සතියකට පසුවය. තාත්තාට රත්නපුරේ මැණික් පතලක කුලි වැඩක් ලැබුණ බව එහි සඳහන් විය. පඩිය ලැබුණ වහාම මුදල් ටිකක් එවන බවද එහි සඳහන් කර තිබිණ.

"අනේ එයාට කවදාවත් පතල් වැඩ පුරුදු නැහැ"යි. පවසමින් අම්මා නැඩුවාය.

"අනේ දෙයියනේ අපි හිත්ත අපේ තාත්තා විඳින දුකක්" යයි මම ඉබේම පැවසිණ.

පරිස්සමින් ජීවත්විය යුතු බවත් අපට සියලුම දෙවියන්ගේ පිහිට පතන බවත් තාත්තාගේ ලිපියේ අන්තිමට සඳහන් විය. මම පහුවදාම තාත්තාට ලිපියක් තැපාල් කළෙමි. අපේ දුක් වේදනා ගැන කිසිවක් සඳහන් නොකිරීමට මම වගබලා ගනිමි. අනුන්ට මැණික් ඉල්ලම් ගොඩ දැමීම සඳහා වෙනෙසෙන ඔහුට තවත් සිත් වේදනා අත්කර දිය යුතුද? සේන අයියා දැන් අපට හොඳින් ඉංග්‍රීසි උගන්වන බවත් එය මතුවට විකාල ප්‍රයෝජනයක් වන බවත් මම සඳහන් කෙළෙමි. එබඳු ආරංචියකින් තාත්තා කොපමණ සතුටු වන්නේදැයි මම දනිමි. පතලක් තුළ පස් හාරදී තාත්තා මා ගැන සිතමින් සතුටුවනු ඇත.

තාත්තාගේ ලිපිය ගැන මම සේන අයියා සමග ද පැවසිමි.

"සාමාට බැරිද හවසට හවසට අපේ ගෙදර එන්න. මම ඔයාට ඉංග්‍රීසි ටිකක් කියලා දෙන්නමි" දිනක් ඔහු පැවසුවේය.

මගේ සිතට විකාල ප්‍රීතියක් දැනිණ. වැඩිපුර ඉංග්‍රීසි ටිකක් ඉගෙන ගන්න ඇත්තමි කොච්චර එකක්ද? එහෙත් ඒ සමගම එය පිළිබඳව මගේ සිත තුළ අනෙක් සිතුවිල්ලක්ද පහළ විය. සේන අයියාගේ ගෙදර අය කැමති වේවිද?

"ඒක සේන අයියට කරදරයක් නෙවෙයිද?"

"මොකක්ද මට කියෙන කරදරේ? හවසට මම ඉන්නෙ නිකම්මයි"

"ඒත් සේන අයියලෑ ගෙදර අය කැමති වෙයිද දන්නෙ නැහැ"

"ඒ අය නෙවෙයි - උගන්නන්නෙ මම" ඔහු හිතුවක්කාරයකු මෙන් පැවසුවේය.

මම අදිමදියෙන් බලා සිටින්නට වීමි.

"ඔයා බය නැතුව එන්න. අපේ ගෙදර ප්‍රශ්නයක් නැගුණොත් ඒක මම බලාගන්නමිකො"

මම අම්මා සමගද ඒ ගැන පැවසිමි.

"අනේ මන්දා දුවේ ඒ ළමයා බුදුන් ඇති කාලේ දරුවා. ඒත් මහ එවුන් මොකුත් කිවොත්?"

"මාත් සේන අයියට කිවේ ඒක තමයි. ඒත් එයා කියනවා එහෙම දෙයක් වෙන්නෙ නැහැයි කියල"

"කොයි එකටත් අනේ දුවේ පරිස්සමට. මහ එවුන් මහ පුදුම මිනිස්සු"

සේන අයියලාගේ ගෙදර මට එතරම්ම අමුතු තැනක් නොවීය. තාත්තා කළේ අදේට ඔවුන්ගේ කුඹුරු වැඩ කිරීම පමණක් නොවේ. ඒ ගෙදර ආනයක් පින්කමක් මඟුලක් වැනි දෙයක් වූණොත් තාත්තා දිවා රෑ වෙනෙස නොබලා ඒ සියල්ල සඳහා මහන්සි වුණේය. ඒ සියල්ල නොමිළේය. එදිනෙදා යම් යම් වැඩපල සඳහාද තාත්තාට පණිවුඩ එවා ගෙන්වා ගත්හ. අම්මාද වී කෙටීම ඉවීම වැනි වැඩපලවලට නිතර උදව් වූවාය. කුඩා කාලයේ සිට අම්මාත් සමග එහි යාම මගේද පුරුද්ද විය. එහෙත් අදේට කුඹුරු ගොවිතැන නැතිවී ගියදා සිට අප පසුවන්නේ අමනාප වූවන් මෙනි. අම්මා ද එහි යාමක් නැත. ඇයට එන්නැයි පණිවුඩ එවීමක් ද නැත.

අපේ ගෙදර කවුරුත් සේන අයියලාගේ ගෙදරට ගොඩවන්නේ කුස්සිය පැත්තෙනි. අපේ තත්ත්වයේ සිටින ගමේ අනිත් අයද එසේය.

සවස මම සටහන් පොතක් ද රැගෙන බයෙන් බයෙන් සේන අයියලාගේ ගෙදර කුස්සියට ගොඩවීමි. මා දුටු නැන්දා පුදුමයෙන් මෙන් මා දෙස බැලුවාය.

"ආ - සාමාවතී මොකද කෙල්ලේ කාලෙකින් මේ පැත්තේ පැමිණිනේ" ඇ ඇසුවාය.

"සේන අයියාගෙන් පාඩමක් අහගන්න ආවා නැන්දේ"

ඇ ඊට මොහොතක් මා දෙස බලා සිටියාය.

"මොහොද? ඉංගිරිසිද?"

"ඔව් නැන්දේ"

ඇ නැවතත් කතා කෙළේ මා දෙස නිහඬව බලා සිටීමෙන පසුවය.

"අපි දාස් ගෙන් විසදුම් කරලා අපේ ළමයි ලොකු කොලිජිවල බෝඩිං කරලා ඉංගිරිසි ඉගැන්වුවෙ. දැන් උඹලට නිකම්ම ඉංගිරිසි" කියමින් ඇ සාවඳු ලෙස සිතාසුණාය.

මම නිහඬව බලා සිටින්නට විමි. සභාපති අයියාගේ තෝරා ද අප වෙත පැමිණියාය. මා ඉංගිරිසි පාඩම අසාගන්නට ආ බව ඇසු ඇයද කතා කෙළේ සාවඳු ලෙසිනි.

"මොන ඉංගිරිසිද සාමාවතීගේ කෙල්ලන්ට? අපි නම් ඉගෙන තේන් හොඳට හෙදර දොරේ වැඩ."

"අත්තලාට නම් මොකද ඉතින්. ඒත් අපි මොකක් හරි රක්ෂාවක් ගොඩ ගන්න ඒපායැ අත්තෙ"

ඔවුහු කව දුරටත් මා අධෛර්ය කරන අයුරින් කතා කරන්නට වූහ. මට අවශ්‍ය වූයේ කෙසේ හෝ ඔවුන් වෙතින් ඉවත්වීමය.

"සාමාවතී ආව එකත් හොඳට ගියා. ලැයිසා පලා ලියන්නට සිහින් අත කපාගෙන. අනේ සාමාවතියෙ ඔය මිරිස් ටික අඹරලා දිවන්නෝ" තැන්දා පැවසුවාය.

මම ඉතාම සතුටින් ඔවුන් වෙතින් ඉවත්විමි. මට මිරිස් ඇඹරීම එතරම් දෙයක් නොවේ. හෙදරදොරේ වැඩ කොයි එකත් මට හොඳින් දුරුදුය. මා මිරිස් අඹරා අවසන්වූ පසු නැන්දා මට කතට කේ තෝපායක් දුන්නාය. මම එය බිවෙමි.

"සේන අයියා හෙදර නැද්ද නැන්දේ?"

"ඔන්න මය කාමරේට වෙලා හිටියා පොතකට ඔරවාගෙන" ඇ අභිප්‍රායෙන් පැවසුවාය.

මම කෙලින්ම සාලය වෙත පැමිණ එබී බැලිමි. රාලහාමි මාමා

එහි ඇද්දැයි මට බය සිතිණ. වාසනාවට මෙන් සේන අයියා සාලයේ සිටියේය.

"ආ - සාමා ආවද? මොකද මෙව්වර පරක්කු උනේ? මම නාන්න යන්නයි ලැස්ති උනේ"

"මම ඇවිත් ටිකක් වෙලා. නැන්දලත් එක්ක ටිකක් කුස්සියේ කතා කර කර හිටියා"

ඔහු මට පාඩම කියාදීම සඳහා තෝරා ගත්තේ ඔහුගේ කාමරයයි. එයට ඇතුළු වන්නට මට බයක්ද සිතිණ. එය සුවපහසු කාමරයකි. ඔහුගේ මේසය තබා තිබුණේ ජනේලය අසලිනි. මේසය ළඟ පුටු දෙකක් විය. බිත්තිය අයිනේ ඇඳුකි. එහි ඇතිරිල්ල සහ කොට්ටය ඉතාම පිරිසිදුය. ඇඳුම් අල්මාරිය සහ පොත් රාක්කය තවත් බිත්තියක් අයිනේ විය. ඔහු මේසය ළඟ එක් පුටුවක වාඩිවී මට අනෙක් පුටුවේ වාඩිවෙන්නට කීවේය. එහෙත් මම අදි මදියෙන් සිටගෙන සිටියෙමි.

"වාඩිවෙන්න ළමයෝ"

"නෑ අයියෙ මම හිටගෙන ඉන්නමි"

"මම කියන එක අහන්න" ඔහු අණ කරන ස්වරයෙන් පැවසුවේය.

මම පුටුවේ කෙළවරට වන්නට වාඩිවිමි. ඔහු මට පාඩම කියාදීම ආරම්භ කෙළේය. එහෙත් මගේ හදවත පුදුම වේගයකින් ගැහෙමින් තිබිණ. නැන්දා හරි මානෙල් අක්කා කාමරයට එයිද? නැත්නම් රාලහාමි මාමා එයිද? මම සේන අයියන් එක්ක මෙහෙම ඉදගෙන ඉන්නවා දකිනකොට ඒ අයට මොනවා හිතෙයිද? මම ජනේලයෙන් පිටත මහපාර දෙස බලා සිටින්නට විමි.

"සාමා කොතෙද බලාගෙන ඉන්නේ?"

මම අවදිවී ඔහු දෙස බැලිමි.

"මි - නෑ මොකුත් නෑ අයියෙ"

"එහෙනම් බලාගෙන ඉන්නේ?"

"අපි පාඩම් කරන්න වෙත තැනක් ලැස්තිකර ගම්මුද අයියෙ?"

"ඇයි මෙනත මොකද?"

"මගෙ හිතට මහ බයක් වාගෙ ඇනෙනවා"

"ඇයි?"

"ගෙදර අය මං ගැන මොනවා හිතයිද අයියෝ?"

"මොනව හිතන්නද?"

"අයිියටත් එක්ක බිහිසියි"

"බිහිසියි කිව්වොත් සාදු කියමු" යයි පවසා ඔහු සිනාසෙන්නට උත්සාහ කෙළේය.

එහෙත් මගේ මුඛට සිනාවක් නොනැගිණි.

එදා සවස මා ගෙදර පැමිණියේ මහත් ප්‍රීතියෙනි. සේන අයියා මොනතරම් හොඳදැයි මට නිතැතින්ම සිතීම. ඒ ගෙදර අතින් අයත් ඔහු මෙන් හොඳ නම් මොනතරම් වාසනාවක්ද? ඒ අය ගැන සිතන විට මගේ ඉහෙණිමට එතරම් ආයුෂක් නැති වෙනැයි මට බියක්ද දැනිණි.

ඉන්පසු සෑම සවසකම මම එහි යන්නට වීමි. ඒ සෑම දවසකම නැන්දා හෝ මානෙල් අක්කා මගෙන් කුස්සියේ කිසියම් වැඩක් කරවා ගැනීමට අමතක නොකළහ. ඔවුන් හොඳින් තබා ගත යුතු හෙයින් මම ද ඒ සෑම දෙයක්ම සැලකිල්ලෙන් කෙළෙමි. සමහරදාක ඔවුන් කියන තුරු නොසිට මගේ කැමැත්තෙන්ම මම මිරිස් ඇඟිරීමි. වතුර ගෙනාවෙමි.

එහෙත් එක් සවසක මා එහි යන විට සේන අයියාගේ මුහුණ වෙනස්වී තිබිණ. අතින් අය ද මුහුණු එල්ලාගෙන සිටියහ. රාලහාමි මාමාද ගෙදර සිටියේය. කිසියම් අමුත්තක් සිදුවී ඇතැයි මට ඉවකින් මෙන් දැනිණ. මගේ සිත බියපත් විය.

සේන අයියා එදා මට ඉගැන්වීම සඳහා පිළියෙළ කර ගත්තේ කෑම මේසයයි. එය විවෘත තැනකි. මම වාඩි නුහෙමි. ඔහු ද මට වාඩිවීමට නොකීවේය. නැන්දා සාලයේ අප පෙනෙන කෙක් මානගේ වාඩිවී බලා සිටියාය.

"සේන අයියට අපරාදේ මම හින්දා ගෙදරින් බැහුම් අහන්න සිද්දවුණා නේද?" මම පසුදා උදේ පාරේදී ඇසිමි.

"කවුද කීවෝ?"

"කියාපු කෙනෙක් නෑ. ඒත් මට තේරුණා ගෙදර අයගේ මුණ දකිනකොට"

"එහෙනම් දැන් සාත්තර කියන්නත් දන්නව නේද?" ඔහු සිනාසෙන්නට උත්සාහ කෙළේය.

"ඔවා ගණන් ගන්න ගියොත් අපට ජීවත් වෙන්න බෑ සාමා"

"ඒ උනත් අපරාදේ අයියා මං හින්දා ගෙදරින් බැහුම් අහනවා නේද? මම මීට පස්සෙ නැවිත් තිකා ඉන්නම්. නැන්දා වෙලාවක මට හොඳටම බිහිවී කියලා මට බයත් හිතෙනවා....."

"නෑ එව්වර දෙයක් නම් වෙන්නෙ නෑ. මම අම්මට කියල තියෙන්නෙ මට මොනවා කිව්වත් කමක් නෑ සාමාට එහෙම මොකුත් කියන්න එපා කියල"

"ඊයේ ගෙදර මොකුත් කතාවක් ඇතිඋනාද අයියෝ?"

"ඔව්. අපි දෙන්නා කාමරේ ඉන්න එක ගැන මානෙල් අක්කගෙ හිත හොඳ නැහැ. එයාගෙ හිතේ මොකක්ද ඉරිසියාවක් තියෙනව. එයා තමයි අම්මයි තාත්තයි දෙන්නත් වයින් කරලා තියෙන්නෙ"

"ඇයි අනේ මානෙල් අක්කා එව්වර නපුරු?"

"ඒක එයාගේ හැටි"

සේන අයියා නොකීවත් ගෙදර අය ඔහුට හොඳටම බණින්නට ඇතැයි මට සිතීම. ඔය හිඟන කෙල්ලක් කාමරේ ඇතුළෙ දමාගෙන ඉන්න උඹට ලැජ්ජා නැද්ද මිනිහෝ? මාමා මෙහෙම අහන්න ඇති. මම හින්දා අපරාදේ සේන අයියා බැහුම් අහන්නෙ. මට ඔහු පිළිබඳව මහත් ආදරයක් හා හක්තියක් දැනිණ. ඔහු සියල්ල මා වෙනුවෙන් කරන්නේ මගෙන් ඇති කිසිම ප්‍රයෝජනයක් නිසා නොවේ. මගෙන් කිසිම දෙයක් අපේක්ෂාවෙන් ද නොවේ.

අතින් අතින් ඔහු මොන තරම් විනිතද? කවදාවත් නරක වචනයක් කතා කරන්නෙ නැහැ. ඉතා අඩු වශයෙන් මගේ දිනා නරක විදියට බලන්නෙවත් නැහැ. මම එයාගෙ කාමරේ ඉඳලත් එයා මගේ අතින්වත් ඇල්ලුවෙ නැහැ.

එහෙත් පසුව දවසක සිදුවූයේ ඉතාම අවාසනාවන්ත සිදුවීමකි. මානෙල් අක්කා මට මිරිස් අඹරන්නට කීවාය. මම ඉතාම සතුටින් එය කරමින් සිටියෙමි. හදිසියේ සේන අයියා කුස්සියට ආවේය. ඔහු ඇස් දෙක ලොකු කරගෙන මා දෙස බලා සිටියේය. ඉන්පසු මානෙල්

අක්කා දෙස බැලුවේය. ඔහුගේ ඇසින් ගිනි පිටවන්නට විය. ඔහු එතරම් කෝපයෙන් සිටිනු කිසිදාක මා දැක නැත. මම මහත් බියට පත්වීමි.

"කවුද සාමාන මිනිස් අභිරුක්ත කීවේ? එතැන අත්දෙක සෝදාගෙන මොනට" ඔහු අණ කෙළේය.

"කවුරුවත් කියාපු එකක් නැහැ මමමයි මේ මිරිස් ටික අභිරුක්ත ගත්තේ. මේක ඇඹරුවයි කියල මගේ අත් දෙක ගෙවෙනවද අයිියෝ?"

"සාමාන මේ මෙහෙ එන්න කියල තියෙන්නෙ කුස්සියේ වැඩ කරන්න නෙවෙයි ඉගෙන ගන්න" ඔහු කෝපයෙන් ගුගුළුය.

ඉන්පසු ඔහු මානෙල් අක්කා දෙස බැලුවේය.

"මේ ඒ ලමයාට උගන්නන එකට ගාස්තුවට හරියන්න කවුරුවත් එයාගෙන් වැඩ ගන්න ඕන නැහැ" ඔහු කෝපයෙන් පැවසුවේය.

මානෙල් අක්කා කෝපයෙන් බලා සිට ගස්සාගෙන කුස්සියෙන් ඉවත්වූවාය. සේන අයියා ද සාලය පැත්තට ගියේය. මට මහත් බියක් දැනිණ. මගේ දුප්පත්කම හින්දා මේ ගෙදර සාමයන් නැතිවෙන්නද එන්නේ? මම මිරිස් ටික අඹරා සාලය වෙත ආවෙමි. සේන අයියා කැමි මේසය ළඟ වාඩිවී සිටියේය.

අපි පාඩම් ආරම්භ කෙළෙමු. එහෙත් ඒ සමගම නැන්ද කෝපයෙන් එතරට කඩා වැදුණාය.

"මොකද උඹ අර ලමයාට කීවේ?" ඇ සැරවුණාය.

"මම කීවේ සාමාගෙන් කවුරුවත් මේ ගෙදර වැඩ ගන්න ඕන නැහැ කියල. ඒ ලමයාට මෙහෙ එන්න කියල තියෙන්නෙ මම. ඒ ලමයා එන්නෙ ඉගෙන ගන්න මිස වැඩ කරන්න නෙවෙයි" ඔහු ගුගුළුය.

"අන් සේන අයියා කැ නොගහ ඉන්නකො. මේ ගෙදරට වැඩක් පලක් කරල දෙන එක මට මැකමක්ද? මේ ගෙදර කවුරුවත් මට වැඩ තියන්නෙ නැහැ. කුස්සියේ මොකක් වැඩක් තිබුණොත් මම කරලා දෙන්නෙ මගේම උවමනාවට" මම බැගැපත්වීමි.

එහෙත් නැන්ද සේන අයියා දෙස ඊවා බලා සිටින්නට වූවාය. "මම උඹා ඉඩ දන්නා වැඩයි. හිතන්න එපා මෙතන කෝල්"

නටන්න. මේක නාඩගම් මඩුවක් නොවෙයි"

ඇ එසේ පවසාගෙන එතැනින් ඉවත්ව ගියාය. මට ඉබේම හැඬුම් ආවේය. ඇ ඉන් අදහස් කෙළේ කුමක්ද? මෙතන නාඩගම් නටාපු කෙනෙක් නැහැ. මාත් සේන අයියන් අතරේ නොනිසි සම්බන්ධයක් ඇතැයි ඇ සිතන්නී ද? එහෙම හිතන එක පව.

එදා මා ගෙදර ගියේ බරවූ හදවතින් යුතුවය. මින්පසු පාඩම සඳහා එහි නොයා යුතු යයි මට සිතිණ. මා නිසා සේන අයියා බැණුම් ඇසිය යුතු නැත. මා නොගියොත් ඔහු අමනාප වන්නට පුළුවනි. තෙට උදේට සේන අයියාට හිත නොරිදෙන විදියට කරුණු පහදලා දෙන්න ඕනැ. මම එසේ සිතීමි.

පසුවදා උදේද සේන අයියා මට පාරේදී මුණ ගැසුණ නමුත් මා කතා කරන්නට පෙර ඔහු කතා කෙළේය.

"අම්මා ඊයේ කියාපු කතාවට සාමා තරහ වෙන්න එපා. ඔය සේරම මානෙල් අක්කගෙ වැඩ. එයා අපි දෙන්න ගැන අම්මගෙ හිතට තරක අදහසක් දමලා තියෙනවා. ඒත් අම්මා දැන ගන්න ඕන අපි පුංචි කාලෙ ඉඳල හිටියෙ කොහොමද කියල."

"අනේ අයිියෝ....."

"ඇයි?"

"අපරාදෙ මේ පවිකාර මම හින්ද අයිියගෙ නමක් නරක් වෙනවා. මම මීට පස්සෙ නැවිත් ඉන්නම් අයිියෝ."

"ඔය ඔය ඉතින්? ඔයත් හදන්නෙ ඒ අයට දිනුම දෙන්න ද?"

"නැතුව වෙන මොනවා කරන්නද අයිියෝ?"

"ඒ සේරම මම බලා ගන්නම්. ඔයා නැවිත් ඉන්න එපා."

නමුත් එදා සවස මා පාසැල් ඇරී එන විට අම්මා මග බලාගෙන සිටියාය.

"අනේ දුවේ අද ඉඳල ඉංග්‍රීසි පාඩමට යන්න එපා."

"ඇයි අම්මෝ?"

"ඊයේ රාත්තරියේ එහෙ හරියට කලබල උනාලු. රාලකාමි අයිිය අප ලමයාට හරියට බැන්නලු. ඒ ලමයා කීවලු ගෙදරිනුත් යනවා කියල."

"කවුද අම්මට කීවේ?"

"අර ලැයිසා කෙල්ල. මානෙල් මැණිකෙයි සහාපති මහත්තයයි දෙන්නත් හරියට බැන්නපු." *For P. P. Thakalaya*

සේන අයියා ගැන මට මහත් ගෝකයක් දැනිණ. මේ කිසිවක් ඔහු මට නොකීවේය. ඔහුට ගෙදරින් තවත් මොන මොන කරදර ඇද්ද? නැ. මීට පස්සේ මම යන්නේ නැහැ.

සේන අයියා මග හැර සිටින්නට වුවමනා නිසා පසුදා මම පාසැල් නොගියෙමි.

සවසට සේන අයියාගෙන් ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගැනීම මට නැතිව ගියේ ඒ අයුරිනි.

7.

මා නොයන නිසා සේන අයියාලාගේ ගෙදර අර්බුදය එකෙකින් අවසන් වනු ඇතැයි මම සිතීමි. එහෙත් සිදුවූයේ අනෙකකි. ඔහු ගෙදර සියල්ලන්ටම බැණ වැදී අත්තිමට පාසැලට ගොස් එහි තතර වුණේය.

"මේ ගෙදර හැමෝම හිතාගෙන ඉන්නේ තනියම රජවෙන්න. ගමේ දුප්පත් මිනිස්සුන්ට සලකන්නේ පරවෙනි දාසයින්ට වාගේ. අපේ කුඹුරු අදේට වැඩ කෙරුව දුප්පත් මිනිස්සු කීදෙනෙකුගෙ බඩට පයින් ගැහුව ද? අත්තිමට සමහරු දැන් ගමෙන් නැහැ. අර දුප්පත් කෙල්ල මෙතෙක්ට ඇවිත් හවසට ඉංග්‍රීසි ටිකක් ඉගෙන ගත්තා. අත්තිමට ඒකත් නැති කෙරුවා. හොඳයි බලමු හැමදාම ඔය විදියටම රජ කරගෙන ඉන්න පුළුවන් වෙයිද කියල. ඔය දුප්පත් මිනිස්සු හැමදාම ඔහොම ඔඵව පාත් කරගෙන ඉවසන එකක් නැ. ඒ මිනිස්සු ඔඵව උස්සපුදාට බලමු මොකක්ද වෙන්නේ කියල" ඔහු එසේ පවසා ඇත. ඒ බව මට කීවේ ලැයිසාය.

සේන අයියා පාසැලේම නැවතීම වඩාත් හොඳ යයි මට සිතිණ. ඔහුගේ අක්කා විදුහල්පති තුමාගේ බිරිඳය. විදුහල්පති තුමා මෙන්ම ඇයද කරුණාවන්තය. පාසැල දියණු කිරීමට ඔවුන්ට අවශ්‍යවී තිබේ. ඒ නිසා ඔවුහු ගුරු මණ්ඩලය සහ ශිෂ්‍යයින් සමඟ සහයෝගයෙන් හා උනන්දුවෙන් වැඩ කරති.

ගුරු නිවාසය පිහිටියේ පාසැල් වත්තේමය. එහෙත් සේන අයියා තවතින්නට තෝරාගෙන තිබුණේ ප්‍රධාන පාසැල් ගොඩනැගිල්ලේම එක කෙළවරක පිහිටි පුංචි කාමරයයි.

මම කල්තියා බස් එකේ යාමට කෙමෙන් පුරුදු වීමි. සමහරදාක මා පාසැල් යන විට මට කලින් එහි පැමිණ සිටිනුයේ ළමයින්

දෙකුත් දෙනකු පමණි. පාසැලේ මිදුලත් පත්ති කාමරත් අප විසින්ම දැඩි පවිත්‍ර කරගත යුතුව තිබිණ. අපි ඒ වැඩ කොටස් බෙදාගෙන සිටියෙමු. මම කල්තියා ගිය දවසට පංගු පේරුවක් නැතිව පත්තියක් මිදුලත් ඇමදිමි. එදාට ඒ වැඩ කොටස භාරව සිටින ගිණිහිවද කල් තියා එයි. එතෙක් ඒ වග විට ද ඇගේ වැඩ මගෙන් කෙටි අවසානය. මෙ ඉන්පසු අප ගිණිහිවගෙන් පොතක් ඉල්ලාගෙන පාඩම් කරමි. සමහරදාක ලද්දට සේන අයියා තාත්තට යන්නේ මා පාසැල් ගිය පසුය. ඔහු ඇත් තාත්තේ පාසැල් වත්තේම ලිඳෙකි. පිජාමා සරමක් නැද්දෙන තව්‍යයක් ද කපේ දමාගෙන ලී සෙරෙප්පු දෙකක් දෙපයේ ලාගෙන තාත්තට යන ඔහු දෙස මම මහත් පහත් සිතින් බලා සිටිමි. මා සිටිනු දුටුවොත් ඔහු මා සමග වචන කීපයක් කතා කිරීමට අමතක නොකරයි. සමහරදාක මා යන විට ඔහු තාගෙන පාමිණ කලිසම ද ඇදගෙන සිටියි.

එක් දවසක මම පත්ති කාමරය අතුගාමින් සිටියෙමි. එවිට ඔහු එහි පාමිණියේය. පත්තියේ සිටියේ මා පමණකි. මගේ සිතට සතුටක් ඇතුණත් මම කිසියම් ලජ්ජාසිලි හැඟුමකින් හැකුළුණෙමි. එතෙක් ලද පිටුණ මලක් මෙන් ඔහුගේ මුහුණ පියකරුව තිබිණ.

"කොහොම ද සාමා ගම් පැත්තේ එහෙම කොරතුරු?"

"කියන්න අමුත්තක් නැහැ අයියෝ."

"ගෙදර ගෙදර අය එහෙම මුණ ගැහෙන්න නැද්ද?"

"අද ලඳෙත් මම බස් එකට තහින්න පාමේ ඉන්න කොට මානෙල් අත්තා එන්නෙලෙකින් බලාගෙන උන්නා"

ඔහු මුහුණට අහිංසක සිතාවක් නගා ගත්තේය.

"ගිහාට හවිහට විකක් පමාවෙලා ගෙදර යන එක කරදරයක්ද නැහැ?"

"නැහැ අයියෝ අයියෝ?"

"මම ගිහාගෙන ඉන්නව් හවිහට මෙහෙ ඉංග්‍රීසි පත්තියක් දමන්න අයියෝ අක්කයි දෙන්නත් එකට හුණක් කැමති වුණා."

මගේ සිතට විශාල භක්තියක් ඇතිණ.

"කොහොම එකක්ද අයියෝ. එහෙතම මාත් හවිහට නවතින්නමි."

"ඔව්. මම ඔයාගෙ පත්තියේ අතික් ලමයින්ටත් කියන්නමිකො උබන සතියෙ ඉඳල සුදානම් වෙලා එන්න කියල. මං හිතන්නෙ ඒ පත්තියට නම් හෙනහුරා උබන එකක් නැහැ" යි පවසමින් ඔහු සිතා සුණේය.

"පහුගිය වතාවේ අයියට මං හිත්ත අපරාදේ කොච්චර කරදර උනාද"

"ඒව අපේ මිනිස්සුන්ගෙ මෝඩකම් සාමා"

මම කිසිවක් නොපැවසිමි.

"ඒක නෙවෙයි. සාමගෙ කවුරුවත් නැද්දෙයක් එහෙම නැද්ද ටවුමක් කිට්ටුවක්?"

"නැහැ. ඇයි අයියෝ?"

"එහෙමවත් කවුරුවත් උන්නා නම් ඔයාට සෑහෙන ඉස්කෝලෙකට ඇතුළත් වෙන්න තිබුණ. මේක නමට මහා විද්‍යාලයක් උනත් ඔයා වගේ ලමයින්ගෙ දක්ෂකම්වල හැටියට ප්‍රයෝජනයක් ගන්න බැහැ. විද්‍යාගාරයක් නැහැ. සෑහෙන පුස්තකාලයක් නැහැ. අවශ්‍ය කරමට ගුරුවරු නැහැ. වෙලාවකට මට ඔයා වගේ ලමයි ගැන ලොකු දුකක් ඇනෙනවා"

ඔහු මොනතරම් කරුණාවන්ත ද? අප ගැන ඔහු මොන තරම් ආදරයකින් කරුණාවකින් සිටින්නේ ද? ඔහු පිළිබඳව විශාල පැහැදීමක් මෙන්ම අප පිළිබඳව විශාල ශෝකයක් ද මට ඇනෙන්නට විය. අපි හටියට කැලේ පිපිලා කැලේම පරවෙලා යන මල් වගේ නොවේද? අපෙන් අපට වැඩකුත් නැහැ. රටට වැඩකුත් නැහැ. අපටත් හොඳ පාසැලක් ඇත්තම් අපේ ජීවිත මොන තරම් ආලෝකවත් කර ගන්න පුළුවන් ද? ඒක අපට වගේම අපි උපන් බිමටත් යහපතක්.

"රත්බණ්ඩේ මාමා ලගකදී ගෙදර ආවේ නැද්ද?"

"නැහැ අයියෝ. ගියාටම පස්සෙ තාත්ත තාම අවේ නැහැ. එන්න හිවාඩුවක් නැතිවු"

"ගෙදර විදමට මුදල් එහෙම එවනව ද?"

"ඔව් අයියෝ"

"මොනවා හරි අඩු පාඩුවක් තියෙනවානම් මට කියන්න ලැජ්ජ"

වෙනත් එයා හිස සතියේ මම කොළඹ ගිය වෙලාවේ තොදා ඉංග්‍රීසි පොතක් ගෙනාහි. අප්‍රතෙන් ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්න කෙනෙකුට එක ප්‍රකාර ප්‍රයෝජනයි. වෙලාවක මම එක දෙන්නම්කො."

මේ හෙමිහිට මුහුණ ඔසවා ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලිමි. මගේ සිත තුළ කේතය හත්තිය ආදරය එකට මුසුවෙයි. ඔහුගේ දෙපා වැළඳගෙන හඩන්නට ඇත්තම් යයි මට සිතීම.

"අයිතම පොත් දෙකකුත් තාම මගේ ළඟ"

"එවා ඔයා හිස ගන්න"

"එයා අයිතම"

"ඇයි?"

මම තමා තොතර බිම බලා ගතිමි.

"සාමා පොත් ගත්ත ද?"

"ඒ - නැත"

"එතෙතා?"

මම විදිතුරු තොදා බිම බලාගත්වන පසු විමි. ඔහු සමග එය සියත්තේ කෙසේද? මට මෙනෙහි වන්නේ විනිතය. ඇගේ ඇණුම්පද මගේ කණෙහි යවුල් අතියි. එවා මට නම් විද දරා ගත හැකිය. එතෙත් මගේ නැති බැරිකම් නිසා නිරපරාදේ ඔහුගේ නම් කැක කරන්නට ඉඩක් නොතැබිය යුතුය. විනිතා ගැන කියන්න දැයි මට එරෙහි සිතෙයි. එතෙත් එසේ කීවොත් ඔහු කුමක් සිතයි ද? පත්තියේ සිටින්නේ මම නොතැදිවිට ළමයින් යයි ඔහුට සිතෙනු ඇත. ඉන්පසු පත්තිය විදිමැදට ඔහු තුළ ඇති ආදරය දෙදරා යන්නේය. එය විනිතාම කෙසේ වෙතත් අපට දැරිය නොහැකි පාඩුවක් වන්නේය. ඔහුගේ කෙසේ දැයි මට මෙනෙහි වෙයි. මට ඔහු පොත් අරගෙන දෙන බව සිතීම අපහසුතම කුමක් කුමක් වෙයිද?

"අයි සාමා කතා නැත්තො?"

මම එය ඔසවා බැලිමි. අනෙකක් කිව යුතු යයි මට සිතීම.

"ඔ ඔපත් අරගෙන දෙන එක අයිතම කරදරයක්....."

"විස්සු" යයි එවකින් ඔහු සිතාපුණය.

මේ ද දෙතොලා ගත්තමින් සිතාවක් තමා ගෙන ලැජ්ජාවෙන්

සුතුට කොට බිත්තිය උඩින් බැලිමි. මිදුල මැද මල් පාත්තියේ සුරයකාන්තා පඳුරේ විශාල මලක් පිපි තිබිණ. එය නිරා දෙසට නැරි බලා සිටියේ තම පෙම්වතා පිළි ගන්නට ඉතා සතුටින් බලා සිටින පෙම්වතියක ලෙසිනි.

විනිතාත් සුමනාත් ගේටුවෙන් පාසැල් වත්තට ඇතුළු වනු මට පෙනිණ. ඒ සමගම මගේ සිත වීනා තැනි ගැනිණ. දැන් ඉතින් කුමකින් කුමක් වේ ද? මම සේන අයිතා දෙස බැලිමි. ඔහුට යන්නැයි කියන්නට මට පුළුවන් කමක් නැත. ඔහු පමණක් පත්තියේ සිටියදී එතැනින් පිටවී යාමට ද මට බැරිය. එසේ කළොත් එය ඔහුට කරන ලොකු දේකමකි. ඔවුන් දුර තියාම පත්ති කාමරය දෙස බලනු මට පෙනිණ. අප දෙදෙනා පමණක් පත්තියේ සිටින නැටි ඔවුන් දුටු බව මට දැන් සහතිකය. අන් කළ යුත්තක් සිතා ගත නුහුණ මම බිම බලාගෙන පත්තිය අමදින්නට විමි.

මා නැවත හිස ඔසවා බලන විට මිදුල දිගේ එන සුමනාත් විනිතාත් දෙස සේන අයිතා සිතා මුසුව බලා සිටියේය.

"ගුඩ් මෝරිං සර්"

"ගුඩ් මෝරිං"

එය ඇසුණ නමුත් හිස ඔසවා බැලීමට මම අපොහොසත් විමි.

"සර්ට අන්න තේ බොන්න කතා කරනවා."

එවිට මම හිස ඔසවා බැලිමි. ගුරු නිවාසයේ සිටින මෙනෙකාර ළමයා පැමිණ සිටියේය. සේන අයිතා පත්තියෙන් පිටවී යන්නට ගියේය.

සුමනාත් විනිතාත් දෙස කෙළින් බැලීමට මම අපොහොසත් විමි. මගේ හඳවන නිරි වැටුණක් බඳුය. දැන් දැන් විනිතා කිසියම් ඇතුම් පදයක් කියනු ඇත.

"අද පාන්දරම ඇවිල්ලා අපි කරගත්තෙ නරි පවක් තේද සුමනා?"

විනිතා ඇසුවාය.

"මොකද් ද?"

"කදිමට එකට තුරුල්වෙලා හිටිය තුරුළු පෝඩුවක් අපරාදෙ වෙත් කෙරුවා"යි පවසමින් ඇ සිතාපුණය.

ක්ෂණික කෝපයෙන් මම හිස ඔසවා බැලිමි. සුමනා බියමුසුව

මේත් පසුව සිටියාය. එතෙත් විනිතා අවලම්ලෙස සිනාසුණාය.
"මොකක්ද විනිතා ඔයාගෙ ඒ කතාවෙ තේරුම?" මම කෝපයෙන් ඇසිමි.

"තේරුමත් ඒකම තමයි"

"මොකදද?"

"මොකත් උතත් ඒක අපේ කතාවක්"

"ඔයා වටින්නෙ නැහැ එහෙම කතාවක් කියන්න"

"ඉආ - මේ මොකද මෙයා පාත්දරම මගෙ ඇඟට ගොඩ වෙන්න හදන්නෙ?"

"ඔයාගෙ පාත්දරම එක එක කතා හදාගෙන එන්නෙ"

"ලොව පිටි. මෙයා පාත්දරම එන්නෙ මොකටද කියල අපි තොදන්නවද. මහ ලොකු පත්තිනි අම්ම"

මම කෙතයෙන් දුටුණෙමි. මට කුමක් වුවාදැයි මටම නොවැටහිණ. මම කුමක් සිටිය කොස්ස උරුක් කරගෙන ඇය වෙත පැත්තෙමි.

"මොකද උඹි සිටිව? කඩනව උඹේ වලන්න කට"

සුමනා වසම් මාත් විනිතාත් අතරට පැන මා තල්ලු කළාය.

"එයා සුමනා. අහ ඇපත් එයාව. හරි වණ්ඩියෙක්නෙ" විනිතා කඩඉ ලෙස පවසයි.

මම වෙහෙලිත් බලා සිටින්නට විමි. මුල් වතාවේ කොස්සක් ගෙන කෙතයෙන් ඇය වෙත මා පැත්තත් ඇයට පහර දෙන්නට මුත් මට අවසානයක් නැත.

"විනිතාවනෙ. ඔබ සිටිවර ගණන් ගන්න එපා සාමා" සුමනා මා සැසඳීමට පැත්ත කරයි.

"ඔබ කෙතකුගෙ තමක් ගැලු මොකක්ද කරන විනිතව? එයා සිටි එයා කුටුම්භය වලා තැබීමේ තැටුවට අතින් නැමෙන්න එයා වගේ නොවෙයි. මම කියමන ඉංග්ලීසි සර් එක්ක"

"ඔයා උඹ උල හිතයි."

"ඔබ කෙතකුගෙ විනිතා" යි සුමනා තර්ජනය කළාය.

"ඔබ ඉතාමතෙ ඉතාමතාම එයා එක එක පද හදනව. එයා කතා මා ඉංග්ලීසි භාෂෙ තම ගැලු මොකක් හරි කතාවක්"

කියනව. එයාට වගේ ගායක් මට නැහැ."

"ඇති සාමා. ඔයක් ඉතින් කටවහ ගන්න. මේවා කොට්ටර පුළු දේවල් ද?"

මම නිහඬ විමි. විනිතා ද නිහඬ වූවාය. ඉතාම අනවශ්‍ය දෙයක් අප අතර සිදු වී යයි ටික වේලාවකින් මට සිතීම. මට මගේ අසරණකම සිතීමිය. මේ නැම එකක්ම අහන්න සිද්ධ වෙලා තියෙන්නෙ මගේ දුල්පත් කම හින්දා නේද?

ඒ සමගම මට හැසීම. මම දෝතින් පුහුණ වසා ගෙන වෙස් එක තෙ තළල ගසාගෙන හඬන්නට විමි.

ටිකවේලාවකට පසු මගේ උරහිස මත අතක් රැඳීම.

"මට සමාවන්න සාමා. මම කීවේ විනිතවට. මම හිතුවෙ නැහැ ඔයාට කේන්ති යයි කියල. ඔයා දන්නවනෙ මම නැමෙන්න විනිත කරනව. මීට පස්සෙ මම ඔයාට විනිත කරන්නෙ නැහැ" ඒ විනිතාගේ කටහඬය.

මම කඳුළු පිය දමමින් හිස ඔසවා බැලිමි. විනිතාත් සුමනාත් මා අසල සිටගෙන සිටියහ.

"ඔව් සාමා. ඔවා දිග දුර යන්න දෙන්න එපා. අපි කරන විනිත ඉංග්ලීසි සර් දැනෙන්න අවින්න එපා. සර් හිතයි අපි හරි වල් කෙල්ලො කියල" සුමනා පැවසුවාය.

සමාව ඉල්ලීමට විනිතාව පොළඹ වන්නට ඇත්තේත් සුමනා බව මට සිතීම.

මා කතා කරන්නට උත්සාහ කළ නමුත් මට මගේ හැඩිම තවත්වා ගැනීම අපහසු විය. මා කතා කෙළේ හැඩිම අතරිනි.

"නෑ සුමනා. ඔයා වගේම විනිතාත් හොඳම දන්නව මම උදෙසාම එන්නෙ ඇයි කියල. කල්තියා එන්නෙ කාගෙන්හරි පොතක් ඉල්ලාගෙන බලාගන්න විත්තිය ඔය දෙන්නම දන්නව. සර් මේතැනින් තේ බොන්න යද්දි මම ඉන්නව දැකල කතා කෙළේ. විනිතවටත් සර්ලගෙ තම ගාවලා කතා කරන එක කොට්ටර පව් ද? අතින් එක ඉංග්ලීසි සර් අපට කොට්ටර ආදරේ ද?" මම කඩින් කඩ පවසා ගතිමි.

"විනිතා ඒක හිතල කියාපු දෙයක් නොවෙයි සාමා" සුමනා

ආදිය. "හරිත රේඛා එහා සාමා. මම එව්වර දුරට එක ගැන කිසිවෙකුත් කියා නෑ" විනිසා හේතූන්ගෙන් පැවසුවා ය.

මේ සිට කතාපුවත් දැනිණ. "මේ ඇති කරන්නා නැහැ. මම හිතේ වෛරය තියාගෙන ඉන්න කෙල්ලක් නොවෙයි. ඔයාට මම කොස්සෙන් ගහන්න පැන්නට මට සමාවෙන්න."

පැත්තේ ඇවිටේ මොන තරම් කුණාටුවක් ද? ඇත් එය නිහඩය. එතෙක් ඉන් සිදුවූ හානියෙහි තට්ටුවත් ඉතිරිව ඇත. ඒවා ඇත්ත කොටුකුලය සිදුවී ඇත්තේ ඉතාම අනවශ්‍ය දෙයකි. එය මුළුමනින්ම අහිමි කර දැමිය යුතුය.

එදා ඉංග්‍රීසි පාඩම් සඳහා සේන අයියා පත්තියට පැමිණි විට මේ සඳහා වේසයෙන් ස්පන්දනය වන්නට විය. වෙනදා මෙන් කෙල්ලක් සිතුවේ මුහුණ බැලීමට මට මහත් අපහසුවක් දැනිණ. මම එයත් එය නැරඹා විනිසා දෙස බැලිමි. ඇ ඔහු දෙසත් නැවත මා දෙසත් බලනු පෙනිණ. එවිට මගේ හදවතෙහි ස්පන්දනය අධික විය. වෙනදා තරම් පාඩම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ගන්නට මම අසමත් වීමි.

මා වසු දෙස බලා සිටියදී ඔහු මා දෙස බැලිය. එවිට අපේ ඇස් හමුවිය. එදා මේ දවසේ වෙනදා නැති ප්‍රශ්නාර්ථයක් ඇතැයි මට සිතිණ. මම වහාම යළිත් පොත වෙත දෙතෙත යොමු කර ගනිමි. එතෙක් මට පාඩම් කෙරෙහි සම්පූර්ණ අවධානය යොමු කර ගත නොහැකි විය.

පාඩම් අවසන් වූ පසු මම නිස එසවීමි. ඔහු මා දෙස බලා සිටියේය. මට දැනෙන්නට වූයේ මහත් අපහසුවකි.

"කර්ම"
"ඔ" අතෙක් මගින් ඉදිරිපිටදී මම ඔහුට අයිගයේ නොකියමි.
"මෙතෙක් අප පොත"
මේ සඳහා වහාම සලකා විය. ඒ සමගම සිරුරද ගැහෙන්නට විය. එතෙක් මම අහසින් ඔහු වෙත විය තැනෙන්නට වීමි. විනිසා

කුමාර සිතනු ඇද් ද? මම ඔහු ඉදිරිපිට සිට ගනිමි. බිම බලා ගනිමි.

"මොක ද? සාමාට අද සනීප නැද් ද?"

"න - නැහැ සර්"

"එහෙනම් මොකද නිකම් හෝන්දු මාන්දු වෙලා?"

මම කතා නො කළෙමි. ඔහු මා වෙත පොත දිගු කෙළේය. මම එය යැහෙන ආපසු මගේ පුටුව වෙත ආවෙමි. මා යන්නටම ස්තූතියි කිවා මිස මගේ හිතේ හැටියට ඔහුට කෘතඥතාව පිරිනැමීමට මම අසමත් වීමි.

ඔහු පත්තියෙන් ඉවත්ව ගිය පසු මම වඩාත් බියපත් වීමි. විනිසා නැවතත් මුළු පත්තියටම ඇහෙන්න ඇතුළු පදයක් කියාපි ද? ඇය තම යළිත් කිසිවක් නොකියනු ඇතැයි මට සිතිණ. එහෙත් කවුදෝ හිසි හිසි හා සිතාපොනු ඇසිණ. මම වහාම කුකුළුගෙයන් ගිස ගසවා බැලිමි. එහෙත් පත්තිය නිහඩය. සිතාපොනේ කවුදැයි සිතා ගත නොහැක. මම ඉවසා සිටියෙමි.

සේන අයියා කෙතරම් ගුණ යහපත් කෙනෙකු දැයි නොසිතා සිටීමට මට නොහැකි විය. ඔහු මට දක්වන්නේ කෙතරම් විශාල කරුණාවක් ද? ආදරයක් කරුණාවක් දක්වන කෙනෙකු ගැන නො සිතා සිටීම අපහසුය. නිතරම ඔහුගේ මුහුණ මගේ සිත තුළ මැටි පැවතිණ. ඉන් මගේ සිත කිසියම් සතුටක් ලැබුවේය.

ගෙදරදී පාඩම් කරන්නට ඉංග්‍රීසි පොතක් ගත් සැණින් මට ඔහු මෙනෙහි වෙයි. එවිට මගේ සිත තුළ ඇති වන්නේ කිසිදා නොඇතුණ සුවිදායක බවකි. මගේ සිත ආදරයෙන් හා හස්තියෙන් පිරෙයි. අම්මා සහ තාත්තා පිළිබඳව ද මගේ සිත තුළ ආදරයක් හා හස්තියක් ඇත. එහෙත් අම්මාත් තාත්තාත් පිළිබඳව සිතන විට ආදරය හා හස්තිය සමග දුක් වේදනාවක් ද මගේ සිතට දැනෙයි. මා නිසා ඔවුන් විඳින්නේ මොන තරම් දුකක් ද? ඔවුන් පිළිබඳව සිතද්දී මගේ සිතට දුක් වේදනාවක් දැනෙන්නේ ඒ නිසාය. එහෙත් සේන අයියා ගැන සිතන විට සිත තුළ ඇතිවන ආදරය සහ හස්තිය සමග එක් වූන දුක් වේදනාවක් නැත. ඒ ආදරය හා හස්තිය සිතට සහනයකි. සුවයකි. එහි එල්ලගෙන සිටින්නට මම කැමැත්තෙමි.

පොත පොළා ගත් විට එහි අකුරු අතරින් මට ඔහුගේ සිතාපොත් මුහුණ පෙනෙයි. එවිට මම අසීමිත ආශාවකින් ඒ මනෝ රූපය දෙස බලා සිටිමි. ඒ මුහුණ හවයෙහි කාලාන්තරයක් තිස්සේ මාත් සමග එක්ව ආ කෙනෙකුගේ මෙන් මට දැනෙයි.

මේක සංසාර පුරුද්දක් වෙන්න ඕන. ඉහතාත්මනාවයත් භෞතවත්තදී ඔහු මට හමුවෙලා ඇති. අපි දෙන්නා හිතවත්ව ඉන්න ඇති. මම ඔහුගේ නංගි වෙලා හිටිය ද? නැත්නම්..... නෑ. නෑ. එහෙම හිතන එක වේ.

මා එය නොසිතා සිටින්නට උත්සාහ කළත් මා පෙර හවයත් භෞතවත්තදී ඔහුගේ බිරිඳ වී සිටින්නට ඇද්ද යන සිතුවිල්ල මට මැඩ පවත්වා ගත නො හැකි විය.

ඒ සිතුවිල්ලෙන් මම බියවිමි, සතුටුවිමි, කෙසේ වෙතත් අධ්‍යාත්මයෙන් අවදි වීමි.

සෑම තරුණියකගේ මෙන්ම මගේ මනසෙහිද පිරිමියෙක් ජීවත් විය. මා මතසින් දුටු ඒ පිරිමියාගෙන් සේන අයියාගෙන් රූපයෙහි සහ ගතිගුණවල සමානත්වයක් විය. එහෙත් ඒ බව මට එවකට පැහැදිලිව අවබෝධ නො විය. මා සංසාර පුරුද්දක් ගැන සිතුවේ එහෙයින් විය හැකිය.

පොත අපේ තබාගෙන මම කොතෙකුත් වෙලා ඒ මනෝරූපය දෙස බලා සිටිමි. ඔහු සිතාපොසි. එවිට මගේ ද දෙතොල අතර ඉබේම සිතාවක් ඇදෙයි. ඔහු වෙනුවෙන් ඕනෑම පරිත්‍යාගයක යෙදෙන්නට මට පුළුවනැයි එවිට මට සිතෙයි.

පන්තියේ සෑම ළමයකුම පාහේ අනෙක් පාඩම්වලට වඩා ඉංග්‍රීසි පාඩම් ගැන උනන්දුවක් දක්වන බව මට දකින්නට ලැබිණ. එම අරුමයක් නො වේ. අප ඉගෙන ගන්නා විෂයයන් අතුරින් අනාගත සුරක්ෂිත භාවය තහවුරු කරනු ලබන්නේ ඉංග්‍රීසි විෂය විසින් පමණක් නොවේදැයි මා මෙන්ම ඔවුහු ද කල්පනා කළහ. ඒ බව සේන අයියා ද අවබෝධ කරගෙන ඇති බව ඔහු ඉගැන්වීම ගැන දැක් වූ උනන්දුවෙන් මම අවබෝධ කෙළෙමි.

විභාගේ ප්‍රතිඵල නිකුත්වන තෙක් අපේ පන්තියට එතරම් වැදගත්

වැඩක් නොතිබිණ. ඒ නිසා එම කාලය මුළුමනින්ම පාහේ ඉංග්‍රීසි පාඩම සඳහා යොදවා ගැනීමට අපි කවුරුත් කල්පනා කෙළෙමු. ඒ උනන්දුව දුටු සේන අයියා ඉතාම සතුටු විය. එහෙත් සතියකට ප්‍රියසි තුනකට වඩා අප වෙනුවෙන් මිඩංගු කිරීමට පාසැල් වේලාවේදී ඔහුට කාලයක් නො තිබිණ.

"ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්න ඔය ළමයින්ගෙ තියෙන උනන්දුවෙ හැටියට මුල ඉඳලම හොඳ ගුරුවරයෙක් යටතේ ක්‍රමානුකූලව ඉගෙන ගන්න පුළුවන් උනා නම් ලොකු දියුණුවක් ලබා ගන්න තිබුණා. මට හරි ආශයි මේ වගේ උනන්දුවක් තියෙන පන්තියකට උගන්වන්න"

"අපිත් හරි ආශයි සර් වගේ උනන්දුවක් තියෙන ගුරුවරයෙකුගෙන් ඉගෙන ගන්න. ඉංග්‍රීසි වලින් විතර තමයි අපට වැඩක් වෙතොත් වෙන්තෙත්" සිරිසේන පැවසුවේය.

සේන අයියාගේ මුහුණෙහි පියකරු මද සිතාවක් ඇඳිණ.

"මං හිතන්නෙ ඔය ළමයින්ට ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගන්න වෙන්තෙ විභාගෙ ප්‍රතිඵල පිටවෙනකන් විතරයි. ඒක නිසා ඔය ළමයි කැමති නම් මට පුළුවනි ඉස්කෝලෙ වේලාවෙන් පස්සෙ පැයක් හමාරක් උගන්වන්න"

අනෙක් ළමයින් මෙන්ම මම ද ප්‍රියයෙන් උද්ඝම වීමි. ඒක කොට්ටර එකක්ද. ගෙදර යන්න පමා උනත් කමක් නෑ. මෙහෙම කෙනෙක් මුල ඉඳලම මෙහෙ උන්න නම් අපිත් මෙලහකට සැහෙන්න ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගෙන, විභාගෙටත් අරගෙන, එකකොට අනාගතයක් ගැන මෙව්වර බයක් නැහැ.

සේන අයියට වඩා ඉටු දෙවියකු අපට තවත් නැතැයි මට සිතිණ. මම භක්තිය උතුරන දැසින් ඔහු දෙස බලා සිටින්නට වීමි. ඉතා අඩු වශයෙන් මීට අවුරුදු දෙක තුනකටත් කලින් අපට මෙබඳු ගුරුවරයකු ලැබුණි නම් කෙතරම් වාසනාවක් ද? විභාගයේ ප්‍රතිඵල නිකුත් වන තෙක් හෝ ඔහුගෙන් හොඳින් ඉංග්‍රීසි ඉගෙන ගත යුතුය. මම එසේ සිතීමි.

ඊළග සතියේ සඳුදා අපේ සවස ඉංග්‍රීසි පන්තිය පටන් ගැනිණ. සේන අයියාත් අපිත් ඒ ගැන මහත් උනන්දුවක් දක්වා කටයුතු කෙළෙමු.

සමහර දිනවල මා පාසැල් ඇවි ගෙදර ආවේ රැ වෙනත්තට කිට්ටුවක වෙතත් මා තුළ කිසිදු වේගයක් නොවිය. ඒ වෙනුවට මම ඉතාම ප්‍රබෝධයකින් පසු වීමි. මා ගෙදර පැමිණීමට ප්‍රමාද වීම ගැන අම්මා ද දොස් නො කිව්වාය. ඇ සේන අයියාට නිතර පින්දුන්නාය.

සෑම අවස්ථාවකම මගේ සිත තුළ පැවැත්තේ ඉංග්‍රීසි පිළිබඳ උනන්දුවමය. මා නතිව සිටි නොයෙක් අවස්ථාවල මම තනියම ඉංග්‍රීසි කතා කෙළෙමි. එබඳු අවස්ථාවල මටම සිතා පහළ විය. අනෝමාට වගේ මටත් ඉංග්‍රීසි කතා කරන්නට පුළුවන් නම් යයි මට නිතැතින්ම සිතීම. අපේ මුළු ගමටම ඉංග්‍රීසි දන්නා එකම යුවතිය අනෝමා පමණකි. ඇ ලේකම් රාලනාමිගේ දුවය. සේන අයියාගේ නැන්දා අනෝමාගේ මවය. සේන අයියාත් අනෝමාත් දිනක් පන්සලේ දී ඉංග්‍රීසියෙන් කතා කරනු මම දැක ඇත්තෙමි. එදා මා එදෙස බලා සිටියේ මොන තරම් ආශාවෙන් ද? අනෝමා නුවර කන්‍යාශාලයක තේවාසික ශිෂ්‍යාවක වශයෙන් ඉගෙන ගනියි. මටත් උසස් බාලිකා විද්‍යාලයක තේවාසික ශිෂ්‍යාවක වී උසස් අධ්‍යාපනයක් ලබන්නට ඇත්නම් මොන තරම් වාසනාවක්දැයි මට නිතැතින්ම සිතීම. ඒ සෑම අවස්ථාවකම මම දිග සුසුමක් හෙළමි.

පාසැලේ අනෙක් කිසිම විෂයක් කෙරෙහි නොදැක්වූ උනන්දුවක් ඉංග්‍රීසි ගැන පමණක් දක්වන්නට අප පෙළඹී සිටියේ අප තුළ ඇති පරගැති බව නිසා හෝ පුහු ආචාර්යයට ඇති ගිජුකම නිසා නොව අප ඉගෙන ගත් අනෙක් කිසිම විෂයයකට නොතිබුණු තත්ත්වයක් ඉංග්‍රීසි වලට තිබුණ නිසාය. සමාජයේ ඕනෑම උසස් තැනකට පිවිසීමේ දොරටුවලට යතුර එය වූ නිසාය. ඒ යතුර අතේ නැති විට ඒ එකදු දොරකවත් විවෘත කරගත නොහැකි නිසාය.

ඉංග්‍රීසි පන්තිය ගැන තාත්තාටද මම නිතර ලියා යැවීමි. එය ඔහුට කෙතරම් විශාල සතුටක් වනු ඇද්දැයි මම දැන සිටියෙමි. තාත්තා අපට ලිපි ද මුදල් ද එව්වේය. එහෙත් තාත්තා තුළ සතුටට වඩා දැඩි තෝපයක් නිතර බලපවත්නා බව ඔහුගේ ලිපිවලින් මම තේරුම් ගනිමි. ඒ කෝපය මුකලි තම ජීවිතයට සිදුවී ඇති අසාධාරණය ගැනයි. මොනවා කරන්නද දුවේ? ගමේ ඉන්ද්‍රාදිත් මගේ මහන්සියෙන්

ප්‍රයෝජන ගත්තේ අනුන්. රාලනාමිගේ කුණුරු වැඩ කරද්දීත් මම පැල් රැක්කා ගිනි තැප්පා විතරයි. අදේ රාලනාමිට. මෙහෙත් එව්වර තමයි. අපි කම්කරුවන් රැ දාවල් දෙකේ පතල් ඇතුළෙ පොළව හාර හාර ලක්ෂ කෝටි ගණන් වටින මැණික් ඉල්ලම් ගොඩදානවා. ඒත් කාටද? නිකම්ම ගොඩ ඉන්න මුදලාලියකුට. හැමතැනකම ලක්ෂ ගණන්වලින් සල්ලි හම්බ කරන්නෙ එක ඩාදිය බිංදුවක් හෙළන්නෙ නැති මිනිස්සු. මේ එක පුංචි මැණික් ගලක් මට අයිති නම් මට පුළුවනි මගේ දරුවෝ දෙන්නටත් නොදො උගන්වාගෙන ගෙයක් දොරක් හදාගෙන තමුන්ට කියල කුණුරක් අරගෙන දෙයියනේ කියල ඒක වැඩකරගෙන ජීවත් වෙන්න. ඒත් ඒවා අපට හීන විතරයි. එහෙම ජීවත් වෙන්න අපට වාසනාව නැහැ. අපට වාසනාව තියෙන්නෙ අනුන්ට හම්බකරලා දීල අපි දුක් විඳින්න. මේවා හිතට අරගෙන මගෙ දුවවත් මේ දුකෙන් අත් මිදෙන්න නොදො ඉගෙන ගන්න මහන්සි වෙන්න. තාත්තා එසේ ලියා එව්වේය.

අපේ ජීවිතවලට සිදුවී ඇත්තේ කෙතරම් විශාල අසාධාරණයක් දැයි සිතන්නට නිතැතින්ම මම පෙළඹී සිටියෙමි. තාත්තා කියන්නාක් මෙන් අපට සිදුවී ඇත්තේ අනුන්ගේ සැප සම්පත් සාදා දීම සඳහා ජීවත් වීමටය. මේ අසාධාරණයට භාජනවී සිටින පිරිස කෝටි ගණනකි. ඔවුන් සුරාකන පිරිස අතළොස්සක් දෙනෙකි. මේ අතළොස්සක් දෙනා යටපත් කරගෙන නැගී සිටින්නට කෝටි ගණනකට නොහැකිවී ඇත්තේ ඇයි? ඔවුන් පන්ති හැඟීමෙන් යුතුව එකාවත්ව සංවිධානයවී නැත. සංවිධානයවී සිටින කම්කරු කොටස්ද බෙදී සිටිති. ඒ බෙදී සිටින කොටස් බොහොමයක නායකත්වය දරන්නේද අප සුරාකන පන්තියේ අතළොස්සක් දෙනාගේම නියෝජිතයෝය. වැඩකරන ජනතාව මෙය අවබෝධකර ගන්නේ කවදාද? ඔවුන්ට ඒ අවබෝධය දෙන්නේ කවුද? සේන අයියා කියන්නාක් මෙන් ඔවුන්ට ඒ අවබෝධය ලබා දීම උගත් තරුණ පරපුර වන අපේ ලොකුම කාර්ය විය යුතුය. කවදා හෝ ඒ යුතුකම අපෙන් ඉටුවිය යුතුය.

සති දෙකකට වරක්වත් අපට ලිපියක් එවීමට තාත්තා අතපසු

නොකෙළේය. ලිපියක් ප්‍රමාද වන විට අපි කෙනෙකුට නොඉවසිලිමත් වීමද? ලිපිකාරයා එන තුරු අපි මග බලා සිටියෙමු.

එහෙත් අන්තිමවරට ලිපියක් වෙනුවට ආවේ කුමක් ද?

එදා සෙනසුරාදායක් වූ නිසා මම ද ගෙදර සිටියෙමි. දෙවැනි දිගේ ආ තැපැල් පිටුපත්කාරයෙක් ඉදිකඩුල්ල ලග බයිසිකලය නවතා බැල් එක ගැසුවේය. මම මහත් සතුටින් දුව ගියෙමි. අපට ලිපිම එවන්නට තාත්තා හැර වෙන කවුරුත් නැත.

මම සුපුරුදු සිනාමුසු මුහුණින් යුතුව තැපැල් පිටුපත්කරු වෙත ආවෙමි. එහෙත් ඔහු මා දෙස බැලුවේ වෙනදා මෙන් සිනාමුසු මුහුණින් නොව බැරෑරුම් මුහුණකිනි. ලිපියක් වෙනුවට ඔහු මා වෙත දිගු කෙළේ විදුලි පුවතකි. තැනිගත් මම හ්‍රාන්ත වීමි. කාගෙන්ද මොකක්ද ආරංචිය? මම ගැහෙන හදවතින් යුතුව වෙවුලන ඇඟිලිවලින් යුතුව ඔහුගේ පොත අත්සන්කර විදුලි පණිවුඩය ගනිමි. එහි ලිපිනය ලියා තිබුණේ අම්මා නමටය. මම වෙවුලන ඇඟිලිවලින් මහත් ආයාසයකින් විදුලි පුවත විවෘතකර දිගහැර බැලීමි.

රත්බණ්ඩා මළා. වහාම එන්න - මුදියන්සේ.

"අනේ දෙයියනේ මගේ රත්තරන් තාත්තා.....!" යි මට ඉබේම යටිගිවියෙන් කැගැසිණ.

ඒ සමගම ක්ෂණයකින් මුළු ලෝකයම කම්පා වී අඳුරු විය. සත්‍යාන්ධකාරයේ කණාමැදිරියේ ගිනි දල්වාගෙන ඉගිලුණහ.

මගේ මුළු ලෝකයම සදාකාලයටම අන්ධකාරවූයේ එදා නොවේද?

8.

විදුලි පුවත එවා තිබුණේ මුදියන්සේ මාමා විසිනි. ඔහු ද තාත්තාත් සමග ගමෙන් පිටවී ගොස් වැඩ කෙළේ එකම පතලේමය.

ආරංචිය ලැබුණ මොහොතේ විලාපදී හඬා වැලපීම හැර අන් කළයුතු කිසිවක් ගැන අම්මාටත් මටත් සිතා ගත නොහැකි විය. අප දෙදෙනාම රටතොට ගැන නොදන්නා කිසිවක් කරකියා ගත නොහැකි අසරණ ගැහැනු දෙදෙනෙකි.

පිහිට වීමට සිටින කෙනෙකු වශයෙන් ලගට යාමට අපට සිටියේ නීත්බණ්ඩා මාමා පමණකි. ඔහු අම්මාගේ එක්කුස උපන් සහෝදරයාය. අපි ඔහු සොයා සැතපුම් දොළහක් ඇත අම්මාගේ ගමට ගියෙමු. ග්‍රාමීය රෝහලක සුළු සේවකයකු වන ඔහු ගෙදර නොසිටියේය. රෝහලට ගොස් ඔහු හමුවූ නමුත් අවමගුල් කටයුතු සඳහා මුදල් සොයාගැනීම ඔහුට ද ප්‍රශ්නයක් විය. මග වියදම්වලට පමණක් සෑහෙන මුදලක් ණයට ලබාගැනීමට ඔහුට හැකි විය.

අම්මාත් මල්ලිත් මාමාත් මාත් රත්නපුරයට පැමිණියේ පසුදාය. ලිපිනය අනුව තාත්තා වැඩ කළ ස්ථානය අප විසින් සොයාගනු ලැබුයේ ආයාසයෙනි.

අප එහි එනවිට පොල්අතු වාඩියක් තුළ ලී මැස්සක් උඩ තාත්තාගේ මිනිය බාවා තිබිණ. අපි විලාපදෙමින් ඒ මිනිය බඳා ගතිමු. විලාපදීගෙන මිනිය මත හැපුණ අම්මා විසඳවී වැටුණාය.

තාත්තාගේ සිරුර තැලී පොඩිවී ඇටකටු බිඳී විරූපවී තිබිණ. කුණුවෙන්තට ආසන්නව දුර්ගන්ධයක්ද හැමිය. අප එනතුරු එය වළනොදා තබාගෙන ඇත්තේ මුදියන්සේ මාමා විසිනි. තාත්තා ගැඹුරු පතලක ඉල්ලමක් කපද්දී පරණ දෝනාවක් මතු වීමෙන් පස්කණ්ඩියක් කඩාවැටී එයට යටවී ඇත. මහත් අමාරුවෙන් ගොඩගනු ලබා ඇත්තේ

මළ සිරුරය. අනේ මගේ තාත්තා පස් කණ්ඩියට යටවී මොන වේදනාවක් විඳින්නට ඇද්ද? ඔහුට මොනවා මතක් වන්නට ඇද්ද? අප හැමෝම මතක් වන්නට ඇත.

තාත්තා මළ ආකාරය අසන්නට ලැබීමෙන් දරාගත නොහැකි වේදනාවෙන් මෙම විසඳවීම්. අනේ මගේ දුප්පත් අසරණ තාත්තා අප ජීවත් කරවීම සඳහා මේ තරම් දුරකතරක් පැමිණියේ බේන් උගුරක් පවා නැතිව මෙහෙම මැරෙන්නද?

මිනිය ගමට ගෙන එන්නට අපට කොහෙත්ම පුළුවන් කමක් නොවීය. ඒ සඳහා වැය වන විශාල වියදම දරන්නේ කවුද? වාඩියේ කම්කරුවෝ එක්ව ඔවුන්ගේ වියදමින් ඉතාම ලාභ මිනි පෙට්ටියක් ගොවීන් තාත්තා ගේ සිරුර එහි තැන්පත් කළහ. අප එහි යන විට මරණ පරීක්ෂණයද පවත්වා අවසන්ව තිබුණ හෙයින් මිනිය වළ දැමීමට කටයුතු සලස්වනු ලැබීය.

මළ හිරු බැසගෙන යද්දී පාඨ කතාත්තක තාත්තා ගේ මිනිය වළලු ලැබූ සොහොනේ ගුරුපාට පස් කණ්ඩිය මත අපි වැලපෙමින් ඉටිපන්දම් පත්තු කෙළෙමු. ඔහු මෙහි තනිකර දමා අප පය ඔසවන්නේ කෙසේද?

පය ඔසවා ගන්නට තරම්වත් පණ නැතිව සිටී අම්මා මුදියන්සේ මාමා විසින් විත්තන් කරගනු ලැබුවාය. අවසන් වරටත් කඳුළු වැගිරෙන දැසින් තාත්තාගේ සොහොන දෙස බලා සිටි මල්ලිත් මමත් දෙදෙනා ඔබා එයට වැද නැගී සිටියෙමු. මතු ජාතින් උපදිනා උපදිනා හැම ආත්මයකම අපේ තාත්තා අපටම තාත්තා වේවා!

තත්තාඥාන රටක ඒ පාඨ කතාත්තේ තාත්තා සඳහටම තනිකර දමා අපි ආපසු පැමිණියෙමු. තාත්තා සමග වැඩකළ කම්කරුවන්ගේ සහයෝගය නොලැබෙන්නට එතරම් පාම් අයුරින්වත් එහිදී තාත්තාගේ අවමහල් කටයුතු කරගැනීමට අපට නුපුළුවන් වන්නේය.

ගෙදර පැමිණි අපි නොකා නොබී ඇඬු කඳුලින් දවස් ගතකරන්නට විමු. අම්මා හිටි හැටියේ නිකරම පාහේ වැලපෙමින් සිහිසන් නැතිව වැටුණාය.

"අනේ ඔහොම දෙයක් උනේ ඔය නුපුරුදු රස්සාවකට ගිය හින්දා

නේද දෙයියනේ? ඔය ගමන යන්ඩ එපා කියල මම කොච්චර කිවද? අපි හින්දා නේද ඔය ගමන ගිහින් ඔහොම දෙයක් උනේ?" අම්මා නිකරම එසේ කියමින් වැලපුණාය.

අම්මා මෙන්ම මම ද බලාගත් අනේ බලාගෙන නිකරම කල්පනාවේ ගිලී පසුවීම්. දැන් ඉතින් අපට ඇති අනාගතය කුමක්ද? අනාගතයක් කියා යමක් ඇත්තේම නැත. අපි එදිනෙදාට ජීවත් වන්නේවත් කොහොමද?

ගමේ කවුරුත් පාහේ අප සමග දුක් වූහ. අපට අනුකම්පා කළහ. සමහරු අපට කෑම බීම පවා ගොනැවිත් දුන්හ. නමුත් ඔවුන්ගේ උපකාර කිඳිනක් බලාපොරොත්තු වන්නද? එය ඉතාම සීමිත කලකට පමණි. ඉන්පසු අප ජීවිතයට මුහුණ දිය යුතුය. අපේම දෙපයින් සිටගත යුතුය. අපේම දෝතින් ජීවිතය ගොඩ නගා ගත යුතුය.

සේන අයියාටද මෙය ආරංචිවී ඔහු අපේ ගෙදර පැමිණියේය. මම ඉවසා දරා ගත නොහැකි ශෝකයෙන් දෝතින් මුහුණ වසාගෙන හඬන්නට වීම්.

"අපි අනාත උනා සේන අයියේ. දැන් ඉතින් මගේ ජීවිතේ සේරම ඉවරයි" මම වැලපුණෙමි.

ඔහු දැඩි ශෝකයෙන් පසුවිය. බොහෝ වේලාවක් අපේ නිවසේ රැඳී සිටී ඔහු ආපසු යාටම සුදානම්ව ඉතාම ශෝකයෙන් අම්මාත් මාත් ඇමතුවේය.

"සාමා ඉස්කෝලෙන් අස්කර ගන්න එහෙම කල්පනා කරන්න එපා නැන්දෙ. අපි කොහොම හරි එයාගෙ ඉගෙනීමේ කටයුතු කරගන්න බලමු"

මට ඔහුගේ දෙපා ලග වැද වැටෙන්නට තරම් සිත් විය. අම්මා බලා සිටියා මිස කිසිවක් නොපැවසුවාය.

ඊළඟ සතියේ සිට පාසැල් නිවාඩුව ලැබීමට නියමිතව තිබුණ හෙයින් ඒ ටික දිනද මම පාසැල් නොගොස් ගෙදර නතර වුණෙමි.

තාත්තාගේ මරණය නිසා ශෝකයෙන් පසුවූ අම්මා ඊළඟට කල්පනාකරන්නට වූයේ අප ජීවත්වන්නේ කෙසේද යන්නයි. කුමක් කොට හෝ අපද ජීවත්විය යුතුය.

තාත්තා ජීවත්ව සිටියදී අම්මා ඔහුගේ ගොවිතැන් වැඩවලට උදව් වුවද කිසිදුක දුලි වැඩකට නොගියාය. ගෙවල්වල බැලමෙහෙවර කිරීමට නොගියාය. එහෙත් දැන් පවත්නා තත්ත්වයේ හැටියට එවැනි යමක් කොට හෝ දිව් රැකගත යුතු යයි ඇ කල්පනා කළාය.

පළමුවෙන්ම අම්මා උත්සාහ කළේ කිසියම් තැනක දුලි වැඩක් සොයා ගැනීමටය. එහෙත් ඒ සෑම තැනකින්ම ඇයට දැනගන්නට ලැබුණේ අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා අය දැනටත් සේවයේ යෙදී සිටින හෙයින් ඇබැරිතු කිසිවක් නැති බවය.

අන් කළ යුතු කිසිවක් නැති තැන ගමේ ගෙවල්වල එදිනෙදා බැල මෙහෙවර කිරීමට අම්මා විකිත් වික පුරුදු වූවාය. රාලහාමි මාමාගේ ගෙදරත් ලේකම් රාලහාමිගේ ගෙදරත් ඇතුළු යමක් කමක් ඇති ගෙවල් කිපයක්ම ගමේ තිබිණ. අම්මා විකිත් වික ඒ ගෙවල්වලට ඇබැරි වූවාය. ඒ ගෙවල්වල කුස්සියේ වැඩපලට උදව් වූවාය. ඒවායින් ලැබුණ යමක්ද රැගෙන අඳුර වැටීගෙන එන විට ගෙදර පැමිණියාය.

ඇයට ඒ එකම යෙයකින්වත් ශ්‍රමයට සරිලන කුලියක් නොලැබිණ. ඒ වෙනුවට ලැබුණේ සහල් විකක් හෝ මාළුපිනි යමක් තැනහොත් ඉතුරු වූණ බත් විකකි. එහෙත් ඒ වෙනුවෙන් ඇ ඒ තැන්වල මොනතරම් මහත්සි වූණද? ඇ වී කෙටුවාය. දර පැළුවාය. පිටි කෙටුවාය. කෑම ඉව්වාය.

ගෙදරකින් ලැබෙන කිසියම් දෙයකුත් රැගෙන අඳුර වැටීගෙන එද්දී අම්මා ගෙදර එන්නේ අන්තයටම වෙනෙසටත් පත්විය. ඇ ඉස්තෝප්පුවේ බිම වාඩිවී බොහෝ වේලාවක් වෙනෙස නිවා ගනිමි. තම දෙපය පිරිමැද ගනිමි. හන්දිපත් අනගා ගනිමි.

අම්මාට ඇගපත සෝදා ගැනීම සඳහා සෑම සවසකම මම චතුර උණකර තබමි. ඇගේ වෙනෙස නිවුණ බවක් පෙනෙන්නේ උණුවතුරෙන් ඇගපත සෝදාගෙන උණුවට කහට තේ ඒකක් බිමින් පසුවිය.

ඉන්පසු මම අම්මා ගෙන ආ දෙයකින් රැ කෑම පිළියෙළ කරමි. ඒ සඳහා අම්මාට වෙනෙසෙන්නට මම ඉඩ නොදෙමි.

සෑම දවසකම පිගානට කෑම විකක් බෙදාගෙන බත් පිඩක්

කටේ තබා ගනිද්දී මගේ දැස කඳුළින් කෙත්වෙයි. උගුර හිරවෙයි. මම මේ කෑම වික කන්නට දෙන්නට අම්මා ගෙවල්වල කොච්චර බැල මෙහෙවර කරනවද? කොච්චර බාල්දු වෙනවද? අම්මා එබඳු තත්වයකට පත්කර මගේ කුසගිනි නිවාගන්නට සිදුවී තිබීම මොන කරුමයක්ද දෙයියනේ? නිතැතින්ම මට එසේ සිතීම. නමුත් මා මොනවා කරන්නද? අප නිසාම තාත්තා නැහුණේය. ඉන්පසු දැන් අම්මා නැහෙයි.

අම්මාට නොපෙනෙන්නට මම කඳුළු පිසදමා ගනිමි.

දවලට මා තනිව ගෙදර සිටීම ගැනද අම්මා තුළ වූයේ බියකි.

"අපේ දුවේ තනියම ගෙදර ඉන්නකොට පරිස්සම් වෙන්න ඕන. මම කොතේ ගිහින් මොනවා කෙරුවත් දවල් තිස්සේ මගෙ පපුව ගිනි බැඳිලා ඉන්නේ"

"අම්මා ඒක ගැන බය වෙන්න එපා අම්මෙ"

"දැන් කාලෙ බොහොම තරකයි. ඇහැට කනට පෙනෙන්න ඉන්න ගැනු දරුවෙකුට පාලේ බැහැලා යන්නකියා ගෙදරකවත් ඉන්න පුළුවන් කාලයක්යැ. කවුරුවත් දුවට තැබීමේන එහෙම දෙන්න හඳුවට රැවටෙන්න එහෙම එපා....."

අම්මා කියන දේ මට වැටහෙයි. මට කොතෙකුත් අඩුපාඩු ඇති බව අම්මා දනියි. ඒ නිසා කාටවත් මා රැවටේදැයි ඇයට බියක් සිතීම පුදුමයක් නොවෙයි. ඒ ගැන මා අම්මා සමග උරණ විය යුතු නැත.

"මට තේරෙනවා අම්මෙ. පරිස්සම් වෙන්න මම දන්නවා. අම්මා බය වෙන්න එපා"

"ඒක තමයි. මගෙ දුව මට විශ්වාස හිත්තා තමයි තනියම දාලා යන්නෙන්"

ජ්‍යෙෂ්ඨ විභාගයේ ප්‍රතිඵල නිකුත් වූයේ ඒ පාසැල් නිවාඩු කාලයේය. එදා අපේ ගෙදර පැමිණි සේන අයියා මා සම්මාන හතක් සමග සමත්වී ඇති බව පැවසුවේය.

මගේ සිතට විශාල සතුටක් දැනිණ. එහෙත් එය මොහොතකට පමණි. ඒ සමගම මට විඳ දරාගත නොහැකි විශාල ශෝකයක් දැනිණ. මම දෝහිත් මුහුණ වසාගෙන හැඩිමි.

"ඇයි මෙව්වර සතුටුදායක ආරංචියක් ලැබිලත් සාමා අඩන්නේ?"

සේන අයියා ඇසුවේය.

"මට මගේ තාත්තා මතක් වුණා සේන අයියො. අද මගේ තාත්තා ජීවතුන් අතර තිබියා නම් කොච්චර සතුටු වෙයිද දෙයියනේ?"

ඒ සමගම අම්මා ද හඬන්නට වුවාය. සේන අයියාගේ ද දෑ කඳුළින් තෙත්ව තිබිණ.

"අඩන්න එපා නංගි. අපේ කටයුතු අපි කොහොම හරි කරගන්න බලමු" සේන අයියා මහත ශෝකයෙන හා අනුකම්පාවෙන් පැවසුවේය.

ඒ ඔහු මතක ඇති කාලයක මට නංගි කියා කතා කළ මුල් වතාවය. එයින් ද මගේ හදවත වඩාත් වැලපිණ. අනේ මටත් වැඩිමල් සහෝදරයකු ඇත්නම්! එසේ නම් එය මෙබඳු අවස්ථාවක සිතට මොනතරම් ධෛර්යයක්ද?

නිවාඩු කාලය අවසන්වූ නමුත් නැවත පාසැල් යාම මට විශාල ප්‍රශ්නයක් විය. අම්මා මාව පාසැල් යවන්නේ කෙසේද? ඇ කොතෙකුත් වෙනසෙයි. එහෙත් ඇගේ මහත්සියෙන් ලැබෙන ආදායම ප්‍රමාණවත් වන්නේ අපට චේලක් හැර චේලක් කා යන්නමින් නොමැරී ජීවත් වීමට පමණකි. එබඳු අමාරු තත්වයකින් අපට ජීවත් කරන අම්මා මාව පාසැල් යවන්නේ කෙසේද? ඒ ගැන ඇයට මා කරදර කරන්නේ කෙසේද?

මා පාසැල් නොගිය නිසා සේන අයියා අපේ ගෙදර පැමිණ මට පාසැල් යාමට කීවේය. ඔහු එසේ කීවත් මා ඉගෙනීම අවසන් කරන තෙක්ම ඔහුට මගේ වියහියදම් සියල්ල දැරීමට පුළුවන්ද?

"ඒ ළමයා බුදුන් ඇතිකාලෙ දරුවෙක් දුවේ. ඒත් එයාට පුළුවන්ද අපට උදව් කරන්න? මහ එවුන් දැන ගන්නොත් උඹටයි මටයි මේ ගමේ ජීවත් වෙන්නවත් ඉඩ දෙන එකක් නැහැ." අම්මා පැවසුවාය.

එයද ඇත්තකි. මට මොනවා වුණත් අම්මාටවත් ඔවුන්ගෙන් හිරිහැරයක් නැතිව මේ ගමේ ජීවත්වීමට මා ඉඩහැරිය යුතුය. ඒනිසා මම පාසැල් නොයාමට දෙනෙත පිරුණ කඳුළින් යුතුව තීරණය කළෙමි. දැන් ඉතින් කෙසේ හෝ රක්ෂාවක් සොයාගත යුතුය. අම්මා විඳින මේ දුකෙන් ඇය ගොඩ දැමීමටත් අපට ජීවත් වීමටත් කිරීමට ඇති එකම දෙය එපමණකි. නමුත් කුමක්ද මට ලබා ගන්නට පුළුවන් රක්ෂාව?

මා නැවත සේන අයියා හමුවූයේ පෝයදා රැයක ගමේ පන්සලේදීය. අම්මා සිල් සමාදන්වී සිටියාය. මම බෝධියට මල්පුජාකර සුදුවැල්ල දිගේ විහාරය දෙසට එමින් සිටියෙමි. අහසේ හොඳින් සඳ පායා තිබිණ. විහාර බිමේ මිදුලේ සුදු වැල්ලෙන් සඳ රැස් පරාවර්තනය විය.

"සාමා"

ඒ හඬින් මම නිස හරවා බැලිමි. සේන අයියා මා අසල සිටගෙන සිටියේය. ඔහු ඇඳ සිටියේ සුදු සරමක් හා අන්දිග සුදු බැනියමකි. ඒ ඇඳුම ඔහුට ඉතාම ලස්සනැයි මට සිතිණ. ඔහු දැකීමෙන් මගේ සිත තුළ ඇතිවූයේ සතුටකි.

ඔහු මා දෙස බලා සිටින්නට විය. එක එල්ලේ එදෙස බලා සිටීමට අපහසු බවක් දැනුණ හෙයින් මම බිම බලා ගතිමි.

"මම ඔව්චර කියලත් සාමා ඉස්කෝලෙ එන්නේ නැහැ නේද?" ඔහු හෙමිහිට ඇසුවේය.

"තරහ වෙන්න එපා අයියො. මම කොහොමද ඉස්කෝලෙ එන්නේ?" මම හෙමිහිට කොඳුළෙමි.

"ඇයි මම කීවනේ ඒ සේරම මම බලා ගන්නම් කියල"

"ඒත් මට බයයි අයියො"

"ඇයි?"

"ඒකෙන් අයියට ලොකු කරදරයක් වෙයිද කියල"

"මොකක්ද මට තියෙන කරදරය? මට හම්බවෙන පඩියෙන් මට පුළුවනි සාමට උදව් කරන්න"

"ඒත් ඒකට අයියලාගෙ ගෙදර අය කැමති වෙයිද?"

"ඒක හරි කතාවක්නේ. ඒවා ඒ අයගෙ සල්ලි නෙවෙයි මගෙ. මම මගෙ සල්ලි කොහොම වියදම් කළත් ඒ අයට ඇති රුදාව මොකක්ද?"

මට ඔහු පිළිබඳව අසීමිත හත්තියක් දැනිණ. මා වැනි අසරණ කෙල්ලකගේ ජීවිතය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා අත දීමට සූදානම්ව සිටින ඔහු මිනිසකුට වඩා දෙවියකු නොවේද?

"ඒත් අයියො මම වගේම අම්මත් බයයි. මම නම් ඕන හිරිහැරයක් විඳින්නම්. ඒත් අයියා මට උදව්කරන විත්තිය අයියලාගේ ගෙදර අය

ඇතැන්ගෙන් මට නියා අම්මටවත් ගමේ විසිල්ලක් වෙත එකක් නැහැ. ඇතට අම්මා ජීවත්වන විදියටවත් ඉන්න මම ඉඩ දෙන්න ඕන" ඒ සමගම මට හැඬිණි.

සේන අයියා කල්පනා කරමින් සිටියා මිස කිසිවක් නොපැවසුවේය.

නැවත මට ඔහු මුණ ගැසුණේ ඉරිදා දවසක ඇල්ල ලැබදීය. මම දියරේද්ද හැඳගෙන නාත්තට සුදානම් වෙමින් සිටියෙමි. ඒ අවස්ථාවේ ඔහුද පැමිණියේය.

"සේන අයියා ආයෙත් ඉස්කෝලේ උගන්නන්න යන්න ගෙදර ඉඳලද?" මම ඇසිමි.

ඔහු ටික වේලාවක් මා දෙස බලා සිටියේය. ඒ මුහුණේ සිතුවක් හෝ සතුටක් නොවීය.

"මම ඉස්කෝලෙන් අස්වුණා සාමා"

මම කම්පා විමි.

"අනේ..... ඇයි අයියේ?"

"ඒ ඉස්කෝලේ මගේ ඉගැන්විල්ලෙන් කිසිම වැඩක් වෙන්න නැහැ. ළමයින්ට වැඩකුත් නැහැ. මට වැඩකුත් නැහැ."

"ඇයි එහෙම කියන්න?"

"ඒ ළමයින්ට අධ්‍යාපනයෙන් ප්‍රයෝජනයක් ගන්න ඉඩක් නැහැ. සාමා එක්ක විහාගේ පාස්වුණ ළමයි හුඟක් දෙනෙක් දැන් ගෙදර. ඒ පත්තියේ හිටිය පිරිමි ළමයි කවුරුවත් දැන් ඉස්කෝලේ එන්න නැහැ. මම දන්නවා ඒ හැමෝගෙම ගෙදරවල්වල එක එක කරදර. ඒ ළමයි දැන් රස්සාවල් හොයනව. ගැහු ළමයිනුත් හුඟක් දෙනෙක් එහෙමයි. දෙතුන් දෙනෙක් විතරක් ඉතුරු උනා. ඒත් ඒ අය වෙනුවෙන් පත්තියක් තියන්න ගණන මදි. ඒක නිසා ඒ අයත් උත්සාහ කරන්න වෙත ඉස්කෝලවලට ඇතුළත් වෙන්න. මේ තත්වය ගැන ඒ ළමයි කාටවත් මම දෙපස් කියන්න නැහැ. අවුරුදු ගණනක් සිද්ධවෙලා තියෙන්නෙත් මේකමයි. ලබන අවුරුද්දේ සිද්ධ වෙන්නෙත් එක. ඊළඟ අවුරුද්දෙන් එව්වරයි. එහෙම තැනක මම මහන්සිවන එකෙන් තියෙන පලේ මොකක්ද? ඉතා අඩු වශයෙන් මගේ වැඩක්වත්

බලාගන්න ඕන....."

මගේ සිතට විශාල ශෝකයක් දැනිණි. අපේ පත්තියේ ළමයින් ඉගෙන ගත්තේ මොනතරම් උනන්දුවෙන්ද? ඒත් අද ඒ පත්තිය කඩා ඉතිරිණ කුරුළු කුඩුවක් වගේය.

"අයියා ඉස්කෝලෙන් අස්වෙලා මොකද කරන්න තිතාගෙන ඉන්න?"

"මම ආයෙත් කොළඹ යනවා ඉගෙනගන්න. ඒත් මම මේ ගම අත් ඇරලා යනවා නෙවෙයි. ආයෙත් කවදා හරි මම ගමට එන්න මට පුළුවන් තරමකින් මේ ගම වෙනස් කරන්න බලාගෙන. ඒකට තවමත් මට කාලෙ නොවෙයි. මගේ බලාපොරොත්තුව තව ඉගෙන ගෙන නියම අවස්ථාවට ගමට එන්න"

මම ඔහු දෙස ආදරයෙන් හා භක්තියෙන් බලා සිටින්නට විමි. ඔහුගේ අභිප්‍රාය සර්වප්‍රකාරයෙන්ම සාර්ථක වේවායි මම ඉතා සිතින පැතිමි.

"අයියට පින් සිද්ධ වෙයි අයියා කොළඹ ගියාම මට කොහොම හරි රක්ෂාවක් හොයල දෙන්න මහන්සි ගන්න අයියේ. මගේ තාත්තා විත්ථා වගේම අම්මත් දැන් විදින්නේ පුදුම දුකක්. මට ඒක බලාගෙන ඉන්න බැහැ....." මම කඳුළු අතරින් පැවසිමි.

"මට පුළුවන් හැම උත්සාහයක්ම ගන්නම් නංගි"

ඒ වචන ටික වුණත් මොන තරම් සහනයක්ද? එදා රාත්‍රියේ නිදා ගන්නට ගිය විට ද මම සේන අයියා ගැන බොහෝ වේලාවක් සිතීමි.

මේ දිනවල නැවතත් ලැබුණු ආරංචියක් නිසා යළිත් අපි ශෝකයෙන් ඇළලි ගියෙමු. ඒ ආරංචියද තාත්තාගේ මරණය ගැනයි. තාත්තාගේ මරණය මිනීමැරුමක් බවට ගමේ දූසමාන ආරංචියක් පැතිර ගියේය. ගමට මේ ආරංචිය ලැබී ඇත්තේ මුදියන්සේ මාමා ගමේ පැමිණි අවස්ථාවකය. තාත්තා විසින් මැණිකක් සොරකම් කරනු ලැබූ බවත්, මුදලාලිට එය ආරංචි වී මැණික ආපසු ලබා ගැනීමට තාත්තාට වධහිංසා කළ බවත්, එසේ පහර දෙද්දී තාත්තා මළ බවත්, මරණයෙන් පසුව වුවත් මැණික සොයා ගත නොහැකි වූ බවත් ඒ දූසමාන ආරංචිය විය. ඉන්පසු මිනීමැරුම් චෝදනාවෙන් නිදහස් වීම

සඳහා පරණ පතලක පස්කණ්ඩියකට තාත්තාගේ සිරුර යටකරනු ලැබූ බවද එම ආරංචියෙන් කියැවිණ.

මේ ආරංචියෙන් කම්පාවූ අම්මා නිතර හඬා වැලපෙන්නට වූවාය. එයින්ම අසනීප වූවාය. ඒ ගෝකය ඇයට කෙසේවත් ඔරොත්තු නොදෙන්නක් විය.

මගේ තාත්තා සොරෙක් නොවේ. ඒ බව මම තොඳින්න දනිමි. එහෙත් තාත්තා මැණික් ගලක් සොරකම් කළා නම් මම ඒ ගැන පුදුම නොවෙමි. ඒ එක මැණික් ගලකට තම පවුලේ සියලු දෙනාගේම දිවි කල්පනාවන්ට ඇත. සම්පූර්ණ ජීවිත කාලයම අනුන් යටතේ ශ්‍රමය වැය කිරීමට කැපකොට වුවද ලබාගත නොහැකි සාර්ථකත්වයක් එක් සුළු ක්‍රියාවකින් ලබාගත හැකි නොවේදැයි ඔහුට සිතෙන්නට බැරිද? තාත්තා හොරෙකු නොවුවත් මේ ආරංචිය ගැන මා පුදුම නොවන්නේ ඒ නිසාය.

සෑම දෙයක්ම රුපියල් සතවලට සීමාවී ඇති සමාජයක - ඕනෑම දෙයක් මුදලට ලබාගත හැකි සමාජයක - මිල මුදල් ඇත්තවුන් ඉහළින්ම වැජඹෙන සමාජයක - මිනිසුන් අතරින් සොරකම් තුරන් කළ හැකිද? සොරකම් කරන්නට එපා යයි කීමට පළමුව කළ යුත්තේ මිනිසුන්ට සොරකම් කිරීමට සිදුවී ඇත්තේ ඇයිදැයි සොයා බලා ඒවාට ප්‍රතිකර්ම යෙදීම නොවේද?

අම්මා ටිකින් ටිකම ශරීර සෞඛ්‍යයෙන් පිරිහෙමින් පරබලා පතක් බවට පත්වන්නට වූවාය. එසේ කෘශවීන් ගෙවල්වල බැල මෙහෙවර කරන්නට වෙහෙසුණාය.

කෙසේ හෝ රැකියාවක් සොයාගෙන අම්මා මේ අපා දුකෙන් අතමිදවිය යුතුයයි මම දිවාර දෙකේ කල්පනා කෙළෙමි. මොකක්ද මට ලබාගත හැකි රැකියාව?

ඉගෙන ගෙන ගෙදර නැවතී සිටිය නමුත් අධ්‍යාපන හෝ වර්තමාන සහතික කිසිවක් මා ළඟ නොතිබිණ. රැකියාවක් සඳහා ඉල්ලුම් කිරීමට ඒවා අවශ්‍යය. ඒ නිසා පාසැලෙන් අස්වීමේ සහතිකය ලබාගැනීම මම අදහස් කෙළෙමි.

9.

මා අස්වීමේ සහතිකය ගැනීමට පාසැලට ගියේ අම්මාත් සමගය. මම බුලත් හුරුල්ල ද දෝතින් ගෙන ගැහෙන හඳවතින් යුතුව විදුහල්පති තුමාගේ කාමරයට ගියෙමි.

"ආ - මොකද සාමා මේ බුලත් හුරුල්ලකුත් අරගෙන?" මේසය ළඟ වාඩිවී යමක් ලියමින් සිටි එතුමා නිස ඔසවා අප දෙස බලා ඇසුවේය.

එයට පිළිතුරු දීම මට අපහසු විය. මගේ පපුව තිර වන්නට එන්නාක් මෙන් මට දැනිණ. මම බිම බලාගෙන පයේ මාපට්ටිල්ලෙන් සිමෙන්තිය කොනහන්නට වීමි. මා වෙනුවට අම්මා පිළිතුරු දුන්නාය.

"ළමයා ඉස්කෝලෙන් අස්කර ගන්න කියලා මහත්මයා....."

"අස්කර ගන්න?"

"එහෙමයි"

අප අතර නිශ්ශබ්දතාවයක් පැතිරිණ. මම සැහෙන වේලාවකට පසු හිස ඔසවා විදුහල්පති තුමාගේ මුහුණ දෙස බැලීමි. එතුමා දෙනෙතෙහි රැඳවුණු උපැස් යුවළින් යුතුව මා දෙස බලා සිටියේය. මගේ දෙනෙතට කඳුළු එකතු වූණ පසු මම යළිත් බිම බලාගෙන ලේන්සුවෙන් දෑස පිසදමා ගනිමි. මගේ නාභය ද බරවනු මට දැනිණ.

"ඉස්කෝලෙන් අස්වෙලා සාමා මොකද කරන්න යන්න?"

"මොකුත් නැහැ සර්" මම බිම බලාගෙනම හෙමිනිට කොඳුළෙමි.

"එහෙනම් අස්වෙන්න?"

මම කතා නො කෙළෙමි. මට කතා කරගත නොහැකි අයුරින් හැඬුම් එයි. පාසැලින් අස් වීමට මට කිසිදු උවමනාවක් නැත. පාසැලින් වෙන්වීම මගේ හඳවන දැඩි ලෙස පාරයි. එහෙත් අස් නොවී දුප්පත් මා වෙන කුමක් කරන්නද?

"ලමයා අස්කරගන්නේ නැතුව මම මොනවා කරන්නද මහත්මයා? ලමයාගේ තාත්තත්....." අම්මාට කියාගෙන හැකිවූයේ එළමනාකි. ඇයට හැඩුම් ආවේය.

"ඔව් මවත් ආරංචි වුණා." විදුහල්පතිතුමා හෙමිනිට පැවසුවේය. අම්මා ඔසරි පටින් කඳුළු පිස දමා ගනියි. මගේ හදවත දැවී යයි. සෑහෙන වෙලාවකට පසු විදුහල්පතිතුමා යළිත් කටහඬ අවදි කෙළේය. ඒ කටහඬ විශාල ශෝකයක් මුසුවී තිබිණ.

"මේ වාගේ දක්ෂ ලමයින්ට අතරමගදී අධ්‍යාපනය කඩාකප්පල් කර ගන්න සිද්ධ වෙලා තියෙන්නේ මේ ලමයින්ගේ කරුමෙටද නැත්නම් මේ රටේ කරුමෙටද මන්දා." ඔහු සුසුඬක් හෙළවේය. "රට වැඩක් ගන්න පුළුවන් මේ ලමයි හරියට කැලේ පිපිලා කැලේම පරවෙලා යන මල් වාගේ. ඒකයි මගේ හිතට දුක....."

"මං මොනවා කරන්න ද මහත්මයා? ඒ මනුස්සයා පතලට යටවෙලා නොමළා නම් මේ ලමයටත් යන කලක් බලා ගන්න තිබුණා. අසරණ මම මොනවා කරන්න ද? අනුන්ගේ ගෙවල්වල බැල මෙහෙවර කර කර මේ ලමයට ඉහළට උගන්නන්න මට පුළුවන් ද?"

"මට තේරෙනව. බැල මෙහෙවර කරලා හරි මේ ලමයට උගන්නන්න කියල කියන්න මට පුළුවනි. ඒත් මම එහෙම කියන්නේ නැහැ. දැන් ඉගෙන ගන්න ලමයින්ගේ අනාගතය ගැන සහතික වෙන්න මට පුළුවන් කමක් නෑ. සාමා දක්ෂ එක ඇත්ත. ඒ ලමයා පෙනී හිටින හැම විභාගයක්ම පාස් කරයි. ඒත් ඊළඟට කරන්නේ මොකක්ද? උපාධිධාරිත්‍ව දහස් ගණනක් අතරමං වෙලා ඉන්න රටේ ඉගෙනීමෙන් ලමයකුගේ අනාගතය සහතික කරන්න මට බැහැ....."

අම්මාත් මමත් නිහඬව බලා සිටින්නට විමු. විදුහල්පති තුමාගේ මුහුණෙන් පළ වූයේ මහත් ශෝකයකි. එය කලකිරීමකට ආසන්නය. මේ රටේ පවත්නා නිදහස් යයි කියන අධ්‍යාපන ක්‍රමය ගැන ඔහු කලකිරී සිටිනු ඇත. අම්මා වැනි අයට අවුරුදු පහකට වත් නොයෙකුත් බලපෑම් මැද ඡන්ද කොළයක කතිරයක් ඇඳීමට පමණක් අවස්ථාව දී ඇති ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ගැන ඔහු කලකිරී සිටිනු ඇත. එහෙත් ඒ කිසිවක් ගැන කෙළින්ම කතා කිරීමේ නිදහස අහිමි වූණි.

අප සේම දුක්මුසුව අසරණ අප දෙස බලා සිටියි.

"කොහොම උනත් සාමා වගේ දක්ෂ ලමයි ඉස්කෝලෙන් අස්වෙන එක ඉස්කෝලෙට විශාල පාඩුවක්. දක්ෂ ලමයි අස් වුණාම ප්‍රතිඵල හොඳ නැහැ. අන්තිමට ඒකේ දෝසෙත් එන්නේ අපට...."

මට එතුමා පිළිබඳව ඇතිවූයේ විශාල භක්තියකි. අප වෙනුවෙන් එතුමා කොපමණ මහත්සිව් ද? විභාගය සඳහා අපට සමහර විෂයයන් උගන්වනු ලැබුවේ ඔහු විසිනි. සවසටද ඔහු අපේ පාසැලේ නවත්වාගෙන ඉගැන්වූයේය. විභාග ප්‍රතිඵල ඉතා ම හොඳ වූයේ එහෙයිනි. එහෙත් එතුමා බලාපොරොත්තු එලය ඉන් අක්වී ද?

එතුමා මගේ අස්වීමේ සහතිකය ලියන්නට විය. හැඟින්නට කරම් ආසන්න කලකිරීමක් එතුමාගේ මුහුණ පුරා පැතිර තිබිණ. එතුමා සහතිකය ලියා මා දෙස බැලුවේය.

"වැඩක් කරවා ගන්න පුළුවන් දන්නා අදහන කවුරු හරි කෙනෙක් නැත්නම් මේ සහතිකෙට කොච්චර සම්මාන තිබුණත් වැඩක් නැහැ. ඇමති කෙනෙක් හරි මන්ත්‍රී කෙනෙක් හරි අල්ලා ගන්න පුළුවන් නම් මේ මොන සහතිකයක්වත් නැතත් මිය සංස්ථාවක කාරිය රක්ෂාවක් ලබා ගන්න අමාරුවන එකක් නැහැ. කෝකටත් සාමා මේක තියාගෙන උස්සාග කරලා බලන්න. සාමා හොඳට ඉගෙන ගන්නා - හොඳට හැසිරුණා - නොයෙක් අවස්ථාවලදී ඉස්කෝලේ ගොරවය ආරක්ෂා කරලා දීලත් තියෙනවා. මගෙන් මොනවා හරි උදව්වක් ඕන වුණ වෙලාවක බය නැතුව ඇවිත් මාව මුණ ගැහෙන්න." යයි පවසා ඔහු සහතිකය මා වෙත දිගු කෙළේය.

මම එය ගෙන අම්මා අතට දී බුලත් හුරුල්ල දෝතින් ම ගෙන ඔහු වෙත ආසන්න වීමි. මගේ දෙනෙත් කඳුළින් පෙහෙයි. හදවත වැලපෙයි. එය හිරවන්නට එන්නාක් බඳුය. මම බුලත් හුරුල්ල දී දණබිම ගසා වැන්දෙමි. මට ඔහුගේ දෙපා සිහින්නට තරම් සිත්විය. ඔහු මට ගුරුවරයෙකු මෙන්ම ඇතැම් අවස්ථාවල පියකුද බඳු වූවා නො වේ ද?

මම දෙනෙතින් ගලන කඳුළු පිස දමා ගනිමින් නැගිට බිම බලා ගනිමි.

"සාමා කොහොම හරි සුළු රක්ෂාවක් වත් සොයා ගන්න උත්සාහ කරන්න. ඊට පස්සේ ස්වේච්ඡාසාහයෙන් ඉගෙන ගන්න. ඔය ළමයාට කවදාහරි හොඳ අනාගතයක් තියෙනවා. මම ඔය ළමයාගේ අනාගතය සාර්ථක වේවා කියලා පතනවා" එතුමා පැවසුවේය.

එහෙත් ඒ කටහඬ ශෝකයෙන් බිඳී තිබිණ.

මම පාසැලේ අනෙක් සෑම ගුරුවර ගුරුවරියක වෙත ද ගොස් වැන්දෙමි. ඒ සෑම කෙනෙක්ම මා ගැන දුක් වූහ. මට සුබ පැතුහ. ඒ සෑම කෙනෙකු ළගදීම මට හැඬිණ.

මිස් මොරගෙන් මගේ නිස අතගාද්දී මට මෙන්ම ඇයටද හැඬිණ. ඇ මට කෙතරම් ආදරය කළ ගුරුවරියක් ද. අපට ඉතිහාසය ඉගැන්වූයේ ඇයයි. ඇය මට ශිෂ්‍යාවකට වඩා ඇතැම් අවස්ථාවල මිතුරියකට මෙන් ද සැළකුවාය. තරුණ පුහුණු ගුරුවරියක වන ඇ ළමයින් සහ තමා අතර විශාල පරතරයක් තබා නොගත්තාය.

"මම නම් සාමාගෙන් බලාපොරොත්තු වුණේ ඔහොම අතරමග තවතින අනාගතයක් නොවෙයි. ඒත් ඔය ළමයාට කවදාහරි හරියන්න ඕන" ඇ කඳුළු අතරින් පැවසුවාය.

අපට සිංහල භාෂාව සහ සාහිත්‍ය ඉගැන්වූ සිරිවර්ධන සර් දැඩි කලකිරීමකින් පසු වුණේය. ඔහු උපාධිධාරී ගුරුවරයෙකි.

"විභාගේ පාස්වුණු ළමයි හැමෝම අස්වෙව් යනවා. අපි මහත්සිවුණේ මොනවටද කියලා මට හිතාගන්න බැහැ. ඒ මහත්සිවුලින් කිසිම වැඩක් වෙන්නෙ නැහැ"යි ඔහු පැවසුවේය.

"සාමා වාගේ ළමයි ඉගෙනීම අවසාන කරන්න ඕන මේ වාගේ ඉස්කෝලෙකින් නොවෙයි - විශ්ව විද්‍යාලෙකින්. ඒත් මම දන්නවා ඔය ළමයාට තියෙන අමාරුකම්. අතින් ළමයිනුත් නුගක් දෙනෙකුට එහෙම තමයි. විභාගේ පාස් වුණ අයගෙන් කීප දෙනෙයි නිවාඩුවෙන් පස්සේ ඉස්කෝලෙ එන්නෙ. සමහරු ඇවිත් අස්වීම අරගෙන ගියා රස්සාවල් හොයාගෙන. යමක් කමක් කරගන්න පුළුවන් සමහරු අස්වෙලා ගියා වෙත ඉස්කෝලටලට. ප්‍රින්සිපල්ගේ නුගක් කලකිරීම ඉන්නේ මේ අවුරුද්දෙන් මෙහෙ ප්‍රවේශ පත්තිය තියන්න නොලැබෙනවා..... ඔය ළමය දැන් අස්වෙලා ගිහින් මොකද කරන්න

හිතාගෙන ඉන්නෙ?"

"මොකුත් නැහැ සර්" මම කොදුළෙමි.

ඔහු මහත් ශෝකයෙන් මා දෙස බලා සිටින්නට විය. ඔහු උගන්වමින් සිටි පන්තියේ ළමෝ ද ශෝකයෙන් මෙන් නිහඬව අප දෙස බලා සිටින්නට වූහ. ඒ ළමෝ කවුරුත් මට ආදරය කරති. මා පාසැලේදී මෙනෙක් දැක්වූ දක්ෂකම් ගැන ඔවුහු දනිති. දයාබර සොහොයුරියක විශෝව් යන කලක මෙන් මා දෙස ශෝකයෙන් බලා සිටිති. ඔවුන්ගේ දයාබර සාමක්කා අදින් පසු මෙහි නැත.

මම සමුගෙන ලේන්සුවෙන් දෙනෙත පිස දමා ගනිමින් පන්තියෙන් ඉවත්වීමි.

මා සමග විභාගය සමත්වුණ අයගෙන් එදා පාසැල් පැමිණ සිටියේ කීප දෙනෙකි. පිරිමි ළමයි කිසිවෙක් පැමිණ නොසිටියහ. මගේ මිතුරියෝ මා වටකර ගත්හ. අප එක්වූ විට සමනලයින් රැනක් බඳු නොවේද? එහෙත් ඒ සමනලයන්ගෙන් ඉතිරිවී ඇත්තේ කීප දෙනෙක පමණි.

"අනේ සාමා ඔයත් අස්වෙලා යන්න නේද?"

"වෙන මොනවා කරන්නද නිමිමි"

"බියෝයි මුතුයි දෙන්නත් අස්වෙනවලු"

"ඔව්. සිරිවර්ධන සර් මා එක්ක කිවා"

"ඔයා අස්වෙලා මොකද කරන්නෙ?"

"මොනවා කරන්නද අනේ"

"නිමිමි වෙන ඉස්කෝලෙකට යනවලු" නිමිමි දෙස බලමින් රමණ පැවසුවාය.

"ඇත්තද නිමිමි?"

"ඔව් අනේ. ඔයගොල්ලෝ සේරම අස්වෙව් යන්න උනාම මේ අවුරුද්දෙන් මෙහෙ පන්තියක් පටන් ගන්න වෙන්නෙ නැහැ. තාත්තා කියනවා නුවර ඉස්කෝලෙකටවත් යවන්න ඕන කියලා"

"ඔයා වාසනාවන්තයි නිමිමි" මම මහත් සෙනෙහසින් ඇගේ අත අල්ලා ගනිමින් පැවසීමි.

යමක් කමක් තියෙන පවුලක දැරියක වන නිර්මලාට වියදම්

ප්‍රශ්නය එතරම් බලපාන්නක් නොවේ. ඇ අපට වඩා මොකට වාසනාවන්තද?

"ප්‍රේමයේ කල්පනාවක් නැද්ද වෙන ඉස්කෝලෙකට යන්න?"

"මෙහෙ පන්නිය නැතුව ගියොත් මාත් කොතේ හරි වෙන ඉස්කෝලෙකට නොගිහිත් මොනවා කරන්නද?"

මේ ඇගේද අත අල්ලා ගනිමි.

"එතකොට රම්මි?" මම රමයාගෙන් ඇසිමි.

"මටත් ඉතින් ඔයාගේ ආනිසංසේ තමයි. මෙහෙ පන්නිය නැතුව ගියොත් මටත් හෙදර තමයි" ඇ දුක්මුසුව පැවසුවාය.

විභාගය සමත්වූ අයගෙන් වැඩිදුර අධ්‍යාපනය ලබන්නට වාසනාව ලබා ඇත්තේ කියෙත් කිදෙනටද? මෙතන සිටින අප හතර දෙනාගෙන් දෙදෙනෙකුට පමණි.

"ඔය දෙන්නා හරි වාසනාවන්තයි. දෙන්නා හොඳට ඉගෙනෙහි විශ්ව විද්‍යාලෙට ගිහිත් උපාධි ලබාගෙන එන්න. ඒක අපේ ඉස්කෝලෙට ලොකු ගෞරවයක්. අපට ආඩම්බරයක්" මම අවංකව පැවසිමි.

"යාමා ගැන මම හරිම දුකයි." නිමිමි අවංකව පැවසුවාය.

"ඔයා කොට්ටර දක්ද? සම්මාන හතක්" යයි ප්‍රේමා දුක්මුසුව පැවසුවාය.

"මොනවා කරන්නද ප්‍රේමා - ඒක මම ලබා උපන් හැටි" මම ශෝකයෙන් පැවසිමි.

මම විනිතා මෙනෙහි විය.

"විනිතා විභාගේ පේල්ලු තේද?"

"ඔව් අනේ"

"එයා නිවාඩුවෙන් පස්සෙ ඉස්කෝලෙ ආවෙ නැද්ද?"

"නැහැ. එයාට දැන් කොළඹ ගෙවන ඉස්කෝලෙකට ආලා"

"එතෙම තමයි සල්ලි තියෙන අයට ඉගෙන ගන්න බැ. ඉගෙන ගන්න පුළුවන් අයට සල්ලි නැහැ" යි රමයා පැවසුවාය.

"ඒ උතාට සල්ලි බලෙන් හරි විනිතා ඉගෙනගෙන ඒවා. මෙතන බැරි රතොත් පිටරට ගිහිත් හරි" ප්‍රේමා පැවසුවාය.

අපි තවත් බොහෝ වේලාවක් කතා කරමින් සිටියෙමු. එතෙක් අප පසුවුයේ වෙනස මෙන් ප්‍රියයෙන් නොව මහත් ශෝකයෙනි. අප කිපදෙනා කුරුල්ලු කුඩුවක ඉතිරිවී සිටින පැටවුන් කිපදෙනෙකු බඳුය. මෙතෙක් එක්ව සිටි අපි ඒ කුඩුව අතැර පියා දසන ඉහිලී යන්නෙමු. නැවත කවඳා කොතැනකදී අප හමුවෙතැයි කාට කිව හැකිද? ජීවිතයේ එක්තරා සොඳුරු යුගයක් සදහටම අවසන්වී තිබේ.

පිටපැත්තේ සිටි අම්මා කොට බිත්තිය උඩින් අප දෙස බැලුවාය.

"පමා වෙනවනෙ අපි යමු තේද දුවේ?"

මා මෙන්ම මගේ මිතුරියෝද අම්මා දෙස බැලූහ. අප අතර වූයේ දැඩි නිහඬ බවකි. අපි ශෝකයෙන් උනුනුන්ගේ මුහුණු බලමු. අපේ සිත් තව තවත් ශෝකයෙන් ඇළලී යයි. සමුගෙන් වෙන්ව යායුතු මොහොත පැමිණ තිබේ.

"එතෙතමි නිමිමි - ප්‍රේමා - රම්මි - මම ගිහිත් එන්නමි" මම ගොත ගසා ගනිමි.

මගේ මෙන්ම ඔවුන්ගේ ද ඇස් කඳුළින් තෙමී තිබිණ.

"යමු. අපිත් එන්නමි ගේට්ටුව ලඟට එතකන්"

ඔවුහු ද මාත් සමග පිටත් වූහ. පන්නි කාමරයෙන් මිදුලට බසින්නට පෙර මම අවසන් වරටත් පන්නි කාමරය පුරා දෙනෙත් විහුදුවිමි. මව්සිත් අඳිනු ලැබූ විත්‍ර කිපයක් තවමත් බිත්තිවල එල්ලා තිබේ. ඒවා තවත් ටික කාලයක් එසේ රැඳී පවතිනු ඇත.

මම සුසුමක් හෙළා පන්නි කාමරයෙන් මිදුලට බැසිමි. අපි ගේට්ටුව දෙසට ගමන් කරන්නට විමු. අම්මාද අප පසුපසින් හෙමිහිට ඇදුණාය. මිදුලේ මල් පාත්ති වෙත මගේ දෙනෙත ගැටිණ. ඒවා මගේ දෝතින් කොතෙක් පොහොර හා දිය ලබා ඇද්ද? ඒවායෙහි මල් පිපී තිබේ. මා එම මල් පඳුරු දෙස බැලුවේ ඒවායින් සමු ගන්නාක් මෙනි.

මල් පාත්ති ඉක්මවූ අපි එළවළු පාත්ති අතරින් වැටුණ සුදු වැලි පාර දිගේ ගමන් කරන්නට විමු. අප එක එකාගේ පාත්ති පිහිටා ඇත්තේ යාබදවය. මගේ පාත්තිය දෙස මම බැලිමි. නිවාඩු කාලයේ එය තරමක් වල් බිහිවී ඇත. එතෙක් එහි එළවළු පැල මල් දරා තිබේ. මා එහි කෙතරම් වෙහෙසෙන්නට ඇද්ද? මින් පසු මා මෙන්ම තවත්

බිෂොවක් එහි වෙහෙසෙනු ඇත.

මගේ හදවත තව තවත් ශෝකයෙන් බර වෙයි. ගේට්ටුව දක්වා විහිදුන සුදුවැලි පාර දිගේ අපි හෙමිහිට පියවර තබමු. නිමිම මගේ එක් අතක් අල්ලාගෙන සිටී. අනික් අත ප්‍රේමාගේ අතක රැඳී තිබේ. මට බියෙන් මෙනෙහි වෙයි. මං වගේම දුප්පත් කෙල්ල. එයත් අද හිරියා නම් කොව්වර හොඳද? මුතු මැණිකෙන් නැහැ. සිරිසේනත් නැහැ. සිරිසේනට සම්මාන අටක්දු. වැඩ අටටම සම්මාන. එයා රක්ෂාවක් සොයනවදු. ගුණපාල, පියදාස ඒ ළමයිනුත් කවුරුවත් නැහැ. එක කුඩුවෙ ලැගගෙන හිරියා කුරුලුපැටව් ටික අද සිසිකඩ ගිහිත්. කුඩුව තවමත් තිබුණ නැතමයි. මාත් ඉන් සඳහටම දැන් පිටවෙලා යනවා.....

මම අපමණ ශෝකයෙන් පාසැල් වත්ත සිසාරා බැලිමි. අවුරුදු ගණනක් සතුවත් සිටිය නැත. මට සෙවණ දුන් පාසැල් ගොඩනැගිල්ල - මා කුසපුරා දිය බිව් ලිඳ - මිතුරියන් සමග මා සිසිල් සෙවණ ලබා සැනසුණ මිදෙල්ල ගස - ඒ සියල්ලම නිසලව ශෝකයෙන් මෙන් මා දෙස බලාගෙන. සඳහටම වෙන්වී යන දරුවකු දිනා බලාගෙන ඉන්නා වාගේ.

මගේ පපුව හිරවෙයි. උගුරෙහි උණු අලගෙඩියක් හිරවුවාක් වැන්න.

අපි හෙමිත් හෙමිත් වත්තේ ගේට්ටුව වෙත ආවෙමු. හැම දෙනාම නිහඩය. අප කිසිවකුට කතාකර ගත නොහැක. විශේෂ දුක අප හදවත් අරක්ගෙන ඇත. අපි ගේට්ටුව ළඟ නැවතීමු. මම මගේ දයාබර මිතුරියන්ගේ මුහුණ දෙස බැලිමි. කඳුළු පිරුණු ඇස්වලින් ඔවුහු මා දෙස බලා සිටිති. මට ඉබේම හැඩිණ. මගේ මිතුරියෝද අත් ලේන්සුවලින් කඳුළු පිසදාගන්නට වූහ. අපට කිසිවක් කතාකරගත නොහැක. එකට බැඳී තිබුණ අපේ අත් හෙමිහිට ගිලිහිණ.

"නිමිම - රමිම - ප්‍රේමා....." මම කඳුළු අතරින් හෙමිහිට ගොතගැසිමි.

ඔවුහු මා දෙස බලා සිටිති.

"අපි ආයෙන් මුණ ගැහෙමු"

"අපි එන්නම් ඔයා බලන්න"

මට ඔවුන් වැළඳගෙන සිප ගැනීමට සිතෙයි.

"වෙරියෝ.....!" මම තොල් මතුළෙමි.

"වෙරියෝ.....!" ඔවුහු ද කොඳුළුහ.

මම කඳුළු පියදමින් ගේට්ටුවෙන් පිටවිමි. මහ පාරට පැමිණි මම පියාපත් සිඳ දමනු ලැබූ කුරුලු පැටවකු මහ පොළොවේ බඩගාන්නාක් මෙන් ආයාසයෙන් හෙමිහිට පාරදිගේ පියවර තබන්නට විමි.

මහපාර කෙළවරක් නොපෙනෙන තරම් ඇතට දිග ඇඳී ඇත. එහි අන්තය පැහැදිලිව නොපෙනෙයි. එයට අවසානයක් ඇද්ද?

මම යළිත් නිස හරවා බැලිමි. මගේ මිතුරියෝ තවමත් ගේට්ටුව අසල රැඳී මහත් ශෝකයෙන් බලා සිටිති. ඔවුන්ට පසුබිමින් මගේ දයාබර පාසැල් මැණියෝ ශෝකයෙන් මෙන් නිහඩව බලා සිටිති. මම අතක් එසවිමි. මිතුරියෝද අත් ඔසවා වැනුහ.

මට සිප්සතර කිරි පෙවු දයාබර පාසල් මවුනි! මම අද සඳහටම ඔබේ ඇකයෙන් වෙන්වෙමි. ඔබට ආයුබෝවන!

10.

ගෙදරදී මගේ කාලය ගතවන්නට වූයේ ඉමහත් කාන්සියෙනි. උදේ පාන්දරම ගෙදරින් පිටවන අම්මා නැවත ගෙදර එන්නේ බීමට අඳුර වැටීගෙන එද්දීය. මල්ලී ද දැන් පාසැල් නොයනත් ඔහු ගෙදර රඳවා ගැනීම බෙහෙවින් අපහසුය. වැඩි වශයෙන් මා ගෙදර සිටින්නේ තනිවය.

මල්ලීට පාසැල් යාම නවත්වන්නට සිදුවූයේ ගමේ පාසැලේ අටවැන්න සමත්වූවාට පසුවය. එහි පන්ති ඇත්තේ අටවැන්න දක්වා පමණකි. මල්ලීව දුරබැහැරක පාසැලකට යැවීමට දැන් අපට පුළුවන් කමක් නැත.

"අනේ පුතේ රස්තියාදුවේ යන්න නැතුව අක්කත් එක්ක ගෙදර ඉන්න. අක්කා තනියමනෙ" අම්මා උදේට ඔහුට කියයි.

එහෙත් අම්මා පිටත්ව ගොස් නොබෝ වේලාවකින් මල්ලීද හොරෙන්ම ලිස්සා යයි. ඔහු දැන් ගමේ කොළ රැළකට වැටී රස්තියාදු වෙයි. මුලින් මුලින් ඔහු සවසට අම්මාට පළමුව ගෙදර ආවේය.

"අම්මා ඔව්වර එපා කියලත් කොහෙද මල්ලී ගියේ?" මම අසමි.

"ඇතක කොහෙවත් ගියේ නෑ."

"එහෙනම් මෙව්වර වෙලා?"

"අපි ගුඩු ගැහුවා"

ඔහු අතපය හකුලාගෙන ගෙදරටවී මට තනි රකින්නේ කෙසේද? මෙය ඔහු ක්‍රීඩා කළ යුතු වියසයි. එහෙත් ගමේ රස්තියාදු කොළකැලට එකතු වී ඔහු වල්වේ දැයි මට බියක් සිතෙයි.

"අද නම් මම අම්මට කියනවා කියනවාමයි" මම ඔහුව බිය ගන්වමි.

"අනේ එපා. හොඳ අක්කනෙ. මම ආයෙ යන්නෙ නෑ" ඔහු පින්සෙණ්ඩු වෙයි.

"හැමදාම මල්ලී කියන්නෙ ඔය කතාවයි. එත් ආයෙත් පහුවදාටත් යනවනෙ. අම්මා දැනගත්තොත් මටත් එක්කයි බණින්නෙ"

"කොහෙවත් යනවයෑ අක්කෙ මම යන්නෙ සෙල්ලම් කරන්න වෙලටනෙ. මට පුළුවන්ද ගෙටමවෙලා ඉන්න"

"ඒ උනාට ඔයා සෙල්ලම් කරන්නෙ මහ වල්කොල්ලොත් එක්ක"

"අනේ නෑ අක්කෙ උන් හරි හොඳයි"

ඔහු සෙල්ලම් කරන්නට යන බව පසුව අම්මාද දැන ගත්තාය. එහෙත් ඇ ඔහුට තරවටු නොකර කාරුණිකව කතා කළාය.

"අක්කා තනියම ගෙදරදාලා යන්න එපා අනේ රත්තරන් පුතේ. මම කොතේ ගිහින් මොනවා කළත් ඉන්නේ පපුවේ කොව්වර ගිහි බැඳිලද? අනේ යන්න එපා පුතේ ඔය වල්කොල්ලොත් එක්ක සෙල්ලමට. සණ්ඩුවක් වෙලා එවුන් මගෙ පුතාට මොකුත් කළොත් එහෙම මොන දෙයියන්ට කියන්නද? අනේ යන්න එපා පුතේ....." අම්මා පින්සෙණ්ඩු වූවාය.

"උන් මට මොනවා කරන්නද?"

"අල්ලාගෙන ගැහුවොත්?"

"උන් මට ගහන්න? එහෙනම් මම දෙන්නෙ දෙකයි"

"ආ - මෙයා දැන් එව්වර වණ්ඩිද?" මම ඇසිමි.

"එහෙනම් මට ගහනකන් මම බලාගෙන ඉන්නද?"

"ඒ වණ්ඩිකම්වලින් කමක් නෑ - උඹ මීට පස්සෙ කොල්ලන්ට එකතුවෙන්න යන්න එපා" යි අම්මා පැවසුවාය.

අම්මා කිසියම් තර්ජන ස්වරයකින් කතා කළත් ඔහුගේ කතාවට ඇය තුළ සතුටක්ද ඇති බව ඇගේ දෑසින් පළ විය. ඒ ඔහුගේ නිර්භීතකම පිළිබඳව විය යුතුය. මගේ සිත තුළ ද එබඳු සතුටක් විය. මල්ලී වැඩුණු පසු නිර්භීත තරුණයකු වනු ඇත. එය එක්තරා සැතපිල්ලකි. නැත්නම් ගැහැනු දෙදෙනකු සිටින ගෙදර මල්ලීද ගැහැනියක වුවොත් අවට මිනිසුන් අපේ හිසට අත සොද්දනු ඇත. එක් දිනක් මා මල්ලීගේ කලිසම් කොටය සොද්ද්දී එහි සාක්කුවක

බිඳී මට බිඳී කොටසක් හසු විය. එය දැක මම තැතිගනිමි. මල්ලි දැන් බිඳීත් බොනවද? එයාට කොහෙන්ද සල්ලි?

මල්ලි මා අසලම සබන්ගාමින් සිටියේය. මම ඔහුගේ කනින් අල්ලා ගනිමි.

"මොකක්ද මේක?" මම බිඳී කොට පෙන්වමින් ඇසිමි.

ඔහු බිය යැයි දැසින් එදෙස බැලුවේය.

"දැන් බිඳී බොන්නත් පුරුදු වෙලා තේද?"

"මම බොන්නෙ නෑ"

"එහෙනම් කාගෙද මේක?"

"මන්දන්තෙතෑ"

"වැරද්ද කරලා මදිවට ඒක වහන්න බොරුත් කියනවා" කියමින් මම ඔහුගේ හිසට වේගවත් ටොක්කක් ඇන ඔහුගේ කන අතහැරියෙමි.

ඔහු කෝපයෙන් මා දෙස රවා බලා සිටියේය. මෙය කොතරම් අප්‍රියද? වෙනදා ඔහු මේ තරම් මුරණ්ඩු නොවූයේය. මගේ සිතට කෝපය මෙන්ම බියක්ද දැනිණ.

"මොකද උඹ මට රවාගෙන?" මම කෝපයෙන් ඇසිමි.

ඔහු මා වෙතින් ඉවත්ව බිමබලා ගත්තේය. එහෙත් තොල් මතුළේය.

"කියන්නම්කො මම අම්මත් එක්ක පුතණ්ඩිගෙ හැටි"

"කියල මාව උල කියයි"

මම නිහඬව සිටියෙමි.

"මොනවා? මොකක්ද උඹ කිවේ?"

ඔහු කෝපයෙන් බිමබලාගෙන සුදුසුදු ගැවා මිස කිසිවක් ඇසෙන්නට නොපැවසුවේය. මා ඔහුට පැරදුණා යයි මට සිතිණ. මා පිළිබඳව ඔහු තුළ කලින් පැවති බිය දැන් නැහැ නොවේද?

අම්මා ඔහුව පිල්කණුවේ බැඳගෙන හොඳ කෙට්ටක් අතට ගත්තාය.

"ඒට පස්සෙ උඹ බිඳී බොනවද? බොනවද?" අසමින් දිගට තරහට තැපවාය.

එහෙත් වෙනදා මෙන් ඔහු කෑ බෙරිහන් නුදුන්නේය. ඒ වෙනුවට පහර පිට පහර වදිද්දී කට ඇඳ වෙමින් වුවද ඔහු ක්‍රෝධයෙන් අම්මා දෙස රවා බැලුවේය. මම අම්මාගේ අතින් කෝපුව උද්‍රවා ගනිමි. බැඳී

ලිහා දැමූ විට ඔහු කඳුළු පිරුණ ඇස්වලින් ක්‍රෝධයෙන් අප දෙස බලා සිටියේය. ඔහු මොනතරම් මුරණ්ඩු වී සිටිද? එය සිදු වූයේ කෙසේද? මේ අර පාසැල් යද්දී සිටි අභිසේක කිකරා විනිත මල්ලිගැයි මට සිතාගත නොහැකි විය.

එදා රැ අපි කවුරුත් ඇඬූ කඳුළින් ගත කෙළෙමු. බත් කන්නැයි අපි ඔහුට කොතෙකුත් කිවෙමු. එහෙත් කලින් තාත්තා නිදා සිටි බූරු ඇඳට වී ගුලිගැසී නිදා සිටි ඔහු වචනයක්වත් කතා නොකළේය. එක බත් ඇටයක්වත් නොකෑවේය.

"අපට සිද්ධ වෙන්න තිබුණ හැමදේම උනා. අන්තිමට උමේ අතපය හයිටුණ කාලෙකවත් මේ කෙල්ලටයි මටයි ටිකක් හිතේ සැනසිල්ලෙන් ඉන්න ලැබෙයි කියල හිතාගෙනයි උමලගෙ අතපය හයිකරන්න මම මේ නඟින්නෙ. ඒත් දැන්මම උමත් ඔව්වරම හිතුවක්කාර නම්..... අනේ දෙයියනේ මේක මොන කරුමයක්ද කියල මට තේරෙන්නෙ නෑ....." අම්මා කඳුළු සැපවාය.

බත් කන්නැයි මමද ඔහුට කොතෙකුත් කන්නලව් කෙළෙමි. එහෙත් ඔහු ඇසක්වත් හැර නොබැලුවේය. කෝටු පහරවලට ඔහුගේ අත පය සහ පිටද පළිගැසී තිබිණ. මම ඒවායෙහි තෙල් ගා පිරිමැද්දෙමි. අම්මාගේ මෙන්ම මගේද දැසින් කඳුළු කඩා හැළිණ. මල්ලි නොකෑ නිසා අපිද නිරාහාරව නිදා ගනිමු.

පසුවදා උදේ ද අම්මා පිටත්ව යන තෙක්ම ඔහු බූරු ඇඳටවී ගුලිගැසී සිටියේය. ඉන්පසු ළිඳ වෙත ගොස් මුණ සෝදාගත් ඔහු කලිසම් කොටයද හැඳගෙන මිදුලට බැස්සේය.

"කොහෙද මල්ලි යන්නෙ?"

ඔහු කතා නොකෙළේය. ආපසු නොබැලුවේය.

"ටියේ රැටත් කෑවෙ නැහැනෙ. යනදිහක තේ ටිකවත් බිලා යන්න."

ඒත් ඔහු නොනැවතුණේය. මම දුවගොස් ඔහුගේ අතින් අල්ලා ගනිමි.

"යන්න එයා මල්ලි. අනේ....." මම බැගෑපත්විමි. ඔහු කෝපයෙන් මගේ අත ගසා දැමීමේය.

"දැන් එනව මෙතන අනේ හුනේගාලා මාව තලවත්ත. පලයන් යන්න" ඔහු කෝපයෙන් මාව තල්ලු කෙළේය. ඔහු කෝපයෙන් මේ යන්නට යන්නේ වෙ මහත් බියක් ඇතිණ. ඔහු කෝපයෙන් මේ යන්නට යන්නේ කොහේද?

"අනේ යන්න එපා මල්ලි. ඕනතරමක් මට බණින්න. යන්න නම් එපා" මේ ඔහුගේ අතින් යළිත් අල්ලා ගනිමි.

එහෙත් ඔහු පෙරටත් වඩා කෝපයෙන් මගේ අත ගසා දමා පැත්තේය. මම ඔහු අල්ලා ගැනීමට තැත් කෙළෙමි. එහෙත් මගේ ග්‍රහණයෙන් මිදුණ ඔහු මිටිත් හැරිය කුරුල්ලකු මෙන් ඉඳිකඩුල්ලට උඩින් පැන දුටු හිසේය. මම ඔහු නොපෙනී යන තෙක්ම කඩුල්ල ලඟට වී බලා සිටියෙමි. ඔහු එක් වරක්වත් ආපසු හැරී නොබලා නොපෙනී ගියේය. මම කඳුළු පිරුණු දෑසින් බලා සිට සුසුමක් හෙළා ආපසු හැරුණෙමි.

මල්ලි සදහටම අපේ ග්‍රහණයෙන් මිදුණේද? මගේ සිතට විශාල බියක් ඇතිණ.

ජීවිතයේ මුල්වරට ඔහු එදා රාත්‍රියේ ගෙදර නොපැමිණියේය. අම්මාත් මමත් රැතිස්සේ ඔහු සොයා වෙහෙසුණෙමු. එහෙත් සොයාගත නොහැකි විය. බිමට කළුවර වැටෙන තෙක්ම ඔහු වෙලේ සෙල්ලම් කරමින් සිටි බව ඔහුගේ වයසේ ළමයින් කීප දෙනෙකුගෙන්ම දැනගත හැකිවිය. අම්මාත් මමත් මුළු රැයම කඳුළු සලමින් ගත කෙළෙමු.

"අපරාදේ මේ වල් කොල්ලන්ට එකතු වෙලා මල්ලි තරක්වුණේ. ඉස්කෝලේ යද්දි කොච්චරනං හොඳට හිටිය ළමයෙක්ද?"

"ඒක තමයි මාත් කල්පනා කෙළේ. උං තරක ළමයෙක් නොවෙයි. ඒත් අපරාදේ වල් උතා. ඉස්කෝලේ යන වයසෙදී ළමයි ඉස්කෝලේ යවන්න ඕන. නැත්නම් වල් වෙනවා. අනේ මන්දා මේ ළමයා හදා ගන්නේ කොහොමද කියල. එකයි ඉන්නෙ ඒකත් එකා යකා උනොත් මොන දෙයියන්ට කියන්නද....." අම්මා කඳුළු සැළවාය.

පසුදා උදේ මල්ලි වෙලේ සෙල්ලම් කරමින් සිටියදී අම්මාට අසුළිය. ඇ ඔහු ගෙදර එක්කරගෙන ආවාය. ඉකුත් රැය ඔහු ගතකට

ඇත්තේ ගැටවර තරුණයකුත් සමග හේනක පැලකය. ඔවුන් මඤ්ඤාත්කා පඤ්ඤාත් ගලවා තම්බාගෙන කා කුසගිනි නිවාගෙන ඇත. නැවතත් එබඳු ගමන් නොයන්නැයි අම්මා හැඬු කඳුළින් යුතුව පැවසුවාය. මල්ලි කිසිවක් කතා නොකර අසා සිටියේය.

කෙසේ වෙතත් අපට ඔහු ගෙදර රඳවා ගැනීම අපහසු විය. ඉන්පසුවද ඔහු රැට ගෙදරින් පිට නැවතී සිටියේය. ඔහු හදාගන්නේ කෙසේදැයි කඳුළු සලමින් අම්මා කල්පනා කළාය.

ඔහු වැඩි වශයෙන් ආශ්‍රය කළේ තමාට වැඩිමල් ගැටවර පියේ තරුණයින්ය. නොයෙක් අවස්ථාවල ඔහු ළග මාරු කාසි තිබිණ.

"කොහෙත්ද නිමල් උඹට සල්ලි?" අම්මා අසයි.

"රංජිත් අයියා දුන්නා" ඔහු එබඳු කිසියම් ගැටවරයකුගේ නමක් සඳහන් කරයි.

"ඇයි රංජිත් උඹට සල්ලි දෙන්නෙ?"

"නිකං"

"අනේ පුතේ උන් එක්ක යන්න එපා. උන් හරි හොරු. වත්තක පොල් ගැටයක් තියන්නෙ නැති එවුන්. අන්තිමේට උඹටත් නික නිකම්ම ඒක පුරුදු වෙයි. එදාට නම් මම පණ තියාගන්නෙ නෑ පුතේ. අන්න ඒක හොඳට හිතේ තියා ගනින්"

මල්ලි රස්තියාදුකාර කොල්ලන් සමග හොරකමට ඇබ්බැහි වෙතැයි අම්මාත් මමත් බියවීමු.

"අනේ මේ කොළුවා යවන්නවත් තැනක් නැහැනෙ. මල්ලිලාගෙ ගෙදරවත් යවන්න එහෙත් ළමයි කී දෙනෙක්ද?" අම්මා ඔහු ගැන කොතෙකුත් කල්පනා කළාය.

සමහර අවස්ථාවල මල්ලි කොල්ලන් සමග ගුටි ඇත ගත්තේය. ඔළු පලාගත්තේය. ඒ ගානේ අම්මාට පැමිණිලි ආවේය. එහෙත් අම්මා ඔහුට තරවටු කළ විට ඔහු එක දිගට දින ගණන් ගෙදර නොපැමිණ සිටියේය.

දිනක් බිම් කළුවර වැටිගෙන එද්දී ගුණපාල අයියා තකහනියක් අපේ ගෙදර දුවගෙන ආවේය. අම්මාද ගෙදර ආවා විතරය.

"අන්න හෙට්ටිවත්තේ පොල් හොරකමකට ගිහින් නිමල්ලි"

අල්ලාගෙන පොලීසියට ගෙනිව්වා"

"අපොයි දෙයියනෙ!" යි අම්මා පපුවට ගසා ගත්තාය.

තවත් කොටුවත් කීප දෙනෙකු සමග මල්ලි පොල් හොරකම් කරමින් සිටියදී මුරකාරයා පැමිණ අල්ලාගෙන ඇත. අනිත් අය මල්ලි වඩා ලොකුය. ඔවුන් පැන දිවූ නමුත් මල්ලි අතටම අසුචි ඇත. ඉන්පසු මල්ලිව ගස්බැඳි ග්‍රාමසේවකයාද කැඳවා පොල් ද සමග මල්ලි පොලීසියට ගෙන ගොස් භාරදෙනු ලබා තිබේ. අපි එය අසා කම්පාවිමු.

"අපොයි දෙයියනේ පොලීසියෙන් මෙලහකටත් අඩු කඩලා ඇද්ද දන්නෙ නෑ. අනුන්ගෙ ගෙවල්වල වළං හෝද හෝද මම නහිත්තෙ මේකටද දෙයියනේ.....!" අම්මා හැපුණාය.

අම්මා කිසිදවසක පොලීසියකට අඩියක් තබා නැත. මේ වෙලාවේ පොලීසියට යන්නේ කොහොමද? එවිට අප යාමට කිසිම වාහනයක් නැත.

අම්මා වත්තට යාමට කල්පනා කළාය. එහෙත් ඉන්පෙර අපි හුරු අත්තකුත් දල්වාගෙන ග්‍රාමසේවක මහතා හමුවීමට ගියෙමු. ඒවන විටත් ඔහු ආපසු පැමිණ නොසිටියේය. ඔහු එනතෙක්ම අපි එහි රැඳී සිටියෙමු.

"අනේ රාලහාමි මගේ කොළු පැටියට පොලීසියෙන් ගහනවද?" ඔහු ආ සැණින් අම්මා හැපුණාය.

"ඇත්ත නොකිවොත් ගහයි" ඔහු පැවසුවේය.

"ලාත් එක්ක ඉඳලා පැනලා ගිය කොල්ලො කවුද කියල ටා තාමත් කියල නෑහැ. ඒත් අද රැට ඒක පොලීසියෙන් දැනගනිව්"

"අනේ දෙයියනෙ!" අම්මා හැපුණාය.

ග්‍රාමසේවකයා තව තවත් අම්මා බියගැන්වූවා මිස ඇගේ සිහි සැතපෙන වචනයකුදු කතා නොකෙළේය. ඔහු මල්ලි ගැන සැලකුවේ මහා හයානක අපරාධයක් කළ මිනීමරුවකු අයුරිනි.

අපි වත්තටද ගියෙමු.

"අනේ හාමුදුරුවනේ මගේ කොළු පැටියා බේරලා දෙන්න. ඔය නොදරුවා ඔකට පැටලිලා තියෙන්නෙ කොළු රළට වැටිලා

නොදන්නාකමට" අම්මා වතු පරිපාලකයා ඉදිරිපිට වැද වැටී කන්නලව් කළාය.

"ඔව්. අනුවෙච්ච හින්දා නොදන්නාකම. ඕකුත් හැමදාම වත්තේ පොල් හොරකම් කරනවා. ඒවා අරගෙන ගිහින් කන්න දුන්නාම නම් අම්මලාට හිතෙන්නෙ නෑ තේද මෙහෙම දෙයක් වෙයි කියලා....."

"අනේ හාමුදුරුවනේ මම මගෙ දරුවන්ට කන්න දෙන්නේ අනුන්ගෙ ගෙවල්වල වළං හෝද හෝද. මේක මේ කොළුවගෙ නොදන්නාකමට....."

"මට ඕවට කන්දෙන්න වෙලාවක් නෑ. උසාවි ගිහින් නිදහසට කරුණු කියල බේරෙන එකයි. මම අනිත් එවුන් ටිකක් අල්ලාගෙන හිරේ ඇරලයි පස්ස බලන්නේ....."

ඔහුට කොතෙක් බැගෑපත්ව කන්නලව් කළත් ඔහුගෙන් කිසිම බුරුලක් නොවීය.

පසුවද පොලීසියෙන් පැමිණ තවත් කීපදෙනෙක් අල්ලාගෙන යනු ලැබූහ. මල්ලිට පහර දෙන විට ඔහු අතෙක් අයගේද නම් හෙළිකර ඇත.

පොලීසියටත් ග්‍රාමසේවකයාටත් පගාවක් දුන්නොත් නඩු නොගොස් මල්ලි බේරාගතහැකි බව කීපදෙනෙක්ම කීහ. එහෙත් අපි පගාවට මොනවා දෙන්නද? අත්තිමට ග්‍රාමසේවකයා ගෙනා යෝජනාවට කැමති වන්නට අපට සිදුවිය. පොලිස්පරීක්ෂකවරයාගේ ගෙදර මෙහෙකාර කමට මල්ලි යැවීමට කැමති නම් හිරේ නොගොස් බේරාගතහැකි බව ඔහු කීවේය.

වෙන කළ හැකි කිසිවක්ම නුඩු හෙයින් දැස් පිරුණ කඳුළින් යුතුව අපි ඒ අපරාධයට එකඟවීමු. මල්ලි අපට නැතිව ගියේ එපරිද්දෙනි.

11.

ගෙදරම කොටුවේ මගේ කාලය ගෙවී යන්නේ මට අවශ්‍ය අයුරින් නොව කාලයට අවශ්‍ය අයුරින්. උදේ පාන්දරම ගෙදරින් පිටවී යන අම්මා නැවත ගෙදර එන්නේ අඳුරත් සමගය. එතෙක් මා කාන්සියෙන් තනිව ගෙදර සිටිය යුතුය.

කළ යුතු දෙයක් නැතිව හුදෙකලාව ගෙදර සිටින විට මගේ සිතුවිලි මංගුලාවීම මට නොවැළැක්විය හැකි දෙයකි. මම නිතැතින්ම අතීතය ගැන සිතන්නට පෙළඹෙමි. ගෙවී ගිය පාසැල් ජීවිතය සිහිනෙන් දුටු සුරංගනා ලෝකයක් බඳුය. සඳහටම ජීවිතයෙන් ගිලිහී ගිය එය යළිත් කිසිදුකම ග්‍රහණයට හසුකර ගත නොහැක. ඒ ගැන සිතා මම සුසුම් හෙළමි. 'තව දුරටත් ඉගෙන ගන්නට ලැබුණා නම් කොච්චර හොඳද? ඒ වාසනාව හිමි වූයේ යමක් කමක් ඇති අයට පමණකි. ඔවුන් කවදා හෝ විශ්වවිද්‍යාලයටත් ඇතුළත්ව උපාධි ලබාගෙන උසස් රැකියාවලට ගොස් වාසනාවන්ත ජීවිත ගත කරනු ඇත. මගේ පන්තියේ සිටි මගේම තත්වයේ අනිත් ළමයින් අත් කොහෙ කොහේ ඇද්ද? මොන මෙනවා කරනවා ඇද්ද?

අතීතය ගැන මිස අනාගතය ගැන සිතන්නට මම බියවෙමි. අනාගතය ගැන කුමක් සිතන්නද? මට අනාගතයක් නැත. ඇත්තේ නොපැහැදිලි ගණ දුමාරයක් පමණි. එහි දුමාරය හැර අනෙක් කිසිවක් ජායා මාත්‍රයක් පවා දැක ගත නොහැක. මේ දුමාරය තුළ මා සඳහා කුමක් ඇද්ද?

මට කුමක් හෝ රක්ෂාවක් සොයා ගත හැකි නම් අපට යන්නකින් හෝ හිස ඔසවා ජීවත් විය හැකි වන්නේය. එහෙත් රක්ෂාවක් සොයා ගන්නේ කෙසේද? මට කළ හැකි රක්ෂාව කුමක්ද? ඒ කිසිවක් ගැන මට සිතාගත නොහැක. මුළු අනාගතයම අනාවැකි.

රක්ෂාවක් ගැන සිතන විට නිතැතින්ම මගේ සිතට පිවිසෙන්නේ ගුරුවරියක විමයි. ඉතා කුඩා අවධියේ සිටම මම ගුරුවරියක විමට ආශා කෙළෙමි. මට උගන්වන ගුරුවරියන් දෙස මා කුඩා කාලයේ බලා සිටියේ මහත් ආශාවෙනි. ලොකු වූ පසු මම ද ගුරුවරියක වි ළමයින්ට උගන්වන්නෙමැයි මගේ සුංචි සිත තීරණය කෙළේය. මා පිළිබඳව තාත්තාගේ බලාපොරොත්තුව වූයේත් එයම නොවේද? ඒ බලාපොරොත්තු සියල්ල අද මිරිගුවකි.

මගේත් මල්ලිගේත් අනාගතය ගැන තාත්තා තුළ වූයේ කෙතරම් දැඩි විශ්වාසයක්ද? අප දෙදෙනා දක්ෂ ලෙස ඉගෙන ගන්නා දෙස තාත්තා බලා සිටියේ මහත් ආදරයෙන් හා ආශාවෙනි. මා ගුරුවරියක කිරීමටත් මල්ලි ගුරුවරයකු කිරීමටත් තාත්තා සිතාගෙන සිටියේ ය. කලා විෂයන්ට පමණක් සීමා වූ පීටිසර පාසැලක ඉගෙන ගනිමින් සිටි අප ගැන අනෙක් බලාපොරොත්තුවක් ඇති කර ගැනීමට තාත්තාට නුසුළුවත්වීම ප්‍රද්‍රමයක් නොවේ. තාත්තාගේ මුළු අනාගතයම ඔහු සැලසුම් කරගෙන සිටියේ මාත් මල්ලිත් අරමුණු කරගෙන බව මට රහස්‍යක් නොවේ.

අම්මාත් තාත්තාත් අපේ අනාගතය ගැන නොයෙක් විට කතා කළ අයුරු නිතැතින්ම මගේ මතකයට නැගේ.

"අපි විඳින දුක අපේ දරුවන්ටත් විඳින්න ඉඩ තියන්න බැහැ නෙ. අපි දුක් වින්දට කමක් නෑ - ඒකෙන් අපේ දරුවෝ අනාගතේදී සැප විඳිවි. දෙයියන්ගෙ පිහිටෙන් ඒ දෙන්නට හොඳට ඉගෙන ගන්න පුළුවනි. අපි දුක් විඳලා හරි ඒ දෙන්නට හොඳට ඉගැන්වුවට පස්සෙ අපටත් සැප විඳින්න බැරියැ"

ඒ බලාපොරොත්තුවලට සිදුවූයේ කුමක්ද? තාත්තා ජීවතුන් අතරත් තැන. මල්ලි ගෙදර නැත. ඔහු අනුන්ගේ ගෙදරක වැඩකාරයෙක්. අම්මා අනුන්ගේ ගෙවල්වල වළං හෝදනවා. මම ගෙට කොටුවෙලා කඳුළු බොනවා. අනේ අපේ ජීවිතවල හැටි! තාත්තා මළේ කොහොමද කියන්නවත් අපි දන්නෙ නැහැ. ඇත්ත වශයෙන්ම තාත්තා මැරුම් කෑවද?

"මේ වැඩෙන් ඒ තරම් ප්‍රයෝජනයක් ඇති වැඩක් නොවෙයි

දුවේ. ලක්ෂ ගණන් වටිනා මැණික් හමුව වෙනවා. ඒත් මුදලාලිට මිස අපට ඇති පලක් නැහැ. මුදලාලි අපි දිනා ඇහැ ගහගෙන ඉන්නෙ උකස්සෙත් වාගේ. වැඩකරන කුලීකාරයෙක් මෙඳා මැණික් ගලක් හංගගෙන අපරාදේ මැරුම් කළවා. අපි විඳින දුකේ හැටියට සැහෙන ලෙක් ලැබුණාම හංගා ගන්න හිතෙන එකක් පුදුමයක් නොවෙයි" තාත්තා මට එවූ එක් ලිපියක එයේ සඳහන්ව තිබිණ.

මේ කොටස දැන් නිතරම මගේ මනස වේදනාවට පත්කරයි. තාත්තාට අත්වූයේත් ඒ කුලීකාරයාට අත්වූ ඉරණමමද? මගේ තාත්තා කවදාවත් හොපේක් නොවේ. ඔහු ශරීර මහන්සියෙන් දිවිපෙවෙන උපයා ගත්තෙක්. එහෙත් සෑමදාම දුකම උරුමකරගෙන සිටි තාත්තාට සැර විදීමේ ආශාවක් නොතිබිණිද? වටිනා මැණික්කක් තමා අතට පත්වුණ වෙලාවක දුකෙන් අත මිදෙන්නට තාත්තාට සිතූණා නම් ඒ ගැන පුදුම විය යුතුද? ඔහු එතරම්ම දුක් වින්දෙකි.

තාත්තා කොතෙක් මහන්සි වුණත් අවසන් හුස්ම හෙළනවිට ඔහුට ඉතිරිව තිබුණේ කුමක්ද? දුක් විඳින්නට උපන් අසරණ දරුපවුලක් පමණි. ඔහුගේ මුළු ජීවිතයම ඩාදියෙන් තෙතබත් වූවක් වූවත් අසරණ දරුපවුලකගේ නිසට වහලක් සාදා දී අවසන් හුස්ම හෙළන්නටවත් ඔහුට හැකි වීද? වරිවිච් බැඳ කටුමැටි ගසා වහලපිය පොල් අතු සෙවිලිකර ඇති පැල්පතෙහි වැඩ අවසන්කර ගන්නට පවා තාත්තාට ජීවිත කාලය තුළම නොහැකි විය.

අප ජීවත්වන පැල්පත අපේ ජීවිතවල අසරණ බව කියාපාන සංකේතයක් බඳුය.

දිරාපත් වහල කොයි මොහොතක හෝ අපේ නිස මත කඩා වැටෙනු ඇත. වරිවිච් ලී වැසෙන්නට වැලි කපරාරු කර නැති හෙයින් ඒවා ඉල්ලක් වීසින් විදිනු ලැබ දිරාගොස් තිබේ. මුදුන් බිත්තිය දැනටමත් ඇලවී තිබේ. කොයි මොහොතක හෝ එය ඇඳ වැටෙන්නට ඉපවන. බිත්තිවල වරිවිච් කෝටු මතු වී ඇදගසා ඇති මේ පැල්පත, මැරෙන්නට පණ අදින අබල දුබල මහල්ලකුගේ දිරාපත් ඇට කුඩුව බඳුය.

එසේ වෙතත් ගෙයත් අවටත් පිරිසිදුව තබා ගන්නට මේ

වෙහෙසෙමි. පාසැල් යද්දී මා ළමයින්ගෙන් ඉල්ලා ගෙනැවිත් සිටුවූ ලේපැලවලින් වැසුණ පාත්ති කීපය මිදුලට අලංකාරයක් ගෙන දෙයි. මම ඒවාට නොඳිත් සාත්තු කරමි. ගෙදර බිත්ති කපරාරු කර ගැනීමට මට නොහැකි වුවත් මම ගෙබිම නොඳිත් මැටි ගා ගොම ගා පිරිසිදුව තබා ගනිමි.

ලේ වැටීමට අමතරව මම ගෙය පිටුපස පාත්ති කීපයක එළවළු වගා කරගෙන සිටිමි. එය අපේ එදිනෙදා වියදමට මහත් රුකුලකි. අපි කිසිදාක කඩෙන් එළවළු නොගෙනෙමු. ඒ වෙනුවට අපේ ආහාරයට වැඩිපුර ඇති බටු බණ්ඩක්කා මිරිස් මැ වැටකොළ ආදිය අම්මා කඩට විකුණයි. අනාගතය පිළිබඳව බියකරු වූත් ව්‍යාකූල වූත් සිතුවිලිවලින් වැලකී සිටීමට කිසියම් වැඩක යෙදෙන්නට මම කැමැත්තෙමි. මගේ එළවළු පාත්ති සරුවියේ එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි.

එහෙත් එළවළු වගාවෙන් පමණක් මට කාලය ගත කළ හැකිද? මගේ මනසටද කිසියම් ආහාරයක් අවශ්‍යය. එයට ආහාර නොලැබෙන විට මා සිති විකල වීමට ආසන්න වන්නාක් මෙන් මට දැනෙයි. පාසැල් යද්දී මම බෙහෙවින් පොත්පත් කියවීමට පුරුදුව සිටියෙමි. මට ඇනුදු එයින් වැලකී සිටිය නොහැක.

රෙදි වියන පාසැලක ඉගෙන ගන්නා තරුණ ශිෂ්‍යාවෝ කීපදෙනෙක් සෑමදාම අපේ ගෙය පසුකරගෙන යති. ඔවුන් අත නිතර පොත් තිබෙනු මා දැක ඇත. මම ඔවුන් එන වෙලාවට වැට අද්දරට ගොස් ඔවුන් හා කතා බස් කරන්නට පුරුදු වීමි. ඉන්පසු මට ඔවුන්ගෙන් නවකතා පොත් ඉල්ලාගෙන කියවීමට හැකි විය.

එහෙත් කලකින් මට ඒ පොත් එපාවිය. ඒ සෑම පොතකම පාහේ වූයේ එක්බඳු කතාවකි. ඒ සියල්ලම එක්තරා ගණයක බොළඳ ප්‍රේම කතාවන්ය. ගැටවර තරුණ තරුණියන් මානසික සිහිනලොවක තාවකාලිකව නලවන ඒ බොළඳ හෑලි ගැන මම කලකිරුණෙමි. මාත් ඒ විශේෂිත පසුවූවන් මට අවශ්‍යවී ඇත්තේ මානසික සිහින ලොවකට පිවිස ජීවිතය තාවකාලිකව හෝ අමතක කර සිටීමට නොව ව්‍යවහාර ලෝකයේ සත්‍ය ජීවිතයට මුහුණ දීමටය.

මා මෙන් අනාථවූ උගත් තරුණ තරුණියන් තව කිලක්සෙක් මේ

රටේ ඇද්ද? ඔවුන්ගේ ජීවිත ප්‍රශ්න අවකාශ කරවා ඔවුන්ගේ මනස සිහින ලොවක සකස්පත්තට ඇතැම් නූතන නවකතා කරුවන් කල්පනා කරන්නේ ඇයිදැයි මට සිතාගත නොහැක.

රෙදි විසන පාසැලේ ශිෂ්‍යාවන්ගෙන් මාරක හා කාම කතා කොළඹ ප්‍රේම කතාත් ඉල්ලාගෙන කියවීම මම අත්හළෙමි. එහෙත් මට යමක් නොකියවා සිටිය නොහැක. එසේ සිටීම මට මහත් මානසික පීඩාවකි. උසස් රසවින්දනයක් හා ජීවිතය පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයක් ලබාදෙන නවකතා කිපයක්වත් සොයාගෙන කියවිය යුතු යයි මට සිතා ගනිමි. එහෙත් එබඳු නවකතා මා මෙහි කෙසේ ලබා ගන්නද?

පුවත්පතක පළවූ දැන්වීමක් අනුව මම නැපැල් මාර්ගික මිතුරු හවුලකට බැඳුණෙමි. එයට පුළුල් මුදලක් ගෙවූ විට නවකතා කිපයක් කියවා ආපසු යැවීමේ අවස්ථාවක් ලැබෙයි. මම එයට බැඳී උසස් සිංහල නවකතා කරුවන් යයි මා අසා තිබූ අයගේ පොත් ගෙන්වාගෙන කියවන්නට වීමි.

සිංහලයේ උසස්ම නවකතා කරුවන් වශයෙන් මේ අයව අපට හඳුන්වා දෙනු ලැබ සිටියේ පේරාදෙණි සරසවියේ කලා උපාධියක් ලබාගෙන අපට උගන්වන්නට පැමිණ සිටි තිලකරත්න සර් විසිනි. මේ ලේඛකයින් බොහෝ දෙනෙකු තමාගේ මිත්‍රයින්ද වන බව ඔහු පැවසුවේ කිසියම් ගර්වයකින් යුතුවය. උසස් ලේඛක මිතුරන් සිටින ඔහු අපට වීරයෙක් විය.

කොතෙක් උනන්දුවෙන් කියවුවත් නොබෝ කලකින්ම මම ඒ පොත් ගැනද නිතැතින්ම කලකිරුණෙමි. ඒ සියල්ලම නොකියවා මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ විරාගය පමණක් කියවී නම් ප්‍රමාණවත් යයි මට සිතිණ. විරාගයෙන් පසුව පළවූ උසස් යයි සම්මත ගැමි නවකතාවකම පාහේ මා විසින් දක්නා ලද්දේ විරාගයෙන් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ අරවින්දටම වෙනත් වෙනත් වෙස් මුහුණු පළවා ඉදිරිපත් කිරීමකි.

වඩාත්ම මා කලකිරුණේ ඒ සෑම නවකතාවකම පාහේ පුතා පුතා වනු ලැබූ ජීවිත අක්‍රීය ස්වභාවය ගැනය. උසස් නවකතාව යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ අක්‍රීය චරිතයන් නිරූපණය කිරීම යයි

බැයගත් නිගමනයක පිහිටා ලියූ අයුරින් ඔවුන් විසින් පුතා පුතා නිරූපණය කරනු ලැබුවේ නොයෙක් නොයෙක් අතට හරවමින් එලොවටත් මෙලොවටත් වැඩක් නැති ආත්ම වංචනිකයකු වන අරවින්දගේ චරිතයමය.

ජීවිතය තව දුරටත් මළාතික කරන පරාජිත කුහකයින්ගේ චරිත කියවීමට මට අවශ්‍ය නැත. එසේම උසස්ම නවකතා වශයෙන් ඇතැම් පාසාණ්ඩයින් ලියා ඇති තිත්ත කුණුහරුප කියවීමට ද මට අවශ්‍ය නැත. මේ සාමාජයේ අනාගත භාරකරුවන් වන යොවුන් පරපුරේ අපට ඇති ප්‍රශ්න හෝ ඒවාට ඇති විසඳුම් කිසිවක් මේ පණ්ඩිතමානි නවකතා කරුවන් කාටවත් නොපෙනෙන්නේ ඇයි? ඔවුන්ට අවශ්‍යවී ඇත්තේ සභාකාලයටම අපව මානසික සිහින ලෝකවල අතරමං කර තැබීමට ද?

මම නවකතා කියවීම අත්හැරියෙමි. අප වැනි අතරමංවූ පිරිසක් සම්පූර්ණයෙන්ම අමතක කර සිටින ලේඛකයින් පිරිසක් වෙනුවෙන්, මා ඩාදිය මහත්සියෙන් උපයා ගන්නා තුට්ටු දෙක වියදම් කිරීම අපරාධයකි. ඒ තුට්ටු දෙක වුවත් අම්මා උපයන දෙයට එක්විය යුතුය. ඉන් ඇගේ ජීවිතබර කළඳකින් හෝ සැකැල්ලු විය යුතුය.

අම්මා නිතර ගත කරන්නේ කල්පනාවෙන් බර මුහුණින් යුතුවය. අගේ සිරුර අකාලයේ වැහැරී ගොස් ඇත. ඇ දවස තිස්සේ ගෙවල්වල බැල මෙහෙවර කොට මහත්සිව් රැට හන්දිපත් වේදනාවෙන් කෙඳිරිගාන විට මගේ හදවත පත්තුවෙයි. දෙවියනේ මට රක්ෂාවක් ලබා දෙන්නැයි මම සිතීන් දෙවියන් යදිමි. කෙසේ හෝ රක්ෂාවක් ලැබුණොත් මට අම්මාගේ ජීවිතය සැපවත් කළ හැකි වන්නේය. තාත්තා මෙන්ම මහත්සිව් අම්මා ද අකාලයේ මිය ගියොත් එය මොන තරම් අපරාධයක්දැයි මට සිතෙයි.

ඇතැම් අවස්ථාවක මල්ලි ගැන සිහි කරමින් අම්මා කඳුළු සලයි. "කොළු පැටියා එක්කරගෙන ගියත් ගියාමයි කිසිම ආරංචියක් නෑ දෙයියනේ"

"අම්මා ආයින් අහලා බලන්නකො ග්‍රාමසේවක මහත්තයාගෙන්"

"ඒ මනුස්සයාගෙන් ඇහුවට පලක් නෑ. අහනකොට කියන්නෙම

උදාසාරයක් නැතුව ඇති බව, ඉන්ස්පැක්ටර් මහත්තය උඩ කන්ඩ වෙතිවේ නැතැ' කියලි.

"අපේ දෙයියනේ අපි ඒ මනුස්සයගෙ ගෙදරවත් දන්නවනං අපට හිතේ මල්ලිව බලලා එන්න පුළුවන්නෙ."

"ඒක තේන්නං, ඉන්ස්පැක්ටර් උන්නැහේ මෙහෙන් මාරුවෙලා යන වික්තියක් ග්‍රාමසේවකයා කිව්වෙම නැතැනෙ. කොලු පැටිය දැන් දුක් විදිනවා ඇති. හැමදාම ඊට මට හිතෙන් පෙනෙනවා" අම්මා කඳුළු සලයි.

"ඔය මිනිසා මාරුවෙලා ගියේ කොහොටද කියල දැන ගන්නම බැරිද අම්මේ?"

"කොහෙද? ග්‍රාම සේවකයා ඒක හැමදාම වසංගතවනෙ. වෙලාවක පොලිසියටවත් හිතේ මම ඒක දැන ගන්න ඕන"

"අපේ අම්මේ පරකකු නොවී වෙලාවක හිතේ එන්න යන්නකෝ. මල්ලි ඇතැට හො දැක දැන් මාස කියක් උනා ද?"

"අපේ මන්දා දුවේ. අපි උපන්නෙම සදහටම අනුන්ට බැල මෙහෙවර කරන්න ද?" අම්මා සුසුම් හෙළයි.

මල්ලි සොයන්නට අම්මා පසුව පොලිසියට ගියාය. ඇයට දැන ගන්නට ලැබුණේ ඉන්ස්පැක්ටර් මාරුවී ගොස් ඇත්තේ කොළඹට බවය. අපට කොළඹ පිටසක්වල බදුය. අම්මා හෝ මා කවදාවත් කොළඹ ගොස් නැත.

දිනක් ග්‍රාමසේවක හෙතා බයිසිකලයේ නැගී අපේ ගේ ඉදිරිපිටින් යමින් සිටියේය. අම්මා ද ගෙදර සිටියාය. ඇ වහාම පාරට දුව ගියාය.

"අපේ රාලහාමි මට කොලු පැටියා දකින්න ආසයි. වෙලාවක රාලහාමි මාත් එක්ක එන්න ඕන කොළඹ යන්න" ඇ කන්තලව් කළයා.

"ගියාට ඒ ඉන්ස්පැක්ටර් උන්නැහේ කොළඹ මොන පොලිසියේ ඉන්නවද කවුද දන්නේ? බංගලාව කොහෙ තියෙනවද මම දන්නෙත් නැතැ බං" ඔහු බයිසිකලයෙන් නො බැස ම කකුලක් බිම තබා නැගී පැවසුවේය.

අම්මා කෝප වූවාය.

"කොලුවා කොළඹ එක්කගෙන යනකන් රාලහාමි ඒක මට නොකියා වසංගාගෙන උන්න. දැන් ඉන්න තැන දන්නෙ නැතැ කියනව. මේක මහ අපරාධයක් රාලහාමි. මම ළමයා දුන්නෙ රාලහාමි ත්‍රිශ්වාස කරගෙන....."

එවිට ඔහු කෝප වූයේය.

"හුහ! උං හිරේ නොදා මම කෙරුවෙ උදව්වක්. දැන් කළ හොඳ පස්සෙන් එළවන්න එනව. අපුරුයින් උඹේ කතාව. මම එහෙනම් කරලා තියෙන්නෙ අපරාධයක් අ?"

"රාලහාමි කරන වෙනත් එපා. දැන් ඔය කතාවෙන් පලක් නැ. මට කොහොම හරි ළමයා හොයල දෙන්න ඕන."

"ඇයි? නැත්නම් උඹ මාව උල තියන්න ද?" යි ඔහු කෝපයෙන් අසා බයිසිකලය පැදගෙන යන්නට ගියේය.

අම්මා කෝපයෙන් ඔහු දෙස බලා සිටින්නට වූවාය.

"මේක මහ තෙණ ගහන අපරාධයක්" ඇ කෝපයෙන් කැහැසුවාය.

මල්ලි සොයා ගත්තේ කෙසේ දැයි පසුව ද අපි නොයෙක් වෙලාවල කල්පනා කළෙමු.

"අපි මහ ආණ්ඩුවට පෙත්සමක් දෙමු අම්මේ"

"මොනව කියලද දුවේ"

"ග්‍රාමසේවකයායි ඉන්ස්පැක්ටරුයි අපේ මල්ලිව බලහත්කාර-කමෙන් හංගාගෙන ඉන්නව කියල"

අම්මා ටික වෙලාවක් කල්පනා කළාය.

"ඊට පස්සේ අපි මෙහෙ ඉන්න ද දුවේ? ආණ්ඩුවේ මුලාදැනින්ට විරුද්ධව අපි මොනවා කරන්න ද? පොලිසියෙන් ඇවිත් මේ ගෙටත් ගිත්දර තියලා යාවි. අනිත් එක උඹට මොකුත් අපරාධයක් කෙරුවොත්? මට නම් මොනවා උනත් කමක් නැතැ." අම්මා කඳුළු සැල්වාය.

මේ අපරාධයත් හමුවේ අපට කළ හැකි වූයේ මා කෝප විමත් අම්මා කඳුළු සැළීමත් පමණකි.

"මට දැන් කොලුපැටියටත් වැඩියෙ දුක උඹ ගැන"

"අම්මා මං ගැන දුක් වෙන්න ඕන නැතැ"

"ඉක්කෝ ඉන්න කොහොම ද දුවේ? ලඟට යන කිසිම කලක් නැත. කපු වැඩ සේරම ගහට ඉති කැපුවා වාගේ. අනිත් එක දැන් ලගේ වැඩ කටයුතු කරන්න තියෙන කාලෙ....." අම්මා සුසුම් හෙළියා. "දැන් ගෙයිනුත් දොටට බහින්නයි වෙලා තියෙන්නෙ....."

මේ ඩහම් අම්මා දෙස බැලීම්.

"ආයි අම්මේ ජාලනාම් මාමා ඒක ගැන මොකුත් කිව ද?"

"ගෙයින් යන්නෙයි කියල නම් නාම නිවෙ නැහැ. ඒත් පොරොන්දු වෙදුවේ හැටියට දැන් මේ ඉඩම් කැල්ල අයිති එයාටයි කියල කිව්වා"

මේ ඉඩමේ දිග සුසුම් ක් හෙළිණ. තාත්තා දසදුක් විඳිමින් මහන්සි වෙමින් ඉවත් වූවත් අත්තිමේදී අපට ඉතිරි කර ගියේ අල්ලක් විතර මේ ඉඩම් කැල්ලත් දිව්වත් පැල්පතක් දිළිඳුකමත් පමණකි. රාළනාම් මාමාට ඉඩම් කැල්ල ලගස් තබා තිබුණේ තාත්තා ජීවතුන් අතර සිටිය දීමය.

වැටේ තිබූ කොස් ගස බෙදා ගන්නට බැරිව අල්ලපු ඉඩමේ අයත් සමග නඩු මගට බහින්නට තාත්තාට සිදු විය. ඒ සඳහා පොතදෝරු ගස්තු හෙවිමට තාත්තා ඉඩම ලගස් කෙළේය. නඩුව තවමත් අවසන් නැත. එහෙත් තාත්තා දැන් ජීවතුන් අතරත් නැත. ඉඩමත් අපට නැත.

"අතේ දෙයියෙන් මට මොකක් හරි රක්ෂාවක් කියල එකක් ලැබෙනවා නම්....." මම සුසුම් ක් හෙළිමි.

"කෝ ඉතින් දැන් කොට්ටර කල් එහෙම බලාගෙන උන්න ද? කොට්ටර ඉල්ලුම් පත්තර දැම්ම ද? කිසිම පලක් නැත" අම්මා ද සුසුම් ක් හෙළියා.

පාසැලෙන් අස්වූ දා සිට ම මම සතියකට වරක් නොවරදවා ම කැපැල් තත්ත්වයට යමි. එසේ ගොස් ගැසට් පත අතට ගත්තේ මොන තරම් ප්‍රාර්ථනාවත් ඇතිව ද? එහෙත් එය පෙරළා බලා ආපසු තබන්නේ සියලු පැතුම් සුන් වීමෙනි. මා වැන්නවුන්ට ඉදිරිපත්වීම හැකි රක්ෂාවක් ගැන නිවේදනයක් ගැසට් පතේ පළ වන්නේ එහෙමත් බලාතුරකි. ඒ සෑම එකකට ම මම ඉල්ලුම්පත් යවමි. ඉන්පසු සෑම ලද්දක ම කැපැල් කාරයා එතතුරු මග බලා සිටිමි. එහෙත් ඔහු අපේ දෙදරට නො හැරි පාර දිගේ කෙළින් ම යන විට මම සුසුම් ක් හෙළමි.

සමමාන තනක් සමග විභාගය සමත් වී සිටියත් ඉතා අඩු වශයෙන් සම්මුඛ පරීක්ෂණයකටවත් මම කැඳවනු නොලබමි.

මේ සැමදා ම පියදාස අයියාගේ කඩෙන් පත්තරය ඉල්ලාගෙනාවත් බලමි. පොල්ගෙඩි තරම් ලොකු අකුරින් මුල් පිටුවේ අලුත් ම ආරංචියක් තිබුණත් මා පත්තරය ගත් වනාම පෙරළන්නේ රැකිරක්ෂා ඇබැරිතු සිටුව ය. එහෙත් එය ද මගේ බලාපොරොත්තු කඩ කරයි. සමහර තනතුරුවලට ඉංග්‍රීසි දැනුමක් අවශ්‍යය. තවත් ඒවාට ඇපයක් තැබිය යුතුය. ඒ දෙකම මට නැත.

රැකිරක්ෂා ඇබැරිතු තීරයෙන් බලාපොරොත්තු කඩවී සිටින්නාක් මෙන් ම පත්තර වල පොල්ගෙඩි තරම් ලොකු අකුරින් පළවන ආරංචිවලින් ද මම හෙමබත් වී සිටිමි. මේ පත්තරවල පළවන ආරංචි තබා ඒවායේ පළවන මරණ දැන්වීමක් පවා විශ්වාස නොකළ යුතු යයි මට සිතෙයි. 'ජේෂ්ඨ සමතුන් සියලු දෙනාටම රක්ෂා' 'නව කම්මාන්ත වලින් 25,000 කට රක්ෂා' 'රක්ෂා ප්‍රශ්නය විසඳීමට ඇමති අනුකාරක සභාවක්' 'තරුණ-තරුණියන් දෙලක්ෂයකට රක්ෂා' ආදී දහසකුත් එකක් ආරංචි පල වෙයි.

ආණ්ඩුවත් පත්තරත් එක් වී බලාපොරොත්තු වන්නේ සඳහට ම අපව බලාපොරොත්තු මිරිගුව මත ජීවත් කරවීමට ද?

ආණ්ඩුවේ ඇතැම් මැති ඇමතිවරු කිසිම නිරික්ෂනයක් නැතුව වේදිකා මත ගිරිය පුප්පමින් කයිවාරු ගසති. ඔවුන්ගේ හොරණා බවට පත්ව සිටින ඇතැම් පත්තර කාරයෝත් ගුවන් විදුලියත් ඒ කයිවාරුවලට ප්‍රසිද්ධිය දෙමින් බඩ වඩා ගනිති. රටේ අනාගතය භාර ගැනීමට සිටින ලගත් තරුණ පෙළ වූ අපි කරන්නට රක්ෂාවක් නැතුව - ඉන්න නිටින්නට තැනක් නැතුව - හරියකට කන්න නැතුව බඩ ගින්නේ වෙළි වෙළි - දොටට බහින්න හරියකට ඇඳුමක් නැතුව මුළුගැන්වී - කෝපය හා කඳුළු සමග ජීවත් වෙමු. එහෙත් පාලකයන්ගෙන් පත්තර වලත් ගුවන් විදුලියෙන් කතාව - ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය - සමාජවාදය - දශරාජ ධර්මය - කිරියෙන් පැණියෙන් ලතුරන ලංකාවක් - ලෝකෙන් උතුම් රට ලංකාවයි.....! ඒක ඇමති කෙනෙක් කියාපු සිංදුවක්. 'මේ තරම් හොඳට කාපු බිපු කාලයක්

ඉතිහාසයෙන් නැ' ඒකත් ඇමති කෙනෙක් කියාපු කතාවක්.

එක අතකින් ඒ සේරම ඇත්ත. අපට මොනවා නැතත් ඔවුන්ට ඒ සියල්ලම තිබේ. ඒවා ගැන ඔවුන් කයිවාරු නො ගසා කැම දිරවන්නට වෙන මොනවා කරන්න ද?

මොවුන්ගේ පන්තියේ ආධිපත්‍යය යටතේ අපේ පන්තියේ විමුක්තිය කවදාවත් බලාපොරොත්තු විය හැකි ද?

12.

අපේ මිදුල දෙසින් බයිසිකලයක සිනුව නාදවනු ඇසිණ. තැපැල් කාරයා ඇවිත් ඇතැයි සිතූණ මම ගෙය පිටුපසින් වහාම මිදුලට දුවගෙන ආවෙමි. මට මගේ ඇස් දෙක අදහා ගත නො හැකි විය. තැපැල් කාරයා වෙනුවට එහි සිටියේ සිරිසේන ය. මාත් සමග එකට ඉගෙනගත් සිරිසේන. මගේ සිතට මහත් සතුටක් දැනිණ.

"ආ - නේ. සිරි." මට එක වර ම ඉබේ ම පැවසිණ.

පාසැල් වියේ මිහිරි සුවඳ මොහොතකට යළිත් ක්ෂණික ව මගේ හදවත තුළට වහනය වෙයි. සිරිගේ ද මුහුණට පියකරු සිනාවක් නැග ඇත.

"එන්න සිරි වාඩිවෙන්න"

ඔහු බයිසිකලයෙන් බැස්සේ ය.

"මොකද සාමා දාඩිය පෙරාගෙන?"

"මම පොඩි වැඩක් කර කර තිටියෙ. මගෙ එළවළු කොටුවේ"

"එහෙනම් සාමන් දැන් වගා ව්‍යාපාරෙට බැහැල වගේ" යයි පවසමින් සිරි අහිංසක ලෙස සිනාසෙන්නට උත්සාහ කළේ ය.

"ගෙදරට වෙලා නිකම්ම ඉන්න එක මටත් හිතුණා මොකුත් වචන්න ඕන කියල."

"ඒව හොඳ වැඩ"

"ඉතින් එන්නකො සිරි වාඩි වෙන්න"

ඔහු බයිසිකලය බිත්තියට හේත්තු කර ඉස්තෝප්පුවට ගොඩ නැගුණේ ය. මම ගෙතුළට ගොස් අපට ඇති එකම පුටුව ගෙනැවිත් ඉස්තෝප්පුවේ තැබීමි.

"වාඩිවෙන්න සිරි"

"ඉතින් කොහොම ද සාමා වාස දේස?" අසමින් ඔහු වාඩි වුණේ ය.

"ඔහෙ ඉන්නවා සිරි" යි පවසමින් මම උච්චස්සට ඇලවී සිටියෙහි.
ඔහු දෙස බලා සිටින්නට වීම්.

සිරිසේන දැන් පෙරට වඩා කථාශී ඇතැයි මට සිතීම. පාසැල්
යඳි පිටුකාක් මෙන් පැවති ඔහුගේ මුහුණ දැන් ඇදී ගොස් ඇත. ඔහු
කෙටිවූ ය.

"කෝ අම්මා ගෙදර නැද්ද?"

"නැහැ"

"ගමනක් ගිහින් ද?"

"න - නැහැ. අම්ම දැන් වැඩට යනවා"

"කොහෙ ද?"

"තැනක් නියමයක් නැහැ. කාගෙ හරි ගෙදරක එවලෙට අහුවුණ
දෙයක් කරනවා. අපිත් කොහොම හරි ජීවත් වෙන්න එපායැ."

සිරිසේන නිහඬව මහත් ශෝකයෙන් මිදුල දෙස බලා සිටින්නට
විය. ඔහු සමග ඇත්ත කතා කිරීමට මට ලැජ්ජාවක් නැත. ඔහු ද
මගේ ම තත්වයේ පසුවන දිළිත්තෙකි.

"සාමා ඉස්කෝලෙ පැත්තේ එහෙම ගියේ නැද්ද?"

"ඔහෙ නැ අනේ. අස්වීමේ සහතිකේ අරගෙන ආවට පස්සෙ
යන්න ලැබුණෙ නැහැ. සිරි ගියෙන් නැද්ද?"

"මම නම් මේ ළඟදි ගියා. ඒත් ඉස්කෝලේ දැන් හරිම පාඨයි."
ඔහු දුක් මුසු ව පැවසුවේය.

"ඒ මොක ද?"

"අපිත් එක්ක විභාගේ පාස් වෙව්ව ළමයි කවුරුවත් දැන් නැහැ.
පුවේග පත්තිය තියන්න බැරි උනාට ප්‍රින්සිපල් හරි හිතේ අමාරුවෙන්
ඉන්නෙ"

"එහෙනම් මේ ගමනත් පත්තියක් නැහැ?"

"ඔහෙ නැ අනේ"

"සිරිවර්ධන සර්ට හරි දුක ඇති"

"සර් මාරුවෙලා ගිහින්"

"ඇත්තට?"

"ඔව් - ඉස්කෝලෙ ගැන කලකිරිල. සර් මෙහෙ උගන්නන එකෙත්"

ඉස්කෝලෙටවත් සර්ටවත් වැඩක් නැහැයි කියල"

"ඒකත් එක අතකින් ඇත්ත"

"ඉංග්‍රීසි සර් ඉගෙන ගන්න කොළඹ ගියායු නේද?"

"ඔව්. එයත් හොඳට ම කලකිරිලා ගියේ. මහත්සි වුණාට පලක්
නැහැ කියල."

"අපට ඉගෙන ගන්න වාසනාව නැ සාමා"

සිරිසේන කලකිරුණ මුහුණින් යුතුව මිදුල දෙස බලා සිටින්නට
විය. මම කුස්සියට ගොස් කේතලය ලිපි තබා ආවෙමි. එවිට සිරිසේන
යළිත් මා දෙස බැලුවේ ය.

"සාමා මොනවටවත් ඉල්ලුම් කෙළේ එහෙම නැද්ද?"

"අපෝ මොකෝ නැත්තේ? සංස්ථා කිපෙකම ලිපිකරු
ඇබැරිකුවලට ඉල්ලුම් පත්‍ර ඇම්මා"

"ඉතින්?"

"සම්මුඛ පරීක්ෂණේකටවත් කැඳවුවෙ නැහැ"

"ඒක ඉතින් අපි ලබා උපන් හැටි" සිරිසේන දුක්මුසුව සුසුමක්
හෙළුවේය. "අපි කොට්ටර උසස් විදියට විභාගේ පාස් උනත් අපට
ඉංග්‍රීසි නැහැනෙ සාමා. ඉංග්‍රීසි නැතුව කිසිම තැනකට කිට්ටුවෙන්
බැහැ"

"ඒ උනාට මෙ රටේ රාජ්‍ය භාෂාව සිංහලයු නේ?" මම දුක්මුසුව
සිතාසෙන්නට උත්සාහ කෙළෙමි.

"මේ රටේ රාජ්‍ය භාෂාව සිංහල කියල කැගහන උන්ගෙ
කට්ටල්වල පිළිකා හැඳෙන්න ඕන උන් කියන මුසාවට" යයි සිරිසේන
කේන්තියෙන් පැවසුවේය.

"ඒක නම් සහතික ඇත්ත"

ඔහුට තේ කෝප්පයක් සාදාගෙන එන්නට මම කුස්සියට ගියෙමි.
මම තේ එක වත්කර සිනි බෝතලය අතට ගනිමි. එහි ඇති සිනි කැට
කිපය සුරාගත්විට යන්නමින් තේ එකකට සැහෙයි. අම්මාත් මමත්
කිසි විටක සිනි දමා තේ නො බොමු. ඒ වෙනුවට අප කරන්නේ
සිනි කැට කිපයක් අත්ලට ගෙන දිව ගාමින් කහට වතුර බීමය.
එහෙත් ගෙදරට ආ අමුත්තකුට එසේ සැලකිය හැකි ද?

සිරි තේ එක පානය කරන අයුරු මම දුක් මුසුව බලා සිටින්නට විමි. ඔහු පිපාසයෙන් යුතුව මෙහි එන්නට ඇත. එසේම ඔහු කුස තින්නෙන් ද පොළොන්නු ඇත. එහෙත් ඔහුට කෑමට දීමට යමක් අපේ තේ හරියේ නැත. කඩෙන් එක් යමක් ගෙනැවිත් දීමට මා ලඟ මුදල් නැත. ඔහු තේ එක පානය කර මා වෙත හිස් කෝප්පය දිගු කෙළේය.

"සිරි දැන් මොක ද කරන්නේ?"

එයට පිළිතුරක් වෙනුවට ඔහු ඉතාම දුක්මුසු අයුරින් සිනා සෙන්නට ලක්සාන කෙළේය.

"මොනවා කරන්ද සාමා? මම ලිපිකරු ඇබැර්තු වලට විතරක් නෙවෙයි කම්කරු ඇබැර්තුවලටත් ඉල්ලුම් පත් දැමීමා. මෙඳා මම කසල ශෝධක තනතුරකටත් ඉල්ලුම්පත්‍රයක් ඇරියා....."

"ඉතින්?"

"සම්මුඛ පරීක්ෂණයටවත් කැඳවුවේ නැහැ"

මම මහත් ශෝකයෙන් ඔහුගේ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට විමි. ඔහු අවෘත්ත ලෙස මිදුල දෙස බලා සිටියේය.

"මේක මහ පුදුම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් තියෙන රටක් සාමා. මන්ත්‍රිකෙනෙක් හරි ඇමති කෙනෙක් හරි හොඳට අඳුනනවනම් රස්සාවකට කිසිම අධ්‍යාපන සුදුසුකමක් ඕන නැහැ. උන්ගේ එවුන් සංස්ථාවල පිරිල. රුපියල් දහස් ගණනින් පඩි ගන්න ක්‍රියාකාරී අධ්‍යක්ෂවරු ඉන්නවා සංස්ථාවල - උන්ගෙන් සමහරුන්ට ඉතා අඩු වශයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨය තියා අටවත් නැහැ. සමහරුන්ට තියෙන ලොකුම සුදුසුකම් මන්ත්‍රී ආසනය තරග කරලා ඇපෙන් නැතුම් පැරදුණ එක විතරයි. අපට අධ්‍යක්ෂකම් ඕන නැහැ. ඉතා අඩු වශයෙන් අපටත් එහෙම තැනක කම්කරු තනතුරක්වත්....."

මම කිසිවක් කතා නො කර බලා සිටින්නට විමි. සිරි පසුවන්නේ කොතරම් කලකිරීමකින් ද? එයට තවත් පොහොර දැමීමට මම අකැමැත්තෙමි. මිදුල දෙස බලාගත්වනම සිරි නැවතත් කටහඬ අවදි කෙළේය.

"අපේ තාත්තා සනීප නැතුම් වැලිසර ඉස්පිරිතාලෙ. තාත්තට කාසෙ. ඔය ලෙඩේ හැදුනෙ ඕනවට වැඩියෙ මහන්සිවෙලා.

ඉස්සෙල්ලම හැදුණෙ උණ හෙම්බිරිස්සාව. ඒක නො තකා මහන්සි උනා. අන්තිමට පපුව තරක් කළා. බේත් බිබිත් කුලි වැඩ කළා. හොඳටම බැරි ගැහුණට පස්සෙයි ඉස්පිරිතාලෙ නැවතුණේ. ඊට පස්සෙයි දැන ගත්තෙ කාසෙ විත්තිය....."

මට කතාකරගත නොහැකි විය. මගේ හදවත හඬා වැලපෙයි. දෙයියනේ කය වෙනෙසා වැඩ කරන මිනිස්සුන්ට මේ රටේ කිසිම ජීවන තත්ත්වයක් නැත්තේ ඇයි? සියලුම සැප සම්පත් විඳින්නේ ඇගෙන් ඩාදිය බිංදුවක් හොල්ලන්නෙ නැති අය. මොකක්ද මේකෙ තියෙන සාධාරණය?

"තාත්තට දැන් කොහොමද සිරි?"

"තාත්තා ගැන මට හරි දුකයි සාමා. ඉස්පිරිතාලෙ නිවියට තියම ප්‍රතිකාරයක් නැහැ. බේත් නෑ. නිදා ගන්න ඇඳක් නෑ. කන්න බත් වේලක් ලැබෙන්නෙ නෑ....."

මම මහත් ශෝකයෙන් සිරි දෙස බලා සිටින්නට විමි. පියා නැති මවක් වඩා ඔහු මොන තරම් දුක්බර ජීවිතයක් ගෙවනවා ඇද්ද? ඉස්කෝලෙ යද්දි අපි එක් උනාම නිවියෙ කොවිවර සතුටින් ද? ඒ කාලෙ අපට මොන කරදරයක් තිබුණත් අපි එක් උනාම තාවකාලිකව හරි ඒවා අමතක වෙනවා. සමනලයෝ වාගේ ගත කරපු ජීවිතය. දැන් අපට කාලෙකට පස්සේ මුණ ගැහුණ වෙලාවකවත් සතුටු වෙන්න බෑ. ජීවිතේ දුකින් අපේ හදවත් පිරිල. ජීවන බරින් මිරිකිලා. අපි ජීවිතේ දකින්නේ දැන්. ඉස්කෝලෙ යද්දි දැක්කෙ හීන විතරයි. අපි ඉගෙන ගත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සීමාවෙලා තියෙන්නෙ පාඩම් පොත් වලට විතරයි. සමාජයට බැහැපුවාම තියෙන්නෙ සම්පූර්ණම එකෙ අතින් පැත්ත. කෝ අපට උගන්නපු සමාන අවස්ථාවන්? සමාන අයිතිවාසිකම්?

දශරාජ ධර්මයෙන් පාලනය කරනවයි කියන රට. කිරියෙන් පැණියෙන් උතුරනවයි කියන රට. ලෝකෙන්ම උතුම් රට. රෙදිත් ඇඳගෙන මෙහෙම දේවල් තියෙනවයි කියන පාලකයෝ ඉන්න රට. රක්ෂා නෑ. කන්න නෑ. ඉන්න තැනක් නෑ. අඳින්න වස්තුවක් නෑ. ලෙඩට බේත් උගුරක් නෑ. මේ සේරම දුප්පත් අපට. ඒත් තියෙන

එකට ඒ සේරම තියෙනවා. උන්ට මාසික පඩිය දහස් ගණනින්. මාසික ආදායම උක්ෂ ගණනින්. මේකද 'දෙයියනේ' අපට උගන්වන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ සමාන අවස්ථා? සමාන අයිතිවාසිකම්?

"මොක ද සිරි දැන් කරන්න කල්පනා කරන්නේ?"

"කල්පනා කරල මොනව කරන්න ද සාමා?"

"ඒත්.....!"

"ඔව් සාමා - ඒත් අපිත් කොහොමහරි ජීවත් වෙන්න ඕන. ඒකනෙ ඔයා කියන්න හැදුවේ. මට ඔයත් එක්ක කියන්න ලැජ්ජා නැහැ. මම දැන් පරදේසක්කාර බායිසෙකුගෙ වත්තක දවස් කුලියට අගල් කපනවා..."

මගේ හදවත දැවී යයි. පාසැල් යද්දී කපීකා තරඟ වලින් රවතා තරඟවලින් තැගි පිට තැගි දිනාගත් සිරි. උසස් ලෙස විභාගය සමත් වුණ සිරි. දැන් බායිසෙකුගෙ වත්තක කුලියට අගල් කපන සිරි. දිව් පෙවෙත උපයා ගන්නට ඔහු ඔරොත්තු නො දෙන අයුරින් මහන්සි වනු ඇත. ඔහුගේ ඒ මහන්සියෙන් බායිසා තව තවත් සැප විඳිනු ඇත. සිරි කෙටිපුටි ඇදී ගොස් සිටින්නේ ඔරොත්තු නොදෙන ලෙස වෙහෙස වන නිසා විය හැකිය. ඔහුගේ දුප්පත් තාත්තාට අත්වුණ ඉරණමම ඔහුටත් අත්වනු ඇද් ද?

"මොනව කරල හරි කමක් නෑ තාත්තව සනිට කර ගන්න මහන්සි ගන්න සිරි"

"මට දැන් ජීවිතේ එයා වෙලා තියෙන්නෙ සාමා. අපේ අම්මටත් දැන් කැස්ස"

"දෙයියනේ.....!"

"අපි මහ පුදුම කරුමක්කාරයෝ පිරිසක්"

"අම්මව ඉස්පිරිතාලෙ නැවැත්තුවෙ නැද්ද සිරි?"

"දොස්තරලා කියනවා නවත්වන්න තරම් තවම අමාරු නැතිව පිට ඉදගෙන බේක් ගන්නලු. ඉස්පිරිතාලෙ ඉඩ නැතිලු."

"අපේ දෙයියනේ අපේ ජීවිත ගෙවෙන හැටි!" මම හෙමිසි කොදුලෙමි.

සිරි ගෝකාකුලව මිදුල දෙස බලා සිටින්නට විය.

"මේ රටේ තියෙන පාලන වංචාව කවදා හරි දුක් විඳින මිනිසුන්ට අවබෝධ වන තුරු අපට මේ දුක විඳින්න වෙනවා. අපි දුක් විඳින්නෙ වැඩ කරන මිනිස්සුන්ගෙ ආණ්ඩුවක් නැති හින්දා. පීඩිත පන්තියේ මිනිස්සුන් හැටියට ඒ පන්තියේ කර පිටින් කවුරු පාලන බලය ලබා ගන්නත් පාලන තන්ත්‍රයේ නායකත්වය ගන්නේ ධනපති කොටස්. මොන වෙස් මුණක් බැඳ ගෙන ආවත් ඒ පන්තිය ආරක්ෂා කරන්නෙ තමුන්ගෙ පන්තියේ අයිතිවාසිකම්. අන්න ඒ ක්‍රමය නැති කරන්න ලැබුණොත් අපටත් කලක් යාවි"

"මොකක්ද ඒකට තියෙන මග?"

"විප්ලවය. සන්නද්ධ විප්ලවය. ලේ හලන විප්ලවය. ඉතිහාසය අපට ඒක පැහැදිලිව උගන්නලා තියෙනවා" ඔහුගේ කටහඬ හිරිහැටියේ උස් විය.

මම බියපත් දෑස ඔහු වෙත යොමු කෙළෙමි. ඔහු කෝපයෙන් දැවෙයි. වෛරයෙන් පිපිරෙයි. මුහුණ බියකරුය.

"මිනිස්සුන්ගේ ඡන්ද බලයෙන් ආණ්ඩුවක් වෙනස් කරන්න පුළුවන් රටක ලේ හලන විප්ලවයක් කරන්න ඕන ද සිරි?"

"ඔව් ඡන්ද-බලයෙන් ආණ්ඩු වෙනස් කරන්න පුළුවන්. අපි කීප වතාවක්ම ඒක කළා. ආණ්ඩු වෙනස් වුණා. පාලකයෝ වෙනස් වුණා. නමුත් පාලක පන්තිය වෙනස් වුණේ නැහැ. පාලන බලය එදත් අදත් කවදටත් එකම පන්තියක් අතේ. ඒකයි අපේ පන්තියට තැනක් නැත්තේ. ඡන්දයකින් පීඩිත පන්තියට බලය අල්ලා ගන්න බැරි විදියට ධනපති පන්තිය සංවිධානය වෙලා. පීඩිත පන්ති සංවිධානවල නායකත්වය අරගෙන ඉන්නෙ ධනපතියෝ....." ඔහු කෝපයෙන් පවසයි. මම නිරුත්තරව බලා සිටින්නට වීමි. ඉන්පසු සිරි තම ස්වරයෙහි වේගය මඳක් හීන කෙළේය.

"මේ තත්වය දැන් මේ රටේ තරුණයෝ අවබෝධ කරගෙන ඉන්නවා. ඒ අවබෝධය අපි ගොවියන්ට කම්කරුවන්ටත් ලබා දෙන්න ඕන. සන්නද්ධ විප්ලවයකට අපි ඔවුන් සංවිධානය කරන්න ඕන....."

මම බියපත්ව බලා සිටින්නට වීමි. මෙබඳු ව්‍යාපාරයක් පිළිබඳ කිසි කුසුවක් ඒ දිනවල පාසැලේ ද තිබිණ. එහෙත් එය හයාතක

මිනිසා ව්‍යාපාරයක් වශයෙන් විද්‍යාලපති තුමා විසින් හඳුන්වාදුන් ලැබූ නිසා පාසැලේ දී එළිපිට කිසිවෙක් ඒ ගැන කතා නො කළහ.

"දැන් සිරිත් ඔය ව්‍යාපාරයට බැඳිලද්ද ඉන්නේ?"

"ඔව්"

"අනේ මන්දන්තැ සිරි"

"ඇයි?"

"ඒක මහ හයානක ව්‍යාපාරයක්ලු නේ ද?"

"ඔව්, නමුත් හයානක දේ නො කර කරන්න වෙන දෙයක් නැත්නම්? එක්කෝ විමුක්තිය, නැත්නම් මරණය. දණින් වැටී මෙහෙම ජීවත් වෙනවාට වඩා දෙපයින් සිට මිය යාම වැඩිය හොඳයි. සමහර විට අපට ජය අත්වෙයි. පැරදුණොත් මරණය හිමිවෙයි. දහසක් වේදනා විද විද කුසගින්නේ ටිකින් ටික මෙහෙම මැරෙණවාට වැඩිය හොඳයි විරයෙක් වශයෙන් එකපාර මැරෙණ එක. ඒකය මම මේ මග තෝරාගත්තේ....."

"දැන් ඔය ව්‍යාපාරෙ හුඟක් දියුණු ද?"

"අපි ඒක දියුණු කරගෙන යනවා. ලංකාවෙ අස්සක් මුල්ලක් තෑගිම ඒක පතුරුවාගෙන යනවා. අපට දැන් විශාල පිරිසක් ඉන්නවා. සාමන් අපට එක් වෙන්න ඕන. ඔයාට දේශනයක් පවත්වන්න වෙලාවක මම ගැනු ලමයෙක් එක්කරගෙන එන්නම්. එයා විශ්ව විද්‍යාලෙක ඉගෙන ගන්න කෙනෙක්. ඔයා මම වාගෙ අය මුළු ගැත්තුණොත් කවදාවත් අපේ පන්තියට විමුක්තියක් නැහැ. ඒක නිසා අපේ යුතුකම් කොටස ඉටු කරන්න හිත දැඩි කර ගන්න....."

සිරිසේන නිසා මගේ සිත තුළ ද මේ ව්‍යාපාරය ගැන හක්තියක් ඇති වන්නට විය. ඒ සමගම තමුන්ගේ පන්තිය වෙනුවෙන් සටන් කොට මිය යාම දැන් ගෙවන මේ ජීවිතයට වඩා සැපතක් නො වේදැයි මම ද සිතීම.

මම ඔහු සමග ගොස් මගේ එළවළු කොටුව ඔහුට පෙන්වීම. වට පිට බැලූ ඔහුගේ මුහුණට සිනාවක් නැගිණ.

"සාමා ගෙදරටම වෙලා තිකම්ම ඉඳලා නැහැ"

මම සිනාසුණෙමි.

"සිරිට හිතුවණ නැද්ද මෙහෙම දෙයක් කරන්න?"

"හිතියා හුඟක් කල්. ඒත් අපට ඉඩම් අඟලක්වත් නැහැ. මටත් කොහෙන් හරි කැළෑ ඉඩමක්වත් සොයා ගන්න පුළුවන් නම් ඇත්තටම මට පුළුවනි හොඳට මහත්සිවෙලා වගා කරන්න. බායිසෙකුගෙ වත්තේ මට කොටන්න පුළුවන් නම් මගෙම ඉඩමක කොටන්න මට බැරි ඇයි? ඒත් කෝ එහෙම තැනක් නැහැනේ. ඉඩම් කවිවේරියකට ඉදිරිපත් උනොත් ඉඩම් දෙන්නේ කසාද බැඳපු මිනිස්සුන්ට. ඒත් ඉඩම් අඟලක්වත් නැති මිනිසෙකුට කවුද ගැනු දෙන්නේ?" යි පවසමින් ඔහු සිනාසුණේය.

මම ද එයට සිනාසුණෙමි.

"අපට ආණ්ඩුවෙන් ඉඩම් කැල්ලක් ගන්න බැරි උනාට මැති ඇමතිවරුයි උන්ගෙ හිතවත් පොතොසත්තුයි ආණ්ඩුවේ ඉඩම් බෙදා ගන්නේ අක්කර සිය ගණන් වලින්" යයි ඔහු දුක් මුසුව පැවසුවේය.

"ඒක නම් ඇත්ත. මං අහලා තියෙනවා ඒ අය ඒ ඉඩම්වල වටිනා ගස් කපලා විකුණලා රුපියල් ලක්ෂ ගණන් හම්බ කර ගන්නා මිස කරපු වගාවක් නම් නැතිලු."

"ඒවා එහෙම තමයි"

ඔහු තවත් සැහෙන වේලාවක් මා සමග ගත කෙළේය

"මම යන්න ඕන සාමා - මේ බයිසිකල් ඒක ඉල්ලාගෙන ආවෙ. ඒක ආපහු දෙන්න ඕන. ළඟදීම දවසක මම ආයින් එන්නම්කො ඔයාව මුණ ගැහෙන්න"

ඔහු බයිසිකලයේ නැගී පිටත්ව ගිය පසු මම ඔහු නො පෙනී යන තෙක්ම කඩුල්ල ළඟට වී බලා සිටියෙමි. ඔහු පිළිබඳව මා තුළ ඇති ඩියේ මහත් අනුකම්පාවක් සහ හක්තියකි.

13.

"දුවේ ගවුමත් දැන් වැරහැලි වෙලා නේද?"

මිදුල අතුගාමින් සිටි මම නිස හරවා බැලිමි. අම්මා පිල් කණ්ඩිය මත වාඩිවී කම්මුලේ අත තබාගෙන දුක් මුසුව මා දෙස බලා සිටියාය.

"හව එකක් තියෙනවනෙ" මම පැවසිමි.

"කෝකටත් ඉතින් තියෙන්නෙ එව්වරනෙ"

මම ඇත්තේ ගවුම දෙකකි. ඉන් එකක් දැන් වැරහැලිවී ඇත. පත්සල් යන්නවත් අනෙක් ගවුම මම පරෙස්සම් කරගෙන සිටිමි.

කරාස් කරාස් හඬින් කුරු ඉදල බොරළු පොළව මත ඇතිල්ලෙයි. කිසිවකු විසින් මගේ හදවත ද එසේ සුරන්නාක් බඳු වේදනාවක් මට දැනෙයි. අම්මාට ද එසේම දැනෙනු ඇත.

"මං හිතාගෙන ඉන්නෙ කුපන් පොතක්වත් උකස් තියල උඹට ගවුමක් මස්සල දෙන්න"

"මේක ඇති. ඔහෙ කොහොම හරි අඳිනව"

"කොහොම අඳින්නද? හැම තැනම දැන් ඉරිල මහල ගොටුගැහිලනෙ"

"කමක් නෑ. මාව බලන්න මෙහෙ කවුරු එනවටද? හාල් පොත උකස් තිබ්බොත් අපට බඩගින්නෙ මැරෙන්නයි වෙන්නෙ"

"ඒක නම් එහෙම තමයි. ඒත් මම මේ කල්පනා කරන්නෙ අඳින්නෙ කොහොමද කියල"

අඳින්න නැත්තේ මට පමණක් නොවේ. අම්මාගේද විත්ත රෙදි දැන් වැරහැලි වෙලාය. තරමක්වත් හොඳ එකකට ඇත්තේ එකම රෙද්දකි.

තාත්තට ගිය විට මම ඇඳගෙන සිටින ගවුම ඉතා පරිස්සමින් සෝදා ගනිමි. එය වේලෙන තුරු කබල් දිය රෙද්දක් හැඳගෙන තාත්තෙමි. ගවුම වේළුණ පසු නැවත හැඳගනිමි. තව කොච්චර

කාලයක් මෙහෙම කරන්නද? දවසින් දවසම අපේ ආදායම අත්තයට පිරිනුණත් රෙදි මිළ අහසට නගියි.

කෙසේ වෙතත් බඩගින්නේ සිටිය නොහැකි තිසා අපි හාල්පොත උකස් තැබීමේ අදහස අත්තිමේදී අත් හැරියෙමු.

දිනක් අඳුර වැටීගෙන එද්දී ගෙදර පැමිණි අම්මා ඇගේ මල්ලෙන් යම් කිසිවක් එළියට ගනිමින් මට කතා කළාය.

"දුවේ මෙන්න මේක උඹට ඇද්ද බලාපන්"

"මොකක්ද?"

"ගවුමක්"

මම වහා පැන එය දිග හැර බැලිමි. එය පරණ ගවුමකි.

"කොහෙන්ද මේක අම්මෝ?"

"මම අද වැඩට ගියේ ලේකම් රාලහාමිලාගෙ වලව්වට. අර නුවරද කොහෙද බෝඩිංවෙලා ඉගෙන ගන්න ළමයා ගෙදර ඇවිත් උන්නා තිවාඩුවට. උඹ ගැනත් ඇහුවා"

"ඉතින්?"

"මම කිව්වා උඹ විඳින දුක"

මගේ හදවත ආත්මානුකම්පාවෙන් දැවී ගියේය. මට හැඳුම් යන්නට ආවේය.

"ඒ ළමයට දුක හිතිල උඹට දෙන්න කියල ඔය ගවුම දුන්නා. මහ ගැහි දන්නව එහෙම නම් තහියි"

මට මගේ හැඳුම් යටපත්කර ගත නොහැකි විය. මම ගවුම මුහුණට ගුලි කරගෙන හඬන්නට විමි. පරණ වුවත් ඒ ගවුමෙන් මිහිරි සුවඳක් වහනය වෙයි. එය සැවැත්දරා මුල්වලට වඩා බොහෝ මිහිරි සුවඳකි. මම එය සිඟගෙන හඬන්නට විමි. මේ සුවඳ ගවුමේ සුවඳට වඩා අනෝමාගේ හදවතේ සුවඳද. මගේ වයසේ ඉන්න අනෝමා. කිසිම දුකක් නැති අනෝමා. මට අනුකම්පා කරනු අනෝමා. එයාට දෙයියන්ගෙම පිහිටයි. එයාවත් අනුකම්පා කරලා මේක නොඑව්වා නම් මට ඉන්න වෙන්නෙ අඩ නිරුවතින්.

"අඩන්න එපා දුවේ. උඹට අනුන්ගෙන් ඉල්ලාගෙන එන පරණ රෙදි අත්දවන්න හිතාගෙන නෙවෙයි අපි උඹ ගැන මහත්සි උනේ."

එත් මොනවා කරන්නද? මම දන්නවා දැන් තමයි උගේ ජීවිතේ හොඳට අදින්නට පළඳින්නට ඕන කාලේ. එත් දුවේ මම මොනවා කරන්නද?"

"ගවුම පරණ හින්දා නෙවෙයි අම්මේ මට ඇඩුනෙ. අනෝම මට පෙන්නපු අනුකම්පාවට. අම්මා හෙට ගියාම අනෝමාට කියන්න මො එයාට පිං දුන්නා කියලා."

හැඩිම යටපත් කර ගත් මම ගවුම දිගහැර මගේ ඇඟට තබා බැලිමි. "හරියට උඹට මහපු එකක් වාගේ. ඒ ළමයන් දැන් උඹ තරම්ම ඇති" යි මා දෙස බලා සිටි අම්මා පැවසුවාය.

පරණ වුවත් ඒ ගවුම වටිනා රෙද්දකින් හැඩට මැසු එකකි. මගේ මුළු ජීවිතයටම මා මේ කරම් වටිනා රෙද්දකින් මැසු ලස්සන ගවුමක් ඇඳ තැබූ.

"මම මේක ගමනක් යනකොට අදින්න කියා ගන්නවා අම්මේ. හෙදරට අදින්න හොඳ වැඩයි"

"එතකොට හෙදරට අදින්නෙ මොකක්ද?"

"අස්තෝලේට ඇඳපු ගවුම් දෙකෙන් තව එකක් තියෙනවනෙ. එක මිට වැඩිය පරණ හින්දා හෙදරට අදිනවා"

අම්මා මා දෙස බලා සිට සුසුමක් හෙළුවාය

අනෝමා මාත් සමග සිංහල පාසැලේ පස්වැන්න දක්වා ඉගෙන ගත්තාය. ඉන්පසු තුළුර උසස් කන්‍යාරාමයක නේවාසික කරනු ලැබ ඉගෙනීම කරන්නට වූවාය. වෛද්‍යවරියකවීම ඇගේ බලාපොරොත්තුවයි. එදා රාත්‍රියේ මම ඇයට ලිපියක් ලිවිමි.

දයාබර අනෝමා;

මම මේ ලිපිය ලියන්නේ ඔයාට පින්දෙන්නයි. අම්මා අපේ ඔයා එවාපු ගවුම ලැබුණා. ඔයා ඒකවත් නොඑවන්නට මට සිදුවී තිබුණේ අඩ නිවැරිත් ගෙවෙලා ඉන්නයි. ඔයාගෙ අනුකම්පාව ගැන නැවත නැවතත් මම පින්දෙන්නවා.

මා මුහුණ පා සිටින්නේ පුදුම දුක්බර ජීවිතයකට. ඒක ලියලා වර්තමාන ප්‍රකාශ කරන්න බැ. කොටින්ම මට අනාගතයක් ඇත්තේ නැහැ. ජීවිතය සාර්ථක කරගන්න මා මෙතෙක් දැරුව ප්‍රයත්නයෙන්

මට ඉතිරිවී ඇත්තේ සම්මාන හතක් සමග ජ්‍යෙෂ්ඨය සමත්වූ බවට කඩදාසි කැල්ලක් විතරයි. එත් පරණ පත්තර එකතු කරන මිනිසාටත් එතෙක් පලක් නැ.

මා ගැන ලියල ඔයාගෙ අභිංසක සිත දුකට පත්කරන්න මම කැමති නැහැ. ඔයා මට මේ කළ උපකාරය මා දිවිහිමියෙන් අම්මක කරන්නෙ නැහැ. ත්‍රිවිධරත්නයේ සහ සියලුම දෙවියන්ගේ පිහිටෙන් ඔයාගේ ජීවිතය සර්වප්‍රකාරයෙන්ම සාර්ථක වේවායි මම ඉතාම අවාක්‍ය හද පත්ලෙන් ම ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

මිට - හිතාදර

සාමා.

පසුවදා මම ඒ ලිපිය අම්මා අපේ අනෝමා වෙත යැවිමි. අම්මා එදා සවස හෙදර ආවේ අනෝමාගෙන් ලිපියකුත් තවත් ගවුම් දෙකකුත් රැගෙනය.

"උගේ ලියුම කියවලා ඒ ළමයට ඇඩුණා දෙයියනේ. දෙයියන් මුදුන් ඇති කාලේ දරුවෙක්" යයි අම්මා පැවසුවාය.

අනෝමා පිළිබඳව මට දැනෙන්නට වූයේ අප්‍රමාණ ආදරයකි. එම ආදරයෙන් යුතුව මම ඇගේ ලිපිය කියවන්නට විමි.

හිතාදර සාමා;

ඔයාගෙ ලිපිය කියවද්දි මට ඉබේටම ඇඩුණා. අපේ ඔයාට රක්ෂාවක් සොයා දෙන්න මට පුළුවන්නම්. ඔයා ගිහින් අපේ මන්ත්‍රිතුමා හමුවෙලා ඔයාගෙ තත්වය ගැන කියන්න. එයා මොකක් හරි පිළිවෙලක් කරලා දේව්. ඔයා වගේ අය ඔහොම අනාර විය යුතු නම් ඡන්දය දීලා මන්ත්‍රිවරුන් පාර්ලිමේන්තුවට යවන එකේ තේරුමක් නැහැ. ඒක නිසා බල කරලම කියන්න. මේ ප්‍රශ්නය විසඳිය යුත්තේ ඒ අය. මන්ත්‍රිකම දෙන්නෙ එයාගෙ විතරක් රක්ෂා ප්‍රශ්න විසඳා ගන්න නෙවෙයිනෙ.

මේ සමග තවත් ගවුම් දෙකක් එවා ඇති. මම ඇඳපු ගවුම් එව්වා කියලා තරහ වෙන්න එපා. ඔයා දන්නවනෙ මාත් තවම යැපෙන්නෙ අනුන්ගෙන්. මෙයින් එක ගවුමක් මම ඇන්දෙ එකම වතාවයි.

අද ඔයා දුක් වින්දත් ඔයාට හොඳ අනාගතයක් හිමි බව මට

විස්වාසයි. ඔයා කොච්චර දක්ෂ ලමයෙක් ද? පසුබට නොවී තවත් උත්සාහ ගන්න. හැමදාම පරදින්නෙ නැහැ - ඔයා ජය ගන්න දවසකුත් ඇති. සෑම කම වලාවකම රිදී රේඛාවකුත් ඇති බව සිතන්න. කල් යා නෙඳි ඔයාගේ ජීවිතය ජය මාවතකට යොමු වේවායි මම ඉතා සිහිත් පවමි.

මීට - හිතාදර
අනෝමා.

ඇගේ ලිපිය කියවා මම කඳුළු සහිත දෙනෙත මොහොතකට පියා ගනිමි. දුවගෙන ගොස් ඇය වැළඳ ගන්නට ඇත්තම් යයි මට සිතිණ. ඇ ලියා ඇත්තේ කෙතරම් ධෛර්ය ගෙන දෙන ලිපියක්ද? ඇයට මගේ දුක අවබෝධ වන හැටි. ඇයට වගේ හිතන්න හැම කෙනෙකුටම පුළුවන් නම්!

මන්ත්‍රිකුමා හමුවී පිහිටක් පැතිය යුතු යයි මට ද සිතිණ. ඔහුට උවමනා නම් මට මොකක් හෝ රක්ෂාවක් සොයා දීමට බැරිකමක් නැත. මම ඒ අදහස අම්මාට ද ඉදිරිපත් කෙළෙමි.

"අපි එයාට ඡන්ද දුන්නට එයා අපිව අඳුනන්නෙ නැහැනෙ" යි අම්මා කල්පනා කරමින් සිට පැවසුවාය.

"ඉතින් තමුන්ගේ ඡන්දදායකයකුට වැඩක් කරලා දෙන්න අඳුනන්නම ඕනද?"

"ඒ මනුෂ්‍යයා හිතුවොත් අපි ඡන්ද දුන්නෙ අනිත් පැත්තට කියල?"

"එහෙම නම් අම්මෙ ඉතින් එළිපිට ඡන්ද විමසන්න එපායැ. රහස් ඡන්දයක් තියෙන්නෙ තමන්ට ඡන්ද දුන්න නුදුන්න නැමෝටම එකවාගෙ සලකන්න. අපට උගන්නලා තියෙන්නෙ නම් එහෙමයි."

"ඒ උතාට කවුරුත් කරන්නෙ තමුන්ගේ අයට විතරයි"

"මන්ත්‍රිකුමාට ඡන්ද දෙන්න කියල අම්මට බල කෙරුවේ රාලහාමිමයි හමුදුරුවොයිනෙ. ඉතින් ඒ අයවත් කියමුකො මන්ත්‍රිකුමාට කියන්න කියල"

"රාලහාමිට නම් කියල වැඩක් නැ. එයා මන්ත්‍රිකුමාට කියයි කිසිම දෙයක් කරලා දෙන්න එපා කියල. එහෙම නෙවේ හමුදුරුවන්වත්

කියල බලමු."

පසුව දිනක් අම්මාත් මමත් උන්වහන්සේට කියන්නට පත්සල් යියෙමු. මාලිගාවක් බඳු විශාල සංඝාචාරයට අප ගොඩවුණේ බයෙන් බයෙන් මෙනි. හමුදුරුවෝ දවල් දානය වළඳා ඇහැත් වටක් වළඳමින් උඩුකය නිරුවත් කරගෙන හාන්සි පුටුවේ දිගාවී සිටි සේක. රස්නය නිසා උඩුකය නිරුවත් කරගෙන දිගාවී සිටින උන්වහන්සේගේ විවේක සුවයට බාධා කිරීමේ පවට බයෙන් මෙන් අපි පසුබා අසින්නි සිටියෙමු. පුටුව ආසන්නයේ වූ උස පිත්තල පඩික්කමට බුලත් කෙළ ගසන්නට කඳ කෙළින් කළ උන්වහන්සේ අපව දුටු සේක. ඉන්පසු තාඳුනන්නකු හඳුනාගන්නට බලන්නාක් මෙන් දෑස අඩවත් කරගෙන සැක සහිතව අප දෙස බලා සිටි හෙයින් අපි හෙමිහිට ආසන්න වීමු. උන්වහන්සේ පඩික්කමට නැමුරුවී කටේ බුලත් කෙළ හිස්කළ සේක. අපි දොහොත් මුදුන්දී දණින් වැටී තළල බිම තබා වැද සිටගනිමු. ඉන්පසු උන්වහන්සේ මගේ හිසේ සිට දෙපය දක්වා විනිවිද බැල්මක් හෙළා සේක. ඒ බැල්ම දරාගත නොහැකිව මම හැකිමණෙමි.

"හීන්මැණිකො උඹටත් දැන් ගජ ලිපිස්සියෙක් ඉන්නවනෙ ආ?" යි ඉක්බිති උන්වහන්සේ අම්මා දෙස බලමින් ඇසූ සේක.

අම්මා ද මා මෙන්ම නැකුළුණාය. උන්වහන්සේගේ කතාව මෙන් බැල්මද මගේ සිත් නොගත්තේය. බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේ නමක 'තුළ මීට වඩා සංවර විනිත බවක් මම අපේක්ෂා කෙළෙමි. අම්මා ද පිළිතුරක් නැතිව බලා සිටියාය.

"ඉතින් මොකද අද උඹලා මේ පැත්තෙ? දැන් උඹල ඉන්නෙ පත්සල එපා වෙච්ච ගාණට නෙ. පිරුවණේ විසි තිස් නමක් ඉගෙන ගන්නව. උඹලගෙන් දැන් දානයක්වත් ලැබෙන්නෙ නැහැ"

"අපේ නැතිබැරිකම හින්දා හමුදුරුවනෙ" යි අම්මා බැගාපත්ව පැවසුවාය.

"කවදද ඉතින් උඹලට තියෙන්නෙ - හැමදාම නැති බණ්ණෙන? මේ ආත්මෙදි උඹලට කිසි දෙයක් නැත්තෙ ගිය ආත්මෙ උඹල කිසිම දෙයක් දන්දිලා නැති හින්දා. ලබන ආත්මෙ උඹල ඔසිටත් අත්ත හිගන්නො නො වෙන්න නම් මේ ආත්මෙදි දැන්වත් නැ බැ නොකියා

මහා සංසරත්තයට දන් දීපල්ලා"

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ. ලෝකකමට හරි - නොසැලකීමට හරි ඉන්නවා නොවෙයි නැති බැරිකම හින්දාමයි හාමුදුරුවනේ. අපි එදා වේලටත්....."

"ඔය ඔය - ඔය කතාව විතරක් මට කියන්න එපා"යි කියමින් හාමුදුරුවෝ අම්මාගේ කතාවට බාධා කළහ. "හිත ඇත්නම් පත කුඩා නැහැ. මිනිස්සු දන් දෙන්නේ තමුන්ට තිබ්ලම නෙමෙයි. උඹල දන්නවනේ අර මහා සංසරත්තයට අනායක් දෙන්න වෙන කිසිම දෙයක් අතේ නැතුව තමුන්ගෙ එකම දරුවගෙ මස් උයල අනෙ දෙන්න හිතාගෙන ඒ දරුවට මරන්න නාගයෙක් ඉන්න හුඹහක් ළඟට ඇරපු අම්මගෙයි කාත්තගෙයි කතාව? එහෙමයි හිත ඇති අය දන් දෙන්නෙ. ඒ දෙන්නට ඒ ආත්මයෙදීම හතර මහ නිධාන පහළ උනා....."

"එහෙමයි හාමුදුරුවනේ" අම්මා පැවසුවාය.

හාමුදුරුවන් ගැන මගේ හිතට පහළ වූයේ දැඩි කෝපයකි. දන් දෙන්නා කියා එදා වේල පිරිමසා ගන්න බැරුව බඩහින්තේ ඉන්න බව කියද්දීත් හාමුදුරුවෝ තවත් අම්මගෙන් ඉල්ලන්නෙ අර මිනිස්සු කළා වාගෙ මගේ ඊරි මාංශද?

"ඉතින් උඹල මොක ද අද මෙහෙ ආවෙ?"

"අතේ හාමුදුරුවනේ මේ ළමයට රස්සාවක් හොයා ගන්න තමුන්නාත්....."

අම්මා කතාව අවසන් කරන්නට පළමුව හාමුදුරුවෝ කොක්කඩලා සිතාසෙන්නට වූහ.

"කලියුග කාලෙට ඔව් පුදුම නොවෙයි හීන් මැණිකො. නැත්නම් ගැහු කවදද රස්සාවල් හොයන්න පන්සල් ආවෙ?" උන්වහන්සේ සිතාසෙමින් ඇසූහ.

"ඔබ වහන්සේගෙන් නෙවෙයි - මන්ත්‍රිතුමාටවත් කියල....."

"එකට ඒ මනුස්සයා ළඟට යන්න එපායැ. මොකෝ මන්ත්‍රිකම කරන්නෙ මමයැ"

මගේ හිතට දැනෙන්නට වූයේ අසීමිත කෝපයකි. ඔබ වහන්සේ

ජන්ද ව්‍යාපාරයට නොබැස්සා නම් අපි රක්ෂා සොයාගෙන පන්සල් එන්නෙතැනැයි කියන්නට මට සිතිණ. රක්ෂාවල් දෙන්නට - රට කිරියෙන් පැණියෙන් උතුරවන්නට - ඔබ වහන්සේ එදා දේශපාලන වෙ සිතිණ. එහෙත් මෙය එයට තැන හෝ අවස්ථාව නොවේ.

"ඔබ වහන්සේ මන්ත්‍රිතුමාට කීවොත් එතුමා නො සලකා ඉන්නෙ නැති හින්දයි ඉස්සෙල්ලා ඔබ වහන්සේ බැතැදකින්න ආවෙ" යයි අම්මා බැගැපත්ව පැවසුවාය.

"මන්ත්‍රිතුමා මගේ කීමට සලකන එක ඇත්ත. ඒත් උන්නැහේ කොහෙත්ද රස්සාවල් දෙන්නෙ? මේ ලක්ෂ ගණක් ඉන්න අනාථයින්ට රස්සා දෙන්න මන්ත්‍රින්ට පුළුවන් කියලද උඹල හිතන්නෙ?"

එවැනි දැවෙන ප්‍රශ්න විසඳන්නට බැරි නම් ඔවුන් ඒවා විසඳන්නට පොරොන්දු දී පාර්ලිමේන්තු ගියේ ඇයි දැයි මට සිතෙයි. එහෙත් මම එය ද සිතට තෙරපාගනිමි.

"අතින් එක උඹලා මන්ත්‍රිතුමාට ඡන්දේ දුන්නද - එහෙම නැතුව අර රට ජාතිය ආගම කාබාසිනියා කරන්න ආව කොමියුනිස්ට් කාරයට ඡන්දේ දුන්නද කියන එක මම කොහොමද දන්නෙ?"

"අතේ හාමුදුරුවනේ ඒක ගැන නම් සැක හිතන්න එපා. මට ඕන තැනක දිවුරන්න පුළුවන්. ඔබ වහන්සෙගෙ කීමකට අපි කවදාවත් පිටුපාලා නැහැ"

ඉන්පසු මොහොතක් කල්පනා කරමින් සිටි හාමුදුරුවෝ මා දෙස උනන්දුවෙන් බැලූහ.

"මොනවද කෙල්ලෙ උඹ පාස් කරලා තියෙන්නෙ?"

සඳා පුජනිය වූ බුදුන්ගේ උතුම් විවරය කරේ දමාගෙන සිටියත් කතාකරන්නටවත් නොදන්නා මොහු ගෙන් පිහිට පතා එන්නට සිදුවූයේ මොන කරුමයක් නිසාදැයි මට සිතිණ.

"මට ජ්‍යෙෂ්ඨ සහතිකය තියෙනව සම්මාන හතකුත් එක්ක"

"එව්වරද?"

"එහෙමයි"

"එක තියෙන අය නම් කි ලක්ෂයක් ඉන්නවද?"

අම්මා බැහැපත් දැසින් බලා සිටින්නට වූවාය. හාමුදුරුවෝ කනස්සුව හෙවු තම දින පොත ගෙන පෙරළන්නට වූහ.

"මන්ත්‍රිතුමා කොළඹ ඉඳල ලබන ඉරිදට ගෙදර එනව. උඹලට පුළුවන්ද එදාට මාත් එක්ක යන්න?"

"පුළුවනි හාමුදුරුනේ."

"හැබැයි හොඹියො මට නම් බෑ බස්වල තෙරපෙන්නයි රස්කියාද වෙන්නයි. කාර් එක්ක හොයාගෙන වරෙල්ලා"

අම්මා එව්ව තුෂ්නිමිතුන වූවාය.

"අනේ හාමුදුරුවනේ මම කොහෙන් කාර් හොයන්නද?"

"ඇයි බොලං මේ රටේ කොච්චර කාර් තියෙනවද? උඹලට බෑ එක්ක හොයා ගන්න? හොඳයි එහෙනම් ඔන්න මගේ කාර් එක තියෙනවා. උඹලා පැට්‍රෝල් ගහපල්ලා"

අම්මා කතා නැතිව බලා සිටින්නට වූවාය. ඇගේ ප්‍රශ්නය මම දනිමි. වැඩිහිටියක් බඩගින්නේ ඉන්න අපි කොහොමද හාමුදුරුවන්ගේ කාර් එකට පැට්‍රෝල් ගහන්නේ?

"අනේ හාමුදුරුවනේ මා සන්නකට තඹ දොයිතුවක් නෑ. මේ අසරණ කෙල්ලගෙ ජීවිතේ ගැන අනුකම්පා කරලා පින්තකා මේ වැඩේ කරලා ලැබුණොත්....!"

හාමුදුරුවෝ යළිත් කොක්කඩලා සිනාසුණහ. කිසිම වෙහෙස මහත්සියක් නොවී කා බී හොඳින් වැඩුණ ස්ථුල ශරීරය සොලවමින් සිනාසුණහ.

"වෙනදා සිරිත හාමුදුරුවරු ගිහියන්ට පින්දෙන එක. දැන් උඹල එනවද මට පින්දෙන්න? මට උඹලගෙ පින් නැතුවට කමක් නෑ....."

"අනේ හාමුදුරුවනේ මගේ කට වැරදුණා නම් සමාවෙලා....."

"මට බෑ හීන්මැණිකො බස්වල තෙරපෙන්න. උඹලා ගිහින් මන්ත්‍රි කියාපල්ලා. ඕන නම් මාත් ලියුම් කැල්ලක් දෙන්නම් උන්නැහොට දෙන්න"

"එහෙමවත් ලැබුණොත්" අන් කළ යුතු යමක් නැති නිසා අම්මා පැවසුවාය.

උන්වහන්සේ දුන් ලිපියත් රැගෙන අම්මා සමග සමග මා පන්සල් වත්තෙන් පිටවූයේ දැඩි කලකිරීමකිනි.

"හාමුදුරුවොත් බලාගෙන ඉන්නෙ අපිව කන්න" මම කෝපයෙන් පැවසිමි.

"උඹට මම කීප වතාවෙ කියල තියෙනව කටින් පව් පුරවා ගන්න එපා කියල. මේක අපේ කරුමෙ" අම්මා තොමනාපයෙන් පැවසුවාය.

අම්මාගේ සිතට තවත් දුක් දීමට නුපුළුවන් හෙයින් මම ඒ ගැන නිහඩවිමි.

"හාමුදුරුවන්ට ඔය කාර් එක ලැබුණයි කියන්නෙ මහ ජන්දකාලෙ ආණ්ඩු පක්ෂයට ජන්දවැඩ කෙරුවටද" යි මම පැවසිමි.

"පෙර පින් කරපු අයට ඒ විදියට යාන වාහන පහළ වෙනව. අපි ඒවට ඉරිසියා කරන්න හොඳ නැහැ පව් සිද්ධ වෙනවා"

අපමණ දුකකින් සිත බරවී පැවතුණත් අම්මාගේ දර්ශනය ගැන මට ඉබේම සිතා පහළ විය. එහෙත් ඇගේ සිත වෙහෙසන්නට අකැමති වූ මම නිහඩවිමි. මා කතා කළොත් පැවසිය යුත්තේ ඔය කාර් පහළ වූයේ ඒ පාසාණ්ඩයින්ගේ පෙර පින් නිසා නොව අම්මලාගේ මෝඩකම් නිසා බවය.

For E-Pusthakalaya

14.

මහත්මියගේ පුත්‍රයාට සාම සඳහා අප මුදල් සොයා ගත්තේ භාලුකුරුන් සොයා ගත් ස්තූපයකි. ඊළඟ ඉරිදා අප මහත්මියගේ මුණ ඇසෙන්නට එතුමාගේ නිවසට ගියෙමු. එය මහ විහාර වලව්වකි. ස්තූපයේ වලව්වේ විහාර වත්තට අප ඇතුළු වූයේ පවා මිය මුළු කැඩීම්කින් යුතුවිය.

විහාර නිවසට යාබදව පසෙකින් මහත්මිය තුමාගේ කන්තෝරුව විය. එහි ඉස්තෝප්පුවේ අප බඳු දුප්පත් ගැමියෝ තව මහ රාගියක් වූහ. කන්තෝරුව ඉස්තෝප්පුවකින් සහ කාමරයකින් යුක්ත විය. ඉස්තෝප්පුවේ ලැලි බංකු කිහිපක් තබා තිබිණ. ඒ අප වැනි දුප්පතුන්ට වැඩිවීම සඳහාය. අනෙක් ගැමියන් අතරින් අප ද වාඩි වීමු. වරින් වර කාමරය තුළට එකිනෙකා කැඳවනු පෙනිණ. සමහරු කාර්වලින් බැස කෙළින්ම එතුමාගේ කාමරයට ගියහ. ඔවුන් සැලකිය යුත්තන් විය යුතුය. භාමුදුරුවරු ද කෙළින්ම කාමරයට ගියහ.

පාසැල් ගුරුවර ගුරුවරියන් යයි සිතිය හැකි කීප දෙනෙක්ද අප අතර ඉස්තෝප්පුවේ වූහ. ඔවුන් ස්ථාන මාරුවීම් ලබා ගැනීම සඳහා මහත්මියගේ හමුවීමට පැමිණ සිටින්නවුන් බව ඔවුන් අතර කෙරුණ ස්වල්ප කසුකසු වලින් මට හැඟිණ. ගුරු මාරුවීම් දෙනු ලබන්නේත් මහත්මියගේ විසින් ද? මාරුවීම් හා පත්වීම් ආදිය කරනු ලබන්නේත් දේශපාලකයින් මගින් වීම කෙතරම් අභාග්‍යයක් ද?

දුප්පත් ගැමියෝ ඇණුම් හරිමින් ඉස්තෝප්පුවේ ගත කළහ. සැලකිය යුත්තෝ සහ භාමුදුරුවරු කාමරය තුළ හඬ නගා සිනාසෙමින් මහත්මියගේ සමග ගත කළහ. කාමරයට ඇතුළුවන භාමුදුරු නමක් බොහෝ වේලාවකට ආපසු නො එන සේක. උත්වහන්සේලා කාමරයෙන් එළියට වැඩියේ ආවල් ආනය සඳහා වේලාව ආසන්න වූ

පසුය. දිවි පෙවෙත සඳහා යමක් නො කළ යුතු උත්වහන්සේලාට කාලය නිකරුණේ ගතවීමෙන් සිදුවන හානියක් හැක.

බොහෝ වේලාවක් ගතවීමෙන් පසු අම්මාත් මමත් කාමරය තුළට කැඳවනු ලැබීමු. අප එහි ඇතුළු වූයේ ගැහෙන හඳවත්වලින් යුතුවය. රැස්වීම් සහ උත්සව වලදී ජාතික ආඳුම අඳින මහත්මියගේ කලිසමක් හඳගෙන මහේශාකර අයුරින් වාඩිවී සිටියේය. ඔහු නිස ඔසවා මගේ හිසේ සිට දෙපතුල දක්වා විහිවීද බැල්මක් හෙළවේය. ඒ බැල්ම දරාගත නො හැකිවූ මම හැකුළුණෙමි.

"මේ අය කොහෙ ඉඳල ද?" ඔහු ගැහුරු හඬින් ඇසුවේය.

මම එතුමාට මුලත් හුරුල්ල දී වැඳ. භාමුදුරුවන්ගේ ලිපිය මේසය මත තැබීමි. ඔහු ලිපිය ගෙන කියවා බලා මා දෙස බැලුවේය.

"මොනව ද ඔය ළමය පාස්කරලා තියෙන්නෙ?"

"සම්මාන හතකුත් එක්ක ටේස්ට්ට තියෙනවා භාමුදුරුවනේ" යි අම්මා මට පළමුව යටහත් පහත් බවින් පැවසුවාය.

"ඉංග්‍රීසින් තියෙනව ද?"

"නැහැ" යි මම හෙමිනිට කොඳුළෙමි.

"එහෙනම් ඉතින් කොහොමද මොකුත් කරන්නෙ?" යි ඔහු නිස ඔසවා කෙළින්ම මගේ මුහුණ දෙස බලමින් ඇසුවේය.

මගේ හඳවන දැව්ගෙන යනු මට දැනිණ. මේ සිංහල රටේ සිංහලෙන් රක්ෂාව කරන්න සිංහල කෙල්ලෙකුට බැරි ද? ඉංග්‍රීසි ඇත්තම් මට රක්ෂාවක් ලැබෙයි ද? එහෙත් මේ රටේ රාජ්‍ය භාෂාව සිංහල කියල කැ බෙරිහන් දෙන්නෙත් තමුන්හාත්සේලාම තේදැයි අසන්නට මට සිතෙයි. තමුන් මා එය කෙසේ අසන්න ද?

"රැකිරක්ෂා කාර්යාලයේ එහෙම ටේස්ට්ටර් වෙලා තැද් ද?" යි ඔහු භාමුදුරුවන්ගේ ලිපිය දෙස යළිත් බැල්ම හෙළාගෙන ඇසුවේය.

"තියෙනව. සිල් ගණනකුත් වැදිල තියෙනව"

"එහෙනම් එතනින් මොනවට හරි කැඳව්ව වෙලාවක මට ඇවිත් මතක් කරන්න. එතකොට මම සලකා බලන්නම්"

සියල්ල එතෙකින් අවසාන ද? මා රැකි රක්ෂා කාර්යාලයේ

ලියාපදිංචි වී ඇත්තේ කොපමණ කාලයක් ද? එහෙත් මෙතෙක් සම්පූර්ණ පරීක්ෂණයකටත් මම කැඳවනු නො ලැබිමි. නවත් ඒ ගැන බලා සිටීම මූලාවකි. අම්මාත් මමත් අසරණව බලා සිටින්නට වීමු.

"එතනින් මාව මොනවටවත් කැඳවන එකක් නැහැ. ලියාපදිංචි වෙලා ඇත්තේ හුණක් කල් වෙනවා" මම හෙමිහිට පැවසිමි.

"එහෙම තමයි - එක පාරටම රක්ෂා ලැබෙන්නෙ නැහැ"

"දෙන් හාමුදුරුවනේ කොහොම හරි....." යයි අම්මා කන්නලව් කරන්නට වුවාය.

"සංස්ථා කිපයකම ලිපිකරු ඇබැරිකුවලටත් මම ඉල්ලුම්පත් දමලා තියෙනවා" යයි මම ද පැවසිමි.

"ඉතින්?"

"තාම කැඳවීමක්වත් නැහැ"

ඔහු නිහඬව මා දෙස බලා සිටින්නට විය.

"තමුත්තාන්සේ බුදුන් ඇක නිවන් දකිනව හාමුදුරුවනේ අපට අනුකම්පා කරලා මගේ මේ අසරණ දරුවට මොකක් හරි...." අම්මා කන්නලව් කරමින් කඳුළු සලන්නට වුවාය.

"මොන සංස්ථාවලට ද ඉල්ලුම් කෙරුවේ?" ඔහු මා දෙස බලමින් ඇසුවේය.

මම සංස්ථා කිපයකම නම් කිවෙමි.

ඔහු ඉන්පසු කල්පනාවෙන් බරව මෙන් මගේ මුහුණ දෙස බලා සිටින්නට විය. ඔහුගේ දෙනෙත කෙළින්ම මගේ දෙනෙත හා ගැටී තිබිණ. ඉන් ඇතිවූ අපහසුවෙන් වළකින්නට මම බිම බලා ගතිමි. සැහෙන වේලාවකට පසු මා යළිත් හිස ඔසවා බලන විට ඔහු තවමත් පෙර සේම මා දෙස බලා සිටින අයුරු මට පෙනිණ. ඔහු කිසියම් හැඟීමකින් යුතුව අඩවත් ඇසින් බලාගෙන දෙනෙලට මඳ සිතාපත් තගා ගත්තේය. මගේ හදවත තුළ ක්ෂණික ස්පන්දනයක් ඇති විය. එය කැඳවන බැල්මකි. මම යළිත් බිම බලා ගතිමි. ඔහු සියවිසුවක් දල්වා ගත්තේය.

"හොඳයි එහෙනම් මාත් එක්ක කොළඹ යන්ඩ එන්න පුළුවන්

ද?" ඔහු ඇසුවේය.

"පුළුවන් හාමුදුරුවනේ" යි අම්මා නව පණක් ලද කලක මෙන් පැවසුවාය.

ඔහු තම දින පොත පෙරළා බැලුවේය.

"එහෙනම් ලබන ආසාද වෙනිදාට එන්ඩ ඕන මාත් එක්ක කොළඹ යන්ඩ. අද දහ වෙනිදා. එදාට පුළුවන් ඒ සංස්ථාවලට ගිහින් බලලා මොකුත් කරන්න. මගේ කාර් එකේම යන්න පුළුවනි."

"තමුත්තාන්සේට බුදු බව අත්වෙයි හාමුදුරුවනේ" යි අම්මා කතාශ්වාසව පළ කරමින් පැවසුවාය.

අම්මාගේ මුහුණෙහි වූයේ අපමණ සතුටකි. අපි ඔහුට ආචාර කොට ආපසු එන්නට හැරුණෙමු.

"එදාට අම්මා එන්න ඕන නැහැ. ඔය ළමයා විතරක් ආවාම ඇති. කාර් එකේ ඉඩත් නැහැ. එදාට මාත් එක්ක ඉස්කෝලෙ නාමිනේලා කවරියකුත් යනව ඒ ගොල්ලන්ගේ වැඩ වගයකට අධ්‍යාපන කන්තෝරුවට" යයි අප දොරකඩ වෙත යද්දී ඔහු පැවසුවේය.

අපි ආපසු හැරී බැලීමු. ඔහු ආශාවෙන් මා දෙස බලා සිටියේය.

"හොඳයි හාමුදුරුවනේ"

අම්මා තුළ වූයේ නව පණක් ලද්දක් බඳු සතුටකි. අපි ගේට්ටුව වෙත ආවෙමු.

"හොඳ ගුණ යහපත් උත්තමයෙක්. උත්තාන්සේට ඡන්දේ දුන්නට ලබා මට දොස් කීවා. ඒත් බලාපත් කොච්චර ගුණ යහපත් කෙනෙක්ද කියල. ලබන වතාවෙන් මගේ ඡන්දේ දෙන්නේ උත්තාන්සේට."

මම කතා නො කෙළෙමි.

ආසාද වැනිදා වන තෙක් මා ගත කෙළේ මහත් නොඉවසිල්ලෙනි. එදාට පාන්දරම අම්මාත් එක්ක මන්ත්‍රී තුමාගේ වලව්වට යා යුතුය. අනෝමට පින් සිද්ධ වෙන්න මට එයාගේ ගවුමක් ඇඳගෙන යන්නට පුළුවනි. සපත්තු සෙරෙප්පු තමයි මොකුත් නැත්තෙ. ඒකට කමක් නැහැ. සෙරෙප්පු අරගෙන දෙන්න අම්මට කොහොම කරදර කරන්න ද? කරදර කළත් අම්මා කොහෙන් අරගෙන දෙන්න ද?

පුළුවන් උනොත් අනෝමගෙන්ම පරණ සෙරෙප්පු දෙකක් ඉල්ලා ගන්නවා. එයා සති අන්තේට ගෙදර ඒව්. තැනකට යන කොට ටිකක් පිළිවෙලකට යන්නත් ඕන. නැත්නම් ගණන් ගන්නෙ නැහැ.

ඇතැම් අවස්ථාවල මම සංස්ථාවක් ගැන සිතන්නට තිරායාසයෙන්ම පෙළඹෙමි. මන්ත්‍රිතුමාගෙ පිහිටෙන් එතන ලිපිකරුකමක් ලැබුණොත් කොච්චර වාසනාවක්ද? එහෙම උනොත් මට නවතින්න වෙන්නෙ කොළඹ. නුපුරුදු පරිසරයක. මම හොඳ අරපරිස්සමින් ජීවත් වෙන්න ඕන. පඩි ගත්තාම මම පඩිය සේරම ගෙනැවිත් දෙන්නෙ මගෙ දුප්පත් අම්මා අතට. අම්මා මං වෙනුවෙන් මොන දුකක් විඳිනවා ද? දෙයියනේ මට රක්ෂාව ලැබුණොත් අම්මට මම සලකන්නෙ දෙව් දුවකට වගෙ. කොළඹට කිට්ටුවෙන් පුංචි ගේ කැල්ලක් කුලියට නොයාගන්නවා. අම්මට එහේ එක්කරගෙන යනවා. මම රක්ෂාවට ගිහින් එතකල් අම්මට පුළුවනි ගෙදර ඉන්න. මම අම්මට මහත්සි වෙන්න ඉඩ දෙන්නෙ නැහැ. එතකොට අම්මගෙ ඇඟපත ආයින් අර තාත්ත හිටිය කාලෙ වාගෙ මහත් වේව්. මගේ අම්මා. මම මුළු කොළඹම ඇවිදලා හරි මල්ලිවත් නොයා ගන්නවා. එතකොට අපි තුන්දෙනා ආයින් එකට. සිසිකඩ වෙව්ව අපේ පවුල ආයෙන් එක්වෙලා. මම මල්ලිව රැ ඉස්කෝලෙකට ඇරලා හරි උගන්නනවා. මාත් තනියම පාඩම් කරලා විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශයට පෙනී හිටිනවා. පාස් උනොත් බාහිර අයදුම් කරුවකු හැටියට උපාධියටත් පෙනී හිටිනවා. දෙයියනේ මම පාස් උනොත්. එතකොට සංස්ථාවෙන් මට උසස් වීමක් ලැබේව්. කොළඹදී මට සේන අධියත් තිකර මුණ ගැහෙන්න පුළුවනි. මම කොළඹ ගියාම එයාටත් මොන තරම් සතුටක් හිතෙයි ද.....

මම දෙනෙත පියාගෙන ආශාවෙන් පුපුමක් හෙළිමි.

දෙයියනේ මේ සේරම මගෙ අහස් මාලිගා ද? තාම මට රස්සාව ලැබෙන්නා තියා ඒ ගැන බලන්නවත් ගියෙත් නැ.....

මන්ත්‍රිතුමාත් සමග කොළඹ ගිය විට එහිදී සේන අධියාත් මුණ ගැහෙන්නට ලැබුණොත් කොපමණ හොඳ දැයි මට සිතියා. දැන් ඔහු

කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ ඉගෙනීම කරයි. ඔහුට කොළඹදී මා හමුවීම ප්‍රණය නිශ්චිත තැනක් දත්වා යැවීමට මට නුපුළුවන. මන්ත්‍රිතුමා මා රැගෙන කොතැනකට යන්නේදැයි මම නො දනිමි. එහෙත් මම මන්ත්‍රිතුමාත් සමග දහසය වැනිදා කොළඹ පැමිණෙන බව දත්වා ඔහුට ලිපියක් ලිවිමි.

15.

ඉසය වැනිදා පාන්දරම මම අනෝමාගේ ගවුමක් ද නැඟෙන ගමනට සූදානම් වීම්. අනෝමා මට සෙරෙස්පු දෙකක් ද කලින් එවා තිබිණ. ඇ ආපසු කනහාරාමයට යන බව ඇය එවා තිබූ කෙටි ලිපියේ සඳහන් විය. ඇගෙන් මට කිසියම් උවමනාවක් වුවොත් කනහාරාමයට ලිපියක් එවීමට මැලි නො විය යුතු බව දන්වා ලිපිය ද සඳහන් කර තිබිණ.

හාල් කුපත් පොත උගස් තබා ලබා ගත් රූපියල් දහයෙන් මේ ගමන සඳහා රූපියල් පහක් අම්මා ඉතිරිකර තබාගෙන තිබිණ. ඇ එය මා අත තැබුවාය.

පිටත් වන්නට සූදානම් වී මම අම්මාගේ දෙපතුවල් අල්ලා වැන්දෙම්.

"ලෝක පාලක සියලුම දෙව් දේවතාවුන් වහන්සේලාගේ පිහිටෙන් මගේ දූව යන මේ ගමන සාර්ථක වෙන්න ඕන. මගේ දූව බය නැතුව යන්න. මගේ දූවට ජය ඒකාන්තයි" අම්මා කඳුළු පිරුණ දෑසින් යුතුව පැවසුවාය.

මගේ දෙනෙතින් ද කඳුළු වැගිරිණ.

මා බස් රියෙන් මන්ත්‍රිතුමාගේ වලව්වට පැමිණෙන විට ගුරුවරියෝ දෙදෙනෙක් ද එහි පැමිණ සිටියහ. අප රැගත් කාර් එක පිටත් විය. ගුරුවරියෝ දෙදෙන මන්ත්‍රි තුමාත් සමග ඉතා කුළුපග ලෙස කතාබස් කළහ. මග දිගට ඔවුහු හඬ නගා සිනාසුණහ. මගේ බඳු වකිතයක් හෝ මන්ත්‍රිතුමා පිළිබඳව ගරාසරු බවක් හෝ ඔවුන් කෙරෙහි නොවිය. ඒ හැන මම මහත් සේ පුදුම වීම්.

මන්ත්‍රිතුමා ද ඔවුන් සමග විහිළු කතා කෙළේය. අනායන් හමුවේ ඔහු මවා පාන මහේශාකාකම් මොවුන් හමුවේ කෙළිලොල් බවට පත්වූයේ ඇයි?

අප පළමුවෙන්ම පැමිණියේ අධ්‍යාපන කාර්යාලයටයි. මා කාර් එකේ නවතා ඔවුහු අධ්‍යාපන කාර්යාලය තුළට ගියහ. මග දිගට පැවති මනා වැස්ස මෙවේලේත් ඇද නැලෙමින් තිබිණ. මම කාර් එකට වී විදුරුවල දුමාරය අතරින් පිටත බලා සිටියෙමි. අද මොනවා සිදුවෙයි ද? මා පැමිණි කාර්යය සාර්ථක වෙයි ද? ඒ සියල්ල මට නො පැහැදිලි දුමාරයකි.

මන්ත්‍රිතුමාත් ගුරුවරියන් දෙදෙනාත් ආපසු පැමිණියේ සතුටින් සිනාසෙමිනි. ඔවුන් ගිය කාරිය ඉටුවී ඇති බව මම සිතාගතිමි. ඔහු කාර් එකට නැගුණ පසු ගුරුවරියෝ දෙදෙන ඒ අසල සිටගෙන සිනා මුසුව බලා සිටින්නට වූහ.

"ඇන් ඉතින් ඔයගොල්ලන්ගෙ වැඩේ හරිනෙ" යි ඔහු ඔවුන් දෙස බලා සාවඥ සිතාවක් සමග පැවසුවේය.

"එහෙමයි සර්," ඔවුහු සිනාසුණහ.

"අපි එහෙනම් මෙනතින්ම බස් එකක් අල්ල ගන්න යන්නද සර්?" එකියක් ඇසුවාය.

ඔහු සිනාමුසුව බලා සිටියේය.

"අද අපි නැතුවට කමක් නැහැනෙ සර්" අනෙක් එකිය එවිට සිනාසෙමින් සාවඥ ලෙස පැවසුවාය.

ඔවුහු එසේම සාවඥ ලෙස මා දෙස ද බැලූහ. ඒ කිසිවක් මට අවබෝධ නො විය. මන්ත්‍රිතුමා මා දෙස බලා ඔවුන්ට මද සිතාවක් පා කාර් එක පණ උපදවා ගත්තේය. රිය හෙමිහිට පෙරට ඇදෙද්දී මම හිස හරවා ගුරුවරියන් දෙස බැලිමි. එවිට ඔවුහු සිනාසුණහ. එකියක් සිතාව අතරින් ඇසක් වසා මට ඉහිමැරුවාය. එය කොලොප්පමට කළ දෙයක් බඳුය. ඇ එසේ කෙළේ ඇයි?

වැස්සත් දුමාරයත් අතරින් කාර් එක වංකගිරි මෙනක යෙදිණ. අත්තිමේ අපි එක්තරා සංස්ථාවකට පැමිණියෙමු. ඔහු පසුපසින් මා කාර්යාලයට අඩිය තැබුවේ ගැහෙන හඳවතින් යුතුවය. එහෙත් මා තුළ සතුටක් ද විය. ලිපිකරුවන් හා ලිපිකාරියන් වැඩ කරමින් සිටින කාර්යාලය දිගේ අපි ගමන් කෙළෙමු. ඇතැමෙක් හිස ඔසවා අප

දෙස බලා සිටියහ. ටක් - ටටක් - ටක් - ටටක් - ටයිප් රයිටර් හඬ නැගිණි. මට එය අමතක ලෝකයකි. මටත් මොවුන් සමග වැඩ කරන්නා වාසනාවක් තිබේ ද?

එතැනින් අපි දොරක් හැරගෙන ලොකු කාමරයකට ඇතුළු වීය. එයට අඩිය තබාදී මට සිතලක් දැනිණි. එය වායු සමනය කළ කාමරයකි. එහි විශාල මේසයක් ළඟ වාඩිවී සිටි මහේශ්වරයා පුද්ගලයා මන්ත්‍රිකුමා දක්වම මුවගට සිතාමත් නගාගෙන අසුනක් වෙතට අත දිගු කෙළේය. මට ද ප්‍රවෘත්ති දැක් වූයේය. මා වාඩිවූයේ පුද්ගල කෙළවරට වන්නටය.

එතැන් සිට නිලධාරියාත් මන්ත්‍රිකුමාත් අතර කතා බහ සියල්ල සිදුවූයේ ඉංග්‍රීසියෙනි. මට එය ශ්‍රීක් බඳු විය. වරින් වර නිලධාරියා මහෙන් ද යමක් ඉංග්‍රීසියෙන් ඇසුවේය. මම උඩ බිම බැලිමි. එවිට පිළිතුරු සපයනු ලැබුවේ මන්ත්‍රිකුමා විසිනි. විනාඩි කීපයකට පසු අපි එතැනින් පිටත් වීය.

කාර් එක නැවතත් වැස්ස සහ මිදුම අතරින් වංකගිරි ගමනෙහි යෙදුණේය. සිදුවූයේ කුමක් ද? මා රැකියාව සඳහා තෝරාගනු ලැබීම? මන්ත්‍රිකුමා තිසිවක් නොකියයි. මට අසන්නට ද බැරිය. මම බිලලකුට බියෙන් පුළුන්ගැන්වී සිටින මි පැටියෙකු මෙන් කාර් එකේ පසු අසුනේ ගුවි ගැසී සිටිමි!

තුවක්කු ගත් පොලිස් හටයන් දෙදෙනෙකු විසින් මුර කරනු ලබන සේට්ටුවකින් ඇතුළට කාර් එක හරවානු ලැබිණි. මම බිය මුසුව වී පිට බැලිමි. ඉදිරියෙහි වූයේ මහා විශාල මාලිගාවක් බඳු නිවසකි. එතරම් විශාල නිවසකට මා කවදාවත් අඩිය තබා නැත. මන්ත්‍රිකුමා පසු පසින් මා ගමන් කෙළේ ගැහෙන හඬවතින් යුතුවය.

එහි විශාල ශාලාවේ මා නැවැත්වූ ඔහු තරප්පුව නැග උඩුමතලට ගියේය. මම පුද්ගලයා වාඩිවී බලා සිටින්නට විමි. මා මෙන්ම තවත් බොහෝ දෙනා ශාලාවේ වාඩිවී සිටියහ. මෙතරම් අලංකාර විශාල නිවසක් හඳුන්න අවුරුදු කොච්චර යන්න ඇද්දැයි මගේ මෝඩ මොළයට කල්පනාවිය. බොහෝ වේලාවකට පසු සේවකයෙක් මා

වෙත පැමිණියේය.

"අන්න මන්ත්‍රිකුමා කතා කරනවා"

"කොහෙද ඉන්නේ?"

"එන්න මාත් එක්ක යන්න"

මේ ගැහෙන හඬවතින් යුතුව සේවකයා පසු පසින් ගමන් කෙළේ. තරප්පිය නැග අපි කාමර පේළියක් වෙත ආවෙමු. සේවකයා එක් කාමරයක දොරක් ළඟ නැවතුණේය.

"ඇතුළට යන්න" ඔහු මට පැවසුවේය.

මම කලබලවිමි.

"මන්ත්‍රිකුමා ඇතුළෙ ඉන්නව. බය නැතුව යන්න" ඔහු දොර මඳක් තල්ලු කරමින් පැවසුවේය.

මම ගැහෙන හඬවතින් යුතුව හෙමිහිට කාමරයට ඇතුළු වෙමින් එය සිසාරා බැලිමි.

"ආ - එන්න ඇතුළට"

නිගාස්සුණ මම ඒ කටහඬ පැමිණි දෙස එකවරම හිස හරවා බැලිමි. පිපාමා සරමක් හැඳගෙන නිරුවත් උඩුකයින් යුතුව මන්ත්‍රිකුමා සිගරට්ටුවක්ද උරමින් ඇඳක භාන්සි වී සිටියේය. ඇඳ අසල මිටි විපේක්ෂක් මත මත්පැන් බෝතලයක් විදුරුවක් සහ සිගරට් පැතට්ටුවක් විය. මත්පැන් විදුරුව බාගෙට හිස්වී තිබිණි.

මට අප්‍රමාණ බයක් හා චකිතයක් දැනිණි. තිසිම දවසක මා පිරිමියකු සමග මෙසේ කාමරයක සිට නැත. ඔහු මා දෙස එක එල්ලේ බලා සිටින්නට විය. ඒ අතර ඔහු සිගරට්ටුව එක දිගට උරන්නට ද විය. ඔහුගේ බැල්ම මට නො පැහැදිලිය. දොර ඇරගෙන වූ කියාගෙන දුවන්නට තරම් මහා බියක් මට දැනිණි. මම බියෙන් ගැහෙමින් බලා සිටින්නට විමි.

"මොක ද නිකම් හොල්මනක් දැකල බය වෙලා වගේ? ඇවිත් වාඩි වෙන්න"

එතෙක් මම බියෙන් බලා සිටින්නට විමි. ඔහු සිගරට් දුම් වළලු අහසට නිකුත් කරමින් ඒවා සිලිම කරා ළගාවන අයුරු ඇදේ භාන්සිවී

බලා සිටින්නට විය.

ඔහු ඇඳෙන් නැගිට සුවිකේසයක් විවෘත කර වේට්ටියක් එළියට ගත්තේය.

"ඔ - මෙන්ම මේක ඇඳගෙන ඔය ගවුම ගලවලා ආලා අන්න අර නාන කාමරේට ගිහින් මුණ හෝඳා ගන්නව. බඩගිනින් ඇතිනෙ"

ඔහු මට නාන කාමරේ දොර පෙන්වා කාමරයෙන් එළියට ගියේය.

මම වේට්ටිය හැඳගන්නට බිය වීමි. එය ඔහු ජාතික ඇඳුමට අඳින වේට්ටියක් විය යුතුය. නැතත් මට මෙතැන ඇඳුම් මාරු කරන්නට අවශ්‍ය නැත.

මම බියෙන් වට පිට බලා නාන කාමරයට ඇතුළු වීමි. එය මා නාන කාමරයකට ඇතුළුවී ඇති පළමුවැනි වතාවය. එහි සවිකර ඇති බේසම් කරාම ආදිය දුටු මට මා පාසැලේදී දුටු විත්‍රපටයක දර්ශනයක් මෙනෙහි විය. එය සොබා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් පෙන්වූ විත්‍රපටයකි. තරස් කෙනෙකු කරාමයක් කැරකූ සැටින් එවිට බේසමට වතුර වැක්කෙරුණ සැටින් ඇය බඳුන් වගයක් සේද සැටින් මට මෙනෙහි විය. එය මතක තිබුණ නිසා මම ද කරාමය කැරකීමි. එවිට වතුර වැක්කෙරෙන්නට විය.

මේ සුබෝපහෝගී නාන කාමරය සියල්ලෙන් සම්පූර්ණය. සබන්, තුවා, කණ්නාඩි, සුවද විලවුන්, පනා ආදී සියල්ලම පිරිසිදුව පිළිවෙලකට තබා ඇත. ඒවා පරිහරණය කරන්නට බියවූ මම යන්නමින් මුණ සෝඳා ගෙන දෙකට නැගී මගේ යට සායෙන් මුණ පිසඳා ගනිමි. ඉන්පසු යන්නමට පියර කුඩු ටිකක් අත්ලට හලාගෙන මුණේ තවරා ගනිමි. කණ්නාඩිය ලගට ගොස් බැලීමි.

"කොහෙද සාමා අද උඹ මේ ඇවිත් ඉන්නෙ? තව උඹට අනාගතේ කොහෙ කොහෙ යන්න වෙයි ද? මොන මොනව කරන්න වෙයි ද? අද උඹ මේ ඇවිත් ඉන්නේ එන්නට හිතෙන්නවත් හිනාපු ගේකට ද? කණ්නාඩියෙන් දිස්වුණු මගේ පිළිබිඹුවෙන් මගේ සිත අසන්නට විය.

මා ආපසු කාමරයට එනවිට මන්ත්‍රිතුමා තවමත් මත්පැන් බොමින් පිටියේය. මේසය මත කෑම සුදානම්කර තිබිණ. සේවකයකු පැමිණ

ඒවා තබා යන්නට ඇත.

සිගයටි දුම් නිකුත් කරමින් මන්ත්‍රිතුමා අඩවන් දැසින් මා දෙස බලා සිනාසුණේය. බියෙන් තැති ගත් මම බිම බලා ගනිමි.

"සාමා හරි ලස්සනයිනෙ" ඔහු පැවසුවේය.

මගේ දෙපා ළඟින් ගිනි දල්ලක් ඇවිලී නිස මුදුනින් මතුපුණක් මෙන් මට දැනිණ. මොහු මගේ ලස්සන ගැන කතා කරන්නේ ඇයි? මම බියෙන් ගැහෙන්නට වීමි.

මම මුඛාත්තියක මෙන් ගැහෙමින් බොහෝ වේලාවක් බිම බලා සිට නැවත හෙමිනිට නිස ඔසවා ඔහු දෙස බැලීමි. එවිට ද ඔහු පෙර සේම මා දෙස බලා සිටියේය. විදුරුවේ ඉතිරිවී තිබුණ මත් පැන් ටික එක උගුරට ගිල දැමූ ඔහු ඇඳෙන් නැගිටිවේය.

"ඡම් - එනවා බත් කන්න. දැන් බඩගිනින් ඇතිනෙ" පවසමින් ඔහු මේසය වෙත ගොස් වාඩි විය.

මට ඔහුත් සමග එකට වාඩිවී බත් කෑ හැකි ද? ඔහු පළාතේ ගරු මන්ත්‍රිවරයාය. මම පියා නැති අන්ත දුප්පත් හිගත කෙල්ලකිමි. මා පසුබා සිටිද්දී ඔහු තොරිස්සුමෙන් මා දෙස බැලුවේය.

"තමුන්නාන්සේ කන්න. මම - පස්සෙ - කන්නමි" මම හෙමිනිට කොඳුළෙමි.

"පිස්සු නැතුව මෙතෙ එනව. මම තමුසෙව කන්නෙ නැතැ"යි ඔහු පැවසුවේය.

මට මෙය මහත්ම අපහසුවකි. ඔහු සමග එකට වාඩිවී කෑමට වඩා මට බඩගින්නේ සිටිය හැකිය. එහෙත් ඔහුට අකිකරා විමටද තුළුළුවන.

"පරක්කු වෙනව. මට තව ගමන් බිමන් වැඩ රාජකාරි තියෙනව" යි ඔහු තොරිස්සුමින් පැවසුවේය.

මම හෙමිනිට ගොස් කෑම මේසයට වාඩි වීමි. ඔහු මට කෑම බෙදන්නට ද විය. එය මස් මාළු බිත්තරවලින් සැදුණ අංග සම්පූර්ණ කෑම වේලකි. මෙබඳු කෑම වේලක් කන්නා තබා මින් පෙර මා දැකලාවත් නැත.

"ලැප්පා වෙන්නෙ නැතුව බඩ පුරාම කනව" යයි ඔහු ආදරයෙන් මෙන් පැවසුවේය.

එහෙත් මා කෙළේ කෑමට වඩා කෑම අතගැමය. මගේ අත පමණක් නොව මුළු ඇඟම වෙළුලන්නාක් මෙන් මට දැනිණ. ඔහු වරින් වර මා දෙස බලයි. එය ඉතාම කුළුපග බැල්මකි. මගේ අපහසුව දුරු කරන්නට ඔහු උත්සාහ කරන්නේ ද? ඔහුගේ මුහුණේ මහත් ප්‍රසන්න බවක් වෙයි.

වික වේලාවකට පසු ඔහු මේසය යටින් මගේ කකුලක් හෙමිහිට පාහනු මට දැනිණ. මම වහාම කකුල ඉවතට ගනිමින් ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලිමි. ඔහු මුහුණට සිනාවක් නගා ගත්තේය. මගේ මුළු ඇඟම ගිනි ගත්තාක් මෙන් මට දැනිණ. කළ යුතු කිසිවක් මට නො හැගෙයි. මට හඬන්නට සිතිණ.

"මොකෝ මාත් එක්ක තරහ ද?"

"න - නැහැ" මම හෙමිහිට කොඳුළෙමි.

"එහෙනම් ඔය තරම් බයේ දඟලන්නෙ?"

මම කතා නො කෙළෙමි.

"ඔයාගෙ වැඩේ අද කරගන්න පුළුවන්වන පාටක් නැහැ" යි ඔහු පැවසුවේය.

මම ඔහුගේ මුහුණ දෙස බැලිමි. මගේ හදවත හඬා වැලපෙයි.

"අපි පමා උතා වැසියි. ඒ ලිපිකරු ඇබැරිතුවලට ඕන කරන අය තෝරාගෙන ඉවරයි. ඒත් කාම පත්විම් දීලා නැහැ. මම සංස්ථාවේ සභාපති එක්ක කතා කරන්නයි හිතාගෙන ඉන්නෙ. ඒත් අර ඩිරෙක්ටර් කීවා සභාපති කන්තෝරු එන්නෙ හෙටදු. සාමට අද කොළඹ නවතින්න වෙනව"

මගේ අවාසනාව යයි මට සිතිණ. සභාපති හමුවී හෙටවත් කරගන්න ලැබුණොත් වාසනාවකි. ඒත් අද මම නවතින්නෙ කොහෙ ද?

"එතකොට තමුන්නාත්සෙට හෙටත් මාව එක්ක ගෙන එන්න උනොත්"

"නැ - අද ගිහින් හෙට ආයෙ එන්න මට ඉඩක් නැහැ. කොවිඩ්"

අත ගිහින් ආපසු එන්න ඕනද? අනිත් එක අද හවස මට ආස්සු පක්ෂේ හදිසි රැස්වීමකට යන්නත් තියෙනව"

"එතකොට අද මම නවතින්නෙ?"

"ඇයි මෙහෙ?"

මම කලබලවිමි. තැනි ගනිමි.

"මට බැහැ"

එහෙත් ඔහු සිනාමුසුව මා දෙස බලා සිටී. දෙයියනේ මා අසුවී සිටින්නේ උගුලකද? ඔහු මාව මෙහි කැඳවාගෙන ආවේ මාත් එක්ක රැයක් ගත කරන්නද? දෙයියනේ මට කාගෙ පිහිටද? මට එක් වරම අම්මා මතක් විය.

"කොතොමහරි මම ඔයාට රස්සාව අරගෙන දෙන්නම්කො. එළුවරනෙ ඔයාට ඕන කරන්නෙ. ඊට පස්සෙ කාටවත් අත පාන්න නැතුව ජීවත් වෙන්න මම ඉඩ සලස්සලා දෙන්නම්කො....."

මම කිසිවක් තේරුම්ගත නොහැකිව - කතා නැතිව ඔහුදෙස බලා සිටින්නට විමි. රක්ෂාව නොලැබුණත් මට මොහු සමග මෙහි තිඳා ගත හැකිද? මම බියෙන් තැනි ගෙන බලා සිටින්නට විමි.

"බය වෙන්න එපා කෙල්ලෙ. ඔය ඉස්කෝලෙ හාමිනේලා මාත් එක්ක කොළඹ ආවාමත් නවතින්නෙ මේ කාමරේ....."

ඒ ගුරුවරියන් මොහුත් සමග ලොකු කුළුපග කමක් දක්වමින් විහිළු තහළ කෙළේ ඔවුන් මොහුත් සමග මෙහි තිඳාගත් තිසාද? ඔවුන් මාරුවීම් සාදා ගත්තේ මොහුගේ වනවර පහත් ආශාවන්ට ඔවුන්ගේ සිරුරු කැපකර දීමෙන් ද? අර ගුරුවරිය සිතාසෙමින් ඇසක් වසා මට ඉඟි කෙළේ මා මොහුට අලුත් බොදුරක් වන බව දැනගෙනද?

"අතේ හාමුදුරුවනේ මට අද ගෙදර යන්න ඕන"

මම බැහැපත් විමි. ඒ සමගම මට හැඬිණ.

"පිස්සු වෙන්න එපා කෙල්ලෙ. අද ඉඳල හෙට වැඩෙත් කරගෙනම යන්න පුළුවන්. තමුන්නෙ අනාගතේ ගැන කල්පනා කරන්න"

මොහුත් සමග මෙහි රැස්වී තිබුණේ පසු මට ඉතිරි වන අනාගතය කුමක්ද? අතින් අතට රක්ෂාවක් නැතුව මට ඇති අනාගතය කුමක්ද? එත් මේ වාගේ කැන වැඩකට ඉඩදීලා රක්ෂාවක් ලබාගෙන බඩවියන රැක තේනවට වැඩියෙ හොඳයි බඩ කපාගෙන මැරෙන එක.

"අතේ හාමුදුරුවනේ මට බෑ මේ කාමරේ නවකින්න. පළුන්තාත්සේට සිදු බව අත්වෙයි මාව ගෙදර ගෙනහින් ඇරලන්න" මම බැලූකමට හැසිරවෙමි.

ඔහු සිතාසෙන්නට විය. එය මා කළ ඇති කෙළේ කෝපයකි.

"හොඳයි - සාමා මේ කාමරේ හොඳ නැත්නම් අපි මීට වැඩියෙ හොඳ කාමරේකට යමු. එව්වරනෙ. මුද අද්දර තියෙන ලොකු හෝටලේක මුදුන් තට්ටුවේ තියෙන කාමරේකට. හඳ පැව්වාම මුද හරි ලස්සනට පෙනෙන හොඳ සුව පහසු සිත කරපු කාමරේකට....." ඔහු දෙඩමලුරි පවසන්නට විය.

මොහු දෙඩමලුරි සිටින්නේ මත්පැන් නිසාද? දැන් මොහු ආණ්ඩු පක්ෂේ විශේෂ රැස්වීමකට සහභාගි වන්නේත් මෙසේ වෙරිව්ගෙනද? දෙයියනේ අද මම මොහුගෙන් ගැලවී යන්නේ කොහොමද? මගේ මුළු සර්වාංගයම අප්‍රමාණ හයකින් වෙළී ඇත. ඇයි දෙයියනේ මම මෙතෙම මර උගුලක අසුරනේ? මා ක්ලාන්ත වන්නට එන්නාක් මෙන් මට දැනිණ. මම අත සෝදාගෙන නැගිටිවෙමි.

"ඇයි? කෑම කාලා ඉවරද?"

මම කතා තොසර එතැනින් නැගිට ගොස් ඇඳ අසලට වී සිටගෙන බිම බලා ගිහිමි. මේ ගිහිගත් කාමරයෙන් මා පිටවී යන්නේ කෙසේද?

ඔහු ද කෑම කා අවසන්ව ඇඳට ආවේය. මම හෙමිහිට එතනින් ඉවත්ව පුටුව අසලට වීමි. මට මහා හඬින් හඬන්නට සිතෙයි. ඉබේම මට ඉතිරි බිඳෙයි. ඔහු සිගරට්ටුවක් දල්වාගෙන ඇඳේ හාන්සිවී අඩවක් මත් දැසින් මා දෙස බලා සිටියි.

"හරි මෝඩ ලමයෙක්නෙ. දැන් මහන්සිත් ඇතිනෙ. මේ ඇඳට ඇඳින් නිදාගන්න....."

මා කුමක් කියන්නද? කුමක් කරන්නද?

"කියන දේ අහන්නකො. දාඩිය ආනවා නේද? ඔය ගවුම ගලවලා දන්න....."

ඔහුගේ මුණට කෙළ ගසන්නට මට සිතෙයි. වනවරයා.

"ඔව්වර ලැජ්ජා වෙන්න එපා. මම විතරනෙ ඉන්නෙ. ඉතින් කියන එක අහන්නකො. හොඳ ලමයනෙ....."

අතේ දෙයියනේ මා බේරා ගන්නේ කවුද? මම ඉකිබිඳීමින් හඬන්නට වීමි. මොහුගෙන් බේරෙන්නට බැරුව ගියොත් මම හයියෙන් කැගහනවා. එතකොට කවුරු හරි මගේ පිහිටට ඒව්ද? ගේට්ටුව මුරකරන පොලිස්කාරයෝ මාව බේරා ගනියිද? ඒත් මන්ත්‍රිවරු මහ බලපුළුවන්කාර මිනිස්සු. පොලිස්කාරයෝ ගේට්ටුවේ ඉන්නේ මන්ත්‍රිවරුන්ගේ ආරක්ෂාවට. ඒ දුප්පත්තු මේ බලපුළුවන්කාර වනවරයින් ඉස්සරහ පිට නිවට නියාඵ වෙනවා. අතේ දෙයියනේ.....

"මොකද ඔය තරම් බය? ඇයි ඔව්වර ලැජ්ජා? මාත් මනුස්සයෙක්නෙ කෙල්ලෙ."

මම හිස ඔසවා බැලීමි. මන්ත්‍රිතුමා මා ඉදිරිපිට සිටගෙන සිටී. දැන් මා කුමක් කළ යුතු ද? එක්කෝ ඔහුට ඉඩදිය යුතුය. නැත්නම් ඔහු සමග පොර බැදිය යුතුය. මට ඒ දෙකම කරන්න බෑ. ඔහුට වැඳ වැටී කන්නලව් කරන එකයි තියෙන්නෙ.

ඔහු මාව වැළඳ ගන්නට සැරසුණේය. මම වහාම ඔහුගේ දෙපා ලග වැඳ වැටී හඬන්නට වීමි.

"අතේ හාමුදුරුවනේ මම අසරණ දුප්පත් කෙල්ලක්. මාව අතාරි කරන්න එපා" මම ඉකි බිඳීමින් පැවසීමි.

"අතාරි කරන්න නෙවෙයි - මම හදන්නෙ පිහිට වෙන්න. කෝ ඒකට මට ඉඩ දෙන්නෙ නැහැනෙ"

"අතේ හාමුදුරුවනේ මට ඒ පිහිට එපා. බුදු බව අත්වෙයි මට අම්මා ලගට යන්න ඉඩ දෙන්න"

"ලැජ්ජා නැද්ද මෙතෙම අඩන්න? නැගිටින්න. මෝඩ කෙල්ල....."

"මට තිරිහැර කරන්න එපා හාමුදුරුවනේ"

මම වැඳවැටීගෙනම මුහුණ ඔසවා කඳුළු වැගිටෙන දෙනෙතින්

සුඛව ඔහුට කන්තලව කෙළෙමි.

"හරි - ඔහෙන් කිසිම නිරිතැරයක් නැතැ. නැගිටින්න"

"තමුන්තාත්සෙ මාව ගෙදර එක්කරගෙන යනවද?"

"ඔව්. එක්කව නැතුවට කමක් නැද්ද?"

"කමක් නැ හාමුදුරුවනේ"

"හරි. එහෙනම් කැගිටපන්"

මම හෙමිහිට නැගිට සිටියෙමි. එහෙන් මා තුළ බිය පහ නොවෙයි. මට ඔහු විශ්වාස කළ නොහැක.

"හොඳයි - මම ඔයාව ගෙදර එක්කරගෙන යන්නම්. හැබැයි දැන්ම පිටත්වෙන්න බෑ. අරලියගත වලව්වට ගිහින් ඇවිත් එක්කරගෙන යන්නම්. එතකොට රැ වෙන්න පුළුවන්...."

"මම තනියම යන්නම් හාමුදුරුවනේ"

"තනියම ගිහින් අතරමං වෙලා මට ණය ගෙවන්නද කියන්නේ?"

"මට ගියැකි හාමුදුරුවනේ"

"වහගනින් කට. මෝඩ ගොන් තැම්බ. අතට අනුවෙව්ව රස්සාවවත් කරගන්න වාසනාව නැති එකි....." ඔහු මට සැරවුණේය.

මම නිහඬවිමි.

ඉන්පසු ඔහු මොහොතක් වෙලා ඇදේ වාඩිවී කල්පනා කරනු පෙනිණ. ඔහු කල්පනා කරන්නේ කුමක්ද? මට දැන් ඔහු කිසිසේත්ම විශ්වාස කළ නො හැක. මා ඔහුගේ උගුලට හසුකර ගත හැකි ආකාරයක් ගැන ඔහු සිතනු විය හැකිය. මොහුගෙන් ගැලවී මා ගෙදර යන්නේ කොහොමද?

ඔහු ඇඳෙන් නැගිට කෝපයෙන් ඇඳුම් අඳින්නට විය. ඔහු ඇඳුම් මාරු කරන්නට දියේ කාමරය තුළ තරුණියක සිටින බවක් ගැන කිසිසේත්ම නොසලකමිනි. යට කලිසම අතට ගත් ඔහු සරම ගලවා ඇදට වීසි කෙළේය. ක්ෂණිකව තැනිගත් මම වහාම ඉවත බලාගනිමි. තිරුවහින් සිටින මිනිසකු මින් පෙර මා කිසිදාක දැක නැත. කුඩා පිරිසි දරුවකුගේ හැර වැඩුණ මිනිසකුගේ රහසඟ මා කිසිදාක දැක නැත. ලජ්ජාවෙන් හා බියෙන් තැනිගත් මම ඉවත බලාගෙන

ගැහැන්නට වීමි. මොහු මහජනයා නියෝජනය කළ යුතු මන්ත්‍රීවරයෙක් නොවෙයි - අන්ත දූෂිත ව්‍යවහාරයක්.

"නම් - යමු"

බියෙන් සැකෙන් ලජ්ජාවෙන් මම යන්නමින් හිස හරවා බැලිමි. එවිට ඔහු ඇඳුම් ඇඳගෙන සිටියේය. පුදුමයට මෙන් එවර ඇඳගෙන සිටියේ ජාතික ඇඳුමය. දැන් සුදු ඇඳුමෙන් සියලුම පව් වසාගත් උපාසකයෙක්. මා තුළ ඇතිවූයේ බලවත් කෝපයකි. මට ඔහුගේ මුහුණ දෙස කිසිසේත්ම බැලිය නොහැක. මින්පෙර කිසිදාක නොදැනුණු බියක් අර නිරුවත් දර්ශනය විසින් මා තුළ ඇතිකරනු ලැබ ඇත.

කාමරයේ දොර හැරගෙන අපි එළියට ආවෙමු. ඒ සමගම ඉදිරිපිට ඇති අනෙක් කාමරයේ ද දොර හැරගෙන කවුද එළියට ආවේය. මම ඒ අඩවන්ව ඇරුණු දොර දෙස නිකමට මෙන් බැලිමි. යට සායන් බොඩියත් පමණක් ඇඳගත් තරුණියක් කාමරයේ ඇඳ අසල සිට ගෙන ඇඳුම් අඳිමින් සිටිනු මට පෙනිණ. මගේ බිය දෙගුණ විය.

කාමරයෙන් එළියට පැමිණ දොර වැසූ තැනැත්තා මගේ හිස සිට දෙපතුල දක්වා විනිවිද බැල්මක් හෙළා මන්ත්‍රීතුමා දෙස බලා සිතාපුණේ 'තමුසෙට අද හොඳ දඩයමක් අනුවෙලා තියෙන්නේ' යි කියන්නාක් මෙනි.

ඔවුහු සිතාසෙමින් හිතවත් ලෙස ඉංග්‍රීසියෙන් වචන කියාත් හුවමාරු කර ගත්හ. මේ තැනැත්තා කොතෙදී හෝ දැක පුරුදු බවක් මට මෙනෙහි විය. මොහොතකට පසු මගේ මතකය අවදි විය. දෙසියනේ මොහු ඇමතිවරයෙක් නේද?

මින් පෙර මා කිසිදාක මොහු දැක නැත. එහෙත් පත්තරවල පළවන මොහුගේ ඡායාරූප මා කොතෙකුත් දැක ඇත. මොහු පිළිබඳ මා තුළ වූයේ මොන තරම් හත්තියක්ද? ඒ සියල්ල ක්ෂණිකව දෙදරා ගියේය. පත්තරවලින් මා හැඳිනගෙන සිටි දේශප්‍රේමී - ජාති ගිවෙහි - ආගම්මාමක - දේශපාලනඥයාත් මේ ස්ත්‍රී දූෂකයාත් එක් අයෙක්ද?

මට නොතේරෙන බසකින් කතා කරමින් හෙමිහිට ගමන් කළ ඔවුන් දෙදෙනා පිටුපසින් මමත් බියෙන් හා සැකයෙන් මිදුලට ආවෙමි.

ආශ්වාසයා සිටි තරුවා හිටි ලෙස මා හදිසි මැදිහත් වෙමින් මන්ත්‍රිකුමා සමඟ ඉක්මනින් යමක් පවසා හට ගෙන සිනාසුණෙය්, මම හැකිවිටි විවිසෙමි.

ආශ්වාසයා මේ දේශපාලනාදියන් ගෙනගන්න දෙකිටි ජීවිතවල හැටි! මේ රටේදී මොවුන් හැසිරෙන්නේ මෙතෙම නම් මහජන මුදලින් ගෙවන පිරිසට පොරොන්දු මොන නොසිතාමත් නොහු ආද්ද? එතෙක් ඒ සියලුම නොසිතාමත් නො හසුන් යවින් බවත්යානායෙන් දිවයිනට පොරොන්දු වුවත් නොපුළුව යන අපේ සමහර හාමුදුරුවරු 'හවකු හසිම මාගලම් රත්තන්තු හසිම දේවතා' සජීවයානා කරන සේක.

ආශ්වාසයා ප්‍රබෝධයෙන් දැවැන්ත මොහොතේ පසු අසුනට බට දුන් පසු කෙසෙක විශ්වාසයා විශ්වාසය පණි උපදවා ගත්තේය. මම ද මන්ත්‍රිකුමා සමඟ ඔහුගේ කාර්මකෙන් පිටත් වීමි.

මන්ත්‍රිකුමා මා ගෙණ යන්නේ ඇත්ත වශයෙන්ම අපලියගෙ වැට්ටටද? නැත්නම් ඔහු අප මුලින් කී මුද අද්දට විශාල හෝටලයටද? එතෙමත් නැත්නම් වෙන නොගෙවන්ද? මට මොහු කොහෙත්ම විශ්වාස කළ නොහැක. මගේ සිත අප්‍රමාණ බියකින් වෙළෙයි.

"මට මගේ දුකට අපලියගෙ වැට්ටට එක්කරගෙන යන්න පුළුවන්කමත් නැත. ඒත් තීන්දා මම අදහනා ගෙදරක නවත්තලා යන්නම්. රැකීම ඉවැසි නැටියේ මම ඇවිත් ගියාම ගෙම් එක්කරගෙන යන්නම්. එතෙම හොඳයි හෝද?" මන්ත්‍රිකුමා ඉතාම කාරුණිකව ඇසුවේය.

"එතෙමයි" මම හෙමිසිට කොඳුළෙමි.

"එතෙම නැතුව රැකීම නවතින්න ඒ ගෙදර හොඳයි කියල මගේ දුකට එතෙමට නම් අද නැවතීමට හෙට උදේ සංස්ථාවට ගිහින් ගෙවීම ලබාගන්න පුළුවනි."

මා කුමක් කිරීමට තරන්නද? මා පැමිණියේ රත්නාවාලියා ගන්නය. එය ලබා ගන්නට නැති වුණොත් ඊට වඩා දෙයක් මගේ ජීවිතේට තවත් නැත. නමුත් රත්නාවාලියා මගේ වර්තන ශුද්ධිය බිලි දෙන්නට වුණොත් ඉන්පසු මට මගේ ජීවිතයෙන් පලක් නැත. මට මොහු විශ්වාස කළ නැතිද? ආපස්සා හඟින නැතත් නම් එතන රැකීම

තර්කින්න වුණත් කවක් නැත.

"මන්ත්‍රිකුමාගේ කැමැත්තක්" මම කොඳුළෙමි.

ලොකු හිටපුක ආලින්දයේ කාර් එක තැවිණි. අප පිළිගන්නට ආවේ වැදගත් පෙනුමක් ඇති මැදිවියේ කාන්තාවකි. ඇ මන්ත්‍රිකුමා සමඟ ඉතාම හිතවත් ලෙස සිනාසුණාය.

"මේ ඉමයා අපේ ගම්පළාගේ එක්කෙනෙක්. උදේ මාත් එක්ක ආවා වැඩක් කරවා ගන්න. ඒත් ඒක කර ගන්න වෙන්නෙ හෙට. මම ආවේ අද රැට මෙයාව මෙතෙ නවත්තලා යන්න පුළුවන්ද කියල අහන්න" මන්ත්‍රිකුමා කාන්තාවට පැවසුවේය.

"අයියෝ කොට්ටර පුළු දෙයක්ද? සුමානසක් උනත් නවත්තලා යන්නකො. මෙයාව බැටියා මගේ දුලක් එක්ක ඉන්න" කාන්තාව සුහද ලෙස පැවසුවාය.

මගේ සිතට මහත් අස්වැසිල්ලක් දැනිණ. තවත් තරුණියෝ තිදෙනෙක් සාලයට පැමිණියහ. ඔවුහු ඇගේ දුරුවත් වශයෙන් මට හඳුන්වා දෙනු ලැබුවහ.

"එතෙමයි හෙට උදේට මම එන්නම් මෙයාව එක්කගෙන යන්න." මන්ත්‍රිකුමා පැවසුවේය.

"කැමති වෙලාවක එන්න" කාන්තාව සිතහමුසුව පැවසුවාය.

ඉන්පසු මන්ත්‍රිකුමා පමා නොවී පිටත්ව ගියේය. තරුණියෝ මා වටකරගත්හ. කොණ්ඩය කපා කෙටි ගවුම් හැඳ සිටින ඔවුන් ලංසි තරුණියන් බඳුය. ඔවුහු මගෙන් නොයෙකුත් ප්‍රශ්න අසන්නට වූහ. මා දියෙන් ගොඩ දැමූ මාළුවකු මෙන් මට දැනිණ. ඔවුන් සමඟ සැසඳෙන්නට මට මොන තරම් අපහසුද? එතෙත් ඔවුහු මට හිතවත් බවක් පෙන්නුවහ.

"මේක මගේ කාමරේ. මයාට පුළුවන් මාත් එක්ක තිදාගන්න" එකියක් මා කාමරයකට එක්කරගෙන ගොස් පැවසුවාය.

මම ඇඳේ වාඩිවීමි. එය දෙදෙනකුට තිදාගත හැකි ලොකු ස්ත්‍රී ඇඳකි. මොවුහු මොන තරම් සුවපහස් ජීවිත ගෙවන්ද? කාමරය ඉතාම ලස්සනාය. හොඳම පිරිසිදුය. කිසිවකින් අඩුවක් නැත. මා

අත්ත දුපත් හිතන කෙල්ලක් බව දනිනම් මොවුන් මට මෙතරම් හිතවත් ලෙස සලකනු ඇද්දැයි මට සිතීම. ඇ මට ඇඳ ගන්නට ගවුමක් ද දුන්නාය. මගේ සිතට මහත් සහනයක් දැනීම.

"මහත්සී ඇතිනෙ ඇඳුම් මාරුකරගෙන මුණ එහෙම හෝදාගෙන ටිකක් නිදාගන්න. මම එළියට යනවා. අර දොර ඇරියාම නියෙන්නෙ නාන කාමරේ....." ඇ එසේ පවසා කාමරයෙන් පිට වූවාය.

ඇය කෙතරම් කරුණාවත්තදැයි මට සිතීම.

මම ඇඳුම් මාරුකර මුණ සෝදාගෙන ටිකක් හාන්සි වුණෙමි. නිහඬින්ම මට මතක්වුයේ අම්මාය. මා ගෙදර එන තුරු අම්මා තොඩ්ඩිල්ලෙන් මග බලා සිටිනු ඇත. අම්මාගෙන් වෙන්ව මා මෙතෙක් එක රැයක්වත් පිට තැනක නැවතී නැත. එහෙත් එය අද සිදුවෙයි. රෑ වෙනකොට අම්මට මොනවා හිතෙයිද? මගේ දෑස කඳුළින් තෙත් විය.

ඇඳ කෙතරම් සුවපහස් වුවත් මට නින්ද නොහිඳේය. මම දහසක් සිතුවිලි අතර මං මුලාවෙමින් දෙනෙත පියා ගෙන සිටියෙමි.

අදුර වැටෙන්නට ආසන්න වන විට කරුණියන් ලස්සන ඇඳුම් හැඳ හැඩවැඩි වන බව මට පෙනීම.

"කොහේවත් මෙනක් යන්නද?" මම ඇසිමි.

"නැහැ. ඇයි ඔයා එහෙම ඇහුවේ?"

මට ලජ්ජා සිතීම. මෙය සැමදාම ඔවුන්ගේ සිරිත විය යුතුය.

"නෑ නිකම්" මම පැවසිමි.

කරුණිය කට කොතකින් සිනාසුණාය. අනෙක් දෙදෙනාද කාමරයට ආහ.

"අක්කේ පිපාසෙයි මොකුත් බොවුද? මෙයාටත් පිපාසෙ ඇති" එකියක් පැවසුවාය.

"මට තම් පිපාසයක් නැහැ" මම පැවසිමි.

"මටත් තිබෙයි නංගි ගිහින් බොන්න මොකුත් හදා ගෙන එන්නතො"

ඉන් මොහොතකට පසු එකියක් බන්දේසියක් මත බීම විදුරු හතරක් තබාගෙන ආවාය. පළමුවෙන් මා වෙත එය ඇල්ලූ නිසා මම

විදුරුවක් ගනිමි. මගේ අත සිතල වීගෙන ගියේය. විදුරුව එතරම්ම සිතලය.

ඔවුන් හෙමිනිට විදුරු තොලගාන්නට වූ විට මම ද එය අනුකරණය කෙළෙමි. එහෙත් සිතල අතරින් මට කිසියම් සැර ගතියක් දැනීම. මා මින් පෙර කවදාවත් මෙබඳු බීමක් පානය කර නැත. ඒවා කුමක්දැයි ඔවුන්ගෙන් අසන්නට ද මට බැරිය. එවිට ඔවුන් මා ගැන පහත් ලෙස සිතාගනු ඇත. නොබි සිටින්නටද බැරිය. එවිට මට මෙබඳු සිසිල් බීම තුපුරුදු යයි ඔවුන් සිතනු ඇත. මොවුන් සමග සිටින එක රැයට හෝ මා මගේ තත්ත්වය රැකගත යුතුය. ඒ නිසා වස වුවත් කමක් නැත. මාත් පානය කළ යුතුය. ඔවුන්ට වස ඔරොත්තු දෙන්නේ නම් මටත් ඔරොත්තු දෙනු ඇත.

ටිකිත්ටික විදුරුව භාගයක් පමණ හිස් කළ විට මේවා මත්පැන්දැයි මට සැක සිතීම. මා කවදාවත් මත්පැන් පානය කර නැත. මේවා මත්පැන් නොවිය යුතුය. ගැහැනු මත්පැන් පානය නොකරති. ඒ නිසා මොවුනුත් මේවා පානය කරන්නේ. මම එසේ සිතීමි. කෙසේ වෙතත් අහක දමන්නට බැරිනිසා අප්පිරියාවෙන් වුවද මම ඉතිරි හරියත් බිවෙමි.

ටික වේලාවකට පසු මගේ හිස කැරකෙන ගතියක් දැනීම. වමනය යන්නට ආවත් මම එය ආයාසයෙන් මැඩපවත්වා ගනිමි. එහෙත් මගේ අපහසුව ඔවුන් තේරුම් ගන්නට ඇත.

"ඇයි සාමා?"

"න් - නෑ. මොකුත් නෑ....."

මට කතාකිරීමට අපහසු බව දැනීම. දිව පැටලෙයි.

"නැත්තෙ නෑ. මොකද ඔයාට."

"මගේ ඔපව ටිකක් බර ගතියයි"

"එහෙනම් ගමන් වෙහෙස හින්දා වෙන්න ඇති. ටිකක් හාන්සි වෙන්න"

මම ඇඳේ දිග ඇදුණෙමි. එහෙත් ඇඳ පෙරළෙන්නට එන්නාක් මෙන් මට දැනීම. මොනවද මේ අය මට බොන්න දුන්නේ? මට

ඇස් හැර බලා සිටිය නොහැක. කාමරයේ වහලයන් බිත්තින් ඇලවීගෙනයයි. මම ඇස් වියා ගනිමි. එහෙත් එවිට මාත් සමග ඇඳ පෙරළෙන්නට යයි.

"නාම අඩු නැද්ද සාමා?" සෑහෙන වේලාවකට පසු එකියක් ඇසුවාය.

"උද් - උන් වැ - වැඩියි වාගෙ....." මගේ දිව ගොත ගැසෙයි.

"ඇත්තද? මහත්සි උනාම සමහරදාට මටත් ඔහොම තියෙනවා. එහෙම වෙලාවට බොන්න බේතක් මගේ ළඟ තියෙනවා. ඉන්න මම ඔයාට විකක් දෙන්න...."

ඇ දුවගොස් කුඩා විදුරුවකට යමක් රැගෙන ආවාය. මට කට අරින්නට කිවාය. මම කට ඇරියෙමි. ඇ එය මගේ කටට වත්කළාය. මගේ බඩ පසුව ආගෙන ගියේය.

"නව පුට්ටකින් සේරම සනිපවෙයි" ඇ පැවසුවාය.

හිස කැරකෙන ගතියත් සමග මට නිදි මතක් දැනෙන්නට විය. මම කොට්ටය බඳා ගනිමි.

16.

උදේ මා අවදි වූයේ මහත් කලබල ගතියෙනි. ඉකුත් රැයේ මහ විශාල කලබලයක් සිදු වූවාක් මෙන් මට මතක් විය. මොකක්ද කලබලය? එහෙත් මට එය මෙනෙහි නො වෙයි.

කිසිවකු මගේ බඳට උඩින් අත දමාගෙන මා තුරුළු කරගෙන නිදා සිටින බවක් මට දැනිණ. කවුද අර තරුණිය ද? මම වහා ඇස් හැර බැලිමි.

දෙයියනේ ගැනියෙක් නෙවෙයි පිරිමියෙක්!

මම තැති ගැන්මෙන් උඩ විසිවී වාඩි වීමි. කවුද මේ? දෙයියනේ මන්ත්‍රිකුමා!

මම කැගසාගෙන ඇඳෙන් බිමට පැත්තෙමි. එහෙත් ඒ සමගම මා නිරුවතින් සිටින බව මට පෙනිණ. මම වහාම නැමී ඇඳ පාමුල වැටී තිබූ පොරෝණයක් ගෙන සිරුර වසාගෙන ගැහෙමින් ඇඳ දෙස බැලිමි. ඇඳේ දිගාවි සිටින මන්ත්‍රිකුමා හිස ඔසවා මා දෙස බලා සිටියි.

මේක සිහිනයක් ද? දෙයියනේ මේක සිහිනයක් වෙනවා නම් කොච්චර හොඳ ද? ඒත් මේක හැබැහිත්. දෙයියනේ ඇත්තටම සිද්ද වී ඇති දෙයක්.

කොහොමද මු මේ කාමරේට ආවේ? කොයි වෙලාවේ ද ආවේ? දෙයියනේ මම අනුවෙච්ච උගුලක්. දැන් ඉතින් මුත් එක්ක නිදාගත්ත මගේ ගන්න දෙයක් තියෙනව ද?

මම දෝතින් මුහුණ වසාගෙන හැකි තරම් අඩන්නට වීමි. අනේ මගේ දුප්පත් අම්මා! හාල් පොත උගස් තියලා මගේ දුප්පත් අම්මා මාව එව්වේ මේකට ද? දැන් ඉතින් ආයින් කොහොමද මම මගේ අම්මගෙ මුණ බලන්නේ? ඊට වැඩිය හොඳයි මැරෙණ එක. ඊයේ

උදේ පාන්දර අම්මාගේ දෙපතල් අල්ලා වැදල ආශීර්වාද ලබා ගෙන රස්සාවක් සොයාගෙන ආව අපරණ මම.....! අනේ මං වගේ හිඟන කෙල්ලකට මෙව්වර උසස් කියන දේශපාලනඥයෙක් කරපු දෙයක! ඇයි මුට හෙණ වදින්නෙ නැත්තේ? මම දෝතින් මුහුණ වසාගෙන තව තවත් හඬන්නට වීම්.

කාගේදෝ අතක් හෙමිනිට මගේ උරහිසක් මත රැඳෙනු දැනිණ.

"අඩන්න දෙයක් සිද්ද වෙලා නැහැ. ඒ සේරම මම බලා ගන්නවා. මම ඔයාව අනාක කරන්නෙ නැහැනෙ....." එය මන්ත්‍රීවරයාගේ කටහඬය.

අනාක කරන්නෙ නැහැ! යුවතියකගේ ජීවිතේ මීටත් වඩා අනාර වීමක් තවත් තියෙනව ද? මොහුගේ මව සහ සහෝදරියන් පාවාදී බේරින්නට මට සිතෙයි. මෙබඳු දෙයක් කළ හැක්කේ මවක සහෝදරියක ගැන කිසිම හැඟීමක් නැති එකෙකුටය. එහෙත් දැන් ඉතින් බැණීමෙන් සිදුවන යහපත කුමක්ද? සිදුවන්නට තිබුණ ලොකුම දේ සිදු වී හමාරය. නැති වන්නට මට තිබුණ ලොකුම හා එකම දේ නැතිවී අවසානය.

මම බොහෝ වේලාවකට පසු හෙමිනිට හිස ඔසවා බැලිමි. කාමරයේ මා හැර වෙන කවුරුවත් නැත. මම ඇඳ දෙස බැලිමි. ඇඳ මත පොර බැදු කළක මෙන් ඇතිරිලි ආදිය පොඩිවී ඇත. මම ඇඳ වෙත ආසන්න වී එදෙස බලා සිටින්නට වීම්.

ඇතිරිල්ලේ වැහිරුණ රුධිර ධාරාවකි. කඳුළු අතරින් මම එදෙස බලා සිටින්නට වීම්. ධනේශ්වර දේශපාලනඥයකු උගේ විනෝදය තකා අභිසෙක මගේ වරිත ඉද්ධිය කෙළෙසා මගේ සිරුරින් වැහිරවූ රුධිර ධාරාව! කොහොමද මම මුගෙන් මගේ ලේවල පලිය ගන්නේ?

එක්වරම සිරිසේන මගේ හමුවේ සිටගෙන සිටින්නාක් මෙන් මට පෙනිණ. අපේ පත්තියේ විමුක්තිය තියෙන්නේ මුත්තේ පත්තියේ රුධිර ගංගාව මත යයි ඔහු කෑ ගසන්නාක් මෙන් මට ඇසිණ.

ඔව් සිරිසේන ඔයා හරි. මමත් ජීවත් වෙන්න ඕන. මගේ ලේවල පලිය ගන්න ජීවත් වෙන්න ඕන. මම දත්මිටි කාගෙන එසේ කිරණ කෙළෙමි.

ගෙදර සිටින තරුණියන්ගෙන් එකියක් බියෙන් බියෙන් මෙන් කාමරයට ආවාය. ඇ කතා නැතිව මා දෙස බලා සිටියාය. මම කෝපයෙන් පුපුරන්නට වීම්. ඇ ඇඳ දෙස බැලුවාය. ඒ සමගම ඇගේ දෑස විමනියෙන් ලොකු විය. ඇ බියපත්ව මෙන් මා දෙස බැලුවාය.

"ඔයන් ගැනියෙක් නේ ද? ඇයි මෙතෙම අපරාධයක් කරන්න අර වලන්තයට උදව් උනේ?" යි මම වේගයෙන් ඇසිමි.

එහෙත් ඒ සමගම යළිත් මට හැඬිණ. මම නැවතත් දෝතින් මුහුණ වසාගෙන ඉති බිඳින්නට වීම්. ටික වේලාවකට පසු ඇ මා අතින් අල්ලාගෙන හෙමිනිට කතා කළාය.

"ඔව් සාමා මාත් ගැනියක්. අපි දුප්පත් පවුල්වල ගැනු වෙලා උපන්නෙ මේකට තමයි. මට ඔයා ගැන දුකයි. මම හිතාගෙන හිරියෙ ඔයා ආවෙ කැමැත්තෙන්මයි කියල. මෙතන සිද්ද වෙව්ව කුමන්ත්‍රණය මම දැන ගන්නකොට පමාවෙලා වැඩියි. නැත්නම් මට සිද්ද වෙව්ව දේ ඔයාටත් සිද්ද කරන්නෙ නැහැ....."

මම හෙමිනිට ඇය දෙස බැලිමි. ඇ බලා සිටියේ ඇඳේ රුධිර පාල්ලම දෙසය. ඇගේ දෑස කඳුළින් තෙමී තිබිණ.

"මාත් මෙතෙන්නට ආවෙ ඔයා ආව විදියටමයි. මෙතන අපි අක්කලා තංගිලාවත් අම්මලා දුලාවත් නෙවෙයි...."

"එතකොට?" මම පුදුමයෙන් ඇසිමි.

එහෙත් ඇ කතා නැතිව මා දෙස ටික වේලාවක් බලා සිටියාය.

"මාත් මෙතෙන්නට ගෙනාවෙ ලොකු මිනිහෙක්. රක්ෂාවක් දෙන්න. මට අත්තිමට ලැබුණේ මේ රක්ෂාව..."

"මොකක් ද?"

"මේක ගණිකා මඩමක්!"

මම උඩ විසිවී බිම වැටුණෙමි. ගණිකා මඩමක්! දේශපාලනඥයින්ගෙ කය සතපන ගණිකා මඩමක්!

"දුක් වෙන්න එපා සාමා. දුප්පත්වෙලා උපත් අපට උරුම මේක. ධෛර්‍යයෙන් එවුන්ගෙ විනෝදයට අපේ සිරුර බිඳිදෙන එක. කරන්න දෙයක් නෑ. මං හිතන්නෙ අද දෙලා ඔයාටත් හිමි මේක. කොහොමද

මෙහෙම දෙයක් කරගෙන ආයෙත් ගෙදර යන්නේ? ඔයත් හිත හදාගන්න...."

ගණිකා වෘත්තිය! දේශපාලනඥයෙක් මට දෙන රක්ෂාව ඒක ද? නැ. මම ගණිකාවක් වෙන්නෙ නැ. එහෙම වෙලා මගේ පලිය ගන්න බැ. ගණිකාවක් වෙලා ජීවත් වෙනවාට වැඩිය හොඳයි ජීවිතේ නැතිකර ගන්න එක. මම කොහොම හරි ගෙදර යනවා. ඒත් මම මැරෙණ මොහොත දක්වාම මේ රහස රැක ගන්නවා. වෙන කාටවත් කියා මගේ අම්මටවත් කියන්නෙ නැ. අනිත් එක මගේ අම්මා මෙහෙම දෙයක් කොහොම අහන්නද? පසුව පැලිලා මැරෙයි. අම්මට තියෙන දුක ඔදිවට මම මේ දුකක් දෙන්නෙ නැහැ.

මාව ගෙදර එක්කරගෙන යාමට ඉක්මණින් එන බව කියා මන්ත්‍රිතුමා පිටත්ව ගියේය. ඔහු ආපසු එතැයි මම කොහෙත්ම විශ්වාස නොකෙළෙමි. හැඩු කඳුළෙන් මගේ දවස ගෙවෙන්නට විය. කෙසේ හෝ මා මෙතැනින් පැන පාර සොයාගෙන ගෙදර යා යුතුය. එහෙත් මැදිවියේ කාත්කාව මට හෙල්ලෙන්න නොදී මා අවටම නිතර ගැටළුණාය.

සවස මන්ත්‍රිතුමාගේ කාර් එක පැමිණියේය. එහෙත් එහි සිටියේ මන්ත්‍රිතුමා නොව අර සංස්ථාවේ අධ්‍යක්ෂ වරයාය.

"අත්ත මන්ත්‍රිතුමා කීවා ඔයාව එක්කරගෙන එන්න"

"කොහොට ද?"

"අපේ සංස්ථාවේ සභාපතිතුමා මුණ ගැහෙන්න"

මම කල්පනා කරන්නට වීම. මේක තව උගුලක් ද? මොන උගුලක් මුණත් දැන් මට ආරක්ෂා කරගන්නට දෙයක් නැත. නැතිවෙන්නට දෙයක් නැති කෙනෙක් මොනවා නැතිවෙයි කියල බය වෙන්න ද? මම ඔහුත් සමග පිටත්වීම.

කාර් එක නැවතුණේ මුහුදට ආසන්න විශාල හෝටලයක් ඉදිරිපිටය.

"මන්ත්‍රිතුමා දැන් සභාපතිතුමන් එක්ක මේ හෝටලේට එනවා. අපි ගිහිත් ඉදිමු"

මම ඔහු පසු පසින් ඇදුණෙමි. හෝටලයේ සේවකයකු ද සමග

ඔහු කාමර පේළියක් අද්දරින් මා ද කැටුව ගමන් කෙළේය. සේවකයා එක් කාමරයක දොරක් හැර දුන්නේය.

"ඔයා මේ කාමරේට වෙලා ඉන්න. අර දෙන්නා ආව හැටියේ මම ඔයාට කතා කරන්නම් හෝල් එකට. ඒ දෙන්නා ඉක්මනට ඒව්. අද ඔයත් එක්ක මන්ත්‍රිතුමා රැවෙන්න ඉස්සෙල්ලා ගමේ යන්නත් ඕන කීවා" යි ඔහු පැවසුවේය.

ඔහු ගිය පසු මම කාමරය සිසාරා බැලීමි. මොන තරම් සුබෝභ හෝඬ කාමරයක් ද? මොනවද මේකට අඩු? අනේ ඇත්තට මන්ත්‍රිතුමාට ඡන්ද දීලා පාර්ලිමේන්තුවට එවාපු අපේ ගමේ කිසිම කෙනෙක් මෙහෙම කාමරේක ඉන්නා තියා දැකලාවත් තියෙනව ද? මන්ත්‍රිතුමා ඡන්ද කාලෙට දස දුක් විඳි විඳි මිනිස්සුන්ට බැහැපත් වෙන්නෙ මේ වගේ සැප සම්පත් විඳින්න තේද?

සභාපති මාව දකින්න එන්නෙ මොනවට ද? උඩත් ඕන වෙලා ඇත්තේ රස්සාව දෙන්න ඉස්සෙල්ලා මගෙන් සතුටු වෙන්න ද? තැන්නම් මාව දකින්න මෙව්වර හොඳ කාමරයක් මොනවට ද? අනේ දෙයියනේ මුන්ගෙ කල්පනාව මාව එක එකාගෙ අතින් අතට මාරු කරගනිමින් මගෙන් සතුටු වෙන්න ද? අනේ මගේ අම්මා අදත් මග බලාගෙන ඇති මම ගෙදර එනකන්. දෙයියනේ මම කොහොමද මොවුන්ගෙන් බේරිලා ගෙදර යන්නේ?

මට ඉබේම හැඩිණ.

මහලු සේවකයා සිසිල් බීම බෝතලයක් සහ වීදුරුවක් බත්දේසියක තබාගෙන කාමරයට ඇතුළු විය. මම ඔහු දෙස බැලීමි. මා දෙස බැලූ ඔහු කතා නැතිව ගැඹුරු ඇසින් බලා සිටින්නට විය.

"ඇයි මේ නෝනා අඩන්නේ?"

"කෝ මාව මෙනෙත්ට එක්කගෙන ආව මහත්තයා?"

"අරගෙ බාර් එකේ බොනවා"

මම ඔහු දෙස බලා සිටින්නට වීමි. ඔහුද මා දෙස බලා සිටින්නට විය. මට මොහුගෙන් පිහිටක් බලා පොරොත්තු විය හැකි ද? මොහු විශ්වාස කළ හැකි ද? මම කතාව පටන්ගත යුත්තේ කොහොම ද? "ඔහෙට නැද්ද මගේ වයසෙ දුවරු?" මේ කඳුළු අතරින් ඇසීමි.

"ඉන්නවා ඇයි?"
 "බොහෝ කැමති ද ඒ දුටු ලොකු මහත්තයෙකුගේ විනෝදයට මේ වාගේ කැනකට එවන්න?"
 "එහෙම කරන්න සිද්ද්ද උනොත් මම ඊට වැඩියෙ මගේ ලමයියා කරලා අත්ත අර මුද්ද දමනවා"
 "මගේ කාන්තා හිටියා තමා මටත් අද ඒක කරාවි"
 "ඔය ලමයියා කාන්තා නැද්ද?"
 "නැහැ"
 "මෙහෙ ආවෙත් ඔය ලමයියා කැමැත්තෙන් තෙවෙයි ද?"
 "නැහැ. අපේ පෙත්තිකුමා මාව ඒකකරගෙන ආව මට රක්ෂාවක් දෙන්න"
 "රක්ෂාවක්! උගේ මෝසෙ....." ඔහු පහත් හඬින් කොඳුරුමින් පුඩුද දත් කැවෙයි.
 "මුදු බව අත්වෙයි අපේ ඔහෙට බැරිද කොහොම හරි මට මේකත් පිටවෙන්න උදව් වෙන්න?"
 "ඔහු මොහොතක් වෙලා මා දෙස බලා සිටියේ ය.
 "කොහෙ ද ඔය ලමයියා ගම?"
 "නුවර ඉඳලත් නුගත් ඇත පිටිසර"
 "පිටිසර වෙලා එව්වර ඇතත් තනියම යන්න. පුළුවන් ද?"
 "පුළුවන්"
 "අපේ පල්ලි තියෙනවා ද?"
 "වූවා"
 "ඔහු මොහොතක් කල්පතා කෙළේය.
 "එන්න මාත් එක්ක. මේක මගේ රස්සාවත් නැතුව යන වැඩක්. එක් කමක් නැ ඔය ලමය වාගේ අසරණ කෙනෙකුට උදව්වෙලා එකකොට මගේ ලමයියාගේ කවදාහරි කවුරුහරි උදව්වක් කරාවි. පොඩි රහස් පාරක් තියෙනවා. ඒකෙන් මම ඔය ලමය මහ පාරට ගෙහි යන්නම්. එතනින් පිටකොටුවට යන බස් එකක ගිහින් නුවර බස් එකකට නගින්න. එන්න මාත් එක්ක"
 "ඔහු මාත් සමග පටු දෙබොකු අතරින් ගොස් පුංචි ගේට්ටුවකින්

මහ පාරට මතු වුණේය.
 "අර තියෙන්නෙ බස් හෝල්ට් එක. ඉක්මන් කරලා බස් එකකට නැගලා ඔතනින් පිටවෙලා යන්න. මම යනවා"
 "ලොකු උන්නැහේ මේ කරපු උදව්ව මගේ ජීවිතේ තියෙන තුරු මම අමතක කරන්නෙ නැහැ"
 මගේ කතාව අවසන් කරන්නටත් පළමු ඔහු නොපෙනී ගොස් සිටියේය. මම බයෙන් වටපිට බලමින් බස් නැවතුමට දුටුගෙන ආවෙමි. පෝලිමේ සිටගෙන සිටියදී මා බියෙන් බලා සිටියේ හේත්තිකුමාගේ කාර් එක මා සොයා එනු ඇද්දැයි කියාය. 'පිටකොටුව' යන නාම පුවරුව සහිත බස් එකක් එනු දුටු මම මද සතුටෙන් ලදිමි. එයට නගින්නට පොර කැ සෙනග සමග මා යන්නම් පා පුවරුවට නගිනමි බස්ටිය පිටත් විය.
 දැන්තමි ඉතින් මන්ත්‍රිට හෝ අධ්‍යක්ෂකට මාව අල්ලන්න බැහැයි මට සිතිය.
 මම පිටකොටුවෙන් බැස බස් නැවතුම්පොලේ 'මහනුවර' බස් රථයක් ඇද්දැයි සොයන්නට වීමි. කිසිවකුගෙන් අසන්නට මම බියවීමි. පිරිමියකු තබා මහලු කාන්තාවක පවා විශ්වාස කරන්නට මම බියවෙමි. මගේ අසරණ බව අවබෝධ කර ගන්නා ඇය මට උතුලක් අවවාද වටාගෙන වහල් මෙහෙයට බැහැර වෙමින් බැහැරවීමට හෝ කේතන වෙමින් විකුණන්නට බැරි නැත.
 බස් නැවතුම්පොලේ නාම පුවරු පරීක්ෂාවෙන් බලා ගෙන යද්දී මට මහනුවර යන බස් නවත්වන තැන සොයාගත හැකි විය. මම එතැන සෙනග පෝලිමට එකතු වීමි.

17.

දිනසත් සිතුම්පිළි අතර මා මංමුලාවී සිටියදී මා රැගත් බස් රිය වේගයෙන් පෙරට ඇදෙයි. එහි ගමන තවත් වේගවත් වන්නේ නම් යෙහෙකැයි මට සිතෙයි. නුවරින් අපේ ගම්බලා පිටත්වන අන්තිම බස් රිය එහි ළඟාවන්නේ සවස හයට පමණය. මට ඒ බස් රිය අල්ලාගත නොහැකි වනු ඇත.

අතරමගදී අඳුර වැටීණ. දැන් මා අතරමංවී හමාරය. ගෙදර යාමට මට දැන් ඉතින් නුවරින් බස් එකක් අල්ලා ගත නොහැක. නුවරට යන විට තවත් බොහෝ රැ වන්නේය. අද මම නවතින්නේ කොහෙද? මා එතතුරු අම්මා අදත් මග බලා සිටින්නිය. අදත් මා නො එන විට ඇ ඉවසන්නේ කෙසේද? ඇ මුළු රැයම හඬමින් ගත කරනු ඇත. මගේ හදවත හඩා වැලපෙයි.

මා හඳුනන කවුරුවත් නුවර සිටිද? එක් වරම මට අනෝමා මෙනෙහි විය. ඇ අද කන්‍යාරාමයේ සිටිනු ඇත. කොහොම හරි මට ඒ කන්‍යාරාමය සොයා ගත හැකි නම්! අනෝමා කිසිසේත් මා පිටු නොදකින්නිය. මා හැඳ සිටින්නේ ඇගේ ගවුමක්. ඇගේ සෙරෙප්පු.

අනෝමා මෙනෙහි වීමෙන් පසු මගේ සිතට සුළු වශයෙන් හෝ අස්වැසිල්ලක් දැනිණ. දයාබර අනෝමා. ඇයට සියලුම දෙවියන්ගේ පිහිටයි!

මා නුවරට ළඟා වන විට ඔරලෝසු කණුවේ රාත්‍රී අටද පසුවී තිබිණ. අපේ ගම් පසුකරගෙන යන බස් රියක් නොවීය. දැන් ඉතින් අනෝමාගේ කන්‍යාරාමය සොයා ගන්නේ කෙසේද? මට ඇති පිහිට එය පමණයි. නමුත් කාගෙන් අහන්නද? කිසිම කෙනෙකු මට විශ්වාස කළ නොහැක. මාව රච්චාගෙන වෙන කොහේ හරි රැගෙන යනු

ඇත. හැරුණි විවාරවෙන් යන මහල්ලකු තබා මැහැල්ලකවත් විශ්වාස කළ නොහැක. ඔවුන් මා රැගෙන ගොස් කාට හෝ විකුණනු ඇත. විශ්වාස කළ හැකි කෙනෙකු සොයා මම වටපිට බැලිමි.

අත දරුවකු වඩා ගත් තරුණ ජෝඩුවක් බස් රියක් එතතුරු බලා සිටිනු මට පෙනිණ. ඔවුන් මා මුළා නො කරනු ඇතැයි මට සිතීම. කන්‍යාරාමය ගැන මම තරුණ වෙගෙන් හෙමිහිට ඇසිමි.

"දැන් බස් එක එයි. අපි යන්නෙ කොත්වත්ව එක පසුකරගෙන අපට පුළුවනි ඔයාව එතනින් බස්සන්න" ඇ කාරුණික ලෙස පැවසුවාය.

මා කන්‍යාරාමය සොයා ගන්නේ ඔවුන්ගේ ආධාරයෙනි. මම බියෙන් බියෙන් කන්‍යාරාමයේ දොරටුවකුළුන් ඇතුළුවිමි. මා දුටු කන්‍යා සොයුරියක් කුතුහලයෙන් මෙන් මා දෙස බලා සිටිනු පෙනිණ. මා අතරමංවූ බවත් රැය ගත කරන්නට අනෝමා සොයා මෙහි ආ බවත් මම ඇයට පැවසිමි. විජාතික කාන්තාවන්වූ ඇ මගේ කතාව උනන්දුවෙන් අසා සිටියාය.

"එන්න මාත් එක්ක" ඇ නුපුරුදු සිංහල ස්වරයෙන් වුවත් කාරුණිකව පැවසුවාය.

මම ඇය පසු පසින් ගමන් කෙළෙමි. අපි ලොකු ශාලාවකට පැමිණියෙමු. එහි සුවපහස් පුටු කීපයක් තබා තිබිණ. පත්තර සතරා සහ මල් බඳුන් උසුලා ගත් ටීපෝ කිපයක් ද විය.

"ඔහොම වාඩිවෙලා ඉන්න. මම අනෝමාට එන්න කියන්නමි" යයි පවසා ඇ මගෙන් වෙන්ව තරප්පු පේළිය තහින්නට වූවාය.

ඇය නොපෙනී ගිය පසු මම තනිවිමි. බබ්දයකට පවා එහි වූයේ බිත්තියේ සවිකළ ලොකු ඔරලෝසුවේ 'ටත් - වොක් - ටත් - වොක්' හඬ පමණකි. මගේ හදවත ද ඒ අනුව ස්පන්දනය වනු දැනෙයි. මම සැහෙන වේලාවක් බලා සිටියෙමි.

කිසිවකු තරප්පුව මුදුනට පැමිණ පහළ බලනු මට පෙනිණ. ඒ අනෝමාගේ මුහුණය.

"ආ - නේ - සාමා නෙද්.....?" පැවසූ ඇ තරප්පු පේළිය දිගේ වේගයෙන් පහළට දුව ආවාය.

මගේ සිත තුළ පහතක් දැල්වූවාක් මෙන් විය. මම වහාම පුටුවෙන් නැගිටිමි. දුටුගෙන ආ අනෝමා මුළු හඳවතින්ම මා වැළඳ ගන්නාක් මෙන් ප්‍රසන්න මුහුණින් යුතුව තරයේ මගේ අත අල්ලා ගන්නාය. ඉඬේම මගේ ඇස කඳුළින් තෙත්විය.

"මොකද සාමා මේ? කොහෙද ඔයා මේ මහරැ?"

"මං අතරමං උනා අනේ. ඔයාව හොයාගෙන ආවෙ..... ඔයාට කරදරයක් නැත්නම් මට අද රැ නැවතිලා ඉඳලා හෙට උදෙන්ම ගෙදර යන්න පුළුවන් උනොත්....."

"අපේ පුළුවන්. ඒක පුළුල් දෙයක්. කොහෙද ඔයා ගියේ?"

මට එකවර කතාකර ගත නොහැකි විය. කොතනින් පටන්ගෙන කුමක් පැවසිය යුතුද? සිදුවූ දේ දිවිහිමියෙන් කිසිම කෙනකු සමග පැවසිය නොහැක. මොහොතක් වේලා මා දෙස බලා සිටි අනෝමා නැවත කතා කළාය.

"හා - විස්තර කතා කරන්න පස්සේ පුළුවනි. එන්න මාත් එක්ක"

මගේ අතින් අල්ලාගෙන සිටි ඇ එය අත නොහැරම මාත් සමග තරජපුව තගින්නට වූවාය. බරාදයක් පසු කළ අපි නිදන මැදිරියකට පැමිණියෙමු. එහි අනෝමාගේ වයසෙහිම තවත් යුවතියෝ රාශියක් වූහ. පිහිගෙන එන රෝසමල් බඳු ඔවුහු කුතුහලයෙන් මා දෙස බලා සිටින්නට වූහ.

"මෙයා සාමා සමරකෝත්. අපේ ගමේ මගේ යාළුවෙක්" අනෝමා ඔවුන්ට මාව අඳුන්වා දුන්නාය.

මා දුටු සෑම මුහුණක්ම මට සිතාවකින් සංග්‍රහ කෙළේය. ඔවුහු සියලු දෙනාම රාත්‍රි ඇඳුම්වලින් සැරසී සිටිති. කොතරම් සතුටින් පසුවන මොන තරම් වාසනාවන්ත තරුණියන් සමූහයක්දැයි මට සිතිය. සෑම තරුණියකටම මේ වාසනාව ඇත්නම්!

"සාමා විනාසියක් ඔහොම ඉන්න. මම මදර්ට කියලා එන්නම්" යයි පවසමින් අනෝමා මගෙන් ඉවත්ව ගියාය. අනෙක් ශිෂ්‍යාවෝ ඔවුනොවුන්ගේ කාර්යයන්හි නිරත වූහ. මා අසල සිටි යුවතියක් කාරුණිකව කතා කළාය.

"ඔයා ඉන්නෙ අනෝමලගෙ ගෙවල් ළඟද?"

"ඔව්"

"ඉගෙන ගන්නෙ කොහෙද?"

"ඇත් ඉගෙන ගන්නෙ නැහැ"

"අයිසෝ ඇයි? ඔයා තාම ඉස්කෝලෙ යන වයසෙන"

මම ඇය සමග සිනාසෙන්නට තැත්කළා මිස කතා නොකෙළෙමි. මා මුහුණ පා සිටින තත්වය ගැන ඒ අභිසක යුවතිය දන්නේ කෙසේද? ඇයට එබඳු අත්දැකීමක් නැත. ධනවත් පවුලක ඉපිද සියලුම සැප සම්පත් මැද ඉගෙනීම කරගෙන යන ඇය - මා බඳු කොටසකුත් ජීවත් වන බවටත් නොදන්නවා ඇත. එය ඇගේ වරද නොවේ.

අනෝමාත් සමග සුදු කනා මාතාවක් පැමිණියාය. මා අසලට පැමිණ ඇ පරීක්ෂාකාරීව මා දෙස බැලුවාය. ඇයත් අනෝමාත් අතර කතාබහ කෙරුණේ ඉංග්‍රීසියෙනි. ඉන්පසු යන්නට හැරුණ ඇ මා දෙස බලා කාරුණික සිතාවක් පෑවාය. මම ද මුහුණට සිතාවක් තගාගෙන ඇයට හිස පහත් කෙළෙමි.

"එයා තමයි අපේ හොස්ටල් එක භාරව ඉන්න මදර්" යයි ඇ ගිය පසු අනෝමා පැවසුවාය.

ඉන්පසු අනෝමා මට ඇඳුම් මාරුකර ගන්නට සලස්වා දුන්නාය. මා ඇඳ ගත්තේ ඇගේ නයිටියකි. මාත් සමග නාන කාමරයට ගිය ඇ මට මුහුණ සෝදා ගන්නට සලස්වා දුන්නාය. එය ද සුබෝපහෝගී නාන කාමරයකි. මුහුණ සෝදාගත් පසු මගේ ඇගේ තෙහෙට්ටුව බොහෝදුරට මගහැරිණ. සයනාගාරයට පැමිණ මම පවුඩර් ටික්ක් ද මුහුණේ තවරා ගනිමි. අනෝමා ඕඩිකොලොන් ස්වල්පයක් ගෙන ඉතාම ආදරයෙන් මගේ හිසෙහි ගැල්වූවාය.

"සාමා නම් රැට මොකුත් කන්න නැතුව ඇති නේද?"

"මට බඩගින්නක් නැහැ"

ඇ එවිට යන්නමින් සිනාසුණොය. දයාවෙන් පිරුණ ඇගේ මුහුණ කෙතරම් පියකරුද? මාත් සමග ඇඳේ වාඩිවී සිටි ඇය නැගිට ගොස් ඇගේ කැබිනට්ටුව හැර විස්කෝතු පැකට්ටුවක් එළියට ගන්නාය.

"අනේ අනෝමා කරදර වෙන්න එපා"

"මොකක්ද කරදරේ? මගේ හිතට දුක මේ වෙලාවෙ මීට වැඩියෙ"

දෙයක් මෙහෙ නැති එකයි" පවසමින් ඇ විස්කෝතු පැකට්ටුව කැඩුවාය.

"ඔන්න ලැප්පා වෙන්තෙ නැතුව බඩ පිරෙන්න කන්න ඕන" යයි ඇ මගේ කනටකර පවසා විස්කෝතු පැකට්ටුව මා අත කැඩුවාය.

ඉන්පසු ඇ තවත් ටින් එකක්ද එළියට ගනු පෙනිණ.

"අනේ අනෝමා ඔයා මං හින්දා හරියට කරදර වෙනවා"

"පිස්ස! මහත්සිවෙන අයට හුඟක් හොඳයි කියල තාත්තා මෙඳා මට මේ මයිලෝ ටින් එක ගෙනැවිත් දුන්නෙ. මං හරි ආසයි ඒක ඇල්වතුරෙන් හදලා බොන්න. ඔයාටත් එහෙම හදල දෙන්නද?"

"ඔයාට පහසු විදියක්"

"නෑ. ඔයාට රස්තෙට හදලා දෙන්නම්"

මා විස්කෝතු කන අතර ඇ උණුවතර බෝතලයෙන් වතුර ගෙන මයිලෝ කෝප්ප දෙකක් පිළියෙළ කළාය. ඒ සියල්ල ඇ කරන්නේ කෙතරම් සතුටින්ද? මේ සියල්ල කරන්නේ කරදරයක් මෙන් සලකාගෙන බවට ඇගේ මුහුණේ ලකුණක්වත් නැත, ඒ වෙනුවට ඇත්තේ ළබැඳි මිතුරියකට සංග්‍රහ කරනවිට ඇතිවන ස්වභාවයකි.

අප දෙදෙනාම නිදාගත්තේ ඇගේ ඇඳේය. කොට්ටය මත නිස තබාගත් කෙණෙහිම මට අම්මා මෙනෙහිව හැඩුම් යන්නට ආවේය. හදවත ගිහි පත්තුවී ඇ මග බලාගෙන ඇති. මට ඉබේම සුසුමක් හෙළිණ.

මම ගියේ කොහෙද? සිද්ද උනේ මොනවද? දැන් ඉන්නේ කොහෙද? ජීවිතේක හැටි!

"ඔයාට නිදිමත ද?" අනෝමා හෙමිහිට ඇසුවාය.

"නැහැ"

"එහෙනම් අද ඔයාට උනේ මොකද කියල කියන්න"

මා ඒ සියල්ල කෙසේ කියන්නද? පිදු වූ දේ පිළිබඳ සත්‍යය අනෝමා තබා අම්මා සමග වත් කිව නොහැක්කකි. දිවි හිමියෙන් මම එය කිසිම කෙනකු සමග නොකියමි.

"මම රක්ෂාවක් හොයාගන්න කොළඹ ගියා. මන්ත්‍රිතුමාත් එක්ක සංස්ථාවකට ගිහින් බැලුවා. නුවර එනකොට හොඳටම රැ උනා. ඊට පස්සෙයි ඔයාව හොයාගෙන ආවෙ" මම කෙටියෙන් පැවසිමි.

"මොකක්ද රක්ෂාව?"

"ලිපිකරුකමක්"

"මන්ත්‍රිතුමා කිවද ඒක හදලා දෙන්නම් කියල?"

"ඔව්"

"ඔයා රස්සාවට ගියාමත් තනියම හරි ඉගෙන ගන්න. මම දන්නවනෙ ඔයා ඉගෙන ගන්න කොට්ටර දක්ෂද කියල" ඇ මාව උනන්දු කළාය.

ඇත්තටම මට රක්ෂාවක් ලැබෙයිද? ඒක විශ්වාස නැහැ. මන්ත්‍රි මගෙන් අයුතු ප්‍රයෝජනයක් ගත්තත් දැන් මාත් එක්ක තරහින් ඇති. ඒ මනුස්සයා මට මොනවා කරන්න හිතාගෙන ඉන්නවද කවුද දන්නෙ.

"ඔයාට සේන අයියා මුණගැහුනෙ නැද්ද කොළඹදී?" යි අනෝමා ඇසුවාය.

"නැහැ"

"ඇයි ඔයා යන වගක් දන්නලා ඇරියෙ නැද්ද?"

"දැන්නුවා. ඒත් මුණගැහෙන්න පුළුවන් තැනක් දන්නන්න මට පුළුවන්කමක් තිබුණෙ නැහැ"

"සේන අයියා ඔයා ගැන හරිම පැහැදිලිකින් ඉන්නෙ. මට එවාපු ලියුමකත් ඔයා ගැන හොඳ කියල තිබුණ"

"ඇත්තද?"

"ඔව්. සේන අයියට ඔයා ගැන හරි දුකයි"

මම සුසුමක් හෙළිමි. සේන අයියාත් අනෝමාත් නෑතලා මස්සිනාලාය. ඔවුන් අතර පෙම් බැඳුමකුත් ඇද්ද? එවැන්නක් ඇත්නම් - ඒ සඳහා ඔවුන්ට මගෙන් උපකාරයක් අවශ්‍ය වුවහොත් එදාට මම ඔවුන්ට උපකාර කරන්නෙමි. ඒ දෙදෙනාම මට උපකාර කළ අයවෙති.

බොහෝ වේලාවක් යනුතුරු මට තිත්ද නොගියේය. එක් අවස්ථාවක යාන්නම් තිත්ද යාගෙන එද්දී මන්ත්‍රි වරයා තිරුවහින් මා ඉදිරිපිට සිටගෙන මගේ බෙල්ල මිරිකන්නට තැත් කෙළේය. මම බියවී අවදිවිමි. මා සිටින්නේ කොහේදැයි එකවර මට නිව්වියක් තැනි විය. ඉබේම මම ඇඳ මත වාඩිවිමි.

මා පසෙකින් අනෝමා නිදා සිටියාය. මා සිටින්නේ කනායාරාමයේ බව මට මෙනෙහි විය. මම අනෝමා දෙස බලා සිටින්නට වීම්. ඇයට හොඳින් නින්ද යොස් තිබේ. දයාබර අනෝමා..... වාසනාවන්ත අනෝමා..... ඔයා අඩිය තියන තියන තැන්වල නෙළුම්මල් පිපෙන්න ඕන..... ඔයා මට මොන තරම් අනුකම්පා කරලා තියෙනවද?

මම අපමණ ආදරයෙන් ඇය දෙස බලා සිටින්නට වීම්. රෝස ලෙක් බඳු ඇගේ පියකරු මුහුණ සිපගන්නට තරම් දැඩි ආදරයක් මා තුළ විය. එහෙත් එයින් ඇගේ නින්දට බාධාවක් වුවොත් මට පව්.

කොට්ටයෙන් ඇගේ හිස මඳක් පැත්තකට බරවී තිබිණ. මම ඇය අවදි නොවන සේ හෙමිහිට කොට්ටය සකස් කෙළෙමි.

18.

මා ගෙදර එන විට අම්මා කඳුළු පිරි දැසින් මග බලා සිටියාය. ඇය දකින්න මගේ ද උගුර හිරවී දෙනෙතට කඳුළු නැගිණ. මා ගෙදරින් පිට වූයේ යුවතියක හැටියටය. එහෙත් දින දෙකකට පසු නැවත මට ගෙට ගොඩ වන්නට ලැබුණේත් පිරිසිදු යුවතියක හැටියට ද? මම ආයාසයෙන් හැඩුම් යටපත් කරගෙන අම්මාගෙන් මුහුණ සැඟවා ගනිමි.

"ඊයෙයි පෙරේදයි දෙකේම මම මන්ත්‍රිකුමාගෙ වලව්වට ගියා. මගෙ පසුව ගිනි පත්තු වෙලා හිටියෙ. ඇයි දුවේ මෙව්වර පරක්කු උනේ?"

"එක දවසෙන්ම ගිය වැඩේ කරගන්න බැරි උනා අම්මේ"

"කොහෙ ද මේ දවස් දෙකේ නැවතුණේ?"

"මන්ත්‍රිකුමාගෙ අඳුනන ගෙදරක"

අම්මා සැනසුම් සුසුමක් හෙළනු පෙනිණ.

"කොහොම ද දුවේ ගිය වැඩේ ගැන?" මා ඇඳුම් මාරු කරද්දී අම්මා හෙමිහිට ඇසුවාය.

මා කුමක් කියන්න ද?

"අපි යන කොට ඕන කරන අය තෝරාගෙන ඉවරයි අම්මේ. ඒත් මන්ත්‍රිකුමා කීවා තවත් උත්සාහ කරලා බලන්නම් කියලා" අම්මා සනසනු පිණිස මම කීවෙමි.

"එහෙනම් ආයෙන් ගිහින් උන්නාත්සෙ හම්බවෙලා මතක් කරන්න වෙයි"

"ඔව් බලාගෙන බැරියා"

සිදුවූ සියල්ල අම්මා දන්නවා නම් ඇයට කුමක් සිදු වෙයි ද? සංස්ථාවෙන් කිසියම් ලිපියක් හෝ මන්ත්‍රිකුමාගෙන් පණිවුඩයක්

ලැබෙනුයේ මම සැහෙන කාලයක් බලා සිටියෙමි. එහෙත් එය මෝඩ බලාපොරොත්තුවක් පමණකි. ඒ අතර නැවතත් මන්ත්‍රිකුමා හමුවීමට යා යුතු යයි අම්මා නොයෙක් විට පැවසුවාය. එහෙත් මම ඒ ගමනින් වැළකී සිටියෙමි.

අන්තිමට මම සංස්ථාවේ රක්ෂාව ගැන බලාපොරොත්තු අත හැරියෙමි.

සිරිසේන කීප විභාවක් ම මා සොයා පැමිණියේය. ඔහු පසුපසින් ඇවෙන කෝපයෙන් හා ධනපති ලේ පිපාසයෙනි. ඒ පිපාසය මා තුළ ද එසේම පැවතිණ. ඒ පිපාසය තුළින් මම ඔහුගේ ව්‍යපාරයට සහයෝගය දැක්වීමට පොරොන්දු වීමි. ඔහු තව තවත් සාමාජිකයින් එක් රැස් කිරීමෙහි නිරතවී සිටියේය.

"සාමාජික පුළුවන් තරම් දුප්පත් ගැහුණු ළමයින් කට්ටියක් මෙහෙ සුදානම් කරලා තියන්න. හැබැයි අපට විශ්වාස කරන්න පුළුවන් අය විතරක් වෙන්න ඕන. කොයි වෙලාවක හරි මම ඒ අයට දේශපාලන පන්තියක් තියන්න උගත් ගැහුණු ළමයෙක් මෙහෙ එක්කරගෙන එන්නවා..." යි සිරිසේන පැවසුවේය.

මේ කතා බහ අම්මාට කනිත් කොතින් ඇසෙන්නට ඇත. සිරිසේන ගිය පසු අම්මා ඒ ගැන ඇසුවාය.

"මොනව ද ඒ ළමයා මෙහෙ ඇවිත් උඹත් එක්ක ඔය හැටි කටු කුටු ගාන්නෙ?"

"පැනලා යන්න කතා කරනවා" යි කියමින් මම සිනාසුණෙමි.

"උඹට විහිළු තේ ද?" අම්මා සැරවුවාය.

"මොකක්ද ඔය ආණ්ඩුවට විරුද්ධව මොනවද කරන්න කතා කෙරුවේ? ඒවා කතා කරන්න මෙහෙ එන්න ඕන නැහැ. ආණ්ඩු කරන එක ලොකු ලොකුකන්ගෙ වැඩක්. අපි අපේ වැඩක් බලා ගන්න ඕන. දැන් මන්ත්‍රිකුමා රස්සාවක් හොයලා දෙන්න පොරොන්දු වෙලානෙ ඉන්නෙ. ඔය වැඩවලින් සිද්ද වෙන්නෙ ඒකත් නැතුව යන එක. අනිත් දවසෙ ඒ ළමය මෙහෙ ආවම මම කියනවා මෙහෙ එන්න එපා කියලා..." අම්මා තරහින් පැවසුවාය.

ඇයට මේවා ගැන තේරුමක් නැත. ඒ නිසා මම නිහඬ වීමි.

ඇයට මන්ත්‍රිකුමා දෙවියෙකි. එහෙත් ඇගේ ඒ දෙවියා මට කළ හරිය ඇ දන්නි නම්?

අපේ ආර්ථික තත්ත්වය දිනෙන් දිනම පිරිහෙන්නට විය. අනුන්ගේ ගෙවල්වල බැල මෙහෙවර කිරීමෙන් සුගතියක් නොවන බව අම්මා ට ද වැටහී තිබිණ. එයින් සුගතියක් තබා එදිනෙදා ජීවත් වීමටත් නුපුළුවන් විය.

ඉන්පසු අම්මා කඩ කෑම සාදන්නට වූවාය. ඒ සඳහා ඇයට උදව් කිරීමට මට ද පුළුවන්වීම ගැන මම සතුටු වීමි.

අම්මා රැයින්ම නැගිට ආප්ප, පිට්ටු, ඉඳිආප්ප ආදී කෑම වර්ග සෑදුවාය. වටින් ගොඩින් එළිය වැට්ගෙන එද්දී ඒවා කඩවලට ගෙන ගොස් විකුණුවාය. මෙය අපට ජීවත් වීමට තරම් ආදායමක් ලබා දෙන්නක් බව අපට පෙනෙන්නට විය. ඒ නිසා මම ද දිවා රෑ ඒ සඳහා වෙහෙසුණෙමි. එහෙත් අම්මා ඒ ගැන එතරම් පැහැදිලිකින් නො සිටියාය.

"මොකක් හරි ආණ්ඩුවේ රස්සාවක් ගැන බලාපත් දුවේ. නැමදාම මෙහෙම කඩ කෑම හද හදා ඉඳල උඹට යන කලක් නැහැනෙ" යි ඇ නිතර පැවසුවාය.

දිනක් සේන අයියා අහම්බෙන් අපේ ගෙට ගොඩ වුණේය. එවලෙහි අම්මා කඩකෑමවල මුදල් එකතුකර ගෙන ඒම සඳහා කඩපලට ගොස් සිටියාය. ඔහු දකිත්ම මගේ ඇස කඳුළින් තෙත් විය. අනේ සේන අයියෙ මම විනාශ වුණා යයි මගේ හදවත හඬා වැලපිණ. ඒ සියල්ල යටපත් කරගෙන මම ඔහුට සිනාවකින් සංග්‍රහ කරන්නට උත්සාහ කෙළෙමි.

"මන්ත්‍රිකුමාගෙන් වැඩක් උතේ නැද්ද සාමා?"

මගේ හදවත දැවී ගියේය. ඔහුගෙන් සිදුවූ හරිය කෙසේ කියන්න ද?

"ඔහෙ නෑ අයියෙ"

"මාත් දන්නා තරම් උත්සාහ කළා ඔයාට කොළඹ පැත්තෙන් රස්සාවක් හොයලා දෙන්න. නමුත්..."

"ඒක මගෙ කරුමෙ අයියෙ"

අපි නිහඬව බලා සිටියෙමු.

"මේ පැත්තටත් කාපේ කල්ලිය බෝවෙලා වගේ තේද සාමා?"

"ඒ කියන්නේ?"

"අපේ ගෙදර කාපේත් කවුද පොල්ගෙඩි අකුරෙන් සටන්පාය වගයක් ලියලා. තාත්තට මාරයා නැගලා" කියමින් ඔහු සිනාසුණේය.

"එහෙ වාසිවියෙන් ඒ කල්ලිය ගිනි රාමෙට වැඩ"

"අයියා ඒවට සම්බන්ධ නැද්ද?"

"නැහැ"

ඔට ඔහු ගැන නොපැහැදිලිව ඇති විය. තරුණයින් ගේ සටනකදී ඔහු මග හැර සිටින්නේ ඇයි?

"ඇයි අයියා ඒකට සම්බන්ධ වෙන්න නැත්තේ?"

"ඔට ඒකට සම්බන්ධ වෙන්න බැහැ සාමා. ඒ අය ගැන මට හරිම දුකයි. ඒ අයට ප්‍රශ්න තියෙන එක ඇත්ත. නමුත් ඒ ප්‍රශ්නවලට තියෙන විසඳුම් ඕක නෙවෙයි"

"ඇයි එහෙම කියන්නේ?"

"පැත්සල් තුඩකින් ආණ්ඩු පෙරළන්න පුළුවන් නිදහසක් තියෙන රටක ඒකට තුවක්කු බයිතෙන්තු ඕන නැහැනේ"

"පැත්සල් තුඩුවලින් පෙරළාපු වගේම පත්තර ගත්තු කිසිම ආණ්ඩුවකින් අපේ ප්‍රශ්න විසඳලා නැහැනේ අයියෝ. හැමදාම නායකත්වයට එන්නේ එකම පන්තියක්නේ? ඒ අය වෙනස් වෙන්න නැහැ"

"අන්න ඒක තමයි ප්‍රශ්නය. ඒකට තියෙන හේතුවම තමයි ඔය ප්‍රශ්නයට තියෙන උත්තරයත්"

"මොකක්ද හේතුව"

"සංවිධානය වෙලා ඉන්නේ ධනේශ්වර පන්තිය විතරයි. වැඩිතරන පන්තිය සංවිධානය වෙලා නැහැ. නගර බදුව කම්කරුවන් කොටස් වශයෙන් හරි සංවිධානය වෙලා හිටියත් ගොවියන් කොතෙත්ම සංවිධානය වෙලා නැහැ. කම්කරු සංවිධානවල උනත් නායකත්වය අරගෙන ඉන්නේ කම්කරුවෝ නෙවෙයි. ඒවා කම්කරුවන්ගේම කර පිටින් පාලන බලය ලබාගන්නට ධනේශ්වර පන්තියේම ඇතුළු කොටස් සාදාගෙන තියෙන සංවිධාන."

මැතිවරණයකදී මොන වෙස් මුණක් බැඳ ගෙන ආවත් සෑම ධනපතියෙක්ම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නට අපි නිර්ධන පන්තියට උගන්වන්න ඕන. අපට අද අවශ්‍ය වෙලා තියෙන්නේ ඔවුන්ට ඒ අවබෝධය ලබාදීමේ සංවිධානයක්. නිර්ධන පන්තියේ අවබෝධයත් ශක්තියත් තරකරන සංවිධානයක් මිස ලේ හලන විප්ලවයක් නෙවෙයි"

ඔහු සමග වාද කරන්නට තරම් අවබෝධයක් මට නැත. සිරිසේන මෙනැන සිටියා නම් හොඳ යයි මට සිතීම. වාද කරන්නට මට කරුණු නැතත් සේන අයියාගේ අදහස් සමග එකඟ වන්නට මට පුළුවන්කමක් නැත. මා තුළ ලේ පිපාසිත දැඩි වෛරයක් තිබේ. එය මගේ අත්දැකීම් විසින් ඇති කරනු ලැබූ වෛරයකි.

"අපේ ජීවිත ගැන ඔයාට අත්දැකීමක් නැහැ අයියෝ. මගේ ජීවිතය වගේ ජීවිත ගත කරන සෑම තරුණ තරුණියක්ම - අපව ඒ තත්වයට පත්කරපු ධනේශ්වර දේශපාලනඥයින්ට වෛර කරනවා."

"මම දන්නවා. නමුත් වෛරය විමුක්ති මාර්ගයක් නෙවෙයි"

"ඒ ආගමට අනුව. මම දැන් ඉන්නේ ආගමත් ඒවා වෙලා."

"ඇයි?"

"අපේ ප්‍රශ්නවලට විසඳුමක් නැති ආගමකින් ඇති පලේ මොකක්ද?" මම වේගයෙන් ඇසීමි.

සේන අයියා ඉතාම ශෝකයෙන් මා දෙස බලා සිටින්නට විය.

"මට ඔයා ගැන හරිම දුකයි" ඔහු සැහෙන වේලාවක් බලා සිටි ශෝකී ස්වරයෙන් පැවසුවේය.

"කවුරු හරි කෙනෙක් ඔයාගේ හැඟීම් වැරදි මාර්ගයකට යොමු කරලා තියෙනවා. තමුන්ගේ ආගමටත් පටහැනිව වෛරය විමුක්ති මාර්ගයක් හැටියට ඔයාට පහසුවෙන් අවබෝධ කරවන්නට කාට හරි පුළුවන් වෙලා තියෙන්නේ ඔයා පසුවන තත්වය අනුව. මම තරුණ තරුණියන්ට දොස් කියන්නේ නැහැ. ඒකට වගකිව යුත්තේ ඔවුන්ව මේ තත්වයට පත් කරපු අය. ඔවුන්ට ආගම ධර්මයත් ඒවා කෙරෙහිවේ ඒ අය..."

මම කතා නැතිව ඔහු දෙස බලා සිටින්නට වීමි. ඔහු පසු වූයේ

මහත් කලකිරීමක් සිදුවියද.

"ආයුර්වේද කරන්නා මිනිස්සුන්ගේ ආර්ථික විමක්තිය සලස්වන එක නෙවෙයි සාමා. ඒකෙන් කරන්නෙ අධ්‍යාත්මික විමක්තිය සලස්වන එක. ඒ දෙකම කෙනෙකුගේ ජීවිතයට සම්බන්ධ උනාට එකක් නෙවෙයි දෙකක්"

"ඒක ඇත්ත. නමුත් ආගම් යටතේ සුරාකෑමේ නිදහස තහවුරු වෙලා නැද්ද?"

"ඇත්තෙන්ම නෑ. කිසිම ආගමක් සුරාකෑමේ නිදහසක් තියලා නෑහැ. සුරාකන කිසිම කෙනෙකුට කිසිම ආගමක් යටතේ කිසිම විමක්තියක් සලස්වලා නෑහැ. සමහර අය ආගමේ මුඛාවෙන් සුරාකෑමේ මාර්ග ඇතිකර ගෙන තියෙන එක ඇත්ත. නමුත් ඒක ආගමේ වරද ද?"

ඔහු පිළිතුරු අපේක්ෂාවෙන් මා දෙස බලා සිටින්නට විය. මම නිරුක්තරව බලා සිටින්නට විමි.

"තමුත්ව ප්‍රශ්න තිබුණ පළියටම සියල්ලක්ම විනාශ කර දැමීම ඒ ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් නො වෙයි සාමා. අපි බෞද්ධ සංස්කෘතියත් කෘෂිකර්මික අර්ථ ක්‍රමයත් ආත්ම කොට ගත් ජාතියක්. ඒ දෙකෙහි පිරිහීම තමයි අපේ පිරිහීම. ඒ දෙකෙන් පිරිහෙන්නට පිරිහෙන්නට අපේ ජාතිය තව තවත් පිරිහෙනවා. අපි ඒක අවබෝධ කර ගන්න ඕන. අපේ දේශපාලන දර්ශනය සකස් විය යුත්තේ වෛරය හා විනාශ කිරීම පදනම් කරගෙන නොවෙයි - බෞද්ධ සංස්කෘතියත් කෘෂිකර්මික ආර්ථික ක්‍රමයත් පදනම් කරගෙන"

මට වඩා විශාල අවබෝධයකින් යුතුව ඔහු කතා කරන්නේ යයි මට හැඟෙන්නට විය. ඔහු එදා ආපසු ගියේ වෙනදා මෙන් සතුටින් නොව දැඩි කළකිරීමකින් යුතුව යයි මට සිතිය.

මම පසුතැවෙන්නට විමි. සිතුවිලි සාගරයක මං මුලා විමි. එක පැත්තකින් සේන අයියාය. අනිත් පැත්තෙන් සිරිසේනාය. මේ දෙන්නාගෙන් වඩා හරි කොයි එක්කෙනාද? මා වඩා ආසන්න විය යුත්තේ කොයි එක්කෙනාද? සිරිසේන මා අයත්වන පන්තියේම කෙනෙකි. මා විඳින දුක් වේදනා ඔහු ද විඳියි. සේන අයියාට අපට බදු දුක් වේදනා නැත. එහෙත් ඒ දුක් වේදනාවලට උපත ලබාදුන්

යථාර්ථය පිළිබඳව අපට වඩා අවබෝධයක් ඔහුට නැද්ද? මා නැඹුරු විය යුත්තේ මේ දෙදෙනාගෙන් කවුරුත් වෙන ද? සිරිසේනගේ අරමුණ උතුම්ය. එහෙත් ඒ සඳහා තෝරාගෙන ඇති මාර්ගය ප්‍රවණ්ඩය. සේන අයියාගේ ද අරමුණ උතුම්ය. මාර්ගයද සාමකාමීය. මා නැඹුරු විය යුත්තේ කවුරුත් වෙන ද?

සිතුවිලි සාගරයේ මා ඔරුවකි. මගේ රුවලට සුළං බඳා මා එක් දෙසකට ඇදගෙන යයි. ඒ සුළඟ වූ කලී මගේම බඳු ජීවිතයක් ඇති සිරිසේනාය. එහෙත් මම විරුද්ධ පැත්තට පදින්නට හබල් ගාමි. ඒ හබල වූ කලී සේන අයියාය.

19.

සේන අයියා සරසවියේ සිට මට ලිපි ලිවීය. මා කිසියම් ව්‍යාපෘතියක් කරගෙනිතියි ඔහු තුළ පැවැත්තේ බියකි. මට රක්ෂාවක් සොයා දීමට ඔහු කොතෙකුත් වෙහෙසුණේය. මා වෙනුවෙන් කොළඹදී මන්ත්‍රිතුමා ද මුණ ගැසෙන්නට ගිය බව එක් ලිපියක සඳහන් විය. ඒ ලිපියෙන් මම තැනි ගතිමි. මන්ත්‍රි කුමක් කියන්න ඇද්ද? සිදුවූ කිසිම දෙයක් ඔහු නො කියන බව සහතිකය. එහෙත් මා ගැන ඔහු වෙනත් බොරුවක් ගොතා කියන්නට ඇද්ද? කෙසේ වෙතත් මට රක්ෂාවක් සොයා දෙන බවට ඔහු සේන අයියා සමගත් පොරොන්දු වන්නට ඇති. පෙරොන්දු දීම මන්ත්‍රිවරුන්ට ඉතා ම සුළු දෙයකි. ඔවුන්ගේ දේශපාලන ජීවිතය එකම කඩවුණ පොරොන්දුවක් නොවේ ද?

දයාබර අනෝමාට ද මම නිතර ලිපි ලිවිමි. මා එක් රැයක් කතාහරාමයේ ගත කළ බව රහස්‍ය වශයෙන් තබා ගැනීමට මම කල්පනා නො කෙළෙමි. එය කවදා හෝ අම්මාටත් සේන අයියාටත් අනෝමාගෙන් හෙළි වන්නේය. එය ඔවුන් සමග නොකියන්නැයි මම අනෝමට නො කිවෙමි. මා කිසියම් රහස් ගමනක් ගියේ යයි අනෝමා සිතා ගන්නවාට මම අකැමැත්තෙමි. ඇ නිතර මට ලිපි ලිවීය. මට රැකියාවක් නැතිකම ගැන දුක් වූවාය.

මේ අතර අම්මා දිනෙන් දිනම කෘශ වන්නට වූවාය. එසේ වූයේ කොතෙකුත් ඇගේ ගත සිත පෙළා දුක් වේදනාවන් හා අධික වෙහෙස මහන්සිය නිසා යයි මම කල්පනා කෙළෙමි. එහෙත් ඇය මේ දුකෙන් අත්මිදවීමට මට කිසිම පුළුවන්කමක් නැත. මම නොයෙක් වර අම්මාට

හොරෙන් කඳුළු සැළවෙමි.

අම්මාට සිහින් කැස්සක් වැළඳිණ. එහෙත් ඇ ඒ ගැන නො සලකා දිගටම වෙහෙස මහන්සි වූවාය. ඒ සමගම කැස්ස වැඩි වන්නට විය. කහින විට ලේ බින්දු කීපයක් ද පිටවී තිබෙන බව දිනක් දක්නට ලැබිණ. මම මහත් සේ බියපත් වීමි.

"අනේ අම්මේ අපි හොඳ දොස්තර කෙනෙකුගෙන් බෙන් ටිකක් ගන්න යමුකො. ඕක බලාගෙන ඉන්න හොඳ කැස්සක් නෙවෙයි" මම කොතෙකුත් කන්නලව් කෙළෙමි.

"බලාගෙන බැරියැ" ඇ ගණන් නො ගෙන පැවසුවාය.

"හැමදාම කියන්නෙ ඔය කතාව. දැන් කොච්චර කල් බැලුව ද?"

එහෙත් අම්මා උනන්දුවක් නො පෙන්වා ගොඩ වෙද කම් කළාය. ඇයට වැළඳී ඇත්තේ ළය පීනස බව ඇගේත් ඇයට වෙදකම් කළ වෙද මහතාගේත් අදහස විය.

අම්මාගේ කැස්ස වැඩවීමත් සමගම කඩවල් කීපයක්ම අපෙන් කෑම ගැනීම නැවැත්වූ පසු අම්මා ඔවුන්ට දොස් කීවාය.

"උන්ගෙ හිතේ මට කාසෙ හැදිලා කියල. මේක මේ ළය පීනසේ. හොඳයි කමක් නෑ....."

ඉන්පසු ඒ කඩවලට කෑම ගෙනයාමට මම උත්සාහ කෙළෙමි. මේ වෙළඳාමත් නැතුව ගියොත් අපට ජීවත් වන්නට අත් මගක් ඇත්තේ ම නැත. එහෙත් මා කඩවලට කෑම ගෙනයාම ගැන අම්මා කොහෙත්ම සතුටු නුවුවාය. ඒ සඳහා ඇ මට කොහෙත් ම ඉඩ නුදුන්නාය.

"මගේ පණ තියෙද්දි ඒක නම් කෙරෙන්නෙ නෑ දුවේ. උඹව කඩවල් ගානේ වෙළඳාමේ යවන්න මට බෑ....."

"මට පුළුවන් අම්මේ. ඒකෙන් කුලයක් වැටෙන්නෙ නෑ"

"එපා දුවේ. කොලු පැටියාවත් නිටියා නම් ඒක කරන්න තිබුණා. උඹ ආප්ප වට්ටිය ඔළුවේ තියාගෙන කඩවල් ගානේ යන්න උනාම තිකම්ම උඹව තෝපල් වෙනව. කඩවල් ගානේ රස්තියාදුවෙන

එවුන් උඹට විහිළ කරන්නට පටන් ගනියි. මහ වනවර කටවල් තියෙන එවුන්. උඹට උන්ගෙන් බේරිලා එන්න බෑ"

"ඒක එව්වර දෙයක් තෙවෙයි. මට පුළුවනි උන්ගෙන් බේරෙන්න"

"මම කියන එක අහපන්. උඹට බෑ. අවනම්බුවක් හඳුනන්නවට වැඩියෙ හොඳයි නම්බුව තියාගෙන මැරිල යන එක"

අම්මා මට කෙසේවත් ඉඩ නුදුන්නාය. අපේ වෙළඳාම දිනෙන් දිනම අඩු වන්නට විය. ජීවත් වීම යළිත් අපට මහත් තර්ජනයක් වන්නට විය.

"අද කෑම ටික සේරම ඉතුරු උනා" යි එක් උදයක ආපසු පැමිණි අම්මා කෑම වට්ටිය තියෙත් බිම තබමින් මහත් ශෝකයෙන් පැවසුවාය.

ඇගේ දෑසෙහි කඳුළු නැගී තිබිණ. කෑම වී සිටි ඇ ගමන් වෙහෙසින් හති උන්නට වූවාය. ඇගේ ඉල ඇට කුඩුව වහ වහා උස් පහත් විය. ඇයට දැන් සුළු වෙහෙසක් පවා ඔරොත්තු නො දෙයි.

"කිසිම කඩික අද මොකුත් ගත්තෙ නැහැ. අපෙන් කෑම ගන්නකොට කිසිම මනුස්සයෙක් කඩවල් වලට තේ බොන්න ගොඩවෙන්නෙ නැතිලු. අපේම කරුමෙ තමයි. මේක කරුමෙට හැදුණ ලෙඩක්....."

මම කඳුළු පිරුණ දෑසින් එදෙස බලා සිටියෙමි.

"මම කොයිකාලෙ ඉඳලද අම්මට කියන්නෙ ඉස්පිරි තාලෙක නවතිමු කියල. කහින කොට ඉස්සෙල්ලම ලේ ගිය දවසෙ ඉඳලමනෙ මම කියන්නෙ. ඔය ගොඩ වෙද කම් කළා දැන් ඉතින් ඇති අම්මෙ....."

"උඹව කවුරු ළග ආලද මම ඉස්පිරිතාලෙ යන්නෙ දුවේ"

"හොඳයි අම්මා මළොත් මාව කවුරු ළග ආලද යන්නෙ?" මම තරහින් ඇසිමි.

"එතකොට මොනව උනත් මට පේන්නෙ නැහැනෙ. නමුත් මගෙ පණ කෙත්ද තියෙද්දි මට බැහැනෙ උඹව තනිකරලා ගිහින් හිත හඳු ගෙන ඉන්න"

"අම්මා විකාර කතා කියන්නෙ නැකුව දැන්වත් ඉස්පිරිතාලෙක

නවතින්න යන්න. මම ඔය කොහේ හරි නවතින්නම්"

"කොහේ කියල නවතින්න ද?"

"මාමලගෙ දිහාවත් යනවා"

"ඒ ගෙදර හැටි උඹ දන්නවනෙ. ඒක අපායක්"

"මොනව කරන්න ද? මාත් ඒ අපායෙම වැටිල ඉන්නව"

"අනේ මන්දන්නෑ"

පසුව මම මාමාට ලිපියක් ලිවීම. රෝහලක සුළු සේවකයකු වන ඔහු පැමිණ අම්මා එක්කරගෙන ගොස් ඔහු හඳුනන දොස්තර මහතකු වෙත ඉදිරිපත් කෙළේය. දොස්තරගේ නිගමනය වූයේ අම්මාට ක්ෂය රෝගය වැළඳී ඇති බවත්, සුවය ලබන්නට නම් රෝගය තවත් උත්සන්න වීමට කලින් නො පමාව වැලිසර බඳු ළය රෝහලකට ඇතුළත් වී ප්‍රතිකාර ලැබිය යුතු බවත්ය.

එය දැනගත් අම්මා කඳුළු පිරුණ බියපත් දෑසින් මා දෙස බලා සිටියාය. මම ඉකිබිඳ හැඩිමි. අම්මා ද මා වැළඳගෙන හැඬුවාය.

ඇය වැලිසර ළය රෝහලට ඇතුළත් කරනු ලැබූ ද අපි දෙදෙනාම හැඩිමු.

"දෙයියන්ගෙ පිහිටෙන් අම්මට ඉක්මණට සනීප වෙලා එන්න පුළුවනි"

"මැරෙන්න මම බය නෑ දුවේ. මට දුක උඹ ගැන. කොළපැටියා ගැන මට එව්වර දුකක් නෑ. උා පිරිමියෙක්. උාට වැටෙන කුලයක් නෑ. මගෙ දුව මාමත් එක්ක ගිහින් පරිස්සම් වෙලා ඉන්න...."

මගේ දැන් පරිස්සම් කරන්න දෙයක් ඉතුරුවී නැති බව අම්මා දනිනම්! ඇගේ ළය පැලී මිය යනු ඇත.

"අම්මා මං ගැන බය වෙන්න එපා."

මම මාමාත් සමග ඔහුගේ ගෙදර ආවෙමි. අම්මා මුලින් කීවාක් මෙන්ම එය නරපණුවන් ජීවත්වන නරකාදියකි.

ඔවුන්ට දරුවන් මහ කැලහකි. ඒ හැමෝම තාමත් කුඩාය. ඔවුහු දැලි කුණු නාවර පෙරාගෙන වැරහැලි එල්ලාගෙන හිඟන පැටවුන්

මෙන් සිටිති. තැන්පාට දරුවන් පිරිසිදුවට තබා ගන්නට නුපුළුවන. ඇ වහා කෝපයට පත්වෙයි. දරුවන්ට නිතරම මහ හඬින් කෑගසයි. හැරුණු අතේ පහර දෙයි. දරු කැලතට හැරෙන්නටවත් ඒ ගෙය ඉඩ මැදි.

අප මෙන්ම මාමා ද දරුණු ලෙස අගහිඟතාවයෙන් පෙළෙයි. අඩුපාඩුවලදී තැන්පා නිතර ඔහුට කෑගසයි. ඔවුන් අතර සන්ධි කෙලවරක් නැත. කන්නට නැත. අඳින්නට නැත. ඉන්නට හරියකට තැනක් නැත. ඔවුන් සාමයෙන් සතුටින් සමගියෙන් සිටින්නේ කෙසේ ද?

මම දරුවන් නාවමි. ඔවුන්ගේ රෙදි සෝදමි. උයන්නට පිහත්නට තැන්පාට උදව් වෙමි. එහෙත් ඇය මා දෙස බලන්නේ ජන්ම වෛරක්කාරියක මෙනි. දරුවන් අපිරිසිදුව සිටීම ඇයට ප්‍රශ්නයක් නොවේ. යමක් ඇතොත් එය ඔවුන්ට උයා දෙන එකක් ඇයට ප්‍රශ්නයක් නොවේ. නමුත් ඔවුන්ගේ හිඟතා පාත්‍රයේ මා සෙනසුරෙකු වී සිටීම ඇයට ප්‍රශ්නයක් නොවේ ද? අඩ සයින් පෙළෙන ඇගේ දරුවන්ගේ ආහාර වේලෙන් මටත් කොටසක් වෙන් කරන්නට සිදුවී තිබීම ඇයට ප්‍රශ්නයක් නොවේ ද? මම ඇය ගැන කෝප නො වීමි. එහෙත් මෙබඳු අසරණ තැනකින් මගේ කුසගිනි නිවා ගන්නට සිදුවීම මොන තරම් අවාසනාවක් ද?

මට ඉඳ හිට හෝ අම්මා බලන්නට වැලිසර යාමට සිදුවී ඇත්තේත් මාමාගේ මුදලිනි. අම්මාට දොඩම් ගෙඩි විකක්. බිත්තර විකක්. හෝරිලික්ස් බෝතලයක් ගෙන යාමට මා අතේ තබා සතයක් නැත. එවැන්නක් සඳහා මාමාට ද මුදල් නැත. ඔහු ගිරයට හසු වුණ පුවක් ගෙඩියක් බඳු පුද්ගලයෙකි.

මට සැතපීමකට ඇත්තේ මගෙන් කිසිම උපකාරයක් නො ලැබුණත් අම්මා විකින් වික සුව අතට හැරී සිටීමය. ඇගේ ඇඟපත ඇත් හොඳය. කැස්ස ද අඩුය. ඉක්මණින් සුවය ලබා ආපසු යාමට හැකිවන බවද වෛද්‍යවරයා කියා ඇත. ඉතා හොඳින් කෑම බීම සහ බෙහෙත් ලැබෙන බවද අම්මා කියයි. ඇ දුක් වන්නේ මා ගැනය.

"එහෙ හරි කරදරේ ඇති තේද? තංගිගෙන් බේරිලා ඉන්න එක හරි අමාරු ඇති. එයා හරි වසයි. මම ඉක්මනට ටිකටි කපාගෙන එන්න බලන්නම්කො...."

"මට එහෙ කිසිම කරදරයක් නෑ අම්මෙ. තැන්පා මාත් එක්ක හරි හොඳයි. අම්මා හොඳටම සනීපවෙලා මිස ටිකෙටි කපා ගන්න එපා"

"මට දැන් හොඳට සනීපයි දුවේ"

"ඒ උනත් දොස්තර මහත්තයා කියනකන් ටිකෙටි කපා ගන්න එපා"

අම්මා සුවය ලබා සිටීම මට මොනතරම් සතුටක් ද? එහෙත් මම රෝහලේ සිට ආපසු එන්නේ අපායට යන්නාක් මෙනි. තමුන් එහි නො ගොස් වෙන යන්නට තැනක් නැත.

බොහෝවිට මම නොකා නොබී සිටිමි. කන වේලද යන්නමින් කා සිටිමි. මට එය එතරම් ප්‍රශ්නයක් නොවේ. මට ප්‍රශ්නය වී ඇත්තේ තැන්පාගේ සැඩ පරුෂ කමය. මා නිසා මාමා ද බැණුම් අතන වාර අපමණය. එය මා පිළිබඳව ප්‍රශ්නයක් මුල්කරගෙන බව ඇ කෙළින්ම නො අඟවයි. එහෙත් ප්‍රශ්නය මා බව අවබෝධ කර ගැනීම මට අපහසු නැත.

මට මාමාගේ ගෙදර අන්තයටම එපා වූයේ මාමාත් මාත් අම්මා බලන්නට වැලිසර ගොස් පැමිණි දවසකය. අප එන විට තැන්පා වෙනදාටත් වඩා නොස්ස දික් කර ගෙන සිටියාය. ළමයි කීප දෙනෙක් තැන් තැන්වල ගලී ගැසී නිදා සිටියහ. බාලම දරුවා තැන්පාගේ කිරි උරා බොමින් සිටියේය.

ගෙට ගොඩවූ මාමා වට පිට බැලුවේය. ළමයින් මළානික ලෙස ඇස් හැර බැලුවා මිස නැගිටිටේ නැත. කුස්සියට ගිය මාමා නැවතත් තැන්පා සිටි තැනට ආවේය.

"ළමයින්ට මොකුත් උයලා දුන්නෙ නැද්ද?" මාමා හෙමිනිට ඇසුවේය.

"උයල දෙන්න? උයල දෙන්න තියෙන්නෙ මගෙ කැවුත්ත" ඇ

කොට් දෙනක මෙන් කඩා පැත්තය.

මාමා නිහඩ විය.

"හරියට කන්න ගෙනලො තියලා ගිය මිනිසෙක් වගේනෙ කතාව. මේවා ගානේ නඩලං ගන්නකොට ලෙයි මතක් වෙන්න නැතුව ඇති" ඇ බැණ වදින්නට වූවාය.

මාමා ඇය දෙස හැරී බැලුවේය.

"නඩලං ගන්න? මොන නඩලං ගැහිල්ලක් ද? මම ගියේ අක්කා බලන්න. ඒක නොගිහිල්ලම බැරි ගමනක්" ඔහු නොමනාපයෙන් පැවසුවේය.

"නො ගිහිල්ලම බැරිනම් එකෙක් ගියාම මදයි. ජෝඩුදාල යන්නෙ"

"මොනව?" මාමා සැරවුණේය.

"හොඳ හිතීන් උඹේ කට පරිස්සම් කරගනින්" මාමා ද කෝපවී සිටියේය.

"එව්වෙ එනවද මාව වට්ටු කරන්න? හිතුවා මදි. මට දැන් තේරෙනවා මාව පෙන්න්න බැරි වීත්තිය. දැන් මම නැතුවට කමක් නැහැනෙ..."

"මොකක්ද බොල තෝ කීවේ?"

මාමා කොටියෙකු මෙන් ඇය වෙත කඩා පැත්තේය. කම්මුලට වේගවත් පහරක් දුන්නේය.

"ඔව්. මාව මරාගෙන කාපිය. එතකොට මෙනන හිතේ හැටියට ඉන්න පුළුවන්නෙ" ඇ ගුටිකමින්ද කැගසමින් බැණ වදින්නට වූවාය. ලෙයි මරහඩ තලන්නට වූහ. එකම කලබැහැනියකි.

"නිකා ඉන්න මාමෙ. නිකා ඉන්නකො"

මම මාමා වෙත පැන ඔහුගේ අතේ එල්ලුණෙමි. මා ඔහු මැඩ පවත්වා ගත්තේ මහත් අමාරුවෙනි. එහෙත් නැන්දා නැගිට පොර කිකිළියක මෙන් සටනට ආවාය.

"කොපි හිතුව මදි. කොපින් මරාගෙන මාත් මැරෙන්නෙ"

ඇ ආවේය වුවක මෙන් මාමාගේ බොටුවට පැත්තය. මාමාද

ඇය තල්ලුකර දැමීමේය. විසිවී වැටුණ ඇ රෙද්ද හඳිමින් නැවතත් නැගිට සටනට ආවාය.

අසල් වැස්සෝ ද දුටු ආහ. දෙදෙනා දෙපසට කළහ.

මට ඒ ගෙදර එපා වූයේ එදාය. මම බොහෝ වේලාවක් හැඬිමි. මේ ගෙදර මෙතරම්ම අසමගියකට මුල මා නො වේ ද? ඒ නිසා තව දුරටත් මා මෙහි නො සිටිය යුතුය. මගේ සිටීම ගැන නැන්දා කොහෙත් ම කැමති නැත. ඇ මා සැක කරන්නී ද? එහෙම සැකයක් නැතිව ඇති. එහෙත් ඇයට මාව පත්තා ගැනීමට අවශ්‍යව තිබේ. ඒ මේ ගෙදර පවත්නා අගනිගකම් නිසා විය හැකිය. මේ ගෙදරින් පිටවී යන්නැයි කෙලින්ම කීමට ඇයට නුපුළුවන. මේ අරියාද ඒ නිසයි. මා ඉතා ඉක්මනින් මෙතැනින් පිටවී යා යුතුය.

නමුත් දෙයියනේ මා කොහේ යන්න ද? කාගේ පිහිට පතන්න ද?

මට සේන අයියා මෙනෙහි විය. අනෝමා මෙනෙහි විය. ඔවුහු මට උපකාර කරන්නට පුළුවන් තත්වයක සිටිත් ද? කෙසේ වෙතත් වෙන කරන්නටම දෙයක් නැති නිසා මම සේන අයියාට ලිපියක් ලිවෙමි.

දයාබර සේන අයියෝ;

මෙවැනි ලිපියක් ලියා කරදර කිරීම ගැන මුලින්ම මට සමාවෙන්න. නමුත් මට මෙය කියන්න ඔබ හැර මේ ලෝකේ වෙන කිසිම කෙනෙක් නැහැ. අම්මා තාමත් රෝහලේ. මා තවමත් මාමලාගේ ගෙදර. නමුත් මට දැන් ඒ ගෙදර අපායක්. මට එතනින් දොට්ට බිහින්නයි වෙලා තියෙන්නේ. නමුත් මම කොහේ යන්න ද?

සම්පූර්ණ විස්තර ලියතොත් පොතක් තරම් ලියන්න වේවි. ඒ සියල්ල ලියා ඔබට කරදර කරන්න මා කැමති නැහැ. එකම එක ඉල්ලීමක් කරන්න පමණයි මෙය ලියන්නේ. කරුණාකරලා මට තවතිත්ත නැතක් හොයලා දෙන්න. බෝඩි වෙන්න නෙවෙයි. වැඩකාර කමට. කියක්වත් මට නො ලැබුණත් කමක් නැ. නොමැරී ඒවත් වෙන්න ලැබුණොත් ඇති.

මේ ඉල්ලීම ඉටු කරන්න ඔබටත් බැරි නම් මීට පස්සේ සාමා
ගැන ඔබට එකම එක දෙයක් ආරංචි වෙයි. ඉන්පසු සියල්ල අවසානයයි.
ඒ තීරණය නො ගෙනයි මම මේ කොහොම හරි ජීවත් වෙන්න
උත්සාහ කරන්නේ. මට ඒකට උපකාර කරන්න. මෙය මගේ අන්තිම
ඉල්ලීමයි.

මට සමාවන්න.

මීට - හිතාදර නංගී,

සාමා.

(මෙහි ඉතිරි කොටස සඳහා කරුණාකර 'රිදීරේබා' කියවන්න)

කුමාර කරුණාරත්න For E-Pathakalaya අපේ කතාව

මගේ සමාජ ආර්ථිකමය වටපිටාවේ දී ඇති වී
 ඇති සියලුම වෙනස්කම් සාමාන්‍යයෙන් මගේ දෘෂ්ටි
 කෝණයෙන් සිතා බලා බැලීමට හේතු වේ. මගේ
 අදහස මගේ සමාජ ආර්ථිකමය වටපිටාවේ දී
 ඇති වී ඇති වෙනස්කම්. මේ වෙනස්කම් මගේ
 සමාජමය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලා බැලීමට හේතු
 වේ. මගේ සමාජමය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලා
 බැලීමට හේතු වේ. මගේ සමාජමය දෘෂ්ටි
 කෝණයෙන් බලා බැලීමට හේතු වේ. මගේ
 සමාජමය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලා බැලීමට
 හේතු වේ. මගේ සමාජමය දෘෂ්ටි කෝණයෙන්
 බලා බැලීමට හේතු වේ. මගේ සමාජමය දෘෂ්ටි
 කෝණයෙන් බලා බැලීමට හේතු වේ.

කුමාර කරුණාරත්න.

හිස ප්‍රකාශන

